

การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย
ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

THE DEVELOPMENT OF AN ADMINISTRATIVE MODEL FOR
ENHANCING SELF – LEADERSHIP OF PRESCHOOL CHILDREN
IN CHIANG MAI PRIVATE SCHOOLS

พรพิมล พิสุทธิพันธ์พงศ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

พ.ศ. 2565

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำ
ในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

ผู้วิจัย

นางพรพิมล พิสุทธิพันธ์พงศ์

สาขาวิชา

การบริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

อาจารย์ ดร.พรรณี สุวดี

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

รองศาสตราจารย์ ดร.ฐิพ พุทธประเสริฐ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

อาจารย์ ดร.ศิริมาศ โกศลย์พิพัฒน์

คณะกรรมการสอบ

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.จินตวัตร ปะโคทอง)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.พรรณี สุวดี)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ฐิพ พุทธประเสริฐ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ศิริมาศ โกศลย์พิพัฒน์)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลณัฐ พลวัน)

วันที่ ๒๐ เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๕

อธิการบดีของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำ
ในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

ผู้วิจัย : พรพิมล พิสุทธิพันธ์พงศ์

สาขาวิชา : การบริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

: อาจารย์ ดร.พรรณิ สุวดี	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
: รองศาสตราจารย์ ดร.ชูชีพ พุทธประเสริฐ	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม
: อาจารย์ ดร.ศิริมาศ โกศลย์พิพัฒน์	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) สังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ 2) ศึกษาสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ 3) พัฒนาตรวจสอบรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ และ 4) ประเมินรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย 1) ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ และการประชุมประชาพิจารณ์ และ 2) ผู้บริหาร และครูผู้สอน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ จากการสังเคราะห์ ตรวจสอบและยืนยัน พบว่า มี 2 องค์ประกอบหลัก คือ 1) ด้านการนำตนเอง มี 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ตระหนักในตนเอง มุ่งมั่นทำงาน สร้างสรรค์สิ่งใหม่ และรับผิดชอบต่อตนเอง และ 2) ด้านการนำผู้อื่น มี 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ รับฟังผู้อื่น สื่อสารเชิงใจผู้อื่น ทำงานร่วมกันเป็นทีมและมีจิตอาสา

2. สภาพ และปัญหาการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สภาพการบริหารจัดการฯ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านกระบวนการ ปัจจัยนำเข้า ข้อมูลย้อนกลับ และผลผลิต สำหรับปัญหาการบริหารจัดการฯ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านข้อมูลย้อนกลับ ปัจจัยนำเข้า ผลผลิต และกระบวนการ

3. การพัฒนา ตรวจสอบรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการฯ ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ 1) เป้าหมายและหลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) ระบบและกลไกการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย และ 4) เงื่อนไขความสำเร็จ ส่วนคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการฯ มี 3 ตอน ได้แก่ 1) บทนำ 2) รูปแบบการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ 3) กระบวนการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย : แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ในสถานศึกษา รวมทั้งภาคผนวก โดยผลการตรวจสอบรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการฯ พบว่า โดยภาพรวมทุกรายการมีความถูกต้องและเหมาะสม

4. การประเมินรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า รูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการฯ โดยภาพรวมทุกรายการมีความเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : รูปแบบการบริหารจัดการ, ภาวะผู้นำในตนเอง, เด็กปฐมวัย, โรงเรียนเอกชน

The Title : The Development of an Administrative Model for Enhancing Self – Leadership of Preschool Children in Chiang Mai Private Schools

The Author : Pornpimol Phisutthiphanpong

Program : Educational Administration

Thesis Advisors

: Dr. Pannee Suwatthee	Chairperson
: Associate Professor Dr. Choocheep Puthaprasert	Co – advisor
: Dr. Sirimas Kosanpipat	Co – advisor

ABSTRACT

The objectives of this research were to synthesize self-leadership components of preschool children in Chiangmai private schools, to investigate administrative contexts and problems in order to enhance self-leadership in the preschool children, to develop and examine an administrative model and manual for enhancing self-leadership of the preschool children, and to assess the administrative model and manual for enhancing self-leadership. The informants groups consisted of experts and specialists. The data were collected by focus-group discussions, interviews, a workshop, a connoisseurship seminar, and a public hearing. Furthermore, a questionnaire was used to collect the data from school administrators and teachers and the collected data were analyzed for frequency, percentage, mean, and standard deviation. The content analysis was also applied.

The research results are summarized as follows:

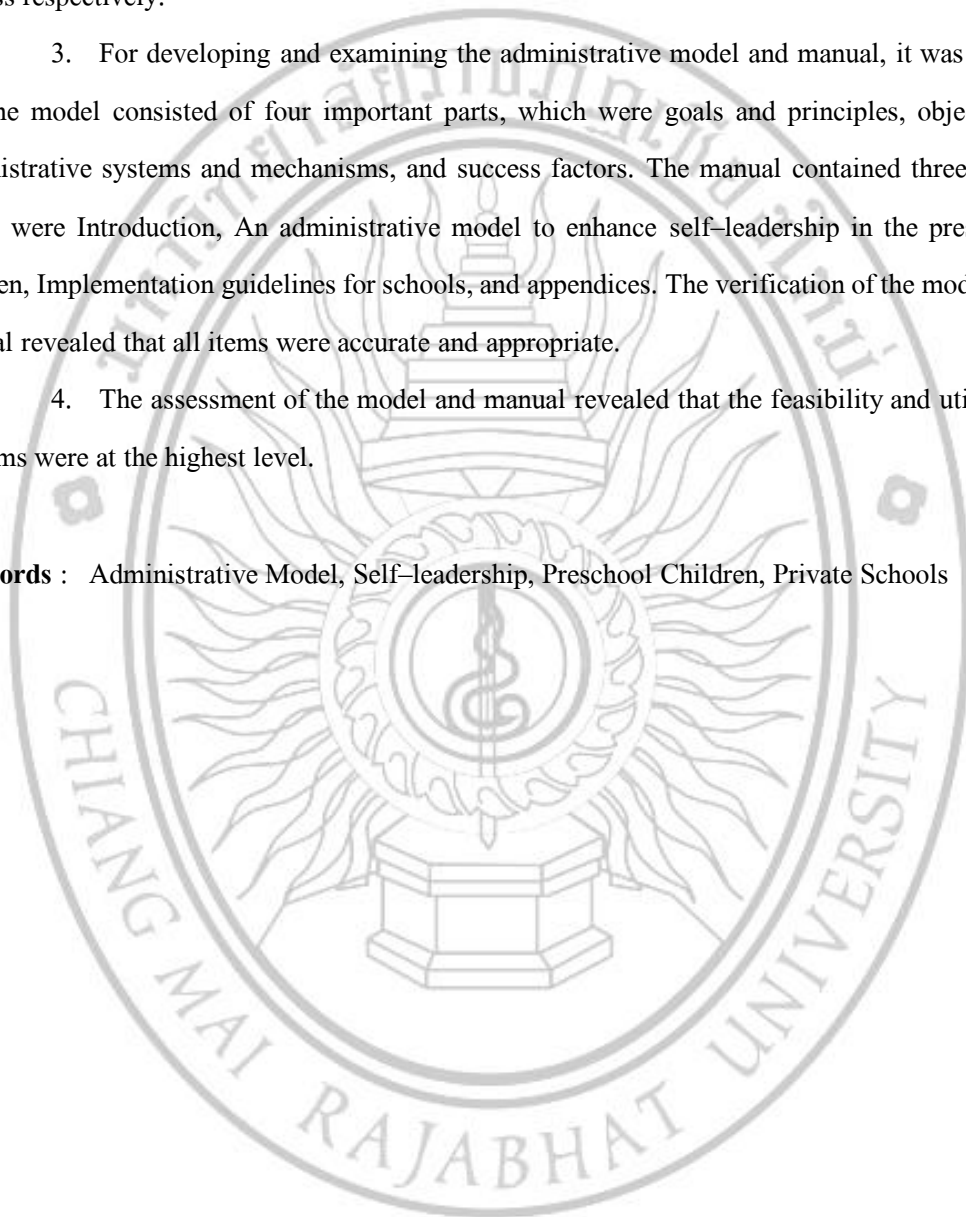
1. After synthesizing, examining and confirming, it was revealed that there were two main components of self-leadership in the preschool children. The first component was leading self, which comprised four sub-components: self-awareness, determination, creativity, and self-responsibility. The second component was leading others, which consisted of four sub-components: listening to others, convincing communication, teamwork, and voluntary mind.

2. For the administrative contexts and problems for enhancing self-leadership in the preschool children, it was found that the overall mean of the contexts was at a high level, ranked from high to low as process, input, feedback, and output respectively. The overall mean of the problems was at a moderate level, ranked from high to low as feedback, input, output, and process respectively.

3. For developing and examining the administrative model and manual, it was found that the model consisted of four important parts, which were goals and principles, objectives, administrative systems and mechanisms, and success factors. The manual contained three parts, which were Introduction, An administrative model to enhance self-leadership in the preschool children, Implementation guidelines for schools, and appendices. The verification of the model and manual revealed that all items were accurate and appropriate.

4. The assessment of the model and manual revealed that the feasibility and utility of all items were at the highest level.

Keywords : Administrative Model, Self-leadership, Preschool Children, Private Schools



กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์ และความกรุณาอย่างสูงยิ่งจาก อาจารย์ ดร.พรรณี สุวตถิ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ ดร. ชูชีพ พุทธประเสริฐ และอาจารย์ ดร.ศิริมาศ โกศลย์พิพัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้ให้คำปรึกษาและแนะนำ เพื่อการปรับปรุงแก้ไข ทำให้วิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.จิณณวัตร ปะโคทั้ง ประธานกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งชัชดาพร เวระชาติ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และคณะกรรมการ สอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน และขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ให้ข้อเสนอแนะ ในการพัฒนา ตรวจสอบและประเมินรูปแบบฯ รวมทั้งคู่มือการใช้รูปแบบฯ ขอขอบพระคุณ ผู้บริหาร ครูผู้สอนและผู้ปกครอง ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ และร่วมมือในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณครอบครัวพิสุทธิพันธ์พงศ์ ที่สนับสนุนและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา ขอบคุณเพื่อนและพี่น้องนักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษาทุกท่าน ที่ได้ร่วมเป็น กัลยาณมิตรวิชาการ รวมทั้งขอบคุณคณะครูโรงเรียนพิมานเด็กเชียงใหม่ ที่ให้ความช่วยเหลือ เป็นอย่างดี

คุณค่าและประโยชน์อันพึงได้จากวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอมอบแด่บิดา มารดา บุรพจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

พรพิมล พิสุทธิพันธ์พงศ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	๗
ABSTRACT	๘
กิตติกรรมประกาศ	๙
สารบัญ	๗
สารบัญตาราง	๑๑
สารบัญภาพ	๑๒
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
กรอบแนวคิดการวิจัย	10
2 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	12
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย	13
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ	18
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ	36
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบ	44
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	55
3 วิธีดำเนินการวิจัย	67
ระยะที่ 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่	67
ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะ ผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่	70

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3	
ระยะที่ 3 การพัฒนา ตรวจสอบรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบ การบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของ เด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่	73
ระยะที่ 4 การประเมินรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหาร จัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่	76
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	80
ระยะที่ 1 ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของ เด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่	81
ระยะที่ 2 ผลการศึกษาศภาพ และปัญหาการบริหารจัดการเพื่อสร้าง เสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชน จังหวัดเชียงใหม่	83
ระยะที่ 3 ผลการพัฒนา ตรวจสอบรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบ การบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของ เด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่	99
ระยะที่ 4 ผลการประเมินรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหาร จัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่	121
5 สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	128
สรุปผลการวิจัย	129
อภิปรายผล	134
ข้อเสนอแนะ	139
บรรณานุกรม	142
ภาคผนวก	152

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	153
ภาคผนวก ข รายนามผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ	197
ภาคผนวก ค รายชื่อโรงเรียนที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ และโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวม ข้อมูล	206
ภาคผนวก ง รูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยใน โรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่	210
ประวัติผู้วิจัย	222

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 การสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองจากแนวคิดและผลงานวิจัยของนักวิชาการและนักการศึกษา	29
2.2 การแจกแจงความถี่และการจัดลำดับขององค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย	34
4.1 ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย	81
4.2 จำนวน และร้อยละสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	83
4.3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวม	84
4.4 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) : ปัจจัยภายใน	85
4.5 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) : ปัจจัยภายนอก	87
4.6 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ด้านกระบวนการ (Process)	90
4.7 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ด้านผลผลิต (Output: O) : ภาวะผู้นำในตนเอง ด้านการนำตนเอง	93

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.8	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ด้านผลผลิต (Output: O) : ภาวะผู้นำในตนเอง ด้านการนำผู้อื่น	95
4.9	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ด้านข้อมูลย้อนกลับ (Feedback)	96
4.10	สรุปผลการศึกษาศาสนสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practices) ด้านการสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำให้กับเด็กปฐมวัย	100
4.11	สรุปผลการศึกษาตามขั้นตอนการวิจัย ระยะที่ 1 ระยะที่ 2 และระยะที่ 3 ของการดำเนินการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่	102
4.12	จำนวน และร้อยละผลการตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของ (ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่	114
4.13	จำนวน และร้อยละผลการตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของ (ร่าง) คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่	119
4.14	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของ (ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่	121
4.15	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของ (ร่าง) คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่	124

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1.1	กรอบแนวคิดการวิจัย	11
2.1	การจำลองรูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ด้านความ รับผิดชอบและการตรงต่อเวลา	43
3.1	ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	79
4.1	รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ (ร่างที่ 1)	109
4.2	ส่วนขยายของกระบวนการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเอง ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ (ร่างที่ 2)	112
4.3	รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ (รูปแบบที่สมบูรณ์)	127

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยมีความสำคัญ เนื่องจากการวางพื้นฐานสำหรับชีวิตให้กับเด็ก ผลจากการวิจัยขององค์การยูนิเซฟ (United Nations Children's Fund – UNICEF) ได้ระบุไว้ว่าการพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นกุญแจดอกสำคัญที่จะนำไปสู่ชีวิตที่สมบูรณ์และมีพลังผลดีภาพรวมถึงความก้าวหน้าของประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดขององค์การยูเนสโก (United Nations Education, Scientific and Cultural Organization – UNESCO) ที่ได้เสนอแนะไว้ว่าการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพจะสร้างคุณลักษณะของพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ ใส่ใจผู้อื่นและมีความสามารถส่งผลถึงการลงทุนที่คุ้มค่าในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เต็มศักยภาพ และช่วยป้องกันปัญหาสังคมในระยะยาวได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2562)

ด้วยความสำคัญดังกล่าว รัฐบาลจึงให้ความสำคัญในการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นองค์รวม ทั้งร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา เพื่อการมีชีวิตที่ดี มีความสุขและมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยได้บัญญัติกฎหมาย และกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยเพื่อให้เป็นกลไกในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ดังปรากฏสาระสำคัญในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 ที่บัญญัติไว้ว่า “...รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา...” และตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 18 (1) ได้บัญญัติไว้ว่าให้จัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการ และเด็กที่มีความต้องการพิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น รวมทั้งพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พุทธศักราช 2562 ที่ได้ระบุไว้ว่า “...การบูรณาการด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องอยู่ในการดูแลของ 4 กระทรวงหลัก คือ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวง

ศึกษาธิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงมหาดไทย โดยมีแนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยเน้นการดูแล การพัฒนาและการจัดการเรียนรู้ ซึ่งต้องทำตั้งแต่เด็กอยู่ในครรภ์มารดา ให้เด็กมีร่างกายแข็งแรงและสมองได้รับการพัฒนาเต็มที่...” (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2563)

จากการที่แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ได้ระบุหลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน ว่าเป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้ประชาชนทุกคน โดยเริ่มตั้งแต่เด็กปฐมวัยได้มีโอกาสในการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) และในแผนการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560 – 2564 ได้เน้นให้เด็กและเยาวชนมีคุณภาพชีวิตที่เหมาะสมตามช่วงวัย ทั้งด้านสุขภาพ ใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา มีทักษะการเรียนรู้ และมีความเป็นพลเมืองที่สร้างสรรค์ที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 สามารถปรับตัวเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลก มีความรับผิดชอบต่อตนเอง มีจิตสำนึกต่อส่วนรวม และมีส่วนร่วมในภาคีที่มีพลังในการพัฒนาสังคม ทั้งนี้ มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 จึงได้กำหนดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (คุณลักษณะของคนไทย 4.0) เพื่อให้ผู้เรียนทุกระดับสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง สำหรับผู้เรียนระดับปฐมวัยนั้น ได้เน้นให้มีพัฒนาการรอบด้านและสมดุล สนใจเรียนรู้ และกำกับตัวเองให้ทำสิ่งต่าง ๆ ที่เหมาะสมตามช่วงวัย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดนโยบายด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย เพื่อเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนให้เกิดความเชื่อมั่นและสร้างความมั่นใจให้แก่สังคมสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม กล่าวคือ การพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องได้รับการดูแลและพัฒนาก่อนเข้ารับการการศึกษา เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย ซึ่งได้เสนอให้มีแผนบูรณาการการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 โดยมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปเป็นกรอบในการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย และให้มีการติดตามความก้าวหน้าเป็นระยะ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564)

ปัจจุบันมีหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนจำนวนมากรับผิดชอบในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงสาธารณสุข ส่วนสถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับอนุบาล ทั้งของภาครัฐและภาคเอกชนให้อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย และกรุงเทพมหานคร โดยให้รับเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุ 6 ปี และให้ดำเนินการจัดการศึกษาภายใต้พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 ที่ตอบสนองนโยบายของรัฐบาล โดยมีหลักการสำคัญ คือ ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และ

พัฒนาการของเด็กทุกคน การเลี้ยงดูและการศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ คำนึงถึงพัฒนาการและการพัฒนาเด็กแบบองค์รวมผ่านการเล่น การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิตปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย มีความสุข สร้างความรู้ความเข้าใจและร่วมมือกับพ่อแม่ครอบครัวและชุมชน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2563) ในส่วนของสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยต้องดำเนินการตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 ที่ได้ระบุจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา เหมาะสมกับวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล และเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้พัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ดังนั้น การพัฒนาเด็กระดับปฐมวัยให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสอดคล้องกับความต้องการทางสังคมดังกล่าวมาแล้วนั้น จำเป็นต้องมีพื้นฐานมาจากการพัฒนาที่เหมาะสม ทั้งในด้านการอบรมเลี้ยงดูและการให้การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ด้วยสถานการณ์ของสังคม ตลอดจนความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในปัจจุบัน ได้เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วแบบพลิกโฉม ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของเยาวชนไทยทุกวัย ตามที่ สรรวมณท์ สิทธิสมาน (2557) ได้เสนอแนวคิดไว้ว่า ประเทศไทยพบวิกฤตเกี่ยวกับภาวะผู้นำของเด็ก ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากการเลี้ยงดูของครอบครัวที่สอนให้เชื่อฟังเป็นหลัก ตลอดจนระบบการศึกษาไทยได้สร้างเด็กให้คิดตามมากกว่าการคิดสร้างสรรค์ และจากรายงานพันธกิจของคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2562) ได้เสนอไว้ว่าการดูแลเด็กเล็กที่ไม่ถูกต้อง เน้นการแข่งขัน การเร่งสร้างการอ่านและท่องจำ ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีตั้งแต่อายุน้อย มีผลทางลบต่อการสร้างอุปนิสัยของเด็ก ทั้งนี้การพัฒนาเด็กปฐมวัยของไทยที่ผ่านมายังทำได้ไม่ทั่วถึงและด้อยคุณภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ วราลี ถนอมชาติ, ญาณิศา บุญพิมพ์ และนภัส ศรีเจริญประมง (2560) ที่ได้กล่าวถึง เด็กปฐมวัยยุคเจนเนอเรชันอัลฟา (Generation Alpha) ไว้ว่า เป็นเด็กยุคใหม่ที่เกิดมาพร้อมกับโลกดิจิทัล ใช้ชีวิตอยู่กับโลกออนไลน์และโซเชียลมีเดีย เรียนรู้เร็ว มีความอดทนต่ำ สมาธิสั้น เป็นตัวของตัวเองสูง มีปฏิสัมพันธ์กับครอบครัวและผู้อื่นน้อยลง หากสังคมละเลยการเสริมสร้างคุณลักษณะที่เหมาะสมให้แก่เด็กในช่วงวัยนี้ จะก่อให้เกิดปัญหาในสังคมมากยิ่งขึ้น ดังนั้น จึงต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามหลักวิชาการ โดยเฉพาะการพัฒนาสมรรถนะเด็กไทยยุค 4.0 ซึ่งมีข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย เรื่องแนวแนะวิธีการเลี้ยงดู ดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยตามสมรรถนะ เพื่อเพิ่มคุณภาพเด็กพัฒนาสมรรถนะตามวัย 0 – 5 ปี

ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2561) ซึ่งพบว่าสมรรถนะที่ควรมีอยู่ในตัวเด็กไทยในยุค 4.0 ได้แก่ 1) การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ 2) การมีทักษะทางสังคมเชิงบวกกับเพื่อนเด็กด้วยกัน 3) ความตระหนักรู้ว่าพฤติกรรมมีผลกระทบต่อบุคคลและสิ่งแวดล้อม 4) ความตระหนักรู้เห็นคุณค่าและยอมรับนับถือในความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล 5) ความสามารถรับรู้เกี่ยวกับตนเองและตระหนักรู้ว่าตนเองชอบหรือไม่ชอบอะไร และ 6) การมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตน ผลจากการวิจัยนี้สอดคล้องกับข้อค้นพบจากงานวิจัยเรื่อง สภาวิชาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยในประเทศไทยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2563) ที่พบว่าทักษะที่จำเป็นต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 มี 4 ด้าน (4H) ได้แก่ 1) การพัฒนาทางด้านสมอง (Head) เป็นการพัฒนาทางด้านสติปัญญา การเรียนรู้ทางด้านการคิด วิเคราะห์ แก้ไขปัญหาและความคิดสร้างสรรค์ 2) การพัฒนาทางด้านจิตใจ (Heart) เป็นการปลูกฝังคุณค่าทางด้านจิตสำนึก การรับรู้ถึงการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม สังคม และการประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ต่อการอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่น 3) การพัฒนาทางทักษะการปฏิบัติ (Hand) เป็นการส่งเสริมทักษะทางด้านการทำงาน ความสามารถ และความถนัดต่าง ๆ สะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพของบุคคลในทักษะการสื่อสาร เจรจา การสื่อความคิด และการกระทำของตัวเองที่สามารถทำงานกับเพื่อนร่วมงานได้ และ 4) การพัฒนาสุขภาพ (Health) เป็นการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ทางด้านการดูแลสุขภาพ เสริมสร้างนิสัยให้เป็นผู้มีสุขภาพที่ดี

นอกจากนี้ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาของสภาเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum : WEF) (2016) ได้รายงานไว้ว่า ทักษะสำคัญใหม่ที่น่าสนใจในกลุ่มทักษะที่จำเป็นของเด็กปฐมวัยและมีแนวโน้มเป็นที่ต้องการในอนาคต คือ ทักษะความเป็นผู้นำ (Leadership Skill) ซึ่งเป็นทักษะที่ตอบสนองต่อการทำงานเพื่อจัดการตนเองกับสภาพแวดล้อมในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง โดยการสร้างผู้นำที่มีความสามารถนำผู้อื่นได้ จำเป็นต้องเริ่มที่การสร้างภาวะผู้นำในตนเอง (Self-leadership) ซึ่งเป็นภาวะที่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง มีอิทธิพลต่อตนเองในการที่จะนำพาและจูงใจตนเองไปค้นหาสิ่งที่ต้องการ รู้จักตนเอง สามารถดึงศักยภาพและพัฒนาตนเองไปสู่เป้าหมายหรือผลลัพธ์ที่ตั้งไว้ ด้วยเหตุดังกล่าวจึงทำให้ประเทศต่าง ๆ ให้ความสนใจในการนำแนวคิดการสร้างโรงเรียนต้นแบบผู้นำของโควีย์ (Covey, 2008) ซึ่งเป็นนักการศึกษาด้านภาวะผู้นำของประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ได้เผยแพร่กระบวนการสร้างผู้นำและส่งเสริมให้นักเรียนมีภาวะผู้นำโดยใช้หลักการ 7 อุปนิสัยของผู้ทรงประสิทธิภาพ (The 7 Habits of Highly Effective People) รวมถึงทักษะการใช้ชีวิตให้ประสบความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 โดยเริ่มต้นจากกรอบความคิดที่ว่า “เด็กทุกคนมีจุดเด่น มีความสามารถเฉพาะตัวในการเป็นผู้นำทั้งการนำตนเอง (Leading Self) และ

การนำผู้อื่น (Leading Others)” แนวคิดนี้จะช่วยให้ผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ปกครอง ตลอดจนชุมชนได้ร่วมกันหาแนวทางในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีภาวะผู้นำ เพื่อเตรียมความพร้อมที่จะเรียนรู้และสร้างรากฐานชีวิตไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยเน้นไปที่การเสริมสร้างภาวะผู้นำให้แก่เด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการรอบด้านและสมดุล สนใจเรียนรู้และกำกับตนเองให้ทำสิ่งต่าง ๆ ที่เหมาะสมตามช่วงวัยได้สำเร็จ ด้วยการมีวินัย รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ กล้าแสดงออกด้วยพฤติกรรมและอารมณ์อย่างเหมาะสม รู้สึกรักต่อตนเองและผู้อื่น มีน้ำใจ และมีจิตอาสาพร้อมที่จะช่วยเหลือแบ่งปัน ทั้งนี้ ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องเร่งดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม ดังนั้น สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยจึงต้องตระหนักและให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย ตั้งแต่อายุ 3 – 6 ปี ตามเป้าหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 และมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย พ.ศ. 2561 ในด้านคุณภาพของเด็ก ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ และด้านการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ เพื่อให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย เพื่อเตรียมความพร้อมที่จะเรียนรู้และสร้างรากฐานชีวิตไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยเฉพาะการมีจุดเน้นไปที่การเสริมสร้างภาวะผู้นำให้แก่เด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการรอบด้านและสมดุล สนใจเรียนรู้และกำกับตนเองให้ทำสิ่งต่าง ๆ ที่เหมาะสมตามช่วงวัยได้สำเร็จ ทั้งการนำตนเอง (Leading Self) และการนำผู้อื่น (Leading Others) ด้วยการมีวินัย รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ กล้าแสดงออกด้วยพฤติกรรมและอารมณ์อย่างเหมาะสม รู้สึกรักต่อตนเองและผู้อื่น มีน้ำใจ และมีจิตอาสาพร้อมที่จะช่วยเหลือแบ่งปัน ตลอดจนการมีมารยาทตามวัฒนธรรมไทยและรักความเป็นไทย เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมให้สอดคล้องตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 ซึ่งทุกฝ่ายต้องเร่งดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคม

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะที่ปฏิบัติงานตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน จึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ โดยบูรณาการแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ภาวะผู้นำ การบริหารจัดการเชิงระบบและกระบวนการควบคุมคุณภาพ ซึ่งผลจากการศึกษาครั้งนี้คาดว่าจะประโยชน์ต่อผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองและชุมชน ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการ และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ ตามบริบทของโรงเรียนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 เพื่อพัฒนาคุณภาพของเด็กปฐมวัยให้มีสมรรถนะด้านภาวะผู้นำในตนเองและมีทักษะชีวิตพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. สัมเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน จังหวัดเชียงใหม่
2. ศึกษาสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่
3. พัฒนา ตรวจสอบรูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่
4. ประเมินรูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้รูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ที่ผ่านขั้นตอนตามระเบียบวิธีวิจัยอย่างครบถ้วน สามารถนำไปประยุกต์ใช้และขยายผลในการบริหารจัดการตามบริบทและอัตลักษณ์เชิงพื้นที่ของโรงเรียน
2. สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย ตลอดจนหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย สามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์เพื่อพัฒนาคุณภาพของเด็กปฐมวัยให้มีสมรรถนะด้านภาวะผู้นำในตนเอง และมีทักษะชีวิต พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในอนาคต

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. การสังเคราะห์ ตรวจสอบ และยืนยันองค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่
 - 1.1 แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการสังเคราะห์องค์ประกอบ ประกอบด้วย เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 24 แหล่งข้อมูล
 - 1.2 ผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นอาจารย์ผู้สอนระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และการศึกษาปฐมวัย นักวิชาการศึกษาด้านการศึกษาระดับปฐมวัย ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย และครูผู้สอนระดับปฐมวัย ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

2. การศึกษาสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย และครูผู้สอนระดับปฐมวัย ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) และสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3. การพัฒนา ตรวจสอบรูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

3.1 ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi – structured Interview Form) เพื่อศึกษาสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practices) ด้านการสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำให้กับเด็กปฐมวัย คือ ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

3.2 ผู้ให้ข้อมูลในการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เพื่อยกร่างรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนระดับปฐมวัย ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

3.3 ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เพื่อตรวจสอบ (ร่าง) รูปแบบ และ (ร่าง) คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย อาจารย์ผู้สอนระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา การศึกษาปฐมวัย จิตวิทยาศึกษาและการแนะแนว นักวิชาการศึกษาปฐมวัย และผู้บริหารโรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยในจังหวัดเชียงใหม่ ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

4. ผู้ให้ข้อมูลในการประชุมประชาพิจารณ์ (Public Hearings) เพื่อประเมินรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนระดับปฐมวัย และผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่เป็นตัวแทนกรรมการบริหารโรงเรียน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. องค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ได้มาจากการสังเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบหลัก คือ 1) ด้านการนำตัวเอง (Leading Self) ได้แก่ ตระหนักในตนเอง มุ่งมั่นทำงาน สร้างสรรค์สิ่งใหม่ และรับผิดชอบต่อตนเอง และ 2) ด้านการนำผู้อื่น (Leading Others) ได้แก่ รับฟังผู้อื่น สื่อสารจูงใจผู้อื่น ทำงานร่วมกันเป็นทีม และมีจิตอาสา

2. แนวคิดการบริหารจัดการเชิงระบบ ประกอบด้วย 4 ส่วนสำคัญ ได้แก่ 1) ปัจจัยนำเข้า (Input: I) ที่เป็นปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก 2) กระบวนการ (Process: P) ที่เป็นแนวคิด

กระบวนการควบคุมคุณภาพด้วยวงจรเดมมิ่ง (Deming Cycle: PDCA) ได้แก่ การวางแผน (Plan: P) การร่วมปฏิบัติ (Do: D) การนิเทศ กำกับและติดตาม (Check: C) และการประเมินและปรับปรุงแก้ไข (Act: A) 3) ผลผลิต (Output : O) ประกอบด้วย องค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ด้านการนำตนเอง และด้านการนำผู้อื่น และ 4) ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback: F) ที่เป็นข้อมูลซึ่งได้จากปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต

3. รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย 4 ส่วนสำคัญ ได้แก่ 1) หลักการและเป้าหมาย 2) วัตถุประสงค์ 3) ระบบและกลไกการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย และ 4) เงื่อนไขความสำเร็จ

4. คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ เป็นแนวทางในการนำรูปแบบไปใช้ในการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย สารสำคัญ 3 ตอน ได้แก่ 1) บทนำ 2) รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ และ 3) กระบวนการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย: แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ในสถานศึกษา รวมถึงภาคผนวก

ขอบเขตด้านเวลา

ดำเนินการระหว่าง ปีการศึกษา 2564 ถึงปีการศึกษา 2565

นิยามศัพท์เฉพาะ

ภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย หมายถึง สมรรถนะของเด็กปฐมวัยที่เป็นพฤติกรรมในความสามารถจัดการตนเองได้ มี 2 องค์ประกอบหลัก คือ 1) ด้านการนำตนเอง (Leading Self) ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ตระหนักในตนเอง มุ่งมั่นทำงาน สร้างสรรค์สิ่งใหม่ และรับผิดชอบต่อตนเอง และ 2) ด้านการนำผู้อื่น (Leading Others) ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ รับฟังผู้อื่น สื่อสารจูงใจผู้อื่น ทำงานร่วมกันเป็นทีม และมีจิตอาสา จำแนกนิยามเชิงปฏิบัติการขององค์ประกอบย่อยในแต่ละด้าน ได้ดังนี้

1. ด้านการนำตนเอง (Leading Self) หมายถึง พฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่แสดงถึงการนำตนเองใน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ตระหนักในตนเอง เป็นการแสดงออกถึงความเชื่อมั่นและมีความรู้สึกที่ดี เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง 2) มุ่งมั่นทำงาน เป็นความสามารถในการปฏิบัติงานของตนเอง ด้วยความตั้งใจอย่างต่อเนื่องจนสำเร็จตามเป้าหมาย 3) สร้างสรรค์สิ่งใหม่ เป็นการแสดงออกถึงความคิดริเริ่ม ออกแบบ ตัดสินใจและแก้ปัญหาในการสร้างผลงาน

ที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ และ 4) รับผิดชอบต่อตนเอง เป็นการควบคุมตนเองในการทำงานด้วยความพยายาม อดทน ซื่อสัตย์ เพื่อให้งานสำเร็จตามที่ได้รับมอบหมาย โดยไม่ทิ้งกลางคัน

2. ด้านการนำผู้อื่น (Leading Others) หมายถึง พฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่แสดงถึงการนำผู้อื่นใน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) รับฟังผู้อื่น เป็นการยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนหรือผู้อื่นที่อาจเหมือน หรือแตกต่างจากตนเอง และกล้าพูดในสิ่งที่ตนเองคิดให้ผู้อื่นเข้าใจได้ 2) สื่อสารจูงใจผู้อื่น เป็นความสามารถในการพูดหรือแสดงท่าทางเพื่อชักชวนให้ผู้อื่นเข้าใจ ยอมรับ และปฏิบัติตามสิ่งที่ตนเองต้องการอย่างเหมาะสม 3) ทำงานร่วมกันเป็นทีม เป็นความสามารถในการเล่นหรือทำงานกับเพื่อนด้วยการให้ความร่วมมือ ปรับตัวยอมรับกติกาที่ได้ตกลงกันไว้ มีการแบ่งปัน กล่าวชื่นชมให้กำลังใจ และขอบคุณเมื่องานของกลุ่มสำเร็จ และ 4) มีจิตอาสา เป็นการปฏิบัติที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ด้วยความมีน้ำใจ เสียสละ รวมถึงเอาใจใส่ อาสาช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจและเป็นมิตร

รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย หมายถึง องค์ประกอบเชิงโครงสร้างของการบริหารจัดการเชิงระบบ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย 4 ส่วนสำคัญ ได้แก่ 1) ปัจจัยนำเข้า (Input: I) ที่เป็นปัจจัยภายในด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ และปัจจัยภายนอก ด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี 2) กระบวนการ (Process: P) ที่เป็นแนวคิดกระบวนการควบคุมคุณภาพด้วยวงจรเดมมิง (Deming Cycle: PDCA) ได้แก่ การร่วมวางแผนและเตรียมความพร้อม (Plan: P) การร่วมปฏิบัติและบูรณาการกิจกรรม (Do: D) การร่วมนิเทศ กำกับ และติดตาม (Check: C) และการร่วมประเมินและปรับปรุงแก้ไข (Act: A) 3) ผลผลิต (Output: O) ประกอบด้วย องค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ด้านการนำตนเอง และด้านการนำผู้อื่น และ 4) ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback: F) ที่เป็นข้อมูลซึ่งได้จากปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิต โดยนำมาพัฒนาเป็นรูปแบบการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย 4 ส่วนสำคัญ ได้แก่ 1) หลักการและเป้าหมาย 2) วัตถุประสงค์ 3) ระบบและกลไกการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย และ 4) เงื่อนไขความสำเร็จ

คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย หมายถึง เอกสารที่เป็นแนวทางในการนำรูปแบบไปใช้ในการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่ 1) บทนำ กล่าวถึง ความเป็นมาและความสำคัญ และกระบวนการดำเนินงานพัฒนารูปแบบ 2) รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน

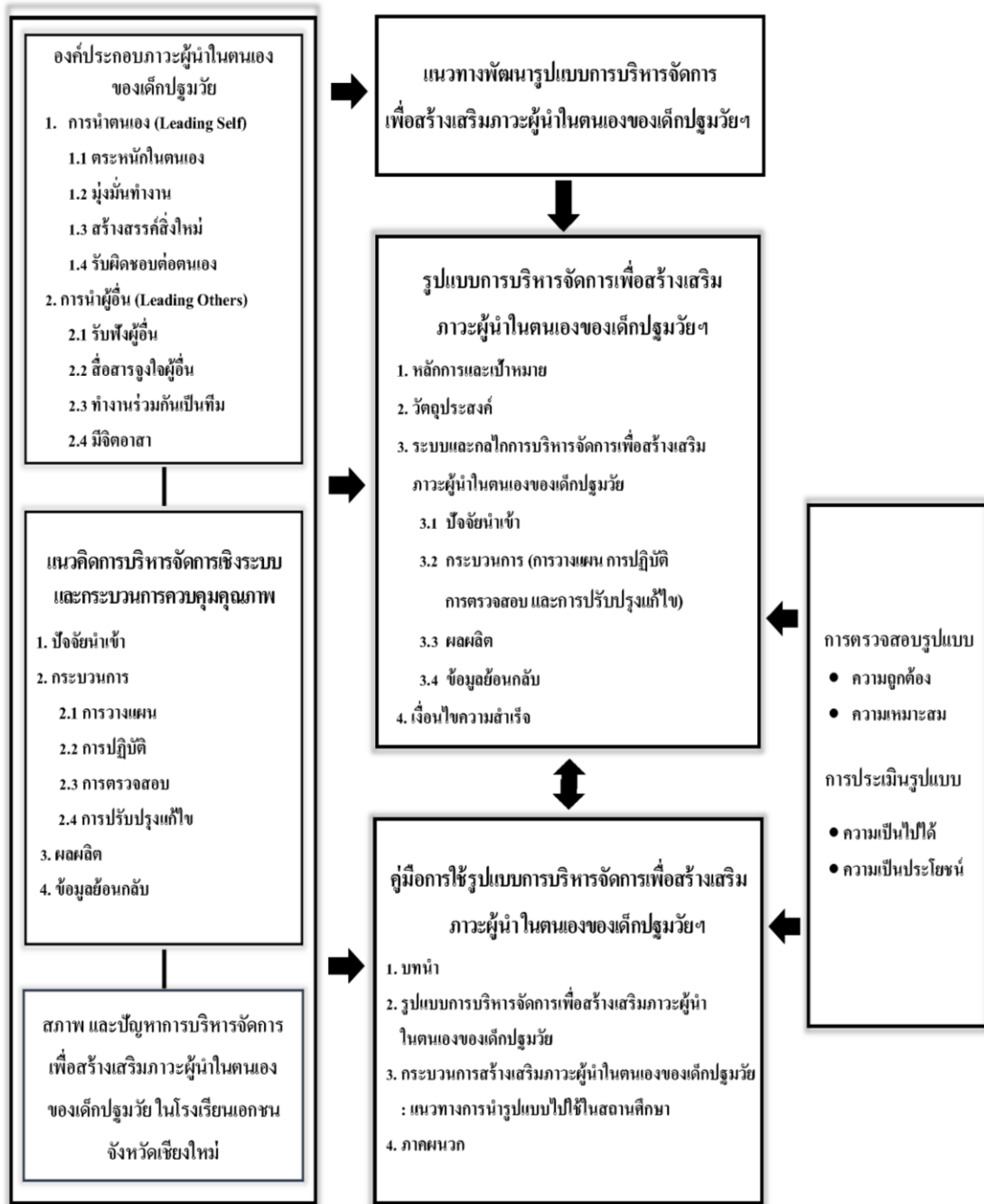
จังหวัดเชียงใหม่ กล่าวถึงหลักการและเป้าหมาย วัตถุประสงค์ ระบบและกลไกการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ และ 3) กระบวนการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย: แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ในสถานศึกษา กล่าวถึงกระบวนการควบคุมคุณภาพด้วยวงจรเดมมิง (Deming Cycle: PDCA) ได้แก่ การร่วมวางแผนและเตรียมความพร้อม การร่วมปฏิบัติและบูรณาการกิจกรรม การร่วมนิเทศ กำกับ และติดตาม และการร่วมประเมินและปรับปรุงแก้ไข รวมทั้งภาคผนวก ประกอบด้วย แนวทางการปฏิบัติงานในการนำรูปแบบไปใช้ รวมทั้งตัวอย่างแบบประเมินการจัดกิจกรรม สร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองให้กับเด็กปฐมวัย

เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กที่มีอายุระหว่าง 5 – 6 ปี และศึกษาในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ในโรงเรียนเอกชน จังหวัดเชียงใหม่

โรงเรียนเอกชน จังหวัดเชียงใหม่ หมายถึง สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้รับอนุญาตให้จัดการศึกษาระดับปฐมวัย และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดเชียงใหม่

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้แนวคิดองค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย แนวคิดการบริหารจัดการเชิงระบบ และกระบวนการควบคุมคุณภาพเป็นกรอบแนวคิดหลักในการศึกษาสภาพ ปัญหาการบริหารจัดการฯ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ที่ผ่านกระบวนการตรวจสอบความถูกต้อง และความเหมาะสม รวมทั้งการประเมินความเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ นำเสนอกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1.1



ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมโดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย
 - 1.1 ความหมายและความสำคัญ
 - 1.2 การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย
 - 1.3 การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ
 - 2.1 ความหมายและความสำคัญเกี่ยวกับภาวะผู้นำ
 - 2.2 การสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ
 - 3.1 ความหมายและความสำคัญ
 - 3.2 การบริหารจัดการเชิงระบบและกระบวนการควบคุมคุณภาพ
 - 3.3 การบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย
4. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบ
 - 4.1 ความหมายของรูปแบบ
 - 4.2 ประเภทและองค์ประกอบของรูปแบบ
 - 4.3 แนวทางการพัฒนารูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

ความหมายและความสำคัญ

มีนักวิชาการ นักการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความหมายและความสำคัญเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยไว้อย่างหลากหลาย สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

กู๊ด (Good, 1973) ได้ให้ความหมายของคำว่าจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง โครงการหรือหลักสูตรที่จัดสำหรับเด็กในโรงเรียนเด็กเล็กหรือโรงเรียนอนุบาล

มาสโซเกลีย (Massoglia, 1977, อ้างถึงใน เขวภา เดชะคุปต์, 2542) ได้ให้ความหมายการจัดการศึกษาปฐมวัยว่า เป็นการสร้างพัฒนาการและการเรียนรู้ให้กับเด็ก นับตั้งแต่แรกเกิดจนเริ่มเข้าเรียนในระบบโรงเรียน เป็นการวางพื้นฐานทางสุขภาพอนามัยให้กับเด็กตั้งแต่ต้น รวมทั้งเด็กที่มีข้อบกพร่องต่าง ๆ โดยมีพ่อแม่เป็นครูคนแรกที่มีความสำคัญในการสร้างสิ่งแวดล้อมที่บ้านที่ช่วยให้เด็กเจริญเติบโต และพัฒนาในทุกด้าน และมีอิทธิพลต่อกระบวนการในการพัฒนาเด็ก

เขวภา เดชะคุปต์ (2542) การจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี ซึ่งการจัดการศึกษาดังกล่าวจะมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากระดับอื่น ๆ ทั้งนี้ เพราะเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่สำคัญต่อการวางรากฐานบุคลิกภาพและการพัฒนาทางสมอง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กในวัยนี้มีชื่อเรียกต่างกันไปหลายชื่อ ซึ่งแต่ละโปรแกรมก็มีวิธีการและลักษณะในการจัดกิจกรรม ซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยพัฒนาเด็กในรูปแบบต่าง ๆ กัน

กุลยา ดันดิผลาชีวะ (2551) ได้ให้ความหมายของคำว่า การศึกษาปฐมวัย หมายถึง การบริหาร การดูแล และการให้คำปรึกษาแก่เด็กจากแรกเกิดจนถึงอายุ 8 ขวบ โดยจัดเป็นระบบบูรณาการระหว่างการดูแลและการให้การศึกษาแก่เด็ก เรียกว่า Educare โดยการศึกษาปฐมวัยครอบคลุมถึงการดูแลเด็กทารก การดูแลเด็กเล็ก และโรงเรียนอนุบาล

สำนักงานปลัด กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2559) ได้สรุปสาระสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัยในยุทธศาสตร์ของกระทรวงฯ ปี พ.ศ. 2560 – 2564 ไว้ว่า ช่วงปฐมวัยหรือช่วงอายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปี เป็นช่วงระยะเวลาที่สำคัญที่สุดสำหรับการเรียนรู้ของมนุษย์ ซึ่งเป็นรากฐานในการพัฒนาสู่ช่วงผู้ใหญ่อย่างสมบูรณ์ เพราะการพัฒนาสมองของมนุษย์ในช่วงวัยนี้จะพัฒนาไปถึงร้อยละ 80 ของผู้ใหญ่ และยังเป็นช่วงที่มีการพัฒนาวินัยได้มากที่สุด ช่วยให้เกิดความมั่นใจได้ว่าสิ่งใดควรทำ สิ่งใดไม่ควรทำ ทำให้เด็กสามารถหลีกเลี่ยงการทำผิด อีกทั้งยังช่วยให้เด็กอยู่ในมาตรฐานการยอมรับของสังคมและใช้ชีวิตอย่างมีความสุข

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2560) โดยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ได้ให้ความหมายและความสำคัญเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัยไว้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ว่า เป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง

6 ปีบริบูรณ์ อย่างเป็นองค์รวมบนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพ ภายใต้บริบท สังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ

ศศิพันธุ์ เปี่ยมเปี่ยมสิน, นางเยาว์ นุชนารถ, กรณิศ ทองสอาด, ชนม์ธิดา ยาแก้ว, นิสารัตน์ อิศระมนโรส และคนอื่น ๆ (2561) ได้สรุปไว้ว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาให้เด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี ในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูที่ช่วยส่งเสริม ให้ได้รับการพัฒนา ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ตลอดจนการปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรม ในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสม สอดคล้องกับพัฒนาการตามวัย ความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นการเตรียมความพร้อมที่จะเรียนรู้และวางรากฐานบุคลิกภาพ และการพัฒนาสมอง เพื่อให้เด็กเติบโตขึ้นอย่างมีคุณภาพและพร้อมที่จะรับการศึกษาในระดับ ที่สูงขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พุทธศักราช 2562 ได้ให้นิยามคำว่า เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กซึ่งมีอายุต่ำกว่า 6 ปีบริบูรณ์ และให้รวมถึงเด็กที่ต้องได้รับการพัฒนามาก่อนเข้ารับการ ศึกษาชั้นระดับประถมศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2563)

จากการศึกษาแนวคิดของนักวิชาการ นักการศึกษา และกฎหมายทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปความหมายและความสำคัญของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยได้ว่า เป็นการจัดการ ศึกษาให้แก่เด็กแรกเกิด ถึงอายุ 6 ปี โดยจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กได้รับการพัฒนา ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ให้สอดคล้องกับพัฒนาการตามวัยได้อย่าง เต็มศักยภาพ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการวางรากฐานด้านความรู้ ทักษะและคุณลักษณะ ให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ และมีทักษะชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในประเทศไทยได้ให้ความสำคัญในการเตรียมความพร้อม ให้กับเด็กปฐมวัยหลากหลายรูปแบบ จึงมีหน่วยงานที่รับผิดชอบการศึกษาโดยตรง และหน่วยงาน อื่น ๆ ร่วมกันดำเนินการผ่านกลไกการขับเคลื่อนด้านการศึกษา ซึ่งสามารถประมวลสาระสำคัญของกฎหมาย พระราชบัญญัติและระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ระดับปฐมวัย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2563) สรุปได้ ดังนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 บัญญัติไว้ในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษาปฐมวัย สรุปได้ว่า “รัฐต้องดำเนินการ เพื่อให้เด็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาด้านร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา รัฐต้องดำเนินการให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาตามความถนัดของตน...”

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 18 (1) ระบุให้จัดการศึกษาปฐมวัยในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาของเด็ก ก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็ก ซึ่งมีความต้องการพิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น สามารถจัดการศึกษาปฐมวัยได้

มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 ได้กำหนดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (คุณลักษณะของคนไทย 4.0) เพื่อให้ผู้เรียนทุกระดับสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง ในส่วนของผู้เรียนระดับปฐมวัย เน้นให้มีพัฒนาการรอบด้านและสมดุล สนใจเรียนรู้และกำกับตัวเองให้ทำสิ่งต่าง ๆ ที่เหมาะสมตามช่วงวัย ได้สำเร็จ

พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พุทธศักราช 2562 ได้กำหนดสาระสำคัญเกี่ยวกับการบูรณาการด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ต้องอยู่ในการดูแลของ 4 กระทรวงหลัก คือ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์และกระทรวงมหาดไทย อีกทั้งยังมีแนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยซึ่งเน้นเรื่องการดูแล การพัฒนาและจัดการเรียนรู้ โดยต้องทำตั้งแต่เด็กอยู่ในครรภ์มารดาให้เด็กมีร่างกายแข็งแรงและสมองพัฒนาเต็มทีเมื่อคลอดออกมาควรเน้นเรื่องการดูแลและการพัฒนาเด็กเล็กด้วยการให้แรงจูงใจและให้ความรู้แก่มารดาในการเลี้ยงดูบุตรด้วยตนเอง โดยมีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเข้ามาทำงานร่วมกับแม่เด็กเล็ก นอกจากนี้ ยังมีสาระสำคัญเรื่องการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เป็นไปตามความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กแต่ละบุคคล ซึ่งได้กำหนดให้มีการจัดการคัดกรองเด็กตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดาเพื่อให้ทราบถึงความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กแล้ว สามารถจัดบริการพิเศษตามความจำเป็นนั้นให้แก่เด็กได้อย่างเร็วที่สุด และได้นิยามคำว่าพัฒนาเด็กปฐมวัย หมายถึง การดูแลการพัฒนาและการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย หญิงตั้งครรภ์ หรือผู้ดูแลเด็กปฐมวัย

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564 ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัยได้ระบุไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ เป้าหมายที่ 2 ให้คนไทยในสังคมไทยทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้และความสามารถเพิ่มขึ้น ซึ่งในส่วนของเด็กปฐมวัย

จะส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาทักษะทางสมองและทักษะทางสังคมที่เหมาะสม โดยการให้ความรู้แก่พ่อแม่หรือผู้ดูแลเด็กเรื่องโภชนาการ วิธีเลี้ยงดูและการกระตุ้นพัฒนาการเด็กในช่วง 0 – 3 ปีแรก และสนับสนุนให้เลี้ยงลูกด้วยน้ำนมแม่อย่างน้อย 6 เดือน กำหนดมาตรการสร้างความสะดวกชีวิตและการทำงานให้พ่อแม่สามารถเลี้ยงดูบุตรได้ด้วยตนเอง มีหลักสูตรพัฒนาการสอนและปรับปรุงสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่เน้นการพัฒนาทักษะสำคัญต่าง ๆ สนับสนุนการผลิตสื่อสร้างสรรค์ที่ให้ความรู้ในเลี้ยงดูและการพัฒนาเด็กปฐมวัย และผลักดันให้มีกฎหมายการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้ครอบคลุมทั้งการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ พัฒนาสุขภาพอนามัย และการเตรียมทักษะการอยู่ในสังคมให้มีพัฒนาการอย่างรอบด้าน นอกจากนี้ยังมีแผนงานโครงการสำคัญอีกหลายแผนงาน ซึ่งแผนงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัยนั้น คือ แผนงานการลงทุนพัฒนาศักยภาพเด็กปฐมวัย โดยมีสาระสำคัญที่มุ่งเน้นการสร้างเด็กปฐมวัยให้เป็นพลเมืองรุ่นใหม่ที่มีพัฒนาการที่สมวัยทั้งทักษะทางสมองและทักษะทางสังคม โดยสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินงานในเรื่อง 1) กำหนดนโยบายหรือมาตรการที่เอื้อให้ครอบครัวสามารถดูแลเด็กได้อย่างเต็มศักยภาพ 2) ยกระดับคุณภาพบุคลากรและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย 3) จัดสภาพแวดล้อมภายในชุมชน และ 4) ออกกฎหมายเกี่ยวกับการลงทุนพัฒนาเด็กปฐมวัย

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ได้ระบุไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มุ่งเน้นให้คนทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพที่เหมาะสม โดยเน้นแนวทางการพัฒนาในกลุ่มเด็กปฐมวัยที่ส่งเสริมให้เด็กเล็ก 0 – 2 ปี ได้รับการดูแลและพัฒนาที่สมวัย รอบด้าน อย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง มีการปรับระบบการบริหารจัดการการดูแลและพัฒนาเด็กเล็กและการศึกษาปฐมวัย 3 – 5 ปี ให้มีคุณภาพพัฒนาหลักสูตรและคู่มือเตรียมความพร้อมพ่อแม่ และการเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กเล็กให้มีพัฒนาการตามวัย และพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยให้สอดคล้องกับมาตรฐานอาเซียนและระดับสากล

แผนการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560 – 2564 เป็นแผนซึ่งระบุไว้เพื่อเน้นให้เด็กและเยาวชนมีคุณภาพชีวิตที่เหมาะสมตามช่วงวัย ทั้งด้านสุขภาพใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีทักษะการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 รวมทั้งมีความเป็นพลเมืองที่สร้างสรรค์ที่สามารถปรับตัวเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลก มีความรับผิดชอบต่อตนเอง มีจิตสำนึกต่อส่วนรวมและมีส่วนร่วมในภาคีที่มีพลังในการพัฒนาสังคมใน 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) การพัฒนาศักยภาพและสร้างภูมิคุ้มกันเด็กและเยาวชน 2) การเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลไกสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนอย่างมีประสิทธิภาพ 3) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน 4) การส่งเสริมบทบาทและระดมความร่วมมือของทุกภาคส่วน

ในการพัฒนาเด็กและเยาวชน และ 5) การพัฒนานวัตกรรมการบริหารจัดการในการพัฒนาเด็กและเยาวชน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2560) ได้มีนโยบายให้มีการพัฒนาการศึกษาปฐมวัยอย่างจริงจังและต่อเนื่อง นำไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติและมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ จึงให้ใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 โดยมีหลักการ ดังนี้ 1) ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคน 2) ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคมและวัฒนธรรมไทย 3) ยึดพัฒนาการและการพัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นอย่างมีความหมาย และมีกิจกรรมที่หลากหลาย ได้ลงมือกระทำในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เหมาะสมกับวัย และมีการพักผ่อนเพียงพอ 4) จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข และ 5) สร้างความรู้ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็กระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย สำหรับเด็กอายุ 3 – 6 ปี มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการตามวัยเต็มตามศักยภาพและมีความพร้อมในการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น จึงกำหนดจุดหมายเพื่อให้เกิดขึ้นกับเด็กเมื่อจบการศึกษาระดับปฐมวัย กล่าวคือ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย แข็งแรง และมีสุขนิสัยที่ดี สุขภาพจิตดี มีสุนทรียภาพ มีคุณธรรมจริยธรรม และจิตใจที่ดีงาม มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีวินัยและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ตลอดจนมีทักษะการคิด การใช้ภาษาสื่อสาร และการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา พ.ศ. 2561 ได้ระบุไว้จำนวน 7 เรื่อง โดยเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ระดับปฐมวัย คือ เรื่องที่ 2 เป็นการปฏิรูปพัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน ซึ่งจะเน้นการพัฒนาระบบการดูแล พัฒนา และจัดการเรียนรู้ เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญาให้สมกับวัย การสื่อสารสังคมเพื่อสร้างความเข้าใจในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ปรากฏในด้านการพัฒนาและเสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์ ประเด็นการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต กล่าวคือ ในช่วงการตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัย จะเน้นการเตรียมความพร้อมให้แก่พ่อแม่ก่อนการตั้งครรภ์ ส่งเสริมอนามัยแม่และเด็กตั้งแต่เริ่มตั้งครรภ์ ส่งเสริมการเกิดอย่างมีคุณภาพ

สนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยน้ำนมแม่ ส่งเสริมการให้สารอาหารที่จำเป็นต่อสมองเด็ก และให้มีการลงทุนเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีการพัฒนาการที่สมวัยในทุกด้าน

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัยฯ ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย พ.ศ. 2561 มีจำนวน 3 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของเด็ก ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด คือ 1) มีพัฒนาการด้านร่างกาย แข็งแรง มีสุขนิสัยที่ดี และดูแลความปลอดภัยของตนเองได้ 2) มีพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ควบคุมและแสดงออกทางอารมณ์ได้ 3) มีพัฒนาการด้านสังคม ช่วยเหลือตนเอง และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และ 4) มีพัฒนาการด้านสติปัญญา สื่อสารได้ มีทักษะการคิดพื้นฐานและแสวงหาความรู้ได้ มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ ประกอบด้วย 6 ตัวชี้วัด คือ 1) มีหลักสูตรครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น 2) จัดครูให้เพียงพอต่อชั้นเรียน 3) ส่งเสริมให้ครูมีความเชี่ยวชาญด้านการจัดประสบการณ์ 4) จัดสภาพแวดล้อมและสื่อ เพื่อการเรียนรู้อย่างปลอดภัยและเพียงพอ 5) ให้บริการสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อการเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการจัดประสบการณ์ และ 6) มีระบบบริหารคุณภาพที่เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม และมาตรฐานที่ 3 การจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด คือ 1) จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุลเต็มศักยภาพ 2) สร้างโอกาสให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เล่นและปฏิบัติอย่างมีความสุข 3) จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับวัย และ 4) ประเมินพัฒนาการเด็กตามสภาพจริงและนำผลการประเมินพัฒนาการเด็กไปปรับปรุงการจัดประสบการณ์และพัฒนาเด็ก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561)

นโยบายของคณะรัฐมนตรีในการบริหารราชการแผ่นดินที่ได้แถลงต่อรัฐสภา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารราชการแผ่นดิน มีจำนวน 12 ด้าน ซึ่งนโยบายด้านที่ 8 เกี่ยวกับการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ และการพัฒนาศักยภาพของคนไทยทุกช่วงวัย ได้เน้นการส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย 1) จัดให้มีระบบพัฒนาเด็กแรกเกิดอย่างต่อเนื่องจนถึงเด็กวัยเรียนให้มีโอกาสพัฒนาตามศักยภาพ เพื่อสร้างคนไทยที่มีพัฒนาการเต็มตามศักยภาพผ่านครอบครัวที่อบอุ่นในทุกรูปแบบครอบครัว และส่งต่อการพัฒนาเด็กไทยให้มีคุณภาพสู่การพัฒนาในระยะถัดไป บนฐานการให้ความช่วยเหลือที่คำนึงถึงศักยภาพของครอบครัวและพื้นที่ เตรียมความพร้อมการเป็นพ่อแม่ ความรู้เรื่องโภชนาการและสุขภาพ การอบรมเลี้ยงดู การส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยผ่านการให้บริการสาธารณะที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะการยกระดับคุณภาพสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทั่วประเทศให้ได้มาตรฐาน และพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทางการศึกษาและผู้ดูแลเด็กปฐมวัยให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ และ 2) ส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัยโดยคำนึงถึงพหุปัญญาที่หลากหลายของเด็กแต่ละคน ให้ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอย่างเต็ม

ตามศักยภาพ ผ่านการออกแบบ การจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับระบบโรงเรียนปกติที่เป็นระบบและมีทิศทางที่ชัดเจน (รัฐสภา, 2562)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2563) ได้สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยที่พึงประสงค์ในยุค 4.0 กล่าวคือ 1) กระทรวงที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาปฐมวัยไม่ควรมีจำนวนมากเกินไป 2) เป้าหมายการพัฒนาเด็กปฐมวัยควรระบุอย่างชัดเจนตามบริบทของเป้าหมายประเทศไทย 4.0 และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การพัฒนาเด็กปฐมวัยควรให้ความสำคัญในเรื่อง เด็กมีสุขภาพดี ตระหนักถึงความปลอดภัย มีความรักธรรมชาติ และการมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น 3) สถานศึกษาปฐมวัยควรให้ความสำคัญกับพื้นที่ภายนอกและภายในห้องเรียน มีอุปกรณ์ สื่อ ของเล่นที่เพียงพอ การจัดสภาพแวดล้อมที่เด็กได้รับประสบการณ์ของธรรมชาติ การเก็บและจัดทุกอย่างให้เป็นระเบียบและสะอาด 4) เนื้อหาของหลักสูตร ควรมีสาระสำคัญเกี่ยวกับ การรู้จักตนเอง การอยู่ร่วมกับธรรมชาติ การมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น การปฏิบัติตนให้มีสุขภาพที่ดีและปลอดภัยทั้งตนเองและผู้อื่นและการสื่อสารการฟังผู้อื่น 5) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านการเล่นอย่างอิสระและการเล่นอย่างมีวัตถุประสงค์และการทำโครงการ 6) การประเมินผลควรใช้การสังเกตพัฒนาการของเด็ก โดยการจดบันทึกพฤติกรรม ผลงานของเด็ก การบันทึกวิดีโอ การสอบถามพ่อแม่ 7) ครูควรจบการศึกษาระดับปริญญาตรีและได้รับใบประกอบวิชาชีพ ผู้ดูแลเด็กควรสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและได้รับการอบรมมีใบประกอบวิชาชีพ มีการอบรมครูผู้ดูแลทุก 5 ปี และ 8) ครูควรแนะนำให้เด็กมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองต้องทำในแต่ละวัน ทำให้พ่อแม่หรือผู้ปกครองได้เห็นพัฒนาการเด็กในทุกด้านและควรจัดให้มีสมาคมผู้ปกครอง ครู เพื่อจัดกิจกรรมต่าง ๆ และแลกเปลี่ยนข้อมูลการพัฒนาเด็ก

แผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2564 – 2570 โดยคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้ดำเนินการจัดทำแผน เพื่อกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยของประเทศไทยให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและมีความเชื่อมโยงกับทุกกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนในลักษณะของการบูรณาการ โดยมีเป้าหมายให้เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้านเต็มตามศักยภาพเป็นพื้นฐานของความเป็นพลเมืองคุณภาพภายใต้ปรัชญา “เด็กปฐมวัยทุกคนต้องได้รับการดูแล พัฒนา และเรียนรู้อย่างรอบด้าน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาให้สมกับวัยอย่างมีคุณภาพ และเท่าเทียม ตามศักยภาพตามวัย และต่อเนื่อง บนพื้นฐานของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีที่สุดสอดคล้องกับหลักการพัฒนา ศักยภาพและความต้องการจำเป็นพิเศษของแต่ละบุคคล โดยคำนึงถึงความสุขความเป็นอยู่ที่ดี การคุ้มครองสิทธิ และความต้องการพื้นฐานของเด็กปฐมวัย รวมทั้งการปฏิบัติต่อเด็กทุกคน

โดยยึดหลักศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ การมีส่วนร่วม การเป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก และการกระทำทั้งปวงเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ” ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดสำหรับเด็กปฐมวัยให้เจริญอย่างมีคุณภาพ และมีการพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย และเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2564)

นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ปี พ.ศ. 2564 ที่นำมาใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาให้เกิดความเชื่อมั่น และสร้างความมั่นใจให้กับสังคม มีจำนวน 12 ข้อ ซึ่งมีนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัย ในข้อที่ 8 กล่าวคือ การพัฒนาเด็กปฐมวัย ให้ได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย เพื่อเป็นการขับเคลื่อนแผนบูรณาการการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 สู่การปฏิบัติเป็นรูปธรรม โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปเป็นกรอบในการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย และมีการติดตามความก้าวหน้าเป็นระยะ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564)

กล่าวโดยสรุปการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยเป็นสิ่งที่รัฐบาลให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่ให้ผลของการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุดต่อการสร้างรากฐานของชีวิต โดยมีการดำเนินงานเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันหลายภาคส่วน ดังนั้นหน่วยงานที่จัดการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนทุกฝ่าย ต้องให้ความสำคัญและตระหนักถึงการพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามที่กฎหมายการศึกษาและนโยบายของหน่วยงานต่าง ๆ ได้เสนอไว้ เพื่อร่วมขับเคลื่อนการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และเกิดความต่อเนื่องพร้อมที่จะพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เติบโตมีคุณภาพและมีพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย เป็นพลเมืองที่เข้มแข็งของชาติในอนาคต

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน

จากการที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติให้การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยต้องได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ด้านร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดให้มีสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ซึ่งเป็นหน่วยงานระดับนโยบายและมีคณะกรรมการประสานและส่งเสริมการศึกษาเอกชนในระดับจังหวัดเป็นเครือข่ายในทุกจังหวัด ให้ร่วมรับผิดชอบงานการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาพิเศษ โดยปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 ซึ่งได้ให้

ความหมายของโรงเรียนเอกชนในระบบไว้ว่า เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษา โดยกำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษาหลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จ การศึกษา และได้กำหนดให้โรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาในระบบมีอำนาจหน้าที่ในการ บริหารงาน อาทิ การออกกระเปียบ และข้อบังคับต่าง ๆ ของโรงเรียนในระบบ ให้ความเห็นชอบ นโยบาย และแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนในระบบ และให้คำแนะนำการบริหารและ การจัดการโรงเรียนในระบบด้านบุคลากร แผนงาน งบประมาณ วิชาการ กิจกรรมนักเรียน อาคาร สถานที่ และความสัมพันธ์กับชุมชน ตลอดจนการกำกับดูแลให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนในระบบ

ปัจจุบันสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงใหม่ ได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัด เชียงใหม่ พ.ศ. 2562 – 2565 เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการศึกษาของหน่วยงาน ทางการศึกษาของจังหวัดเชียงใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีวิสัยทัศน์ คือ “เชียงใหม่ : นครแห่ง การเรียนรู้เพื่อคุณภาพชีวิต ” สำหรับในส่วนของยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และสร้างศักยภาพแห่งการเรียนรู้ ได้มีการเสนอผลการวิเคราะห์ปัญหาการจัดการศึกษาของ โรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาในจังหวัด เชียงใหม่ จำนวน 124 แห่ง พบว่า ปัญหาด้านการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย คือ เด็กไม่ได้รับการ พัฒนาเต็มตามศักยภาพ ซึ่งมีสาเหตุมาจากการขาดครูที่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย และการขาดสื่ออุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนปฐมวัย นอกจากนี้ยังพบว่า ปัญหาด้านการ จัดระบบการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา กล่าวคือ ความไม่พร้อมในการจัดการศึกษาปฐมวัย ทางด้านครู อาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนการจัดการศึกษาปฐมวัยของแต่ละหน่วยงาน ยังขาดความเข้มแข็ง ซึ่งมีสาเหตุมาจากจำนวนศูนย์เด็กปฐมวัยมีไม่เพียงพอในการบริการ อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ และพบว่า หน่วยงานที่ทำหน้าที่ดูแลพัฒนาเด็กปฐมวัยในส่วนของ กระทรวงศึกษาธิการขาดการประสานงาน ในการดำเนินงานเชิงบูรณาการร่วมกัน ระหว่าง หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ (สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดเชียงใหม่, 2561) จากสภาพปัญหาดังกล่าว สมาคมโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ และ สมาคมผู้บริหารโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ได้ตระหนักและเห็นความสำคัญในการสร้าง ความร่วมมือพัฒนาการศึกษาระดับปฐมวัยให้มีคุณภาพทั้งในด้านประสิทธิภาพของการบริหาร จัดการโรงเรียน การพัฒนาครูให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะความชำนาญในการจัด ประสพการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กได้อย่างมีคุณภาพ ตลอดจนการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ที่จะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของเด็กปฐมวัยของ จังหวัดเชียงใหม่ให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของแผนพัฒนาดังกล่าว

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

ความหมายและความสำคัญเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

จากการศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยของนักวิชาการและนักการศึกษาสรุปความหมายและความสำคัญของภาวะผู้นำได้ ดังนี้

โคเวีย (Covey, 2011) ให้ความหมายของคำว่า “ภาวะผู้นำ” ว่าหมายถึง การสื่อสารถึงคุณค่าและศักยภาพของบุคคลอย่างชัดเจน ได้รับแรงบันดาลใจให้มองเห็นสิ่งต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง

ไบรอัน และคาซาน (Bryant and Kazan, 2012) ให้ความหมายของคำว่า “ภาวะผู้นำในตนเอง” ว่าหมายถึง การมุ่งมั่นฝึกฝนที่มีอิทธิพลต่อความคิด ความรู้สึกและการกระทำ เพื่อไปสู่ความสำเร็จที่ตั้งไว้

แมกซ์เวลล์ (Maxwell, 2019) ให้ความหมายของคำว่า “ภาวะผู้นำ” ว่าหมายถึง ภาวะที่แอบแฝงอยู่ในตัวแต่ละคนที่แสดงความเป็นผู้นำได้ตลอดเวลา ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ตำแหน่งหน้าที่การงาน หรือตำแหน่งทางสังคม โดยมีหลายระดับ ซึ่งในแต่ละระดับมีความสอดคล้องกับความสามารถและพฤติกรรมของบุคคล รวมถึงการยอมรับจากผู้ร่วมงาน

โรซารี (Rosari, 2019) ให้ความหมายของคำว่า “ภาวะผู้นำ” ว่าหมายถึง ความสัมพันธ์ที่มีอิทธิพลระหว่างผู้นำและผู้ตาม ที่กำหนดเป้าหมายร่วมกันและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม รวมทั้งการทำงานที่สามารถขับเคลื่อนองค์การให้บรรลุเป้าหมาย

นพพงษ์ บุญจิตราดุล (2557) ให้ความหมายของคำว่า “ผู้นำ” ไว้ว่า ผู้นำ คือ ผู้ที่มีอิทธิพลในทางที่ถูกต้องต่อการกระทำของผู้ร่วมงานในกลุ่มหรือในองค์การที่ปฏิบัติงานโดยเป็นผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งจากกลุ่มเพื่อให้เป็นหัวหน้า ได้รับตำแหน่งในสำนักงานที่มีอิทธิพลสูง

ราชบัณฑิตยสถาน (2558) ให้ความหมายของคำว่า “ภาวะผู้นำ” ว่าหมายถึง คุณลักษณะบารมี คุณธรรม ความเชี่ยวชาญและสถานการณ์ของบุคคลหรือตำแหน่งที่มีอิทธิพลเชิงสร้างสรรค์ต่อผู้อื่น ทำให้เกิดความร่วมมือ ยินยอม โดยใช้การบริหารการเปลี่ยนแปลงและดำเนินกิจกรรมเพื่อบรรลุเป้าหมายของกลุ่มหรือองค์การ และยังได้กล่าวถึงความสำคัญของภาวะผู้นำว่าเป็นศิลปะและกระบวนการสร้างความสัมพันธ์ในกลุ่มคนที่มีความแตกต่างให้ร่วมกันทำงานอย่างเข้มแข็ง บุคคลที่มีภาวะผู้นำ จึงสามารถสร้างศรัทธา การยอมรับในการนำกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สัมมา รณนิษฐ์ (2560) และชัยเสฏฐ์ พรหมศรี (2561) ได้เสนอความหมายของคำว่า “ภาวะผู้นำ” ไว้สอดคล้องกันว่าหมายถึง การใช้อิทธิพลและกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจโน้มน้าว จูงใจ ให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคล ปฏิบัติตามความคิดเห็น ความต้องการของตน

ด้วยความเต็มใจ เป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ที่พร้อมจะให้ความร่วมมือ เพื่อนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่มหรือตามเป้าหมายขององค์การตามที่กำหนดไว้

สุนทร โคตรบรรเทา (2560) ได้สรุปว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง พฤติกรรม และกระบวนการ ที่ทำให้ผู้อื่นเปลี่ยนและละทิ้งความสนใจของตนเอง ด้วยการปฏิบัติตามเป้าหมายเชิงสัญลักษณ์ ซึ่งคลอใจและให้ความหมายแก่ผู้อื่น เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการ

คมกริช นันทะโรจพงษ์ และพิทักษ์ ศิริวงศ์ (2561) ได้สรุปความหมายของคำว่า “ภาวะผู้นำ” ไว้ว่า การมีความตระหนักในตนเอง การมีความรู้ความสามารถของตนเอง การบริหารจัดการตนเอง และการมีความเชื่อมั่นในตนเอง

จรงจิต สมบัติวงศ์ (2561) ได้เสนอไว้ว่า ภาวะผู้นำเป็นสิ่งที่จำเป็นยิ่งต่อองค์การ หากผู้นำไม่สามารถใช้ทักษะภาวะผู้นำที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ จะทำให้ไม่สามารถจัดการทรัพยากร ในองค์การที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายขององค์การ รวมทั้งไม่สามารถ กระตุ้นและจูงใจให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ เพื่อความสำเร็จขององค์การ เนื่องจากความเป็นเลิศขององค์การจะเกิดขึ้นจากการพัฒนา และสร้างสรรค์โดยผู้นำขององค์การ

จิณณวัตร ปะโคทัง (2561) ได้สรุปความหมายและความสำคัญของภาวะผู้นำดิจิทัล ซึ่งเป็นผู้นำแห่งการเรียนรู้ในยุคข้อมูลข่าวสารเทคโนโลยีไว้ว่า เป็นคุณสมบัติสำคัญที่จะทำให้ เกิดผลสำเร็จได้ โดยต้องเป็นผู้ที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียน ทนต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างสม่ำเสมอ เพราะต้องใช้ ทั้งการสื่อสารและความร่วมมือในองค์กรและเครือข่าย

จากการศึกษาความหมายและความสำคัญของภาวะผู้นำ สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง บุคลิกลักษณะของบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีความ รับผิดชอบ มีเป้าหมาย สามารถวางแผนงานเพื่อความสำเร็จขององค์การ และสร้างความสัมพันธ์ ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ รวมถึงการพัฒนาตนเอง อย่างสม่ำเสมอให้เป็นที่ยอมรับของผู้ร่วมงานซึ่งมีความสำคัญต่อความสำเร็จตามจุดหมายของ ตนเองและองค์การ ตลอดจนสามารถช่วยโน้มน้าว และผลักดัน ประสานความขัดแย้งให้บุคลากร ในองค์การให้เกิดพลังแห่งความร่วมมือในการดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ร่วมกัน

การสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย

การศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา จากแนวคิดและข้อค้นพบในงานวิจัยของนักการศึกษา และนักวิชาการทั้งในประเทศและ ต่างประเทศ สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

อเล็กซิส (Alexis, 2011) ได้เสนอคุณลักษณะภาวะผู้นำในระดับความสามารถของ เด็กปฐมวัยว่า สามารถจำแนกได้ 4 ด้าน คือ 1) ด้านความคิด ประกอบด้วยการตัดสินใจและ

การวางแผนจัดการ 2) ด้านการสร้างสัมพันธภาพ ประกอบด้วย การสื่อสารและเห็นอกเห็นใจ
3) ด้านการทำงาน ประกอบด้วย ความเป็นผู้นำและการทำงานเป็นทีม และ 4) ด้านการเข้าใจตนเอง
ประกอบด้วย การตระหนักรู้ในตนเองและการมีวินัยในตนเอง

แอนเดอร์เซน (Andersen, 2011) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการเรียนการเป็นผู้นำ
อย่างเป็นทางการ การเกิดขึ้นของทักษะการเป็นผู้นำทางสังคมในเชิงบวกของนักเรียนระดับเตรียม
อนุบาล คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น นิวยอร์ก โดยได้เสนอองค์ประกอบอุปนิสัย
ด้านการพึ่งพาตนเอง ได้แก่ อุปนิสัยที่ 1 – 3 ประกอบด้วย การรับผิดชอบ การมีเป้าหมาย และ
การลงมือปฏิบัติทันที และอุปนิสัยด้านการพึ่งพาซึ่งกันและกัน ได้แก่ อุปนิสัยที่ 4 – 6 ประกอบด้วย
การเอื้อเฟื้อ ใจกว้าง การรับฟังผู้อื่นและการร่วมมือทำงานเป็นทีม

โคเวย์ (Covey, 2011) ได้เสนอคุณลักษณะภาวะผู้นำในตนเองยุคใหม่ที่เน้นการใช้ปัญญา
และตระหนักในความจำเป็นของการนำในสังคมยุคใหม่ ประกอบด้วย 7 อุปนิสัยของผู้ทรง
ประสิทธิภาพ ได้แก่ อุปนิสัยที่ 1 บี โปรแอกทิฟ หมายถึง การริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ จัดการกับ
การเปลี่ยนแปลง และรับผิดชอบการกระทำและปฏิบัติตนเป็นที่น่าไว้วางใจ อุปนิสัยที่ 2 เริ่มต้นด้วย
จุดมุ่งหมายในใจ หมายถึง การกำหนดวิสัยทัศน์และค่านิยม กำหนดเป้าหมายของทีมงานและตนเอง
ที่สามารถวัดผลได้ และมุ่งเน้นผลลัพธ์ที่ปรารถนา อุปนิสัยที่ 3 ทำสิ่งที่สำคัญก่อน หมายถึง
การมุ่งเน้นสิ่งที่สำคัญ นำการวางแผนและลำดับความสำคัญมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ และ
ใช้เครื่องมือการวางแผนอย่างมีประสิทธิภาพ อุปนิสัยที่ 4 คิดแบบชนะ – ชนะ หมายถึง การสร้าง
ผลประโยชน์ร่วมกัน สร้างความสัมพันธ์ที่มีความไว้วางใจสูง และสร้างระบบแบบชนะ – ชนะ
อุปนิสัยที่ 5 เข้าใจผู้อื่นก่อน แล้วจึงให้ผู้อื่นเข้าใจเรา หมายถึง สร้างการสื่อสารระหว่างบุคคล
อย่างมีประสิทธิภาพพัฒนาทักษะการฟังผู้อื่นอย่างเข้าอกเข้าใจ และสื่อสารความคิดเห็นอย่างมี
ประสิทธิภาพ อุปนิสัยที่ 6 ผนึกพลังประสานความต่าง หมายถึง สร้างการร่วมงานอย่างสร้างสรรค์
ให้คุณค่ากับความแตกต่าง สร้างจุดแข็งบนความต่าง และอุปนิสัยที่ 7 ลับเลื่อยให้คมอยู่เสมอ
หมายถึง สร้างความสมดุลให้กับชีวิต พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และแสวงหาการเรียนรู้
อย่างต่อเนื่อง

แทท (Tat, 2013) ได้เสนอเกี่ยวกับการพัฒนาการเป็นผู้นำตนเอง: การเชื่อมต่อระหว่าง
ร่างกาย จิตใจ และผลสะท้อน ของศูนย์การบริหารอินส์บรุค ประเทศออสเตรีย มีองค์ประกอบ
ภาวะผู้นำ ประกอบด้วย การตระหนักถึงตนเอง การควบคุมตัวเอง แรงกระตุ้นตัวเอง รูปแบบ
ความคิดสร้างสรรค์ การมีสมาธิแน่วแน่ มีความซื่อสัตย์ และความรอบคอบการผ่อนคลาย
มีเป้าหมายของตนเอง พัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ การตระหนักรู้และการสะท้อนกลับทางปัญญา

วัสเซนนาร์ (Wassenaar, 2017) ได้เสนอเกี่ยวกับสิ่งที่ทำให้เกิดความเป็นผู้นำร่วมกัน พบว่า สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการแบ่งปันภาวะผู้นำเพื่อสร้างความเป็นผู้นำร่วมกัน ได้แก่ การสร้างต้นแบบในองค์กร ความซื่อสัตย์ ภาวะผู้นำในตนเอง และการปลดปล่อยศักยภาพความเป็นผู้นำ ซึ่งส่งผลต่อการสร้างภาวะความเป็นผู้นำในตนเอง และการเป็นผู้นำกลุ่มร่วมกัน

โยชิยุกิ (Yoshiyuki, 2018) ได้เสนอองค์ประกอบของภาวะผู้นำไว้ 11 ประการ ได้แก่ 1) ผู้นำต้องสร้างวิสัยทัศน์ 2) ผู้นำต้องตัดสินใจ 3) ผู้นำต้องมีพลังเหลือเฟือ 4) ผู้นำต้องทำงานสำเร็จ 5) ผู้นำต้องรวดเร็ว 6) ผู้นำต้องยุติบางสิ่งได้ 7) ผู้นำต้องเป็นผู้ฟังที่ดี 8) ผู้นำต้องกล้าพูดต่อหน้าผู้คน 9) ผู้นำต้องโน้มน้าวใจ 10) ผู้นำต้องไม่หนี และ 11) ผู้นำต้องมองตัวเองอย่างเป็นกลาง

อัลดิกรีร์ (Aldighrir, 2019) ได้เสนอการวิเคราะห์โครงสร้างการนำตัวเอง และความสัมพันธ์กับการเพิ่มประสิทธิภาพทางจิตวิทยากับคณะสมาชิกมหาวิทยาลัยนาราน ประเทศซาอุดีอาระเบีย พบว่า งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์การเป็นผู้นำตนเอง โดยผลการสำรวจ พบว่า กลยุทธ์การเป็นผู้นำตามธรรมชาติ และรูปแบบความคิดสร้างสรรค์ แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่ชัดเจนในภาวะผู้นำด้านการนำตนเอง

อุไรวรรณ ชินพงษ์ (2555) ได้เสนอองค์ประกอบภาวะผู้นำจากผลงานวิจัย พบว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำมี 3 ประการ คือ 1) ความสามารถในการจัดการตนเอง (Self-managing) 2) การควบคุม (Self-controlling) และ 3) ตรวจสอบตนเอง (Self-monitoring)

ปิยะพันธ์ ชัยเสนา (2557) ได้เสนอองค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้นำนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มี 4 องค์ประกอบ คือ ภาวะผู้นำด้านทักษะการทำงาน ด้านทักษะทางสังคม ด้านบุคลิกภาพ และด้านคุณธรรม

สิรินทร์ลัดดากลม บุญเชิดชู และพาสนา จุฬรัตน์ (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA และได้เสนอองค์ประกอบกำกับการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านเป้าหมาย (Goal Setting) ด้านการสังเกตตนเอง (Self-observation) ด้านการตัดสินใจตนเอง (Self-judgment) และด้านการตอบสนองต่อตนเอง (Self-reaction)

สุเวศ กลับลศรี (2557) ได้เสนอองค์ประกอบภาวะผู้นำที่ควรพัฒนาในเยาวชน ได้แก่ 1) การรู้จักคิดในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ 2) การสร้างความคิดรวบยอด 3) การสื่อสาร 4) การตัดสินใจในการแก้ปัญหา 5) การทำงานเป็นทีม 6) การจงใจ 7) การมีมนุษยสัมพันธ์ 8) การมีระเบียบวินัย 9) ความสุภาพอ่อนน้อม 10) ความรับผิดชอบ 11) ความซื่อสัตย์ 12) ความอดทน 13) พรหมวิหาร 4 14) กัลยาณมิตรธรรม 7 15) สัมปรีชธรรม 7 16) ความกล้าหาญ 17) ทักษะการสร้างทีมงาน 18) ทักษะการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ และ 19) การมีจิตสาธารณะ

อรอุมา วิไลย์ และปัทมศิริ ชีรานุรักษ์ จารุชัยนิวัฒน์ (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับคุณลักษณะภาวะผู้นำในเด็กอนุบาล และเสนอคุณลักษณะภาวะผู้นำในเด็กอนุบาล 4 ประการ ได้แก่ 1) ด้านการเข้าใจในตนเอง 2) ด้านการสร้างสัมพันธภาพ 3) ด้านความคิด สามารถคิดแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างสร้างสรรค์ และ 4) ด้านการทำงานมีความรับผิดชอบการทำงานเป็นกลุ่ม

นวลจันทร์ พะท่าโล, ราชนัย บุญธิมา และสิริมา ภิญโญนันตพงษ์ (2558) ได้ศึกษาจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบลงมือปฏิบัติ และเสนอว่าพฤติกรรมจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัย จำแนกออกได้เป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) ความมีน้ำใจ 2) การเอาใจใส่ต่อผู้อื่น และ 3) การทำงานร่วมกับผู้อื่น

นงราม ชะลอเจริญยิ่ง (2559) ได้เสนอองค์ประกอบภาวะผู้นำนักเรียน ได้แก่ ด้านทักษะการแก้ปัญหา ด้านความฉลาดทางอารมณ์ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรู้ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความเสียสละ ด้านวิสัยทัศน์ และด้านความรับผิดชอบ

ชัยศาสตร์ กชนทร์สุวรรณ, อัจฉรา วัฒนาณรงค์, นรา สมประสงค์ และราชนัย บุญธิมา (2560) ได้เสนอองค์ประกอบภาวะผู้นำ ประกอบด้วย 8 ด้าน ได้แก่ ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ความเป็นพลเมือง ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกับผู้อื่น การบริหารจัดการ การมีวิจรรณญาณ การควบคุมตนเอง และความรู้จักตนเอง

วนิดา เลิศทองคำ, พิมพ์ประภา อมรกิจภิญโญ และธนินาฏ ณ สุนทร (2560) ได้เสนอองค์ประกอบภาวะผู้นำของเยาวชนของสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน ประกอบด้วย โมดูลที่ 1 การมีบุคลิกภาพที่ดี โมดูลที่ 2 มีทักษะการทำงานเป็นทีม โมดูลที่ 3 มีคุณธรรมจริยธรรม โมดูลที่ 4 มีทักษะการคิด โมดูลที่ 5 เทคโนโลยีการสื่อสารและการแสวงหาความรู้ และ โมดูลที่ 6 ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน

วรลณี ถนอมชาติ, ญาณิศา บุญพิมพ์ และนภัส ศรีเจริญประมง (2560) ได้เสนอองค์ประกอบของทักษะที่เด็กเจนอเรชั่นอัลฟ่าจำเป็นต้องมี 7 ประการ ได้แก่ 1) การคิดอย่างมีวิจรรณญาณและแก้ปัญหาเป็น 2) การคิดในเชิงสร้างสรรค์ 3) ความฉลาดในการใช้สื่อดิจิทัล 4) การรู้จักปรับตัวและการทำงานเป็นทีม 5) ความอดทนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค 6) การสื่อสารชัดเจนมีประสิทธิภาพ และ 7) ความเข้าใจเห็นอกเห็นใจคนอื่น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2560) ได้จัดทำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 เพื่อให้การจัดการศึกษาปฐมวัยที่ต้องพัฒนาเด็กตั้งแต่ 3 – 6 ปี ให้มีพัฒนาการด้านร่างกายอารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย

ความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นการเตรียมความพร้อมที่จะเรียนรู้และสร้างรากฐานชีวิต ให้พัฒนาเด็กปฐมวัยไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ และมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ โดยกำหนดมาตรฐานคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยมีตัวบ่งชี้ที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำ ประกอบด้วย 1) การแสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสม 2) มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และผู้อื่น 3) มีความซื่อสัตย์ สุจริต 4) มีความเมตตา กรุณา มีน้ำใจและช่วยเหลือแบ่งปัน 5) มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น 6) มีความรับผิดชอบ 7) ช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน 8) มีวินัยในตนเอง 9) มีมารยาทตามวัฒนธรรมไทยและรักความเป็นไทย 10) ยอมรับความเหมือนและความต่างระหว่างบุคคล 11) มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น และ 12) ปฏิบัติตนเบื้องต้นในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

อรชร กิตติชนม์ธวัช, วลัยพร ศิริภิรมย์ และพฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ (2560) ได้เสนอคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนประถมศึกษา มี 6 คุณลักษณะหลัก ประกอบด้วย 1) ความสามารถทางปัญญาและการรู้แจ้ง 2) บุคลิกภาพสร้างสรรค์ 3) ความกล้า 4) ความใจกว้าง และเชื่อมั่นในผู้รับมอบหมายงาน 5) ความปรารถนาและมุ่งมั่นให้สำเร็จ และ 6) ความรอบรู้

คมกริช นันทะโรจวงศ์ และพิทักษ์ ศิริวงศ์ (2561) ได้เสนอองค์ประกอบของภาวะผู้นำในตนเองของวัยรุ่นกลุ่มเจนเอเรชั่นซี ซึ่งจากผลงานวิจัยจำแนกได้ 4 กลุ่ม คือ 1) ความตระหนักในตนเอง 2) ความรู้ความสามารถของตนเอง 3) การบริหารจัดการตนเอง และ 4) ความเชื่อมั่นในตนเอง

ณรงค์ชัย ธนกิจภาคิน (2561) ได้เสนอคุณลักษณะภาวะผู้นำของนักเรียนระดับประถมศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย การรู้จักตนเองของผู้นำนักเรียน (Self – awareness) การทำงานเป็นทีมของผู้นำนักเรียน (Teamwork) ทักษะในการเป็นผู้นำนักเรียน (Attitude) ความสัมพันธ์ของผู้นำนักเรียนกับเพื่อนสกา (Relationship) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้นำนักเรียน (Stakeholder) คุณลักษณะของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Attribute) กระบวนการในการพัฒนาผู้นำนักเรียน (Procedure) และกิจกรรมการพัฒนาผู้นำนักเรียน (Activities)

ปฎิมา นรภัทรพิมล, ธิดาวัลย์ อุ่นกอง, สมบัติ นพรัก และนันทิมา นาคาพงศ์ (2561) ได้เสนอองค์ประกอบหน่วยภาวะผู้นำของคณะกรรมการสถานักเรียน กรณีศึกษาโรงเรียนประชารัฐธรรมคุณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 35 ประกอบด้วย 6 หน่วยภาวะผู้นำ ได้แก่ หน่วยที่ 1 มนุษย์สัมพันธ์ของผู้นำ หน่วยที่ 2 ความรู้ความสามารถของผู้นำ หน่วยที่ 3 วิสัยทัศน์ของผู้นำ หน่วยที่ 4 ผู้นำกับการตัดสินใจ หน่วยที่ 5 ความฉลาด ปฏิภาณ ไหวพริบของผู้นำ และหน่วยที่ 6 บุคลิกภาพของผู้นำ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2561) ได้เสนอแนะแนวทางการเลี้ยงดู ดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยตามสมรรถนะ เพื่อเพิ่มคุณภาพเด็กพัฒนาสมรรถนะตามวัย 0 – 5 ปี ว่าสมรรถนะที่ควรมีอยู่ในตัวเด็กในยุค 4.0 ได้แก่ 1) การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ 2) การมีทักษะทางสังคมเชิงบวกกับเพื่อนเด็กด้วยกัน 3) ความตระหนักรู้ว่าพฤติกรรมมีผลกระทบต่อบุคคลและสิ่งแวดล้อม 4) ตระหนักรู้ เห็นคุณค่าและยอมรับนับถือในความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล 5) สามารถรับรู้เกี่ยวกับตนเองและตระหนักรู้ว่าตนเอง ชอบหรือไม่ชอบอะไร และ 6) มีความเชื่อมั่นในความสามารถของตน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2563) ได้เสนอองค์ประกอบของทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 ที่สอดคล้องกัน ได้แก่ 1) ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา (Critical Thinking / Problem – solving) 2) การคิดอย่างสร้างสรรค์ (Creativity) 3) การสื่อสารและปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (Communication) 4) การทำงานร่วมกับผู้อื่น (Collaboration) 5) ความตระหนักรู้ทางสังคมและวัฒนธรรม (Social & Cultural Awareness) 6) ความพยายามในการบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ (Persistence / Grit) 7) การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self – efficacy) 8) ทักษะการใช้เทคโนโลยี (ICT Literacy) และ 9) ทักษะความชำนาญด้านภาษาอังกฤษ (English Proficiency)

จากการศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองที่เป็นข้อค้นพบจากแนวคิดและผลงานวิจัยของนักวิชาการและนักการศึกษาดังกล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้นำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อจัดลำดับตามความถี่ขององค์ประกอบ ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 การสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองจากแนวคิดและผลงานวิจัยของนักวิชาการและนักการศึกษา

แนวคิดและผลงานวิจัยของ นักวิชาการและนักการศึกษา องค์ประกอบภาวะผู้นำ ในตนเอง	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	ความถี่ (f)	ลำดับ
	Alexis (2011)	Andersen (2011)	Covey (2011)	Tat (2013)	Wassenaar (2017)	Aldighrir (2019)	Zuzuki (2019)	อุไรวรรณ ชินพงษ์ (2555)	ปิยะพันธ์ หัยเสนา (2557)	สิรินทร์ ถัดดากมล บุญเชิดและคณะอื่น ๆ	สุเวศ กลัปศรี (2557)	อรอุมา วิไลย์และคณะอื่น ๆ (2557)	นวลจันทร์ พะทักโธ และคณะอื่น ๆ (2558)	นงราม ชะลอเจริญยิ่ง (2559)	ชัยศาสตร์ คชนทร์สุวรรณและคณะอื่น ๆ (2560)	วนิดา เลิศทองคำ และคณะอื่น ๆ (2560)	วรลี ถนอมชาติ และคณะอื่น ๆ (2560)	สนง.คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(2560)	อรชร กิตติชนมรัชต์และคณะอื่น ๆ (2560)	คมกริช นันทะโรจน์วงศ์ และคณะอื่น ๆ (2561)	ณรงค์ชัย ธนกิจภากิน (2561)	ปริญญานรภัทรพิมล และคณะอื่น ๆ (2561)	เลขาธิการสภาการศึกษา (2561)	สนง.เลขาธิการสภาการศึกษา (2563)		
1.ด้านการนำตนเอง (Leading Self)																										
1) มีจินตนาการ สนใจสร้างสรรค์สิ่งใหม่	✓	✓	✓	✓						✓	✓	✓		✓			✓		✓	✓		✓		✓	13	3
2) เชื่อมั่นในตนเอง		✓	✓											✓				✓	✓			✓	✓		8	10
3) ตลาดทางอารมณ์				✓						✓	✓								✓	✓					5	15
4) กล้าพูด กล้าแสดงออก	✓	✓	✓				✓				✓	✓			✓	✓		✓	✓	✓		✓			12	5
5) มีความรู้ พัฒนาตนเองสม่ำเสมอ	✓		✓	✓											✓				✓		✓	✓			6	13
6) มีเป้าหมายของตนเอง	✓	✓	✓	✓		✓	✓				✓	✓		✓	✓						✓	✓			12	5
7) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี			✓							✓					✓				✓						4	21
8) ตัดสินใจแก้ปัญหาได้	✓		✓				✓			✓	✓	✓		✓	✓		✓		✓	✓		✓	✓		13	3
9) ใช้เทคโนโลยีสื่อสาร											✓				✓		✓		✓				✓		5	15

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

แนวคิดและผลงานวิจัยของ นักวิชาการและนักการศึกษา	องค์ประกอบภาวะผู้นำ ในตนเอง																										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	ความถี่ (f)	ลำดับ	
1.ด้านการนำตนเอง (Leading Self) (ต่อ)																											
10) ชื่อสัตย์	✓	✓	✓		✓			✓	✓		✓	✓		✓		✓		✓		✓						12	5
11) ยุติธรรม	✓	✓	✓								✓					✓				✓						6	13
12) รับผิดชอบเอาใจใส่ในการทำงาน	✓	✓	✓				✓				✓	✓		✓	✓			✓	✓	✓				✓		12	5
13) มีปฏิภาณ ไหวพริบ และรอบคอบ		✓		✓			✓									✓	✓					✓		✓		7	12
14) มีความคิดรวบยอด	✓		✓								✓	✓							✓							5	15
15) มีวินัย		✓									✓							✓								3	22
16) จัดลำดับการทำงานตนเองได้			✓	✓		✓									✓					✓						5	15
17) มีสติควบคุมอารมณ์ตนเองได้	✓		✓	✓			✓	✓		✓	✓				✓			✓	✓				✓		10	9	
18) ยืดหยุ่นปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้นได้	✓		✓					✓									✓		✓							5	15

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

แนวคิดและผลงานวิจัยของ นักวิชาการและนักการศึกษา	องค์ประกอบภาวะผู้นำ ในตนเอง																									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	ความถี่ (f)	ลำดับ
1.ด้านการนำตนเอง (Leading Self) (ต่อ)																										
19) มีแรงจูงใจ				✓			✓				✓								✓		✓				5	15
20) สะท้อนตนเองได้	✓			✓		✓		✓			✓	✓				✓					✓				8	10
21) ตระหนักในตนเองได้	✓		✓	✓		✓	✓	✓				✓			✓			✓		✓	✓	✓	✓	✓	14	1
22) ผ่อนคลาย			✓	✓		✓																			3	22
23) มุ่งมั่นในการทำงาน	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓	✓	✓					✓	✓	✓					✓	14	1
24) ทักษะคิดต่องานที่รับผิดชอบ																									0	25
25) ทักษะความชำนาญด้านภาษาอังกฤษ																						✓			1	24

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

แนวคิดและผลงานวิจัยของ นักวิชาการและนักการศึกษา	องค์ประกอบภาวะผู้นำ ในตนเอง																									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	ความถี่ (f)	ลำดับ
	Alexis (2011)	Andersen (2011)	Covey (2011)	Tat (2013)	Wassenaar (2017)	Aldighir (2019)	Zuzuki (2019)	อุไรวรรณ ชินพงษ์ (2555)	ปิยะพันธ์ ชัยเสนา (2557)	สิรินทร์ ลัดดาภิรมย์ บุญเชิดและคณะอื่น ๆ (2557)	สุเวศ กลัปศรี (2557)	อรอุมา วิไลและคณะอื่น ๆ (2557)	นวลจันทร์ พะทีโธ และคณะอื่น ๆ (2558)	นงราม ชะลอเจริญ (2559)	ชัยศาสตร์ คชนทร์สุวรรณและคณะอื่น ๆ (2560)	วนิดา เลิศทองคำ และคณะอื่น ๆ (2560)	วารดี ถานอมชาติ และคณะอื่น ๆ (2560)	สนง.คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560)	อรุณ กิตติชนม์วัชรและคณะอื่น ๆ (2560)	คมกริช นันทะโรจพงษ์ และคณะอื่น ๆ (2561)	ณรงค์ชัย ธนกิจภาดิน (2561)	ปฎิมา นรภัทรพิมล และคณะอื่น ๆ (2561)	เลขาธิการสภาการศึกษา (2561)	สนง.เลขาธิการสภาการศึกษา (2563)		
2. ด้านการนำผู้อื่น (Leading Others)																										
1) รับฟังผู้อื่น ใจกว้าง และเข้าใจผู้อื่น			✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓	✓					✓	✓	15	2
2) ใฝ่หาใจผู้อื่น	✓					✓		✓				✓						✓							5	7
3) มีมนุษยสัมพันธ์ ปรับตัวเข้ากับผู้อื่น ได้				✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		16	1
4) ติดต่อสื่อสาร โน้มน้าวใจผู้อื่นได้	✓		✓		✓	✓	✓					✓				✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓		13	4
5) จิตอาสา		✓	✓					✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓					✓		✓		12	5
6) จริงใจ เอาใจใส่ห่วงใยผู้อื่น		✓									✓	✓	✓												3	10
7) เคารพผู้อื่น ความสุภาพอ่อนน้อม		✓									✓				✓			✓							4	9
8) ช่วยเหลือ ส่งเสริมเพื่อนร่วมงาน	✓		✓					✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓				✓		✓		✓	12	5
9) ทำงานร่วมกันเป็นทีม		✓	✓		✓	✓				✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓		14	3
10) มีน้ำใจ										✓	✓	✓	✓	✓				✓							5	7

จากตารางที่ 2.1 การสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเอง ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย โดยนำแนวคิดกระบวนการสร้างภาวะผู้นำในตนเอง (The Leader in Me) ตามแนวคิดของโคเวย์ (Covey, 2008) ที่มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการนำตนเอง และ 2) ด้านการนำผู้อื่น เพื่อมาจัดทำเป็นองค์ประกอบหลักในการจัดทำแบบสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย นอกจากนี้ ได้ศึกษาแนวคิดและผลงานวิจัยของนักวิชาการ และนักการศึกษาของไทยและต่างประเทศ จำนวนทั้งสิ้น 24 แหล่งข้อมูล โดยมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกแหล่งข้อมูลดังกล่าว ตามแนวคิดของ สก็อต (Scott, 1990) ประกอบด้วย 1) ให้ข้อมูลที่เป็นความจริง (Authenticity) 2) ให้ข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ ไม่บิดเบือนหรือคลาดเคลื่อนไปจากที่เป็นจริง (Credibility) 3) ให้ข้อมูลที่เป็นตัวแทน สามารถแสดงรายละเอียดข้อมูลประเภทและหรือกลุ่มประชากรเดียวกันได้ (Representativeness) และ 4) ให้ข้อมูลที่มีความหมายชัดเจน สามารถเข้าใจง่าย (Meaning) ทั้งนี้ ได้ใช้เกณฑ์การแจกแจงความถี่จากแหล่งข้อมูลที่น่ามาสังเคราะห์ ที่มีค่าความถี่ตั้งแต่ 12 ขึ้นไป ซึ่งเท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 50 ของแหล่งข้อมูลทั้งหมด แล้วนำมาจัดลำดับตามจำนวนความถี่ของแต่ละองค์ประกอบ

โดยสรุปองค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้จากการสังเคราะห์ มี 2 องค์ประกอบหลัก คือ 1) ด้านการนำตนเอง (Leading Self) มี 8 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ (1) ตระหนักในตนเอง (2) มุ่งมั่นในการทำงาน (3) สนใจสร้างสรรค์สิ่งใหม่ (4) ตัดสินใจแก้ปัญหาได้ (5) กล้าพูด กล้าแสดงออก (6) มีเป้าหมายของตนเอง (7) ซื่อสัตย์ และ (8) รับผิดชอบเอาใจใส่ในการทำงาน และ 2) ด้านการนำผู้อื่น (Leading Others) มี 6 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ (1) มีมนุษยสัมพันธ์ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ (2) รับฟังผู้อื่นใจกว้างและเข้าใจผู้อื่น (3) ทำงานร่วมกันเป็นทีม (4) ติดต่อสื่อสาร โน้มน้าวใจผู้อื่นได้ (5) มีจิตอาสา และ (6) ช่วยเหลือเพื่อน ดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 การแจกแจงความถี่และการจัดลำดับขององค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย

องค์ประกอบหลัก / องค์ประกอบย่อย ภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย	ความถี่	ลำดับ
1. ด้านการนำตนเอง (Leading Self)		
1.1 ตระหนักในตนเอง	14	1
1.2 มุ่งมั่นในการทำงาน	14	1
1.3 สนใจสร้างสรรค์สิ่งใหม่	13	3
1.4 ตัดสินใจแก้ปัญหาได้	13	3
1.5 กล้าพูด กล้าแสดงออก	13	3
1.6 มีเป้าหมายของตนเอง	13	3
1.7 ซื่อสัตย์	12	7
1.8 รับผิดชอบเอาใจใส่ในการทำงาน	12	7
2. ด้านการนำผู้อื่น (Leading Others)		
2.1 มีมนุษยสัมพันธ์ ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้	16	1
2.2 รับฟังผู้อื่น ใจกว้าง และเข้าใจผู้อื่น	15	2
2.3 ทำงานร่วมกันเป็นทีม	14	3
2.4 ติดต่อสื่อสาร โน้มน้าวใจผู้อื่นได้	13	4
2.5 มีจิตอาสา	12	5
2.6 ช่วยเหลือเพื่อน	12	5

การกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการขององค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย สรุปได้ดังนี้ ภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย หมายถึง สมรรถนะของเด็กปฐมวัยที่เป็นพฤติกรรมหรือความสามารถจัดการตนเองได้ในองค์ประกอบหลัก 2 ด้าน คือ 1) ด้านการนำตนเอง (Leading Self) และ 2) ด้านการนำผู้อื่น (Leading Others) ดังนี้

1. ด้านการนำตนเอง (Leading Self) หมายถึง สมรรถนะของเด็กปฐมวัยที่สามารถจัดการนำตนเองได้ในองค์ประกอบย่อย ได้แก่ ตระหนักในตนเอง มุ่งมั่นในการทำงาน สนใจสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้ กล้าพูด กล้าแสดงออก มีเป้าหมายของตนเอง ซื่อสัตย์ และรับผิดชอบเอาใจใส่ในการทำงาน โดยมีนิยามเชิงปฏิบัติการขององค์ประกอบย่อย ดังนี้

(1) ตระหนักในตนเอง หมายถึง การที่เด็กปฐมวัยมีความกล้าพูด กล้าแสดงออกด้วยตนเองอย่างเหมาะสม โดยไม่มีการบังคับ มีความภาคภูมิใจในชิ้นงานและความสามารถของตนเอง

(2) มุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง การที่เด็กปฐมวัยมีสมาธิ จดจ่อในการทำงานให้สำเร็จตามข้อตกลงที่ตั้งใจไว้

(3) สนใจสร้างสรรค์สิ่งใหม่ หมายถึง การที่เด็กปฐมวัยสามารถคิดสร้างสรรค์ประดิษฐ์ชิ้นงานได้ด้วยตนเอง และสามารถตัดสินใจสร้างสรรค์ชิ้นงานใหม่ได้ด้วยตนเอง

(4) ตัดสินใจแก้ปัญหาได้ การที่เด็กปฐมวัยสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้เหมาะสมตามวัย

(5) กล้าพูด กล้าแสดงออก หมายถึง การที่เด็กปฐมวัยสามารถกล้าพูดกล้าแสดงออกโดยใช้ท่าทางหรือวาจา ได้อย่างคล่องแคล่ว ว่องไว

(6) มีเป้าหมายของตนเอง หมายถึง การที่เด็กปฐมวัยสามารถแสดงออกถึงความต้องการตามเป้าหมายของตนเอง

(7) ซื่อสัตย์ หมายถึง การที่เด็กปฐมวัยสามารถปฏิบัติต่อตนเองและผู้อื่น ด้วยความซื่อตรงตามความเป็นจริง

(8) รับผิดชอบเอาใจใส่ในการทำงาน หมายถึง การที่เด็กปฐมวัยสามารถทำหน้าที่ของตนเองด้วยความเพียร รับผิดชอบ อดทน เพื่อให้งานสำเร็จ

2) ด้านการนำผู้อื่น (Leading Others) หมายถึง สมรรถนะของเด็กปฐมวัยที่สามารถจัดการนำผู้อื่นได้ในองค์ประกอบย่อย ได้แก่ มนุษยสัมพันธ์ ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ รับฟังผู้อื่น ใจกว้าง และเข้าใจผู้อื่น ทำงานร่วมกันเป็นทีม ติดต่อสื่อสาร โน้มน้าวใจผู้อื่นได้ มีจิตอาสา และช่วยเหลือเพื่อน โดยมีนิยามเชิงปฏิบัติการขององค์ประกอบย่อย ดังนี้

(1) มีมนุษยสัมพันธ์ ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ หมายถึง การที่เด็กปฐมวัยสามารถแสดงออกด้วยความสุภาพ อ่อนน้อม อารมณ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใสในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

(2) รับฟังผู้อื่น ใจกว้าง และเข้าใจผู้อื่น หมายถึง การที่เด็กปฐมวัยสามารถแสดงถึงการมีใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นด้วยดี

(3) ทำงานร่วมกันเป็นทีม หมายถึง การที่เด็กปฐมวัยสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ดี

(4) ติดต่อสื่อสาร โน้มน้าวใจผู้อื่นได้ หมายถึง การที่เด็กปฐมวัยสามารถใช้ภาษาพูด ภาษาท่าทางในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นให้เกิดการยอมรับด้วยดี

(5) มีจิตอาสา หมายถึง การที่เด็กปฐมวัยสามารถแสดงถึงการเป็นผู้ให้และเสียสละหวังดีต่อผู้อื่น โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

(6) ช่วยเหลือเพื่อน หมายถึง การที่เด็กปฐมวัยสามารถแสดงถึงความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และขอความช่วยเหลือเพื่อนในการอยู่ร่วมกัน

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

ความหมายและความสำคัญ

มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของคำว่า “การบริหารจัดการ” สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

วิเชียร วิทย์อุดม (2555) ได้อธิบายถึงคำว่า “การบริหาร” (Administration)” กับคำว่า “การจัดการ” (Management) มีความหมายที่ใกล้เคียงกันอาจใช้แทนกันได้ แต่คำว่า “การบริหาร” (Administration) มีความหมายในเชิงศาสตร์วิทยาการความรู้ (To Know) ส่วนคำว่า “การจัดการ” (Management) มีความหมายในเชิงการกระทำ (To Do) นิยมใช้ในทางธุรกิจมากกว่าทางราชการ ซึ่งการบริหารใช้ในการกำหนดนโยบาย (Policy) ให้ระดับล่างนำไปปฏิบัติ ส่วน “การจัดการ” (Management) เน้นในเรื่องการนำนโยบายของผู้บริหารระดับสูงไปปฏิบัติจัดทำให้สัมฤทธิ์ผล

ศิริ ถี้อาสนา (2557) ได้ให้ความหมายของการบริหารว่า เป็นกิจกรรมของกลุ่มตั้งแต่สองคนขึ้นไป ร่วมมือกันจัดการทรัพยากรที่เหมาะสมเพื่อได้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์จัดการกระบวนการบริหารหรือหน้าที่การบริหาร ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การจัดคณะทำงาน (Staffing) การอำนวยการ (Directing) การประสานงาน (Coordinating) การรายงาน (Reporting) และการงบประมาณ (Budgeting)

วัฒนา หลักประยูร (2558) ได้สรุปความหมายของการบริหารจัดการว่า หมายถึง การใช้ศาสตร์แห่งการบริหารและศิลปะแห่งการจัดการ เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ โดยใช้หลักการทำงานเป็นทีม เป็นจุดรวมในวัตถุประสงค์แห่งงานในการร่วมกันทำงานกับบุคคลอื่น และใช้หลักการวางแผนการบริหารจัดการองค์การ การสั่งการ การควบคุม การกำกับดูแลและการควบคุมให้ทั้งงานและคนบรรลุวัตถุประสงค์แห่งการบริหารงานและการบริหารคน โดยการบริหารที่ดีควรมีหลักการประกอบการบริหารจัดการเป็นสำคัญ โดยยึดความสำคัญเป้าหมายแห่งความสำเร็จเป็นพื้นฐานการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จ รู้จักการใช้กลยุทธ์เชิงรุก เป็นกลไกขับเคลื่อนการประสานงานในการบริหารและการจัดการ เพื่อกำกับปัจจัยต่าง ๆ ในการบริหาร การปฏิบัติงานให้สมดุล สามารถบริหารจัดการในการครองตนครองคน และครองงานได้อย่างผู้บริหารมืออาชีพ

จิตตานันท์ ดิกุล (2559) ได้สรุปความหมายของคำว่า “การบริหารจัดการ” หมายถึง การดำเนินงาน หรือการปฏิบัติใด ๆ ของหน่วยงาน และ/หรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับคน สิ่งของ และหน่วยงาน

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2559) ได้กล่าวถึงความหมายไว้ 2 แนวทาง โดยความหมายแรก เป็นการนำเอาปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อการบริหารมาเป็นแนวทางในการให้ความหมาย หมายถึง การดำเนินงาน หรือการปฏิบัติใด ๆ ของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับคน สิ่งของ และหน่วยงาน ได้แก่ 1) การบริหารคน (Man) 2) การบริหารเงิน (Money) 3) การบริหารวัสดุ อุปกรณ์ (Material) 4) การบริหารงานทั่วไป (Management) 5) การบริหารการให้บริการประชาชน (Market) 6) การบริหารคุณธรรม (Morality) 7) การบริหารข้อมูลข่าวสาร (Message) 8) การบริหารเวลา (Minute) และ 9) การบริหารการวัดผล (Measurement) เป็นต้น สำหรับความหมายที่สอง เป็นการนำเอากระบวนการบริหารมาเป็นตัวกำหนด หมายถึง การดำเนินงาน หรือการปฏิบัติใด ๆ ของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับคน สิ่งของ และหน่วยงาน โดยครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ 1) การบริหารนโยบาย (Policy) 2) การบริหารอำนาจหน้าที่ (Authority) 3) การบริหารคุณธรรม (Morality) 4) การบริหารที่เกี่ยวข้องกับสังคม (Society) 5) การวางแผน (Planning) 6) การจัดองค์การ (Organizing) 7) การบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Staffing) 8) การอำนวยการ (Directing) 9) การประสานงาน (Coordinating) 10) การรายงาน (Reporting) และ 11) การงบประมาณ (Budgeting)

กล่าวโดยสรุป การบริหารจัดการ หมายถึง การใช้หลักศาสตร์แห่งการบริหารและศิลปะแห่งการจัดการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในองค์กร และผลักดัน กำกับปัจจัยต่าง ๆ ในการบริหารการปฏิบัติงานให้สมดุลสามารถบริหารและบริหารจัดการจนสามารถครองตน ครองคน ครองงานได้อย่างผู้บริหารมืออาชีพ โดยครอบคลุม ทั้ง 11 ด้าน ได้แก่ 1) การบริหารนโยบาย (Policy) 2) การบริหารอำนาจหน้าที่ (Authority) 3) การบริหารคุณธรรม (Morality) 4) การบริหารที่เกี่ยวข้องกับสังคม (Society) 5) การวางแผน (Planning) 6) การจัดองค์การ (Organizing) 7) การบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Staffing) 8) การอำนวยการ (Directing) 9) การประสานงาน (Coordinating) 10) การรายงาน (Reporting) และ 11) การงบประมาณ (Budgeting)

การบริหารจัดการเชิงระบบและกระบวนการควบคุมคุณภาพ

จากการศึกษาแนวคิดการบริหารจัดการเชิงระบบ (System Approach) ของนักวิชาการและนักการศึกษา สามารถสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

โรบบินส์ (Robbins, 1990) ได้ให้ความหมายของระบบว่า เป็นชุดของส่วนต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์และพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันที่ถูกจัดไว้อย่างสอดคล้องกันและมีความเป็นหนึ่งเดียวกัน โดยกล่าวถึงระบบเปิด ซึ่งเป็นระบบที่ยอมรับ คำนึงถึงผลกระทบจากความสัมพันธ์ของระบบกับสิ่งแวดล้อม มีส่วนประกอบสำคัญ ได้แก่ 1) ปัจจัยนำเข้า (Inputs) ประกอบด้วย คน วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ และสารสนเทศเพื่อการผลิตและการบริการ 2) กระบวนการแปรสภาพ (Transformation Process) ปัจจัยนำเข้าโดยใช้เทคโนโลยีและการบริหาร 3) ผลผลิต (Outputs) ประกอบด้วย ผลผลิตหรือบริการ 4) ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เป็นข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับผลผลิตหรือกระบวนการขององค์กรที่เป็นตัวกำหนดปัจจัยนำเข้าในการดำเนินงานครั้งต่อไป

ลูเนนเบิร์ก และออร์นสไตน์ (Lunenburg and Ornstein, 1996) ได้กล่าวถึง การบริหารโรงเรียนเชิงระบบโดยใช้กรอบแนวคิดระบบเปิด (Open – system Framework) ว่า สามารถแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ ปัจจัยนำเข้า (Inputs) กระบวนการแปรสภาพ (Transformation Process) และผลผลิต (Outputs) ซึ่งกรอบแนวคิดเชิงระบบทำให้สามารถวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ทำได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงส่งผลต่อผลผลิต และให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ระบบ

วิโรจน์ สารัตนะ (2545) ได้ให้ทัศนะว่าการบริหารตามทฤษฎีเชิงระบบ (System Theory) ตั้งอยู่บนฐานความคิดที่ว่าองค์กรหนึ่ง ๆ สามารถมองเป็นระบบหนึ่ง ๆ โดยระบบหนึ่ง ๆ นั้น หมายถึง ชุดขององค์ประกอบที่สัมพันธ์กันอย่างเป็นเอกภาพ เพื่อมุ่งสู่จุดหมายขององค์กรร่วมกัน โดยมีองค์ประกอบ ได้แก่ 1) ปัจจัยป้อนเข้า (Input) คือ ทรัพยากรต่าง ๆ เช่น คน วัสดุอุปกรณ์ เงิน ข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นต่อการผลิตหรือการให้บริการ 2) กระบวนการเปลี่ยนแปลง (Transformation Process) จากการใช้ศักยภาพทางการบริหารและเทคโนโลยีขององค์กร เพื่อเปลี่ยนปัจจัยป้อนเข้าให้เป็นปัจจัยป้อนออก 3) ปัจจัยป้อนออก (Output) ประกอบด้วย ผลผลิต การให้บริการ หรือผลลัพธ์อื่น ๆ ที่องค์กรผลิตขึ้น 4) ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เกี่ยวกับผลลัพธ์และสถานะขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม

มนิรัตน์ สุวรรณาวารี (2555) ได้สรุปความหมายของกระบวนการบริหารจัดการเชิงระบบ คือ ทฤษฎีที่ทำให้ผู้บริหารสามารถที่จะมองเห็นภาพรวมขององค์กรทั้งหมดตามหน้าที่ที่สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม โดยพิจารณาองค์การในลักษณะระบบนั้นจะก่อให้เกิดการวิเคราะห์และการแก้ไขปัญหาขององค์กรทั้งระบบ

สัมมา ธิณิธ (2556) ได้สรุปการบริหารตามทฤษฎีเชิงระบบว่า หมายถึง การบริหาร ที่ได้นำเอาวิธีระบบมาใช้ในการบริหารองค์การ โดยมีการวิเคราะห์องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ กันอย่างเป็นเอกภาพทั้งระบบ ใช้กับองค์การที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และเป็นระบบเปิด ในปัจจุบัน ทำให้ผู้บริหารได้ทราบถึงปัญหาจุดที่ต้องการปรับปรุง เพื่อให้การบริหารองค์การมี ประสิทธิภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ องค์ประกอบของวิธีระบบ และการวิเคราะห์ระบบ ประกอบด้วย 5 ส่วน ดังนี้ 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) 2) กระบวนการ (Process) 3) ผลผลิต (Output) 4) การป้อนกลับ (Feedback) และ 5) สภาพแวดล้อม (Environment)

สหัส คำคุ้ม (2556) ได้เสนอไว้ว่า การบริหารจัดการเชิงระบบมีส่วนสำคัญในการ ช่วย กำหนดขอบเขตการดำเนินงานขององค์การ ทำให้ระบบย่อยกับระบบย่อยมีความสัมพันธ์กัน และสอดคล้องกับระบบใหญ่ในองค์การ ซึ่งจะมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมเพื่อนำปัจจัยและ กระบวนการมาสู่ระบบและนำข้อมูลย้อนกลับมาพัฒนาปรับปรุงองค์การและต่อต้านความเสี่ยง ช่วยให้เห็นปัญหาในภาพรวมที่สัมพันธ์กัน ทั้งช่วยในการวิเคราะห์ระบบขององค์การเกิดการ กำหนดนโยบายขององค์การ ซึ่งจะเป็ประโยชน์ในการร่วมกันทำงานตามบทบาทหน้าที่ เพื่อการบริหารองค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ณรงค์ชัย ธนกิจภาณิน (2561) ได้กล่าวถึง กระบวนการบริหารจัดการเชิงระบบ คือ สิ่งที่เกิดการรวมตัวกันของหลาย ๆ สิ่งที่มีความสัมพันธ์กัน พึ่งพาอาศัยกัน มีผลกระทบต่อกัน ผสมผสานเข้าด้วยกันได้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน แต่วิธีการถึงเป้าหมายนั้น รูปแบบขั้นตอนนั้นอาจไม่ตายตัวโดยปรับเปลี่ยนได้ตามปัจจัยและสภาพแวดล้อม

จากการศึกษาการบริหารจัดการเชิงระบบ สรุปได้ว่า เป็นกระบวนการบริหารที่มี การจัดการที่มีลักษณะต่อเนื่องกัน และมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน รวมทั้งต้องพึ่งพาอาศัยกัน ของหน่วยงานย่อยต่าง ๆ กับส่วนรวมทั้งหมด เพื่อความสำเร็จในการบริหารจัดการทั้งระบบ ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) 2) กระบวนการ (Process) 3) ผลผลิต (Output) และ 4) การป้อนกลับ (Feedback) ซึ่งทำให้ผู้บริหารได้ทราบถึงปัญหา และสิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้การบริหารจัดการในองค์การดำเนินเป็นไปตามขั้นตอน ใ้เวลา งบประมาณ บุคลากร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ คุ่มค่า และสามารถบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

สำหรับกระบวนการควบคุมคุณภาพด้วยวงจรเดมมิง (Deming Cycle: PDCA) นั้น ได้มีนักวิชาการและนักการศึกษาเสนอไว้ สรุปได้ดังนี้

เดมมิง (Deming, 1982) ได้กล่าวถึง ระบบวงจรคุณภาพ (Deming Cycle) หรือวงจร เดมมิง ไว้ว่า เป็นกิจกรรมพื้นฐานในการพัฒนาประสิทธิภาพ และคุณภาพในการดำเนินงานของ องค์การที่เป็นกระบวนการจัดการหรือวิธีการแก้ไข้ปัญหา ซึ่งดำเนินการเป็นวงจร ก่อให้เกิด

การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ทำให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพยิ่งขึ้น ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน (Plan : P) เป็นการวางแผน กำหนดเป้าหมาย การวิเคราะห์หาแนวทางในการบรรลุเป้าหมาย 2) การปฏิบัติ (Do : D) เป็นการดำเนินการตามแผนหรือแนวทางที่วางไว้ 3) การตรวจสอบ (Check : C) เป็นการตรวจสอบ ติดตามผล ประเมินผลการดำเนินการตามแผน และเปรียบเทียบผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น และ 4) การประเมินแก้ไข (Act : A) เป็นการปรับปรุงแก้ไขงาน หรือระบบงานที่มีคุณภาพ นำไปสู่การกำหนดมาตรฐานการทำงาน เพื่อปรับปรุงพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง

ซซวาล อรวงศ์สุกทต (2555) ได้กล่าวถึง วงจรคุณภาพไว้ว่า เป็นระบบควบคุมคุณภาพ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผน (Plan : P) เป็นจุดเริ่มต้นของวงจรการบริหารคุณภาพ เพราะแผนเป็นการกำหนดเป้าหมายและทิศทาง ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาคุณภาพให้องค์กรสามารถดำเนินงานบรรลุความสำเร็จตามที่ต้องการ 2) การปฏิบัติ (Do : D) นำทางเลือกที่ตัดสินใจไปวางแผนปฏิบัติงาน (Action Plan) และลงมือปฏิบัติเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) การตรวจสอบ (Check : C) ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลงานที่ปฏิบัติ โดยการเปรียบเทียบผลการทำงานก่อนการปฏิบัติงาน และหลังปฏิบัติงานว่ามีความแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด ถ้าผลลัพธ์ออกมาตามเป้าหมายก็จะนำไปจัดทำเป็นมาตรฐานสำหรับการปฏิบัติงานต่อไป เพื่อทำการแก้ไขปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพขึ้น 4) การปรับปรุง (Act : A) กำหนดมาตรฐานจากผลการดำเนินงานใหม่ เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในอนาคตหรือทำการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ต่อเนื่องต่อไป โดยจะทำงานในการแก้ไขปัญหาในระดับที่สูงขึ้น ซบซ้อนขึ้นและยากขึ้น นับเป็นการเรียนรู้ที่ไม่สิ้นสุด

จากการศึกษาแนวคิดและหลักการกระบวนการควบคุมคุณภาพด้วยวงจรเดมมิง (Deming Cycle: PDCA) สรุปได้ว่า ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้นำมาใช้ในขั้นกระบวนการการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองให้กับเด็กปฐมวัยฯ ได้แก่ 1) การร่วมวางแผนและเตรียมความพร้อม (Plan : P) ด้วยการสร้างความตระหนักในการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองให้กับเด็กปฐมวัย กำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ วิเคราะห์หลักสูตรฯ มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย แผนพัฒนาการศึกษา แผนปฏิบัติงาน และแต่งตั้งคณะทำงานการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย 2) การร่วมปฏิบัติและบูรณาการกิจกรรม (Do : D) ตามองค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ด้านการนำตนเอง (Leading Self) และการนำผู้อื่น (Leading Others) ประกอบด้วย 3 ประสพการณ์สำคัญ และ 9 กิจกรรม 3) การร่วมนิเทศ กำกับ และติดตาม (Check : C) ด้วยการตรวจเยี่ยม ตรวจสอบ และแนะนำ ประเมินผลการดำเนินงาน และนำผลการประเมินไปปรับปรุง และ 4) การร่วมประเมินและปรับปรุง แก้ไข (Act : A) ด้วยการนำเสนอผลการดำเนินงานให้ผู้มี

ส่วนได้เสียได้รับทราบ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลย้อนกลับ และร่วมชื่นชมความสำเร็จและเผยแพร่ผลงานผ่านช่องทางสื่อประชาสัมพันธ์

การบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย

มีนักวิชาการและนักการศึกษานำเสนอกระบวนการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย สรุปได้ดังนี้

แฟรงคลิน โควีย์ เอ็ดดูเคชัน (Franklin Covey Education, 2017) ได้นำหลักการสร้างผู้นำไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษาในปี ค.ศ. 1999 ส่งผลให้เกิดประสบความสำเร็จและเห็นความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ซึ่งหลักการที่นำไปใช้เพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำในตนเอง เรียกว่า กระบวนการผู้นำในตัวฉัน (The Leader in Me) เป็นการพัฒนาโรงเรียนในทุกด้าน ส่งเสริมให้นักเรียนมีภาวะผู้นำและทักษะการใช้ชีวิตให้ประสบความสำเร็จในยุคศตวรรษที่ 21 กระบวนการนี้เริ่มต้นจากกรอบความคิดอันทรงพลังว่า “เด็กทุกคนมีจุดเด่นและความสามารถเฉพาะตัวในการเป็นผู้นำ” กรอบความคิดที่กล่าวไว้นี้ทำให้ครู ผู้ปกครอง และชุมชนสามารถส่งเสริมพัฒนาเด็กได้ทุกด้าน โดยใช้กระบวนการผู้นำในตัวฉันมี 3 กระบวนการหลัก ได้แก่ 1) สอนหลักการภาวะผู้นำ 2) สร้างวัฒนธรรมผู้นำ และ 3) สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอน

โมริชิตะ (Morishita, 2018) ได้ศึกษาข้อมูล พบว่า มหาวิทยาลัยโตเกียวได้จัดหลักสูตรที่ส่งเสริมภาวะผู้นำ โดยมีประเด็นสำคัญ ดังนี้ 1) ด้านโครงสร้างหลักสูตร Global Leadership Initiative (GLI) ของ Tokyo University of Marine Science and Technology เป็นหลักสูตรที่ผลิตทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ เป็นที่คาดหวังของสังคมได้ และสามารถเผชิญหน้ากับความท้าทายต่าง ๆ ในระดับโลกได้ สามารถแสดงความเป็นผู้นำได้ในทุกโอกาส มีความเข้าใจ และเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมที่แตกต่างได้ 2) ด้านเนื้อหาของหลักสูตร เน้นสร้างภาวะผู้นำให้เกิดประชาชนที่มีภาวะผู้นำให้สามารถเป็นผู้นำได้ในระดับโลกเนื้อหาหลักสูตร จึงให้ความสำคัญกับภาษาอังกฤษ การติดต่อสื่อสาร และการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นค่อนข้างมาก และ 3) ด้านการวัดและประเมินผล เป็นการวัดความสำเร็จและประเมินผล นอกเหนือจากด้านเนื้อหาแล้ว ยังกำหนดให้มีประสบการณ์จำเป็นสำหรับการจบหลักสูตร คือ ประสบการณ์ด้านการสื่อสารและการเรียนรู้ในระดับนานาชาติ กระบวนการคิดในการเรียนรู้ และการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่น

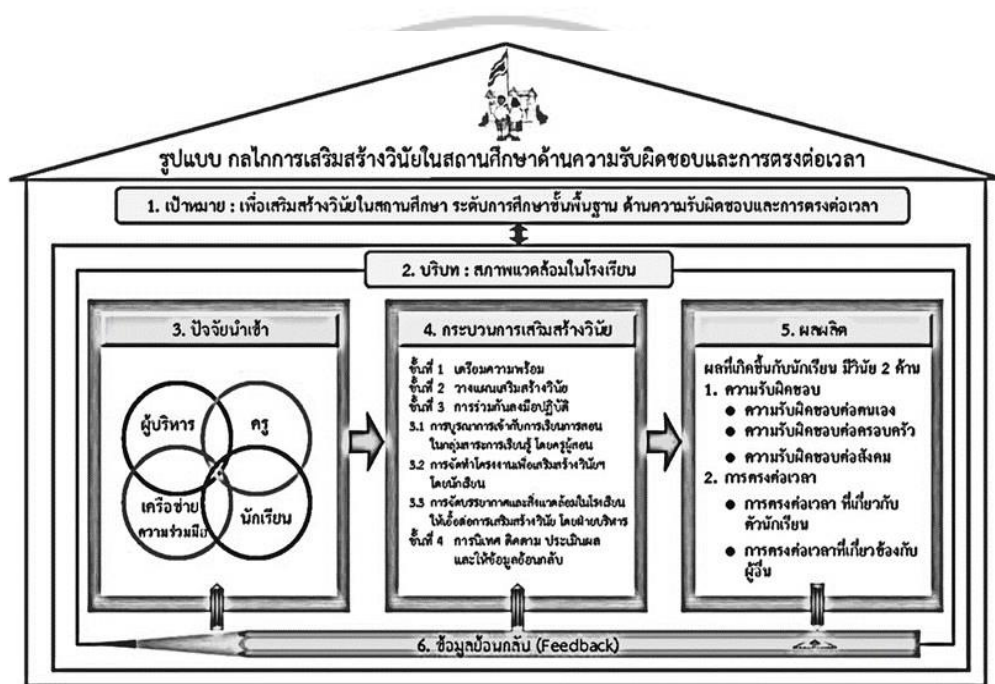
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2560) ได้จัดทำคู่มือในการสร้างเสริมวินัยของนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา ซึ่งเป็นคุณลักษณะของภาวะผู้นำ ได้สรุปถึงการดำเนินการเสริมสร้างวินัยนักเรียนไว้ 3 แนวทาง คือ 1) การบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยครูผู้สอนมีแนวทางในการดำเนินการ มี 2 แนวทาง ดังนี้ (1) การสอนทางตรง (Direct Teaching) เป็นการสอน

เรื่องวินัยเกี่ยวกับความรับผิดชอบ และการตรงต่อเวลาโดยตรงให้กับนักเรียน และ (2) การบูรณาการลงในกระบวนการจัดการเรียนรู้ (Integration in Learning Management Process) เป็นการเสริมสร้างวินัยให้กับนักเรียน โดยยังคงสอนเนื้อหาปกติทั่วไปอยู่ แต่อาศัยกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนได้ดำเนินการเป็นปกติอยู่แล้ว มาบูรณาการเชื่อมโยงเข้าไปในขั้นตอน ซึ่งอยู่ในดุลพินิจของครูผู้สอนที่รู้จักธรรมชาติของนักเรียนในชั้นเรียนที่สอน โดยอาจบูรณาการเข้าไปชั้นใดชั้นหนึ่ง หรือทุกขั้นตอนก็ได้ตามความเหมาะสม 2) การจัดทำโครงการเพื่อเสริมสร้างวินัย โครงการเสริมสร้างวินัย เป็นโครงการเชิงรุกที่เน้นให้เด็กคิด เด็กเลือก เด็กทำ เด็กนำเสนอในรูปแบบของโครงการกลุ่มด้วยการลงมือปฏิบัติจริง ทำให้เกิดการเรียนรู้ถึงการมีวินัยในด้านความรับผิดชอบ และการตรงต่อเวลา เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะ พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน ครอบครัว และสังคม โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ และการตรงต่อเวลาผ่านกิจกรรมรูปแบบต่าง ๆ อย่างเป็นรูปธรรม และเป็นระบบขยายการมีส่วนร่วมของบุคคลต่าง ๆ ในโรงเรียน ชุมชน และ 3) การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเสริมสร้างวินัย โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการเสริมสร้างวินัยให้กับนักเรียนส่วนใหญ่ได้ให้ความสำคัญกับการสร้างบรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมภายในที่เอื้อต่อการมีวินัย ซึ่งเป็นบรรยากาศทั้งทางกายภาพและจิตใจของบุคลากรในโรงเรียน

วนิดา เลิศทองคำ, พิมพ์ประภา อมรกิจภิญญา และธรรณานันท์ สุนทร (2560) ได้ทำการวิจัยพบว่า หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำเยาวชนของสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน ได้แก่ โมดูลที่ 1 การมีบุคลิกภาพที่ดี โมดูลที่ 2 มีทักษะการทำงานเป็นทีม โมดูลที่ 3 มีคุณธรรมจริยธรรม โมดูลที่ 4 มีทักษะการคิด โมดูลที่ 5 เทคโนโลยีการสื่อสาร และการแสวงหาความรู้ และ โมดูลที่ 6 ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561) ได้ศึกษาร่วมกับคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อวิจัยและพัฒนา รูปแบบกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา พบว่า กลไกการสร้างเสริมวินัยมี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) เป้าหมาย (Goal) เพื่อเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา 2) บริบท (Context) ประกอบด้วย โรงเรียนมีบรรยากาศที่เต็มไปด้วยความรัก ความเมตตา ทุกคนในโรงเรียนให้เกียรติซึ่งกันและกัน ไม่มีอคติต่อกัน กิจกรรมในโรงเรียนเน้นความร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขัน และมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเสริมสร้างวินัยนักเรียน 3) ปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ ผู้บริหาร ครู นักเรียน และเครือข่ายความร่วมมือ 4) กระบวนการเสริมสร้างวินัย (Process) ได้แก่ การเตรียมความพร้อม การวางแผนเสริมสร้างวินัย การร่วมกันลงมือปฏิบัติ และการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและ

ให้ข้อมูลย้อนกลับ 5) ผลผลิต (Output) คือ นักเรียนมีวินัยด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา และ 6) การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาการเสริมสร้างวินัยนักเรียน ดังภาพจำลองรูปแบบที่ประยุกต์จากกรอบแนวคิดการทำงานเชิงระบบ (System Approach) ดังภาพที่ 2.1



ภาพที่ 2.1 การจำลองรูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาด้านความรับผิดชอบ และการตรงต่อเวลา

ที่มา : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2561, หน้า 8

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเชิงระบบ ผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์ใช้เพื่อดำเนินการวิจัยในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย 4 ส่วนสำคัญ ได้แก่ 1) ปัจจัยนำเข้า (Input : I) 2) กระบวนการ (Process : P) 3) ผลผลิต (Output : O) และ 4) การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback : F) เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดของการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบ

มีนักวิชาการและนักการศึกษาให้ความหมายของคำว่า “รูปแบบ” และ “การพัฒนารูปแบบ” สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

ความหมายของรูปแบบ

วิลเลอร์ (Willer, 1968) ได้อธิบายว่า รูปแบบ (Model) คือ ชุดของทฤษฎีที่ผ่านการทดสอบความแม่นยำ (Validity) และความน่าเชื่อถือ (Reliability) สามารถระบุและพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยวิธีการทางคณิตศาสตร์หรือทางสถิติ เป็นการสร้างมโนทัศน์ (Conceptualization) เกี่ยวกับชุดของปรากฏการณ์ โดยอาศัยความมีเหตุผลที่เป็นระบบและมีจุดมุ่งหมาย เพื่อการกระทำให้เกิดความกระจ่างชัด ทั้งในเรื่องของนิยาม ความสัมพันธ์และข้อความที่เกี่ยวข้อง

กู๊ด (Good, 1973) ได้รวบรวมความหมายของคำว่า รูปแบบ (Model) ไว้ 4 ประการ คือ 1) แบบอย่างของสิ่งหนึ่งที่สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างหรือทำซ้ำ 2) ตัวอย่างที่ทำให้เกิดการเลียนแบบ เช่น ตัวอย่างในการออกเสียงภาษาต่างประเทศ เพื่อให้ผู้เรียนได้เลียนแบบเป็นต้น 3) แผนภูมิหรือรูปตามมิติที่ใช้เป็นตัวแทนของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ใช้เป็นหลักการหรือแนวคิด และ 4) ชุดของปัจจัยหรือตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันหรือเป็นองค์ประกอบที่สามารถรวมตัวกันและเป็นสัญลักษณ์ทางระบบสังคม อาจเขียนเป็นปัญหาทางคณิตศาสตร์ หรือบรรยายเป็นข้อความได้

สโตนเนอร์ และแวนเคิล (Stoner & Wankel, 1986) ได้ให้ความหมายของรูปแบบไว้ว่า รูปแบบเป็นแบบจำลองความจริงของปรากฏการณ์ เพื่อให้เข้าใจความสัมพันธ์ที่สลับซับซ้อนของปรากฏการณ์นั้นได้ง่ายขึ้น

ฮูเซน และโพสเทิลท์วาท (Husen and Postlethwaite, 1994) เสนอไว้ว่า รูปแบบ (Model) มีความหมายที่แตกต่างจากทฤษฎี เนื่องจากรูปแบบไม่ใช่ข้อเท็จจริงที่ได้พิสูจน์แล้ว รูปแบบเป็นส่วนหนึ่งที่ผู้วิจัยพยายามวิเคราะห์ความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกันขององค์ประกอบอย่างเป็นระบบ ด้วยวิธีทางวิทยาศาสตร์เพื่อนำมาใช้ประโยชน์

คัมมิงส์ และวอเลย์ (Cummings and Worley, 2013) ได้อธิบายคำว่า รูปแบบ (Model) ว่าเป็นการย่อส่วน ปรากฏการณ์อย่างหนึ่งอย่างใดให้ง่ายต่อการศึกษาและทำความเข้าใจ แสดงให้เห็นแบบแผนที่เป็นรูปแบบของทฤษฎี หรือเป็นการประพฤติปฏิบัติในเชิงอุดมคติ เพื่อให้สามารถเรียนรู้หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนโดยอ้างอิงหรือดัดแปลงจากพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นเป็นแบบอย่าง

วิมล จันทรแก้ว (2555) ให้ความหมายของรูปแบบ (Model) ว่า มีความหมาย 2 นัย กล่าวคือ 1) ความหมายในเชิงกายภาพ หมายถึง แบบจำลองของสิ่งที่เป็นรูปธรรม และ 2) ความหมายเชิงแนวคิด หมายถึง แบบจำลองของสิ่งที่เป็นนามธรรม ดังนั้น คำว่า “รูปแบบ” จึงหมายถึงเค้าโครงของเรื่องที่ต้องการศึกษา โดยแสดงให้เห็นถึงโครงสร้างทางความคิดองค์ประกอบต่าง ๆ ซึ่งมีความสัมพันธ์กันเพื่อช่วยในการศึกษาปัญหา แนวคิด และปรากฏการณ์ต่าง ๆ ให้เกิดความรู้ความเข้าใจดียิ่งขึ้น

ปกรณ ประจัญบาน (2557) กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง โครงสร้างของความสัมพันธ์ของหน่วยต่าง ๆ หรือตัวแปรต่าง ๆ ซึ่งมีมากกว่าหนึ่งมิติ หลายตัวแปร และตัวแปรต่าง ๆ มีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันในเชิงความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล

ทิสนา แคมมณี (2558) กล่าวว่า รูปแบบเป็นรูปธรรมของความคิดที่เป็นนามธรรม ซึ่งบุคคลได้แสดงออกมาในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง โดยอาจเป็นคำอธิบาย เป็นแผนผังไดอะแกรม หรือแผนภาพ เพื่อช่วยให้ตนเองและบุคคลอื่น สามารถเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น ดังนั้น รูปแบบจึงเป็นเครื่องมือทางความคิดที่บุคคลใช้ในการหาคำตอบ ความรู้ ความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น

บุญส่ง หาญพานิช (2558) กล่าวว่า รูปแบบ คือ วิธีการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งได้ถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจและจินตนาการที่มีต่อปรากฏการณ์ หรือเรื่องราวใด ๆ ให้ปรากฏโดยใช้การสื่อสารในลักษณะต่าง ๆ เช่น ภาพวาด ภาพเหมือน แผนภูมิ แผนผังต่อเนื่อง หรือสมการทางคณิตศาสตร์ ให้สามารถเข้าใจได้ง่าย สามารถนำเสนอเรื่องราว หรือประเด็นต่าง ๆ ได้อย่างกระชับภายใต้หลักการอย่างมีระบบ

พัชญ์สินี นวลจิตรรัตน์ (2560) กล่าวว่า รูปแบบ คือ การสร้างรูปแบบ หรือการพัฒนา รูปแบบ เป็นแผนที่หรือเป็นแนวทางสำหรับใช้ในการระบุประเด็นย่อย ๆ ขององค์ประกอบให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ เพื่อที่จะอธิบายประเด็นที่ศึกษาให้เกิดความชัดเจนในรูปของโครงสร้างที่สัมพันธ์ระหว่างกันเชิงเหตุผล เชิงเปรียบเทียบ เชิงคณิตศาสตร์และเชิงข้อความ ซึ่งอธิบายในเชิงของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ที่ปรากฏขึ้นจากองค์ความรู้เดิม และองค์ความรู้ใหม่ สามารถนำไปพัฒนา หรือบริหารจัดการระบบให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบุคคล หรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่คาดหวังความสำเร็จหรือความก้าวหน้าได้ในระดับสูง

พัฒนา พรหมณี, ศรีสุรางค์ เอี่ยมสะอาด และปณิธาน กระสังข์ (2560) กล่าวว่า รูปแบบ คือ แบบจำลองเบื้องต้นที่ผ่านการศึกษาและพัฒนาขึ้น เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น สร้างหรือพัฒนาขึ้นจากหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และความเชื่อ เพื่อแสดงถึงโครงสร้างทางความคิดหรือองค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่สำคัญอย่างเป็นขั้นเป็นตอน เพื่อให้เกิดความรู้ เข้าใจได้ง่าย กระชับถูกต้อง วัดและตรวจสอบได้

รัตนวดี โมรากุล (2560) กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึงแบบจำลองความคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่แสดงหรืออธิบายให้เห็นถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่สำคัญ โดยเฉพาะสามารถนำเสนอออกมาได้หลายรูปแบบ เช่น แผนภาพ แผนผัง คำอธิบาย เป็นต้น

จากความหมายของคำว่า “รูปแบบ” ที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปความหมายของรูปแบบได้ว่า เป็นแบบจำลองการดำเนินงานที่พัฒนาขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน และมีกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานให้ได้ผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์

ประเภทและองค์ประกอบของรูปแบบ

มีนักวิชาการและนักการศึกษา จำแนกประเภทของรูปแบบ สรุปสาระสำคัญดังนี้

สมิธ และคนอื่น ๆ (Smith et al, 1980) จำแนกรูปแบบออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. รูปแบบเชิงกายภาพ (Physical Model) มี 2 รูปแบบ คือ (1) รูปแบบคล้ายจริง (Iconic Model) มีลักษณะคล้ายของจริง อาทิ เครื่องบินจำลอง หุ่นไล่กา หุ่นตามร้านตัดเสื้อผ้า และ (2) รูปแบบเสมือนจริง (Analog Model) มีลักษณะคล้ายปรากฏการณ์จริง อาทิ การทดลองทางเคมีในห้องปฏิบัติการก่อนจะทำการทดลอง เครื่องบินจำลองที่บินได้ หรือเครื่องฝึกหัดบิน เป็นต้น เป็นชนิดของรูปแบบที่มีความใกล้เคียงความจริง

2. รูปแบบเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Model) มี 2 รูปแบบ คือ (1) รูปแบบข้อความ (Verbal Model) หรือรูปแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Model) เป็นการใช้ข้อความปกติในการอธิบายโดยย่อ อาทิ คำพรรณนาลักษณะงาน คำอธิบายรายวิชา เป็นต้น (2) รูปแบบทางคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) หรือรูปแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Model) อาทิ สมการ และ โปรแกรมเชิงเส้น เป็นต้น

คีฟส์ (Keeves, 1988) ได้จำแนกรูปแบบทางการศึกษาและสังคมศาสตร์เป็น 4 ประเภท ได้แก่

1. รูปแบบเชิงเปรียบเทียบ (Analogue Model) เป็นรูปแบบเชิงกายภาพส่วนใหญ่ใช้ในด้านวิทยาศาสตร์ เช่น รูปแบบโครงสร้างอะตอมสร้างขึ้น โดยใช้หลักการเปรียบเทียบโครงสร้างของรูปแบบให้สอดคล้องกับลักษณะที่คล้ายกันทางกายภาพ สอดคล้องกับข้อมูลและความรู้ที่มีอยู่ในลักษณะนั้นด้วย รูปแบบที่สร้างขึ้นต้องมียุทธศาสตร์ประกอบชัดเจน สามารถนำไปทดสอบด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ และสามารถนำไปใช้ในการหาข้อสรุปของปรากฏการณ์ได้อย่างกว้างขวาง เช่น รูปแบบจำนวนนักเรียนในโรงเรียน สร้างขึ้นโดยเปรียบเทียบกับลักษณะถ้ำน้ำที่ประกอบด้วยท่อน้ำเข้าและท่อน้ำออก ปริมาณไหลเข้าถึงเปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียนที่เข้าโรงเรียน อัตราการเกิด อัตราการย้ายเข้า อัตราการรับเด็กอายุต่ำกว่าเกณฑ์ ส่วนปริมาณน้ำที่ไหลออกเปรียบเทียบ

ได้กับจำนวนนักเรียนที่ออกจากโรงเรียน เนื่องจากพื้นที่เกณฑ์การศึกษา การย้ายออก การจบการศึกษา สำหรับปริมาณน้ำที่เหลือนับถึงเปรียบเทียบได้กับจำนวนนักเรียนที่เหลืออยู่ในโรงเรียน เป็นต้น จุดมุ่งหมายของรูปแบบนี้ เพื่ออธิบายปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงจำนวนนักเรียนในโรงเรียน

2. รูปแบบเชิงข้อความ (Semantic Model) เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิ หรือรูปภาพ เพื่อให้โครงสร้างทางความคิดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปรากฏการณ์นั้น และใช้ข้อความในการอธิบาย เพื่อให้เกิดความกระจ่างมากขึ้น แต่จุดอ่อนของรูปแบบประเภทนี้ คือ ขาดความชัดเจน ทำให้ยากแก่การทดสอบรูปแบบ แต่ได้มีการนำรูปแบบนี้มาใช้ในการศึกษา เช่น รูปแบบการเรียนรู้ในโรงเรียน เป็นต้น

3. รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) เป็นรูปแบบที่ใช้แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหรือตัวแปร โดยใช้สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ ปัจจุบันมีแนวโน้มว่า จะนำไปใช้ในด้านพฤติกรรมศาสตร์มากขึ้น โดยเฉพาะในการวัดและประเมินผลทางการศึกษา รูปแบบลักษณะนี้ ส่วนมากพัฒนามาจากรูปแบบเชิงข้อความ

4. รูปแบบเชิงสาเหตุ (Causal Model) เป็นรูปแบบที่เริ่มจากการนำเทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ในการศึกษาเกี่ยวกับพันธุศาสตร์ รูปแบบเชิงสาเหตุนี้ ทำให้สามารถศึกษารูปแบบเชิงข้อความที่มีตัวแปรสลับซับซ้อนได้ แนวคิดสำคัญของรูปแบบนี้ คือ ต้องสร้างขึ้นจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องหรืองานวิจัยที่มีมาแล้ว รูปแบบจะเขียนในลักษณะสมการเส้นทาง แต่ละสมการแสดงความสัมพันธ์เชิงเหตุเชิงผลระหว่างตัวแปร จากนั้นมีการเก็บรวบรวมข้อมูลในสภาพการณ์ที่เป็นจริง เพื่อทดสอบรูปแบบ รูปแบบเชิงสาเหตุนี้ แบ่งเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ (1) รูปแบบระบบเส้นเดียว (Recursive Model) เป็นรูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรด้วยเส้นทางที่มีทิศทางของการเป็นสาเหตุในทิศทางเดียว โดยไม่มีความสัมพันธ์ย้อนกลับ (2) รูปแบบระบบเส้นคู่ (Non – recursive Model) เป็นรูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปร โดยทิศทางความสัมพันธ์ของตัวแปรภายในตัวแปรหนึ่งอาจเป็นทั้งตัวแปรเชิงสาเหตุและเชิงผลพร้อมกัน จึงมีทิศทางความสัมพันธ์ย้อนกลับได้

สไตเนอร์ (Steiner, 1988) ได้จำแนกรูปแบบออกเป็น 2 ประเภท คือ รูปแบบเชิงกายภาพ (Physical Model) เป็นแบบจำลองที่ออกแบบมาจากของจริง เพื่อเป็นต้นแบบของสิ่งหนึ่งสิ่งใด เช่น แบบจำลองเครื่องบินฯ และรูปแบบเชิงมโนทัศน์ (Conceptual Model) ซึ่งเป็นรูปแบบเชิงความคิดของสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยจำลองมาจากทฤษฎีที่มีอยู่แล้ว (Conceptual Model – of) หรือแบบจำลองที่สร้างขึ้นเพื่อใช้อธิบายทฤษฎี (Theoretical Model or Model – for) ซึ่งเป็นแบบจำลอง

ที่สร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดที่มีทฤษฎีเป็นพื้นฐาน เพื่อช่วยให้เกิดรูปแบบที่มีโครงสร้างต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กัน

สรุปได้ว่า รูปแบบมีหลายประเภททั้งในเชิงกายภาพที่เป็นรูปธรรมและเชิงแนวคิดที่เป็นนามธรรม สำหรับรูปแบบทางการศึกษาและสังคมศาสตร์ มีรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ 1) รูปแบบที่ใช้การอุปมาอุปไมยเทียบเคียงปรากฏการณ์ ซึ่งเป็นรูปธรรมเพื่อสร้างความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่เป็นนามธรรม 2) รูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิ รูปภาพ 3) รูปแบบที่ใช้สมการทางคณิตศาสตร์ เป็นสื่อในการแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ และ 4) รูปแบบที่นำเอาตัวแปรต่าง ๆ มาสัมพันธ์กันเชิงเหตุและผลที่เกิดขึ้น เป็นต้น

ด้านองค์ประกอบของรูปแบบได้มีนักวิชาการและนักการศึกษา กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบ สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

บราวน์ และ โมเบิร์ก (Brown and Moberg, 1980) ได้กล่าวถึง การสังเคราะห์รูปแบบขึ้นจากแนวคิดเชิงระบบ (System Approach) กับหลักการบริหารตามสถานการณ์ (Contingency Approach) โดยได้เสนอว่า องค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย 1) สภาพแวดล้อม 2) เทคโนโลยี 3) โครงสร้าง 4) กระบวนการจัดการ และ 5) การตัดสินใจสั่งการ

บันดูรา (Bandura, 2010) ได้สังเคราะห์รูปแบบขึ้นมาจากแนวคิดเชิงระบบ (System Approach) กับหลักการบริหารตามสถานการณ์ (Contingency Approach) พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย 1) ความเป็นมาของรูปแบบ 2) แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานในการพัฒนา รูปแบบ 3) การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบ และ 4) เงื่อนไขขององค์ประกอบของรูปแบบ

มีศิลป์ ชินภักดี (2555) ได้กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบไว้ว่า ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ 1) ส่วนสถาบันหรือองค์การ ประกอบด้วย เทคโนโลยี โครงสร้าง บทบาท 2) เป้าหมายหรือความคาดหวังส่วนบุคคล ประกอบด้วย ภาวะผู้นำ บุคลิกภาพ กระบวนการบริหาร การตัดสินใจสั่งการ และความต้องการ และ 3) ส่วนสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย ชุมชนแหล่งเรียนรู้ เศรษฐกิจ และการมีส่วนร่วมทางด้านการบริหารสถานศึกษา

สมชัย จรรยาไพบุลย์ (2555) ได้สรุปองค์ประกอบของรูปแบบที่คล้ายกันไว้ว่า ควรมีองค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 2) ทฤษฎีพื้นฐานและหลักการของรูปแบบ 3) ระบบงานและกลไกของรูปแบบ 4) วิธีดำเนินงานของรูปแบบ และ 5) แนวการประเมินรูปแบบ โดยมีคำอธิบายศัพท์เฉพาะประกอบรูปแบบ พร้อมมีเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ การจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบโดยนำสาระขององค์ประกอบบรรจุไว้อย่างสมบูรณ์เอื้อประโยชน์ต่อผู้สนใจศึกษาและนำรูปแบบไปใช้

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2558) ได้สังเคราะห์รูปแบบขึ้นมาจากแนวคิดการพัฒนา คุณลักษณะภาวะผู้นำ พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย 1) ความสำคัญของรูปแบบ ที่ต้องพัฒนา 2) แนวคิดและทฤษฎีการก่อรูปแบบ 3) กระบวนการพัฒนาคุณลักษณะ ประกอบด้วย ขั้นตอน เนื้อหาการพัฒนา วิธีการและกิจกรรมการพัฒนา วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมและผล ที่ต้องการ และ 4) แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จและตัวบ่งชี้ความสำเร็จ ของรูปแบบ

มนตรี เลิศกสิกรรม (2558) ได้พัฒนารูปแบบการสอนที่เป็นผลที่ได้จากงานวิจัย พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบมี 9 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ปรัชญาและหลักการของการศึกษาต่อเนื่อง 2) กลุ่มเป้าหมายของการจัดการศึกษาต่อเนื่อง 3) จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาต่อเนื่อง 4) โครงสร้างระบบบริหารของการศึกษาต่อเนื่อง 5) หลักสูตรการเรียนการสอนของการศึกษา ต่อเนื่อง 6) วิธีการจัดการศึกษาต่อเนื่อง 7) สื่อการศึกษาและแหล่งเรียนรู้ของการศึกษาต่อเนื่อง 8) การติดตามและประเมินผลของการศึกษาต่อเนื่อง และ 9) การเทียบระดับและเทียบโอนผล การเรียน

มยุรี บุญเยี่ยม (2558) ได้พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบในสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตที่เป็นผลที่ได้จากงานวิจัย พบว่า มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ปรัชญาและหลักการจัดการศึกษา 2) หลักสูตร 3) แนวคิดการจัดการเรียนรู้ 4) การประเมิน ผลการเรียนรู้ และ 5) รายละเอียดของรูปแบบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม การเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดผลและการประเมินผล และการนำรูปแบบไปใช้และผลที่ได้ จากรูปแบบ

สรุปได้ว่า การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบ ขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์ ปัจจัยหรือ ตัวแปรต่าง ๆ ที่ศึกษา ตลอดจนขึ้นอยู่กับแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยและหลักการพื้นฐาน ซึ่งผู้วิจัย จึงได้นำมาประยุกต์ใช้เพื่อกำหนดสาระสำคัญของรูปแบบการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะ ผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ 1) เป้าหมายและหลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) ระบบและกลไกการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริม ภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย และ 4) เงื่อนไขความสำเร็จ เพื่อประยุกต์ใช้ในการศึกษาวิจัย ให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ต่อไป

แนวทางการพัฒนารูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย

1. การสร้างและการพัฒนารูปแบบ

การสร้างและการพัฒนารูปแบบมีขั้นตอนที่หลากหลาย สรุปสาระสำคัญตามแนวคิดและผลงานวิจัยของนักวิชาการและนักการศึกษาได้ ดังนี้

เมสคอน, อัลเบิร์ต และเคดดูร์ (Mescon, Albert and Khedourri, 1985 อ้างถึงใน กนิษฐา นาวารัตน์, 2549) ได้เสนอขั้นตอนการสร้างรูปแบบไว้ ดังนี้

- 1) ขั้นรวบรวมปัญหา (Problem Formulation) ดำเนินการเพื่อให้ทราบถึงปัญหาที่แท้จริง
- 2) ขั้นพัฒนารูปแบบ (Model Construction) ดำเนินการหลังจากการรวบรวมปัญหาพิจารณาวัตถุประสงค์เบื้องต้นของการสร้าง และลักษณะเฉพาะที่ต้องการโดยอาศัยข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็น และคำนึงถึงค่าใช้จ่ายในการสร้างและความต้องการของผู้ใช้โดยอาจใช้หลักวิชาการในการพิจารณา มีการประเมินค่าและควบคุมความแปรปรวนอย่างระมัดระวัง
- 3) ขั้นการทดสอบรูปแบบ (Testing) เมื่อสร้างรูปแบบเสร็จแล้วควรทดสอบโดยพิจารณาถึงความตรงตามสถานการณ์จริง (Valid) เพื่อช่วยให้การตัดสินใจในการนำไปใช้ และความสำเร็จของการแก้ปัญหา นอกจากนี้ยังต้องพิจารณาถึงการนำไปทดลองใช้ ซึ่งมี 2 ลักษณะ คือ ทดลองย้อนหลัง (Retrospective Evaluation) โดยใช้กับข้อมูลในอดีตและการทดลองใช้ปฏิบัติจริงในข้อมูลปัจจุบัน (Pretest)
- 4) ขั้นการนำไปใช้ (Implementation) เป็นการศึกษาถึงการบรรลุผลสำเร็จที่มีความสมบูรณ์
- 5) ขั้นพัฒนาปรับปรุงให้ทันสมัย (Model Updating) เป็นการศึกษาความเหมาะสมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ขององค์กรและสถานการณ์ที่มากระทบจากภายนอกและภายในองค์กร

คีฟ (Keefe, 1994) ได้เสนอหลักการ เพื่อการสร้างรูปแบบไว้ 4 ประการ กล่าวคือ

- 1) รูปแบบควรประกอบขึ้นด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้างของตัวแปรมากกว่าความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงแบบธรรมดา
- 2) รูปแบบควรใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์และตรวจสอบผลที่จะเกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบได้ โดยการสังเกตและหาข้อสนับสนุนด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์
- 3) รูปแบบควรระบุถึงกลไกเชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษา เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการพยากรณ์การอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น

4) รูปแบบควรเป็นเครื่องมือในการสร้างมโนทัศน์ใหม่ และการสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรในลักษณะใหม่ ซึ่งถือว่าเป็นการขยายองค์ความรู้ในเรื่องที่กำลังศึกษา

การพัฒนารูปแบบยังพบว่า งานวิจัยบางเรื่องได้ใช้เทคนิคเดลฟายในการกำหนดรายละเอียดและองค์ประกอบของรูปแบบ ซึ่งเป็นเทคนิคการวิจัยที่ได้รับการยอมรับและเป็นที่ยอมรับแพร่หลาย เนื่องจากเป็นวิธีการวินิจฉัย หรือตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ โดยไม่มีการเผชิญหน้ากันโดยตรงของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ทำให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนสามารถแสดงความคิดเห็นของตนเองอย่างเต็มที่และอิสระ นอกจากนี้ ผู้เชี่ยวชาญยังมีโอกาสถกเถียงความคิดเห็นของตนเองอย่างรอบคอบ ทำให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ และนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจในด้านต่าง ๆ ได้ เทคนิคเดลฟายเป็นเทคนิคการวิจัยเชิงอนาคตที่ได้ข้อมูลมาจากแบบสอบถามหรือการสัมภาษณ์ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญจะต้องตอบแบบสอบถามครบทุกขั้นตอน เพื่อให้ได้ความเห็นที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ จึงต้องมีการใช้แบบสอบถามหลายรอบ โดยทั่วไปแบบสอบถามในรอบที่ 1 มักเป็นแบบสอบถามปลายเปิด และรอบต่อ ๆ ไป จะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งผู้วิจัยสามารถสรุปความคิดเห็นที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันในคำตอบแต่ละข้อของแบบสอบถามที่ตอบลงไปครั้งแรกซึ่งแสดงผลด้วยค่าสถิติ คือ ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ แล้วส่งกลับให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนพิจารณาว่า จะคงคำตอบเดิม หรือเปลี่ยนแปลงใหม่ จนได้ข้อสรุปที่สอดคล้องกัน (วิระยุทธ ชาติกาญจน์, 2557)

วิภา ทองหงษ์ (2554) ได้สร้างรูปแบบที่เป็นผลจากงานวิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” โดยมีการนำข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามที่มีข้อความต่าง ๆ เกี่ยวกับรายละเอียดของรูปแบบ แล้วนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจด้วยสถิติ และสร้างรูปแบบด้วยการวิเคราะห์เส้นทาง ได้แก่ 1) ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ แล้วนำมาสังเคราะห์ 2) นำตัวแปรจากขั้นตอนที่ 1 มาสร้างเป็นข้อความ และให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา และ 3) ยืนยันรูปแบบที่เหมาะสม

อนุสรฯ สว่างชัย, ชีรวัฒน์ นิเจนตร, สุมิตร สุวรรณ และเชาวน์ นกอยู่ (2556) ได้พัฒนายุทธศาสตร์โดยการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และรูปแบบในการจัดการขยะของเกาะภูเก็ต ด้วยการวิจัยเอกสารและวิจัยสำรวจด้วยแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์เชิงลึก แล้วนำข้อมูลที่ได้อำนาจวิเคราะห์เนื้อหา และกำหนดเป็นยุทธศาสตร์โดยใช้เทคนิค SWOT Analysis และนำเสนอในเวทีประชาคม เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียยืนยัน และปรับปรุงยุทธศาสตร์ต่าง ๆ จากนั้นจึงตรวจสอบยุทธศาสตร์โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 คน ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศได้เป็นยุทธศาสตร์พร้อมมาตรการในการปฏิบัติ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2562) ได้ศึกษาวิจัยพัฒนารูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษา ด้านความซื่อสัตย์สุจริต มีกรอบแนวคิดการดำเนินงานของรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต โดยแบ่งขั้นตอนการดำเนินงาน ออกเป็น 3 ระบบหลัก ได้แก่

ระบบหลักที่ 1 ระบบวางแผนการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ระบบหลักที่ 2 ระบบดำเนินงานพัฒนากลไกภายในสถานศึกษา เป็นการดำเนินงานให้มีกลไกที่เข้มแข็งในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งการดำเนินงานพัฒนากลไกภายในสถานศึกษาฯ แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การสร้างแกนนำของสถานศึกษาในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนากลไกภายในสถานศึกษาในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต ขั้นตอนที่ 3 การนิเทศติดตามช่วยเหลือ เพื่อสร้างชุมชนการเรียนรู้ในการเสริมสร้างวินัย ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ขั้นตอนที่ 4 การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างสถานศึกษาในการเสริมสร้างวินัยด้านความซื่อสัตย์สุจริต

ระบบหลักที่ 3 ระบบประเมินผลการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. การตรวจสอบและประเมินรูปแบบ

บุญเชิด ขำนิศาสตร์ (2556) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารวิชาการในการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี” ได้แบ่งการดำเนินการเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารวิชาการในการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี 2) สร้างรูปแบบการบริหารวิชาการในการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี โดยการยกย่องรูปแบบการบริหารวิชาการในการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา และตรวจสอบร่างรูปแบบโดยการจัดสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ด้านการบริหารวิชาการในการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา แล้วนำข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไข โดยขั้นที่ 3 และ 4 ใช้วิธีตรวจสอบร่างรูปแบบโดยการจัดสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญเช่นเดียวกัน คือ 3) ประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติของร่างรูปแบบ การบริหารวิชาการในการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี โดยรูปแบบการบริหารวิชาการในการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 12 คน ตรวจสอบได้พิจารณาแบบสอบถาม และ 4) ปรับปรุงรูปแบบการบริหารวิชาการในการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี

จิรวัดน์ นิเจนตร (2560) ได้สรุปถึงการตรวจสอบรูปแบบและประเมินรูปแบบ ประกอบด้วย 2 ขั้นตอนย่อย คือ 1) การทดลองใช้รูปแบบกับหน่วยตัวอย่าง และ 2) การประเมินผลการทดลองการใช้รูปแบบด้วยการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบ รวมทั้งมีการแก้ไข ปรับปรุง เพิ่มเติมตามผลการประเมิน แล้วจึงสรุปผลได้รูปแบบที่ต้องการ ทั้งนี้ในขั้นตอนการตรวจสอบรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมานั้นมีหลายวิธี อาจให้ผู้เชี่ยวชาญช่วยวิเคราะห์จากหลักฐานเชิงประจักษ์ ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ทั้งนี้ ในขั้นการตรวจสอบรูปแบบ อาจเลือกใช้วิธีการตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม และประเมินความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ โดยการให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เช่น โดยการประชุมอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ซึ่งมีเกณฑ์ในการเลือกผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้กำหนดนโยบายเป็นผู้ปฏิบัติ และเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามจำนวนที่เหมาะสมในแต่ละกลุ่ม เป็นกลุ่มผู้ตรวจสอบร่างรูปแบบ ก่อนนำไปทดลองใช้

3. การจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบ

การจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบ มีแนวทางสรุปสาระสำคัญตามแนวคิดและผลงานวิจัยของนักวิชาการและนักการศึกษา ได้ดังนี้

ณรงค์ชัย ธนกิจภาทิน (2561) ได้กล่าวถึงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำนักเรียนระดับประถมศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ซึ่งได้จัดทำคู่มือการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำนักเรียน โดยมีรายละเอียด 4 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) วิเคราะห์งานที่ปฏิบัติ ได้แก่ การแจกแจงแยกงานหลักและงานรอง เพื่อให้เน้นภาระหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจน
- 2) วิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุในการปฏิบัติงานที่ต้องพัฒนาผู้ที่เกี่ยวข้องในการส่งมอบงาน
- 3) วิเคราะห์แนวทางแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอก
- 4) วางแผนกำหนดโครงสร้าง ได้แก่ 1) ส่วนนำ ประกอบด้วย กิตติกรรมประกาศ คำชี้แจง สารบัญ และวัตถุประสงค์ 2) ส่วนเนื้อหา ประกอบด้วย ขอบเขตเนื้อหาของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง นิยามศัพท์เฉพาะ เอกสารอ้างอิง ภาคผนวก โครงสร้างระยะเวลาการพัฒนา และแผนการพัฒนารูปแบบ 3) บทนําทิ้งท้ายปฏิบัติกิจกรรม ได้แก่ ฉบับผู้นำ

นักเรียนและฉบับครู รวมทั้งแบบสรุปผลการประเมินคุณลักษณะของผู้นำนักเรียน และ 4) ภาคผนวก

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562) ได้ศึกษาวิจัยและพัฒนา รูปแบบกลไก การสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต โดยได้ใช้ กระบวนการพัฒนารูปแบบ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ศึกษาระบบโรงเรียนต้นแบบการพัฒนาความซื่อสัตย์ สุจริต 2) สร้างระบบเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริต 3) ทดลองใช้ระบบเสริมสร้าง วินัยนักเรียนด้านความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 4) รับรองและ นำเสนอระบบเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้าน ความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษา ทั้งนี้ ได้จัดทำคู่มือ การเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อให้ผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของโรงเรียนได้ใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินงานด้านการ ส่งเสริมวินัย โดยมีส่วนประกอบ ดังนี้ 1) ส่วนนำ ได้แก่ หลักการและเหตุผล กระบวนการพัฒนา รูปแบบ และสาระสำคัญเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต 2) รายละเอียดของรูปแบบ ได้แก่ กรอบแนวคิด และองค์ประกอบของรูปแบบ และแผนดำเนินงานพัฒนากลไกภายในสถานศึกษา 3) ระบบการ ประเมินผล ได้แก่ กรอบแนวคิดของการประเมิน และแบบวัดความซื่อสัตย์สุจริต และ 4) ภาคผนวก ได้แก่ ชุดความรู้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองเด็กปฐมวัย รวมทั้ง เอกสารอ้างอิง

จากการศึกษาแนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบที่มีข้อมูลเกี่ยวกับ ความหมายและความสำคัญ ประเภทและองค์ประกอบของรูปแบบ ขั้นตอนการพัฒนารูปแบบ ที่ประกอบด้วยการสร้าง การพัฒนา การตรวจสอบ และการประเมินรูปแบบ ตลอดจนการจัดทำ คู่มือการใช้รูปแบบ ผู้วิจัยจึงได้นำข้อค้นพบของนักวิชาการและนักการศึกษามาประยุกต์ใช้ เพื่อกำหนดสาระสำคัญของคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเอง ของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่ 1) บทนำ กล่าวถึง ความเป็นมาและความสำคัญ และกระบวนการดำเนินงานพัฒนารูปแบบ 2) รูปแบบการบริหาร จัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ กล่าวถึง เป้าหมายและหลักการ วัตถุประสงค์ ระบบและกลไกการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริม ภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย และเงื่อนไขความสำเร็จ และ 3) กระบวนการสร้างเสริมภาวะ ผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย : แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ในสถานศึกษา กล่าวถึง กระบวนการ ควบคุมคุณภาพด้วยวงจรเดมมิง (Deming Cycle: PDCA) ได้แก่ การร่วมวางแผนและเตรียม ความพร้อม การร่วมปฏิบัติและบูรณาการกิจกรรม การร่วมนิเทศ กำกับ และติดตาม และการร่วม ประเมินและปรับปรุงแก้ไข รวมทั้งภาคผนวก ประกอบด้วย แนวทางการปฏิบัติงานในการนำ

รูปแบบไปใช้ สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนระดับปฐมวัย เครือข่ายผู้ปกครองและชุมชน รวมทั้งตัวอย่างแบบประเมินการจัดกิจกรรมสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองให้กับเด็กปฐมวัย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้เรียนและเด็กปฐมวัย มีดังนี้

สุเวศ กลับลศรี (2557) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำที่ควรพัฒนาในเยาวชนผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำที่ควรพัฒนาในเยาวชน ได้แก่ 1) การรู้คิดในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ 2) การสร้างความคิดรวบยอด 3) การสื่อสาร 4) การตัดสินใจในการแก้ปัญหา 5) การทำงานเป็นทีม 6) การจงใจ 7) การมีมนุษยสัมพันธ์ 8) การมีระเบียบวินัย 9) ความสุภาพอ่อนน้อม 10) ความรับผิดชอบ 11) ความซื่อสัตย์ 12) ความอดทน 13) พรหมวิหาร 4 14) กัลยาณมิตรธรรม 7 15) สัมปปริสตรธรรม 7 16) ความกล้าหาญ 17) ทักษะการสร้างทีมงาน 18) ทักษะการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ และ 19) การมีจิตสาธารณะ

อรอุมา วิไลย์ และปัทมศิริ ชีรานุรักษ์ จารุชัยนิวัฒน์ (2557) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับคุณลักษณะภาวะผู้นำในเด็กอนุบาล ผลการวิจัย พบว่า มีประเด็นสำคัญในการอภิปรายเกี่ยวกับคุณลักษณะภาวะผู้นำในเด็กอนุบาลมี 4 ประเด็น ได้แก่ 1) ด้านการเข้าใจในตนเอง 2) ด้านการสร้างสัมพันธภาพ 3) ด้านความคิด สามารถคิดแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างสร้างสรรค์ และ 4) ด้านการทำงาน มีความรับผิดชอบ การทำงานเป็นกลุ่ม และมีข้อเสนอแนะควรจัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับคุณลักษณะภาวะผู้นำในเด็กอนุบาลและการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำในเด็กอนุบาล โดยผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้ครูอนุบาลมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะภาวะผู้นำในเด็กอนุบาลและแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อสามารถส่งเสริมการแสดงออกด้านการเป็นผู้นำที่ดีให้กับเด็กอนุบาลได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

นวลจันทร์ พะท่าโล, ราชันย์ บุญธิมา และสิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2558) ได้ทำการวิจัย เรื่อง จิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบลงมือปฏิบัติ ผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยจำแนกออกได้ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ความมีน้ำใจ 2) การเอาใจใส่ต่อผู้อื่น และ 3) การทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยระดับพฤติกรรมรายด้านทุกด้านและโดยรวม ก่อนได้รับการจัดประสบการณ์แบบลงมือปฏิบัติอยู่ในระดับแสดงพฤติกรรมได้ เมื่อมีผู้อื่นชี้แนะหลังได้รับการจัดประสบการณ์แบบลงมือปฏิบัติ อยู่ในระดับแสดงพฤติกรรมได้ด้วยตนเอง และผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมจิตสาธารณะของเด็กปฐมวัยรายด้านทุกด้านและโดยรวมมีการเปลี่ยนแปลงสูงขึ้น แสดงว่าการจัดประสบการณ์แบบลงมือปฏิบัติส่งเสริมให้เด็ก

มีคะแนนพฤติกรรมจิตสาธารณะรายด้านทุกด้าน และโดยรวมมีการเปลี่ยนแปลงสูงขึ้นอย่างชัดเจน และมีขนาดส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะทุกด้าน

ชัยศาสตร์ คเชนทร์สุวรรณ, อัจฉรา วัฒนานรงค์, นรา สมประสงค์ และราชันย์ บุญธิมา (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาภาวะผู้นำของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ได้แก่ ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ความเป็นพลเมือง ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกับผู้อื่น การบริหารจัดการ การมีวิจรรย์ญาณ การควบคุมตนเอง และการรู้จักตนเอง ทั้งนี้ ได้พัฒนาชุดกิจกรรมในการพัฒนาภาวะผู้นำ ประกอบด้วย 10 กิจกรรม ได้แก่ 1) การสร้างมิตรภาพ 2) การอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข 3) การปรับตัว 4) การใช้เหตุผลในการตัดสินใจ 5) การมีปฏิภาณไหวพริบ 6) การจัดการความขัดแย้ง 7) การใช้เทคโนโลยีในการแก้ปัญหา 8) การกล้าเผชิญปัญหา 9) การยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคม และ 10) การยอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

วนิดา เลิศทองคำ, พิมพ์ประภา อมรกิจกัญญา และธนินาถ ณ สุนทร (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำเยาวชนของสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทยเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน ผลการวิจัย พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำเยาวชนของสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน ได้แก่ โมดูลที่ 1 การมีบุคลิกภาพที่ดี โมดูลที่ 2 มีทักษะการทำงานเป็นทีม โมดูลที่ 3 มีคุณธรรมจริยธรรม โมดูลที่ 4 มีทักษะการคิด โมดูลที่ 5 เทคโนโลยีการสื่อสารและการแสวงหาความรู้ และ โมดูลที่ 6 ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน โดยผลการทดลองใช้หลักสูตรหลังการอบรมภาวะผู้นำของเยาวชนในสภาเด็กและเยาวชนมีความรู้และเจตคติสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2560) ได้จัดทำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 เพื่อให้การจัดการศึกษาปฐมวัยที่ต้องพัฒนาเด็กตั้งแต่ 3 – 6 ปี ให้มีพัฒนาการด้านร่างกายอารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัยความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นการเตรียมความพร้อมที่จะเรียนรู้ และสร้างรากฐานชีวิต ให้พัฒนาเด็กปฐมวัยไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ และมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ โดยกำหนดมาตรฐานคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่มีตัวบ่งชี้ที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำ ประกอบด้วย 1) การแสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสม 2) มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และผู้อื่น 3) มีความซื่อสัตย์สุจริต 4) มีความเมตตากรุณา มีน้ำใจและช่วยเหลือแบ่งปัน 5) มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น 6) มีความรับผิดชอบ 7) ช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน 8) มีวินัยในตนเอง 9) มีมารยาท

ตามวัฒนธรรมไทย และรักความเป็นไทย 10) ยอมรับความเหมือนและความต่างระหว่างบุคคล 11) มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น และ 12) ปฏิบัติตนเบื้องต้นในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

อรชร กิตติชนมรัช, วลัยพร ศิริภิรมย์ และพทธี ศิริบรรณพิทักษ์ (2560) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย 6 คุณลักษณะหลัก 13 คุณลักษณะย่อย โดยคุณลักษณะหลัก 6 ด้าน ได้แก่ 1) ความสามารถทางปัญญา และการรู้แจ้ง 2) บุคลิกภาพสร้างสรรค์ 3) ความกล้า 4) ความใจกว้างและเชื่อมั่นในผู้รับมอบหมายงาน 5) ความปรารถนาและมุ่งมั่นให้สำเร็จ และ 6) ความรอบรู้ จากผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนประถมศึกษา พบว่า คุณลักษณะด้านความปรารถนาและความมุ่งมั่นมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนด้านบุคลิกภาพสร้างสรรค์มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด โดยเฉพาะด้านความฉลาดทางอารมณ์

คมกริช นันทะโรจวงศ์ และพิทักษ์ ศิริวงศ์ (2561) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การให้ความหมาย ที่มาของความหมาย และกระบวนการเสริมสร้างภาวะผู้นำในตนเองของวัยรุ่นนกลุ่มเจนเอเรชั่นซี การวิจัยเพื่อสร้างทฤษฎีฐานราก ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำในตนเองของวัยรุ่นนเจนเอเรชั่นซี ประกอบด้วย การมีความตระหนักในตนเอง การมีความรู้ความสามารถของตนเอง การบริหารจัดการตนเอง และการมีความเชื่อมั่นในตนเองโดยวัยรุ่นนกลุ่มเจนเอเรชั่นซี โดยมีกระบวนการเสริมสร้างภาวะผู้นำในตนเอง จำนวน 5 ขั้นตอน คือ 1) การประเมินตนเองและสภาพแวดล้อม 2) การวางแผนและตั้งเป้าหมายในการเสริมสร้างภาวะผู้นำในตนเอง 3) การศึกษาเรียนรู้รูปแบบของผู้นำต้นแบบที่ดี 4) การปฏิบัติการเสริมสร้างภาวะผู้นำในตนเอง และ 5) การประเมินผลการเสริมสร้างภาวะผู้นำในตนเอง

ณรงค์ชัย ธนกิจภาคิน (2561) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำนักเรียนระดับประถมศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะของผู้นำนักเรียนระดับประถมศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 1) การรู้จักตนเองของผู้นำนักเรียน (Self – awareness) 2) การทำงานเป็นทีมของผู้นำนักเรียน (Teamwork) 3) ทักษะคิดในการเป็นผู้นำนักเรียน (Attitude) 4) ความสัมพันธ์ของผู้นำนักเรียนกับเพื่อนสกา (Relationship) 5) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้นำนักเรียน (Stakeholder) 6) คุณลักษณะของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Attribute) 7) กระบวนการในการพัฒนาผู้นำนักเรียน (Procedure) และ 8) กิจกรรมการพัฒนาผู้นำนักเรียน (Activities)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2561) ได้ทำการวิจัย เรื่อง แนวแนะวิธีการเลี้ยงดู ดูแล และพัฒนาเด็กปฐมวัยตามสมรรถนะ เพื่อเพิ่มคุณภาพเด็กพัฒนาสมรรถนะตามวัย 0 – 5 ปี ผลการวิจัย พบว่า สมรรถนะที่ควรมีอยู่ในตัวเด็กในยุค 4.0 ได้แก่

1) การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น 2) การมีทักษะทางสังคมเชิงบวกกับเพื่อนเด็กด้วยกัน 3) ความตระหนักรู้ว่าพฤติกรรมมีผลกระทบต่อบุคคลและสิ่งแวดล้อม 4) ตระหนักรู้เห็นคุณค่าและยอมรับนับถือในความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล 5) สามารถรับรู้เกี่ยวกับตนเองและตระหนักรู้ว่าตนเอง ชอบหรือไม่ชอบอะไร และ 6) มีความเชื่อมั่นในความสามารถของตน ซึ่งคณะวิจัยได้แนะนำวิธีการให้แก่ผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เกิดสมรรถนะตามวัย เป็นรากฐานให้แก่ระดับอื่นต่อไป

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2563) ได้ทำการวิจัย เรื่อง สภาวะการณ์การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยในประเทศไทย โดยได้กำหนดทักษะที่จำเป็นต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ที่มีความสำคัญในการพัฒนาเด็กปฐมวัย 4 ด้าน (4H) โดยแต่ละ H มีรายละเอียด ได้แก่ 1) การพัฒนาทางด้านสมอง (Head) การพัฒนาทางด้านสติปัญญา การเรียนรู้ทางด้านการคิด วิเคราะห์ แก้ไขปัญหา และความคิดสร้างสรรค์ 2) การพัฒนาทางด้านจิตใจ (Heart) การปลูกฝังคุณค่าทางด้านจิตสำนึก การรับรู้ถึงการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม สังคม และการประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ต่อการอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่น 3) การพัฒนาทางทักษะการปฏิบัติ (Hand) การส่งเสริมทักษะทางด้าน การทำงาน ความสามารถ และความถนัดต่าง ๆ อันสะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพของบุคคลในทักษะการสื่อสาร เจรจา การสื่อความคิด และการกระทำของตัวเองที่สามารถทำงานกับเพื่อนร่วมงานได้ และ 4) การพัฒนาสุขภาพ (Health) การส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ทางด้านการดูแลสุขภาพ เสริมสร้างนิสัยให้เป็นผู้มีสุขภาพที่ดี นอกจากนี้ยังได้สรุปองค์ประกอบของทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 ประกอบด้วย ทักษะสำคัญ ดังนี้ 1) ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการแก้ปัญหา (Critical Thinking / Problem - solving) 2) การคิดอย่างสร้างสรรค์ (Creativity) 3) การสื่อสารและปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (Communication) 4) การทำงานร่วมกับผู้อื่น (Collaboration) 5) ความตระหนักรู้ทางสังคมและวัฒนธรรม (Social & Cultural Awareness) 6) ความพยายามในการบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ (Persistence / Grit) 7) การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self – efficacy) 8) ทักษะการใช้เทคโนโลยี (ICT Literacy) และ 9) ทักษะความชำนาญด้านภาษาอังกฤษ (English Proficiency)

จากการศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากนักวิชาการและนักการศึกษาในประเทศไทย สรุปได้ว่าข้อค้นพบส่วนใหญ่ เน้นไปที่การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้เรียน ตั้งแต่ระดับปฐมวัยถึงระดับมัธยมศึกษา สามารถประมวลองค์ประกอบภาวะผู้นำได้ 2 กลุ่มใหญ่ คือ 1) ภาวะผู้นำด้านการนำตนเอง (Leading Self) อาทิ การมีจินตนาการ การสนใจสร้างสรรค์สิ่งใหม่ เชื่อมมั่นในตนเอง ฉลาดทางอารมณ์ กล้าพูด กล้าแสดงออก มีความรู้ พัฒนาตนเองสม่ำเสมอ มีเป้าหมายของตนเอง

การตัดสินใจแก้ปัญหา ซื่อสัตย์ ยุติธรรม รับผิดชอบเอาใจใส่ในการทำงาน มีปฏิภาณไหวพริบ และรอบคอบ การมีสติควบคุมอารมณ์ตนเอง สามารถสะท้อนตนเอง ความตระหนักในตนเอง และความมุ่งมั่นในการทำงาน และ 2) ภาวะผู้นำด้านการนำผู้อื่น (Leading Others) อาทิ การรับฟังผู้อื่น มีใจกว้าง และเข้าใจผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ ปรับตัวเข้ากับผู้อื่น การติดต่อสื่อสาร การโน้มน้าวใจผู้อื่น และการทำงานร่วมกันเป็นทีม ซึ่งข้อค้นพบจากงานวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมาพิจารณาดำเนินการสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเอง เฉพาะของเด็กปฐมวัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการสร้างภาวะผู้นำ มีดังนี้

อุไรวรรณ ชินพงษ์ (2555) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชน ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนมีองค์ประกอบ 3 ประการ กล่าวคือ ความสามารถในการจัดการตนเอง (Self-managing) การควบคุมและตรวจสอบตนเอง (Self-monitoring) และการปรับปรุงตนเอง (Self-modifying) ซึ่งพฤติกรรมบ่งชี้ของคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองและแบบวัดคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนที่พัฒนาขึ้นนี้มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชน

ปิยะพันธ์ ชัยเสนา (2557) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำของผู้นำนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 4 องค์ประกอบคือ 1) ด้านทักษะการทำงาน 2) ด้านทักษะทางสังคม 3) ด้านบุคลิกภาพและ 4) ด้านคุณธรรม ทั้งนี้ได้พัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ตัวโปรแกรม ได้แก่ ชื่อโปรแกรม ที่มาและความสำคัญ จุดมุ่งหมาย เป้าหมาย แนวคิดและทฤษฎี คำชี้แจง เนื้อหาสาระ หลักการ กิจกรรม แนวทางการวัดและประเมินผล และแนวทางการนำโปรแกรมไปใช้ 2) เอกสารประกอบโปรแกรม ได้แก่ คู่มือการใช้โปรแกรม

พัชราภา ดันติชูเวช (2557) ได้ทำการวิจัย เรื่อง แนวทางการจัดการศึกษาสำหรับ เชนอเรนซ์อัลฟาให้เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทยในอนาคต ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเชนอเรนซ์อัลฟา ประกอบด้วย 1) ด้านร่างกายและจิตใจ ได้แก่ ความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรค 2) ด้านความรู้และทักษะ ได้แก่ ทักษะชีวิต การสื่อสารเพื่อลดความขัดแย้งในสังคม และ 3) ด้านเจตคติ และค่านิยม ได้แก่ การมีคุณธรรม จริยธรรม และมีความกล้าหาญ

ทางจริยธรรม 4) ด้านการแสดงออกต่อสังคม ทั้งนี้ ได้สรุปถึงแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับ เจเนอเรชันอัลฟาให้เหมาะสมกับบริบทสังคมไทยในอนาคตว่าประกอบด้วย 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) การจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน เช่น หลักสูตรมีความทันสมัยเน้นการสอนด้วยการลงมือปฏิบัติ มีการวัด และประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลายมากขึ้น 2) การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เช่น หลักสูตรมีความหลากหลาย เน้นทักษะวิชาชีพเพื่อใช้ในการทำงาน และ 3) การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย เช่น การมีส่วนร่วมและมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง บ้าน วัด โรงเรียน และ ชุมชน ซึ่งนับว่ามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเจเนอเรชันอัลฟา โดยเฉพาะการเน้นการส่งเสริมการจัดการศึกษา โดยครอบครัวที่ต้องการจัดการศึกษาด้วยตนเอง ภายใต้บริบทของสังคมไทยที่ต้องมีความเข้มแข็งและมั่นคง

สิรินทร์ลัดดาภรณ์ บุญเชิดชู และพาสณา จุฬรัตน์ (2557) ได้ทำการวิจัย เรื่อง รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เหมาะสมในการพัฒนาการกำกับตนเองสำหรับเด็กปฐมวัย ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านเป้าหมาย (Goal Setting) 2) ด้านการสังเกตตนเอง (Self-observation) 3) ด้านการตัดสินใจตนเอง (Self-judgment) และ 4) ด้านการตอบสนองต่อตนเอง (Self-reaction) โดยหลักการสำคัญของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA มุ่งเน้นให้เด็กได้เรียนรู้ในบรรยากาศที่น่าสนใจและเอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยความกระตือรือร้นด้วยความอยากรู้อยากเห็น โดยให้เด็กได้ใช้ประสบการณ์ของตนเอง และประสาทสัมผัสทั้งห้า ผ่านกระบวนการต่าง ๆ ที่เด็กเป็นผู้กำกับตนเองในการเรียนรู้อย่างแท้จริง

สุธิษณา โตชนายนนท์ (2558) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ PRISA เพื่อส่งเสริมความซื่อสัตย์ของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ PRISA เพื่อส่งเสริมความซื่อสัตย์ของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นการรับรู้ ขั้นที่ 2 ขั้นสะท้อนความคิด ขั้นที่ 3 ขั้นร่วมกันกระทำ ขั้นที่ 4 ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และขั้นที่ 5 ขั้นประยุกต์นำไปใช้ ซึ่งประกอบด้วยลักษณะนิสัยพื้นฐานที่ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมความซื่อสัตย์ ได้แก่ 1) ด้านความมีวินัยในตนเอง 2) ด้านความรับผิดชอบ และ 3) ด้านความรู้ผิดชอบชั่วดี

นงราม ชะลอเจริญยิ่ง (2559) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามี 9 ด้าน ได้แก่ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านความรอบรู้

ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านทักษะการแก้ปัญหา ด้านความเสียสละ ด้านความรับผิดชอบ และด้านวิสัยทัศน์

วรालิ ถนอมชาติ, ญาณิศา บุญพิมพ์ และนภัส ศรีเจริญประมง (2560) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมการเรียนรู้โดยใช้ประสบการณ์เป็นฐาน เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้แก่เด็กปฐมวัยในยุคเจนเอเรชั่นอัลฟา สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบทักษะที่เด็กเจนเอเรชั่นอัลฟาจำเป็นต้องมี 7 ประการ ได้แก่ 1) การคิดอย่างมีวิจารณญาณและแก้ปัญหาเป็น 2) การคิดในเชิงสร้างสรรค์ 3) ความฉลาดในการใช้สื่อดิจิทัล 4) การรู้จักปรับตัวและการทำงานเป็นทีม 5) ความอดทนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค 6) การสื่อสารชัดเจนมีประสิทธิภาพ และ 7) ความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจคนอื่น

ปฎิมา นรภัทรพิมล, ธิดาวัลย์ อุ่นทอง, สมบัติ นพรัก และนันทิมา นาคาพงศ์ (2561) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการสถานักเรียนระดับมัธยมศึกษา ๖ วิทยาลัย โรงเรียนประชารัฐธรรมคุณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 35 ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการสถานักเรียนระดับมัธยมศึกษา มืองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ 1) บทนำ รายละเอียดของกิจกรรม และเนื้อหาวิชาโครงสร้างหลักสูตร และเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยมีกิจกรรมและเนื้อหาวิชา จำนวน 6 หน่วย ได้แก่ หน่วยที่ 1 มนุษย์สัมพันธ์ของผู้นำ หน่วยที่ 2 ความรู้ความสามารถของผู้นำ หน่วยที่ 3 วิสัยทัศน์ของผู้นำ หน่วยที่ 4 ผู้นำกับการตัดสินใจ หน่วยที่ 5 ความฉลาด ปฏิภาณ ไหวพริบของผู้นำ และ หน่วยที่ 6 บุคลิกภาพของผู้นำ 2) ผลการตรวจสอบ ความครอบคลุมและความเหมาะสมรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการ สถานักเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่า รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการสถานักเรียนระดับมัธยมศึกษาในภาพรวมมีความครอบคลุมและมีความเหมาะสม และ 3) การทดสอบความรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำของคณะกรรมการสถานักเรียน ระดับมัศึกษาก่อนและหลังการพัฒนา พบว่า คะแนนการทดสอบความรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำของคณะกรรมการสถานักเรียน ทั้งในด้านเจตคติภาวะผู้นำและการประเมินคุณลักษณะภาวะผู้นำมีการพัฒนาที่สูงขึ้น

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2563) ได้ทำการวิจัย เรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยของไทยและต่างประเทศ กรณีศึกษาประเทศญี่ปุ่น สิงคโปร์ ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบการจัดการศึกษาปฐมวัยของไทยกับ 4 ประเทศ ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยไทยที่พึงประสงค์ในยุค 4.0 ควรมี การทบทวนเพื่อเตรียมความพร้อมเด็กที่จะเติบโตและเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงในอนาคต และพบข้อสรุปที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายการพัฒนาเด็กว่า ควรกำหนดเป้าหมายสำคัญและไม่กว้างมาก

หรือหลากหลาย ยกต่อการนำไปใช้ของครูหรือผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งนี้ การพัฒนาเด็กปฐมวัยควรให้ความสำคัญในเรื่อง 1) เด็กมีสุขภาพดี ตระหนักถึงความปลอดภัย 2) มีความรักธรรมชาติ และ 3) การมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น นอกจากนี้ พบว่า การศึกษาเปรียบเทียบการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของประเทศญี่ปุ่น สิงคโปร์ ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ ทำให้เกิดความเข้าใจแนวคิดในการพัฒนาเด็กปฐมวัยและเป้าหมายในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของแต่ละประเทศ ซึ่งมีทั้งความเหมือนหรือความคล้ายคลึง และความแตกต่างขึ้นอยู่กับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ ดังนี้ คือ ผลการเปรียบเทียบในด้านปรัชญา/หลักการของหลักสูตรพบว่าหลักสูตรที่แต่ละประเทศกำหนดไว้ตรงกันมากที่สุดยกเว้นประเทศญี่ปุ่น คือ “การส่งเสริมความร่วมมือหรือการมีส่วนร่วมของครอบครัว ชุมชนและบุคคลที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาเด็ก” ในด้านเป้าหมายของหลักสูตรมี 3 ประเด็น ได้แก่ 1) เด็กมีความสามารถในการเชื่อมโยงโลกรอบตัวได้ 2) เด็กสามารถเรียนรู้และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม และ 3) เด็กมีความสามารถทางภาษาและการสื่อสารได้อย่างเหมาะสมกับพัฒนาการ สำหรับประเทศไทยเป้าหมายที่กำหนดขึ้น ส่วนใหญ่มุ่งเน้นการส่งเสริมพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ของเด็กเป็นสำคัญ ในด้านวิธีการจัดประสบการณ์เรียนรู้ทั้ง 5 ประเทศ พบว่า ใช้วิธีการเดียวกันคือการจัดการเรียนการสอนผ่านการเล่น โดยเน้นการเล่นที่มีความหมายต่อการพัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก

จากการศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากนักวิชาการและนักการศึกษาในประเทศสรุปได้ว่าข้อค้นพบส่วนใหญ่ เน้นไปที่การพัฒนารูปแบบที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำของผู้เรียนตั้งแต่ระดับปฐมวัยถึงระดับมัธยมศึกษา ซึ่งสามารถประมวลเป็นองค์ประกอบเชิงโครงสร้างในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการ ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ องค์ประกอบของตัวแปรที่ศึกษา กระบวนการบริหารจัดการ และเงื่อนไขความสำเร็จในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งข้อค้นพบจากงานวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมาพิจารณาดำเนินการเพื่อนำเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้

งานวิจัยต่างประเทศ

งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย มีดังนี้

โคเวย์ (Covey, 2011) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำในตนเองโดยนำหลักการและกระบวนการสร้างภาวะผู้นำ (The Leader in Me) ไปดำเนินการวิจัยในโรงเรียนระดับประถมศึกษา รัฐนอร์ทแคโรไลนา ประเทศสหรัฐอเมริกา ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนอย่างมาก และมีโรงเรียนต่าง ๆ สนใจนำหลักการ 7 อุปนิสัยไปใช้อย่างแพร่หลาย สรุปผลการวิจัย พบว่าการส่งเสริมให้เกิดภาวะผู้นำในตนเองใช้หลักการ 7 อุปนิสัย โดยแบ่งเป็น 3 ส่วนหลัก ซึ่งอุปนิสัยที่

1 – 3 คือ การเป็นผู้นำตนเอง ได้แก่ การเป็นคนโปรแอ็คทีฟ การเริ่มต้นด้วยจุดหมายในใจ และการทำสิ่งที่สำคัญก่อน เป็นหลักการที่ช่วยให้บุคคลพึ่งตนเองได้มากขึ้น เป็นการบ่งบอกถึงการพึ่งตนเองได้ในส่วนอุปนิสัยที่ 4 – 6 คือ การเป็นผู้นำผู้อื่น ได้แก่ การคิดแบบชนะ – ชนะ การเข้าใจผู้อื่นและให้ผู้อื่นเข้าใจตนเอง และการผนึกพลังประสานความต่าง เป็นหลักการที่ช่วยให้บุคคลเข้าใจและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ เป็นการบ่งบอกถึงการนำผู้อื่นได้ และในส่วนอุปนิสัยที่ 7 คือการเติมพลังชีวิตให้สามารถดูแลตนเองในด้านร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา และจิตวิญญาณ นอกจากนี้ผลการวิจัยได้พบองค์ประกอบภาวะผู้นำ ได้แก่ ความคิดริเริ่ม การสร้างแรงบันดาลใจให้ตนเอง ความมั่นใจในตนเอง การวางแผน ทักษะการตั้งเป้าหมาย การจัดการองค์กร การบริหารเวลา และพบลักษณะของการพึ่งพาซึ่งกันและกัน ได้แก่ ทักษะการจัดการกับความขัดแย้ง ทักษะการสื่อสาร ทักษะการฟังและการนำเสนอ ทักษะความสมดุลระหว่างความกล้าหาญ ความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม การเปิดใจรับคำแนะนำ การทำงานเป็นกลุ่มการแก้ไขปัญหาการตัดสินใจ และความคิดสร้างสรรค์

อเล็กซิส (Alexis, 2011) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การจัดการศึกษาเพื่อสร้างภาวะผู้นำในเด็กปฐมวัย โดยใช้ทฤษฎีฐานราก ซึ่งพบว่า มีการนำทฤษฎีฐานราก มาอธิบายคุณลักษณะภาวะผู้นำของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย 1) การรอบรู้ในสิ่งต่าง ๆ 2) การบริหารจัดการอย่างสร้างสรรค์ 3) การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ 4) การเป็นผู้นำ 5) การยึดมั่นในคุณธรรม 6) การมีเอกลักษณ์เฉพาะตน 7) การแก้ไขปัญหาเพื่อลดความขัดแย้ง และ 8) การมุ่งมั่นพยายาม เพื่อความสำเร็จของงาน โดยได้สรุปคุณลักษณะภาวะผู้นำในระดับความสามารถของเด็กปฐมวัยจำแนกได้ 4 ด้าน คือ 1) ด้านความคิด ประกอบด้วย การตัดสินใจและการวางแผนจัดการ 2) ด้านการสร้างสัมพันธภาพ ประกอบด้วย การสื่อสารและเห็นอกเห็นใจ 3) ด้านการทำงาน ประกอบด้วย ความเป็นผู้นำและการทำงานเป็นทีม และ 4) ด้านการเข้าใจตนเอง ประกอบด้วย การตระหนักรู้ในตนเองและการมีวินัยในตนเอง

แอนเดอร์เซน (Andersen, 2011) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ผลกระทบของการเรียนการเป็นผู้นำอย่างเป็นทางการ การเกิดขึ้นของทักษะการเป็นผู้นำทางสังคมในเชิงบวกของนักเรียนระดับเตรียมอนุบาล คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น นิวยอร์ก ผลการวิจัย พบว่า ผลของการเรียนทักษะการเป็นผู้นำทางสังคมในเชิงบวก โดยใช้กระบวนการ The Leader in Me ของสตีเฟน อาร์ ไควย์ เพื่อใช้ทดลองกับกลุ่มนักเรียน 2 กลุ่ม กลุ่มละ 18 คน เป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มนักเรียนที่เป็นกลุ่มทดลองมีพัฒนาการทางด้านสังคม และอารมณ์ หลังจากใช้บทเรียนสูงขึ้นมากกว่ากลุ่มควบคุม และผลการเปรียบเทียบอุปนิสัย ด้านการพึ่งพาตนเอง (อุปนิสัยที่ 1 – 3) และอุปนิสัย ด้านการพึ่งพาซึ่งกันและกัน (อุปนิสัยที่ 4 – 6) พบว่า นักเรียนกลุ่มควบคุมมีพฤติกรรม

ทักษะด้านการเป็นผู้นำทางสังคม ด้านการพึ่งพาซึ่งกันและกันสูงกว่าด้านการพึ่งพาตนเอง นอกจากนี้ เมื่อเปรียบเทียบจากเพศ และอายุของนักเรียนไม่มีความแตกต่างกัน

แทท (Tat, 2013) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาการเป็นผู้นำตนเอง : การเชื่อมต่อระหว่างร่างกาย จิตใจ และผลสะท้อน ศูนย์การบริหารอินส์บรุค ประเทศออสเตรีย ผลการวิจัย พบว่า ด้วยทฤษฎีการเป็นผู้นำตนเอง ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ และพิจารณาจากผลการวิจัยทางประสาทพื้นฐานนี้พัฒนาความสำคัญ เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างร่างกาย จิตใจ และการสะท้อน เพื่อพัฒนาความสามารถในการเป็นผู้นำตนเอง เป้าหมายของมัน คือ ให้ความเข้าใจว่า ประสบการณ์ทางกายภาพและความรู้ร่วมกับความคิดที่สะท้อนกลับ สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้น ในการประเมินความสามารถในการเป็นผู้นำตัวเอง ในวิธีที่เข้ากับทฤษฎีปัจจุบัน ผลสะท้อนกลับที่สังเกตได้ คือ การสร้างแนวคิดการกระทำและการทดสอบในสถานการณ์ใหม่ (ทฤษฎีการเรียนรู้ทางประสบการณ์ของโคลบ) วิธีการพัฒนาและการขยายความสามารถในการเป็นผู้นำตนเองหรือการประสบความสำเร็จอย่างถาวรได้ถูกออกแบบมา วิธีการเรียนรู้รวมทั้งประสบการณ์ทางกายภาพและความรู้ รวมทั้งการสะท้อนความคิด ดังนั้น นักเรียนของโครงการหลักสูตร “สุขภาพและการจัดการสังคมระหว่างประเทศ” ณ ศูนย์บริหาร MCI อินส์บรุค ออสเตรีย ได้เข้าร่วมและได้ประสบการณ์ทางด้านนี้ในขั้นตอนการเรียนรู้สองเทอมเกี่ยวกับการเป็นผู้นำตนเอง มันสามารถแสดงให้เห็นว่ามีความต้องการทางใหม่ ในการพัฒนาความสามารถในการเป็นผู้นำตนเอง โดยการเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้ ประสบการณ์ทางกายภาพและการตระหนักถึง การพัฒนาความสามารถในการเป็นผู้นำตนเองที่เลือกไว้ เช่น การตระหนักถึงตนเองการควบคุมตัวเอง แรงกระตุ้นตัวเอง รูปแบบความคิดสร้างสรรค์ การมีสมาธิ แน่วแน่ มีความซื่อสัตย์ และความรอบคอบการผ่อนคลาย มีเป้าหมายของตนเอง พัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ เป็นต้น

อิโซลา (Ishola, 2016) ได้ทำการวิจัย เรื่อง บทเรียนชีวิต : เรียนรู้ที่จะเป็นผู้นำตัวเองและคนอื่น ๆ ในโรงเรียนประถมศึกษา มหาวิทยาลัยเบนดิกติน ผลการวิจัย พบว่า โปรแกรมระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ถูกออกแบบเพื่อสอนอุปนิสัยที่กระตุ้นลักษณะของบุคลิกภาพและทักษะการเป็นผู้นำที่จำเป็น การประสบความสำเร็จในด้านชีวิต ด้านวิชาการ และชีวิตการทำงาน เนื่องจากลักษณะของบุคคลสะท้อนถึงคุณค่าส่วนบุคคล การศึกษานี้พยายามทำความเข้าใจกับค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับอุปนิสัยที่สอนในโปรแกรมนี้มากที่สุด และมีผลต่อประสิทธิภาพอย่างไร การศึกษาระบุว่าการเปลี่ยนแปลงโปรแกรมของโรงเรียนทั้งหมดสอนค่านิยมความสามารถให้กับนักเรียน ผลลัพธ์ของความสามารถคือ นักเรียนเรียนรู้ที่จะเป็นผู้นำตัวเอง เรียนรู้ที่จะนำผู้อื่น และผลกระทบของการสอนคุณค่าเหล่านี้มีผลดีต่อพฤติกรรมของนักเรียนภายในเวลาสามปี สำหรับการระบุ

ค่าเหล่านี้จะช่วยให้มีการพัฒนาผู้นำในอนาคต ที่มีความเป็นไปได้สูงกว่าที่จะเลือกทางที่ถูกต้อง และทำสิ่งที่ถูกต้อง

วัตเซนนาร์ (Wassenaar, 2017) ได้ทำการวิจัย เรื่อง สิ่งที่ทำให้เกิดความเป็นผู้นำร่วมกัน โดยศึกษาจากนักศึกษาระดับปริญญาโทของมหาวิทยาลัยคลาเวมอนท์ ประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการวิจัย พบว่า การเป็นผู้นำร่วมกันมีความเกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภาวะผู้นำซึ่งกัน และกันในกลุ่ม จากงานวิจัยทั่วไปที่พบว่าความเป็นผู้นำกลุ่มเกิดจากประสิทธิภาพและความสัมพันธ์ที่ดีของสมาชิกในกลุ่ม แต่จากการวิจัยครั้งนี้ได้ข้อค้นพบใหม่ว่าสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการสร้างความเป็นผู้นำร่วมกัน คือ การสร้างต้นแบบในองค์กร ความซื่อสัตย์ ภาวะผู้นำในตนเอง และการกระจายอำนาจและบทบาทความเป็นผู้นำให้แก่ผู้อื่น ทั้งนี้โดยเฉพาะองค์ประกอบ การกระจายอำนาจความเป็นผู้นำมีผลอย่างมากต่อการสร้างภาวะความเป็นผู้นำในตนเอง และการเป็นผู้นำกลุ่มร่วมกัน

อัลดิกรี (Aldighir, 2019) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์โครงสร้างการนำตัวเอง และความสัมพันธ์กับการเพิ่มประสิทธิภาพทางจิตวิทยากับคณะสมาชิกมหาวิทยาลัยนาจราน ประเทศซาอุดีอาระเบีย ผลการวิจัย พบว่า งานวิจัยนี้มุ่งเน้นที่จะเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์การเป็นผู้นำตนเอง และการให้อำนาจทางจิตวิทยาของอาจารย์ที่มหาวิทยาลัยนาจราน ตัวอย่างของการศึกษานี้มีอยู่ประมาณ 340 คณะอาจารย์ ที่ถูกเลือกโดยสุ่มจากสมาชิกของคณะอาจารย์ที่เกี่ยวข้อง ในมหาวิทยาลัยที่กำลังเกิดขึ้นในประเทศซาอุดีอาระเบียในปี ค.ศ. 2017 และ ปี ค.ศ. 2018 ใช้ความสัมพันธ์เชิงปริมาณและวิธีการถอดแบบลำดับชั้นในการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้ การใช้แบบสอบถามในการสำรวจ ประกอบด้วย กลยุทธ์การเป็นผู้นำตนเอง และการให้อำนาจทางจิตวิทยา ได้ถูกสร้างขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ของการศึกษา ผลการสำรวจ พบว่า กลยุทธ์ตามธรรมชาติ และรูปแบบความคิดสร้างสรรค์ แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่ชัดเจนกับการให้

จากการศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากนักวิชาการและนักการศึกษาต่างประเทศ สรุปได้ว่า ข้อค้นพบส่วนใหญ่เน้นไปที่การพัฒนาภาวะผู้นำของผู้เรียนแต่ละระดับชั้น ซึ่งเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบภาวะผู้นำในการนำตนเอง (Leading Self) อาทิ การมีจินตนาการ การสนใจสร้างสรรค์สิ่งใหม่ กล้าพูด กล้าแสดงออก มีความรู้ พัฒนาตนเองสม่ำเสมอ มีเป้าหมายของตนเอง ซื่อสัตย์ ยุติธรรม รับผิดชอบเอาใจใส่ในการทำงาน จัดลำดับการทำงานของตนเอง การมีสติควบคุมอารมณ์ตนเอง สะท้อนตนเอง ความตระหนักในตนเอง และความมุ่งมั่นในการทำงาน และด้านการนำผู้อื่น (Leading Others) อาทิ การรับฟังผู้อื่น มีใจกว้าง และเข้าใจผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ ปรับตัวเข้ากับผู้อื่น ไว้วางใจผู้อื่น การติดต่อสื่อสาร การโน้มน้าวใจผู้อื่น มีจิตอาสา ช่วยเหลือเพื่อน และการทำงานร่วมกันเป็นทีม ซึ่งข้อค้นพบจากงานวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมาพิจารณาดำเนินการ

ร่วมกับข้อค้นพบจากงานวิจัยในประเทศตามที่กล่าวมาข้างต้น เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบ
ภาวะผู้นำในตนเอง เฉพาะของเด็กปฐมวัย ให้สามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้



บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีขั้นตอนการวิจัย 4 ระยะ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

ระยะที่ 3 การพัฒนา ตรวจสอบรูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

ระยะที่ 4 การประเมินรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

การดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน 4 ระยะดังกล่าว นำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับประชากร กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ระยะที่ 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

1. แหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสาร ดำเนินงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองจากแนวคิดและผลงานวิจัยของนักวิชาการและนักการศึกษาทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ จำนวน 24 แหล่งข้อมูล โดยมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกแหล่งข้อมูลดังกล่าวตามแนวคิดของสก็อต (Scott, 1990) ประกอบด้วย 1) ให้ข้อมูลที่เป็นความจริง (Authenticity) 2) ให้ข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ ไม่บิดเบือนหรือคลาดเคลื่อนไปจากที่เป็นจริง (Credibility)

3) ให้ข้อมูลที่เป็นตัวแทน สามารถแสดงรายละเอียดข้อมูลประเภทและหรือกลุ่มประชากร เดียวกันได้ (Representativeness) และ 4) ให้ข้อมูลที่มีความหมายชัดเจน สามารถเข้าใจง่าย (Meaning)

2. ผู้ให้ข้อมูลในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้มา โดยการเลือกแบบเจาะจง ซึ่งมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด ได้แก่ 1) ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของหน่วยงานทางการศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ และ 2) มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ไม่น้อยกว่า 5 ปี ประกอบด้วย อาจารย์ผู้สอนระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และสาขาวิชาการศึกษาระดับปฐมวัย จำนวน 2 คน นักวิชาการศึกษาด้านการศึกษาระดับปฐมวัย จำนวน 1 คน และผู้บริหารโรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. ตารางสังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย
2. แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อตรวจสอบและยืนยันองค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่
3. แบบตรวจสอบและยืนยันองค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่
4. แบบสรุปผลองค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

การเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1. การสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย จากแนวคิดและผลงานวิจัยของนักวิชาการและนักการศึกษาทั้งภายในประเทศและต่างประเทศที่อยู่ในช่วงระยะเวลา 10 ปี จำนวน 24 แหล่งข้อมูล ได้แก่ อุไรวรรณ ชินพงษ์ (2555), ปิยะพันธ์ ชัยเสนา (2557), สิริพันธ์ลัดดาภรณ์ บุญเชิดชู (2557), สุเวศ กลัปศรี (2557), อรุณา วิไลย์ (2557), นวลจันทร์ พะท่าโล (2558), นงราม ชะลอเจริญยิ่ง (2559), ชัยศาสตร์ คชนทร์สุวรรณ และคนอื่น ๆ (2560), วนิดา เลิศทองคำ (2560), วราลี ถนอมชาติ และคนอื่น ๆ (2560), สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2560), อรชร กิตติชนม์ธวัช (2560), คมกริช นันทะโรจวงศ์ และคนอื่น ๆ (2561), ณรงค์ชัย ธนิกภากิน (2561), โยชิยุกิ ชูซูกิ (2561), ปฎิมา นรภัทรพิมล (2561), สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2561), สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2563), อเล็กซิส (Alexis, 2011), แอนเดอร์เซน (Andersen, 2011), โคเวย์ (Covey, 2011), แทท (Tat, 2013), วัสเซนาร์ (Wassenaar, 2017) และอัลดิกรีร์ (Aldighrir, 2019) ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำ

แนวคิดกระบวนการสร้างภาวะผู้นำในตนเอง (The Leader In Me) ตามแนวคิดของโควีย์ (Covey, 2011) ที่มี 2 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านการนำตนเอง และ 2) ด้านการนำผู้อื่น เพื่อมาจัดทำเป็นองค์ประกอบหลักในการจัดทำแบบสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย และสรุปผลโดยใช้เกณฑ์การแจกแจงความถี่จากแหล่งข้อมูลที่น่ามาสังเคราะห์ที่มีค่าความถี่ตั้งแต่ 12 ขึ้นไป ซึ่งเท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 50 ของแหล่งข้อมูลทั้งหมด แล้วนำมาจัดลำดับตามจำนวนความถี่ของแต่ละองค์ประกอบ

2. การตรวจสอบและยืนยันองค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ โดยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ดำเนินการดังนี้

2.1 จัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กับผู้ทรงคุณวุฒิ ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ซึ่งเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์การคัดเลือกที่ได้กำหนดไว้ จำนวน 5 คน เพื่อร่วมพิจารณาตรวจสอบและยืนยัน พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะการกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการขององค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย จากผลการดำเนินงานในขั้นตอนที่ 1 ซึ่งการดำเนินการครั้งนี้ใช้รูปแบบออนไลน์ ผ่านระบบ Zoom Meetings

2.2 สรุปประเด็นการสนทนากลุ่มจากการตรวจสอบและยืนยันองค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยผู้วิจัยนำข้อมูลไปประกอบการจัดทำข้อคำถามเกี่ยวกับ สภาพ และปัญหาและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ในการดำเนินการวิจัยระยะที่ 2

การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย

1. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ จากแหล่งข้อมูลที่เป็นแนวคิดและผลงานวิจัยของนักการศึกษาและนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยใช้การหาค่าความถี่ (f) และการจัดลำดับตามความถี่ของข้อมูล เสนอเป็นตารางการสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย รวมทั้งการหาค่าความถี่จากผลการตรวจสอบและยืนยันองค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย

2. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากผลการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

1. ผู้ให้ข้อมูลในการตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยฯ คือ ผู้เชี่ยวชาญ ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 2 คน อาจารย์ผู้สอนระดับอุดมศึกษา สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 3 คน

2. ผู้ให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยฯ สำหรับการทดลองใช้ (Try Out) เพื่อตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยง (Reliability) ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย ผู้บริหาร และครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย จังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งสิ้น 30 คน

3. ผู้ให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยฯ ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) และสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 86 คน และครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำนวน 258 คน ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย จังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งสิ้น 344 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แบบตรวจสอบคุณภาพ และแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยฯ เพื่อใช้ในการตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และ ด้านความเที่ยง (Reliability)

2. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ สำหรับใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยมี 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสำรวจรายการ (Check – list) จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 50 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม เป็นแบบคำถามปลายเปิด (Open – ended Questions) จำนวน 5 ข้อ

การหาคุณภาพเครื่องมือ ประกอบด้วย

1. นำแบบตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย อาจารย์ผู้สอนระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ปฐมวัย จำนวน 1 คน และผู้บริหารโรงเรียนที่มีความรู้และประสบการณ์ในการบริหารจัดการศึกษาระดับปฐมวัย จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 3 คน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องและความถูกต้องด้านความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามฯ ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item – objective Congruence : IOC) ได้ค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.66 – 1.00 โดยเป็นข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์ทั้งหมด จำนวน 50 ข้อ จึงสรุปได้ว่าเครื่องมือมีคุณภาพเป็นไปตามเกณฑ์

2. นำ (ร่าง) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยฯ ไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามด้านความเที่ยง (Reliability) กับผู้บริหาร และครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างผลการตรวจสอบค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ของแบบสอบถาม ด้านสภาพการบริหารจัดการฯ มีค่าเท่ากับ 0.98 และด้านปัญหาการบริหารจัดการฯ มีค่าเท่ากับ 0.99 สรุปค่าความเที่ยง ทั้ง 2 ด้าน มีค่าสูงกว่า 0.70 ซึ่งเป็นค่าความเที่ยงที่ยอมรับได้ จึงสรุปได้ว่าเครื่องมือมีคุณภาพเป็นไปตามเกณฑ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

นำแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยฯ ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 86 คน และครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 258 คน รวมทั้งสิ้น 344 คน โดยใช้แบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรม Google Form ตามระยะเวลาที่กำหนด

การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย

1. วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ ที่ตรวจสอบด้านความตรงของเนื้อหา (Content Validity) ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item – objective Congruence : IOC) ตามสูตรของโรวินลลี และแฮมเบิลตัน (Riviovelli and Hambleton, 1977) ดังนี้

$$\text{สูตรการหาค่า IOC คือ } IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC	หมายถึง	ค่าดัชนีความสอดคล้อง
$\sum R$	หมายถึง	ผลรวมของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N	หมายถึง	จำนวนของผู้เชี่ยวชาญ

เห็นว่าสอดคล้อง ให้คะแนน +1

ไม่แน่ใจ ให้คะแนน 0

เห็นว่าไม่สอดคล้อง ให้คะแนน -1

โดยเลือกข้อที่มีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 – 1.00

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากการทดลองใช้ (Try Out) แบบสอบถามฯ เพื่อตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยง (Reliability) ด้วยการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ครอนบาค (Cronbach, 1990) โดยเลือกข้อที่มีค่าความเที่ยง ตั้งแต่ 0.71 ขึ้นไป

3. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามฯ ด้วยค่าสถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลผล เพื่อจัดระดับคะแนนค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1997) ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีสภาพการบริหารจัดการ / มีปัญหา
อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีสภาพการบริหารจัดการ / มีปัญหา
อยู่ในระดับมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีสภาพการบริหารจัดการ / มีปัญหา
อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีสภาพการบริหารจัดการ / มีปัญหา
อยู่ในระดับน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 0.50 – 1.49 หมายถึง มีสภาพการบริหารจัดการ / มีปัญหา
อยู่ในระดับน้อยที่สุด

สำหรับคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 3 การพัฒนา ตรวจสอบรูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริม ภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

1. ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ (Interview) เพื่อศึกษาสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติ
เป็นเลิศ (Best Practices) คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ที่เป็นผู้บริหารของ
โรงเรียนเอกชนที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ด้านการสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำ
ให้กับเด็กปฐมวัย จำนวน 3 คน

2. ผู้ให้ข้อมูลในการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เพื่อร่วมพิจารณาสร้างรูปแบบ
และคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย
ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ซึ่งพิจารณา
คัดเลือกจากโรงเรียนเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ ที่จัดการศึกษาปฐมวัย และสมัครใจเป็นโรงเรียน
เครือข่ายที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างภาวะผู้นำในตนเอง จำนวน 4 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหาร
โรงเรียน 4 คน ครูวิชาการระดับปฐมวัย จำนวน 4 คน และครูกิจกรรมระดับปฐมวัย จำนวน 4 คน
รวมทั้งสิ้น 12 คน

3. ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เพื่อตรวจสอบความ
ถูกต้องและความเหมาะสมของ (ร่าง) รูปแบบฯ และ (ร่าง) คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการ
เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ คือ
ผู้เชี่ยวชาญ ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย อาจารย์ผู้สอนระดับบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา การศึกษาปฐมวัย และจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว
จำนวน 4 คน นักวิชาการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัย จำนวน 2 คน และผู้บริหาร
จากโรงเรียนเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ที่ได้รับรางวัลผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices)
ด้านการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 9 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi – structured Interview Form) ดำเนินการสร้างโดยใช้กรอบการยกร่างรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย 5 ประเด็น ได้แก่ (1) แรงบันดาลใจ และหลักการ / แนวคิด / วิถีปฏิบัติ มาประยุกต์ใช้เป็นกรอบแนวทางการสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำให้กับเด็กปฐมวัยในโรงเรียน (2) วิสัยทัศน์ เอกฉันทน์ อัตลักษณ์ และเป้าหมายในการสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำให้กับเด็กระดับปฐมวัยในโรงเรียน (3) กระบวนการดำเนินงานเพื่อสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำให้กับเด็กปฐมวัยในด้านการนำตนเองและการนำผู้อื่น (4) การตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรค และการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของโรงเรียน และ (5) การเผยแพร่แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ในการสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำให้กับเด็กปฐมวัยยุคดิจิทัล และการพัฒนานวัตกรรม ด้านการบริหารจัดการ เพื่อสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำ ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย

2. ประเด็นการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ในการยกร่างรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

3. แบบบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ในการยกร่างรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

4. แบบ (ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ตามองค์ประกอบของรูปแบบที่กำหนดประกอบด้วย (1) เป้าหมายและหลักการ (2) วัตถุประสงค์ (3) ระบบและกลไกการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย และ (4) เงื่อนไขความสำเร็จ

5. แบบ (ร่าง) คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีสาระสำคัญ 3 ตอน ได้แก่ (1) บทนำ ประกอบด้วย ความเป็นมาและความสำคัญ และกระบวนการดำเนินงานพัฒนารูปแบบ (2) รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย เป้าหมายและหลักการ วัตถุประสงค์ ระบบและกลไกการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย และเงื่อนไขความสำเร็จ (3) กระบวนการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย : แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ในสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ การร่วมวางแผนและเตรียมความพร้อม การร่วมปฏิบัติและบูรณาการกิจกรรม

การร่วมนิเทศ กำกับ และติดตาม และการร่วมประเมินและปรับปรุงแก้ไข รวมทั้งภาคผนวก ประกอบด้วย 1) เอกสารแนวทางการปฏิบัติงานในการนำรูปแบบไปใช้ สำหรับผู้บริหาร สถานศึกษา ครูผู้สอนระดับปฐมวัย เครือข่ายผู้ปกครองและชุมชน และ 2) ตัวอย่างแบบประเมิน การจัดกิจกรรมสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองให้กับเด็กปฐมวัย

6. ประเด็นการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ในการตรวจสอบ (ร่าง) รูปแบบฯ และ (ร่าง) คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

7. แบบบันทึกการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ในการตรวจสอบ (ร่าง) รูปแบบฯ และ (ร่าง) คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

8. แบบตรวจสอบ (ร่าง) รูปแบบและ (ร่าง) คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

การเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1. การพัฒนารูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ดำเนินการ ดังนี้

1.1 นำแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi – structured Interview Form) ไปสัมภาษณ์กับผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์การคัดเลือกที่ได้กำหนดไว้ เพื่อศึกษา สถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practices) ด้านการสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำให้กับ เด็กปฐมวัย การดำเนินการครั้งนี้ใช้ระยะเวลา 3 วัน

1.2 จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) กับผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพิจารณาคัดเลือก จากโรงเรียนเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ที่จัดการศึกษาปฐมวัย และสมัครใจเป็นโรงเรียนเครือข่าย ที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างภาวะผู้นำในตนเอง เพื่อยกร่างรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหาร จัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ การดำเนินการครั้งนี้ใช้ระยะเวลา 2 วัน

1.3 สรุปผลการประชุมเชิงปฏิบัติการยกร่างรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบ การบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยฯ เพื่อนำไปตรวจสอบ ความถูกต้องและความเหมาะสมในขั้นตอนต่อไป

2. การตรวจสอบ (ร่าง) รูปแบบฯ และ (ร่าง) คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ดำเนินการ ดังนี้

2.1 จัดสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) กับผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนด เพื่อพิจารณาตรวจสอบตามเกณฑ์ความถูกต้อง (Accuracy) และความเหมาะสม (Propriety) ของ (ร่าง) รูปแบบฯ และ (ร่าง) คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

2.2 สรุปผลการตรวจสอบ (ร่าง) รูปแบบฯ และ (ร่าง) คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

2.3 ปรับปรุงแก้ไข (ร่าง) รูปแบบฯ และ (ร่าง) คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย

1. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากข้อมูลการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi – structured Interview Form) โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
2. วิเคราะห์ข้อมูลจากผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ยกร่างรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
3. วิเคราะห์ข้อมูลจากผลการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ในการตรวจสอบ (ร่าง) รูปแบบฯ และ (ร่าง) คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ใช้การวิเคราะห์ค่าร้อยละ (%) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 4 การประเมินรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

ผู้ให้ข้อมูลในการประชุมประชาพิจารณ์ (Public Hearings) เพื่อประเมินรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย จำนวน 4 คน ครูผู้สอนระดับปฐมวัย จำนวน 4 คน และผู้ปกครองเด็กปฐมวัย จำนวน 4 คน ที่เป็นตัวแทนกรรมการบริหารโรงเรียน รวมทั้งสิ้น 12 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. ประเด็นการประชุมประชาพิจารณ์ (Public Hearings) ในการประเมินรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

2. แบบบันทึกการประชุมประชาพิจารณ์ (Public Hearings) ในการประเมินรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

3. แบบประเมินรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

การเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1. จัดประชุมประชาพิจารณ์ (Public Hearings) กับผู้ทรงคุณวุฒิตามคุณสมบัติที่กำหนด เพื่อพิจารณาประเมินตามเกณฑ์ความเป็นไปได้ (Feasibility) และความเป็นประโยชน์ (Utility) ของรูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

2. สรุปผลการประเมินรูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

3. ปรับปรุงรูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ให้มีความเป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ดียิ่งขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย

วิเคราะห์ข้อมูลจากผลการประเมินรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชน จังหวัดเชียงใหม่ในการประชุมประชาพิจารณ์ (Public Hearings) ด้วยค่าสถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

โดยกำหนดเกณฑ์การแปรผล เพื่อจัดระดับคะแนนค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1997) ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีความเป็นไปได้ / มีความเป็นประโยชน์
อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีความเป็นไปได้ / มีความเป็นประโยชน์
อยู่ในระดับมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีความเป็นไปได้ / มีความเป็นประโยชน์
อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีความเป็นไปได้ / มีความเป็นประโยชน์
อยู่ในระดับน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 0.50 – 1.49 หมายถึง มีความเป็นไปได้ / มีความเป็นประโยชน์
อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน 4 ระยะ ดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปสาระสำคัญได้
ดังภาพที่ 3.1





ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ครั้งนี้ นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การตั้งกระทู้หาคำประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการตรวจสอบและยืนยัน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ดังตารางที่ 4.1

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสอบถามความคิดเห็นผู้บริหารและครูผู้สอน ดังตารางที่ 4.2 – 4.9 และการเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา

ระยะที่ 3 การพัฒนา ตรวจสอบรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ นำเสนอสรุปผลการศึกษาศถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practices) จากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi – structured Interview) และการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ และนำเสนอผลการตรวจสอบด้านความถูกต้องและความเหมาะสมจากการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) โดยผู้เชี่ยวชาญ ดังตารางที่ 4.10 – 4.13 และภาพที่ 4.1 – 4.3

ระยะที่ 4 การประเมินรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ นำเสนอผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ วิเคราะห์ข้อมูลจากการประชุมประชาพิจารณ์ (Public Hearings) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ดังตารางที่ 4.14 และตารางที่ 4.15

ระยะที่ 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน จังหวัดเชียงใหม่

นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลการสังเคราะห์ ตรวจสอบและยืนยันจากการสนทนากลุ่ม
(Focus Group Discussion) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ผลการสังเคราะห์ ตรวจสอบและยืนยันองค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย
ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

องค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่	
1. ด้านการนำตนเอง (Leading Self) (จากการสังเคราะห์องค์ประกอบฯ)	1. ด้านการนำตนเอง (Leading Self) (จากการตรวจสอบและยืนยันองค์ประกอบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ)
1.1 ตระหนักในตนเอง	1.1 ตระหนักในตนเอง
1.2 มุ่งมั่นในการทำงาน	1.2 มุ่งมั่นทำงาน
1.3 สนใจสร้างสรรค์สิ่งใหม่	1.3 สร้างสรรค์สิ่งใหม่
1.4 ตัดสินใจแก้ปัญหาได้	1.4 รับผิดชอบต่อตนเอง
1.5 กล้าพูด กล้าแสดงออก	
1.6 มีเป้าหมายของตนเอง	
1.7 ซื่อสัตย์	
1.8 รับผิดชอบเอาใจใส่ในการทำงาน	
2. ด้านการนำผู้อื่น (Leading Others) (จากการสังเคราะห์องค์ประกอบฯ)	2. ด้านการนำผู้อื่น (Leading Others) (จากการตรวจสอบและยืนยันองค์ประกอบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ)
2.1 มีมนุษยสัมพันธ์	2.1 รับฟังผู้อื่น
2.2 รับฟังผู้อื่น ใจกว้าง และเข้าใจผู้อื่น	2.2 สื่อสารเข้าใจผู้อื่น
2.3 ทำงานร่วมกันเป็นทีม	2.3 ทำงานร่วมกันเป็นทีม
2.4 ติดต่อสื่อสาร โน้มน้าวใจผู้อื่นได้	2.4 มีจิตอาสา
2.5 มีจิตอาสา	
2.6 ช่วยเหลือเพื่อน	

จากตารางที่ 4.1 แสดงว่า ผลการสังเคราะห์ ตรวจสอบและยืนยันองค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า องค์ประกอบหลักที่ 1 ด้านการนำตนเอง (Leading Self) ปรับและบูรณาการรวมเป็น 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การตระหนักในตนเอง 2) การมุ่งมั่นทำงาน 3) การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ และ 4) การรับผิดชอบต่อตนเอง และองค์ประกอบหลักที่ 2 ด้านการนำผู้อื่น (Leading Others) ปรับและบูรณาการรวม 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การรับฟังผู้อื่น 2) การสื่อสารจูงใจผู้อื่น 3) การทำงานร่วมกันเป็นทีม และ 4) การมีจิตอาสา ทั้งนี้ ได้มีข้อเสนอแนะให้นิยามเชิงปฏิบัติการ ให้สอดคล้องกับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับเด็กอายุ 5 – 6 ปี ทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 และให้เชื่อมโยงกับพัฒนาทักษะสมอง (Executive Functions : EF) และอัตลักษณ์เชิงพื้นที่ของโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้สามารถนำไปดำเนินการวิจัยในขั้นต่อไป สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. ด้านการนำตนเอง (Leading Self) ประกอบด้วย 1) ตระหนักในตนเอง หมายถึง พฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่แสดงออกถึงความเชื่อมั่นและมีความรู้สึกที่ดี เห็นคุณค่า และภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง 2) มุ่งมั่นทำงาน หมายถึง พฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่สามารถปฏิบัติงานของตนเอง ด้วยความตั้งใจอย่างต่อเนื่องจนสำเร็จตามเป้าหมาย 3) สร้างสรรค์สิ่งใหม่ หมายถึง พฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่แสดงออกถึงความคิดริเริ่ม ออกแบบ ตัดสินใจและแก้ปัญหาในการสร้างผลงานที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ และ 4) การรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง พฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่ควบคุมตนเองในการทำงาน ด้วยความพยายาม อดทน ซื่อสัตย์ เพื่อให้งานสำเร็จตามที่ได้รับมอบหมาย โดยไม่ทิ้งกลางคัน

2. ด้านการนำผู้อื่น (Leading Others) ประกอบด้วย 1) รับฟังผู้อื่น หมายถึง พฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่ยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนหรือผู้อื่นที่อาจเหมือน หรือแตกต่างจากตนเอง และกล้าพูดในสิ่งที่ตนเองคิดให้ผู้อื่นเข้าใจได้ 2) สื่อสารจูงใจผู้อื่น หมายถึง พฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่สามารถพูดหรือแสดงท่าทางเพื่อชักชวนให้ผู้อื่นเข้าใจ ยอมรับ และปฏิบัติตามสิ่งที่ตนเองต้องการอย่างเหมาะสม 3) ทำงานร่วมกันเป็นทีม หมายถึง พฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่สามารถเล่นหรือทำงานกับเพื่อนด้วยการให้ความร่วมมือ ปรับตัวยอมรับกติกาที่ได้ตกลงกันไว้ มีการแบ่งปัน กล่าวชื่นชมให้กำลังใจ และขอบคุณเมื่องานของกลุ่มสำเร็จ และ 4) มีจิตอาสา หมายถึง พฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่แสดงออกถึงการปฏิบัติที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ด้วยความมีน้ำใจ เสียสละ รวมถึงเอาใจใส่ อาสาช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจและเป็นมิตร

**ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของ
เด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่**

นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสอบถามความคิดเห็นผู้บริหารและครูผู้สอน
ดังตารางที่ 4.2 – 4.9 และการเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2 จำนวน และร้อยละสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n = 344)

สถานภาพส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	24	6.98
หญิง	320	93.02
รวม	344	100.00
2. อายุ		
น้อยกว่า 30 ปี	72	20.93
30 – 50 ปี	204	59.30
มากกว่า 50 ปี	68	19.77
รวม	344	100.00
3. ระดับการศึกษาสูงสุด		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	75	21.80
ปริญญาตรี	256	74.42
สูงกว่าปริญญาตรี	13	3.78
อื่น ๆ	-	-
รวม	344	100.00
4. ตำแหน่ง		
ผู้บริหาร	86	25.00
ครูผู้สอน	258	75.00
อื่น ๆ		
รวม	344	100.00
5. ประสบการณ์การทำงานในโรงเรียน		
น้อยกว่า 10 ปี	118	34.30
10 – 20 ปี	135	39.24
มากกว่า 20 ปี	91	26.46
รวม	344	100

จากตารางที่ 4.2 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 320 คน คิดเป็นร้อยละ 93.02 เพศชาย จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.98 อายุ 30 – 50 ปี จำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 59.30 น้อยกว่า 30 ปี จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 20.93 และมากกว่า 50 ปี จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 19.77 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่สำเร็จปริญญาตรี จำนวน 256 คน คิดเป็นร้อยละ 74.42 ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 21.80 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.78 ตำแหน่งส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน จำนวน 258 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00 ผู้บริหาร จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 และประสบการณ์ทำงานส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 10 – 20 ปี จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 39.24 น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 34.30 และมากกว่า 20 ปี จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 26.45

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวม

(n = 344)

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					
		สภาพการบริหารจัดการฯ			ปัญหาการบริหารจัดการฯ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านปัจจัยนำเข้า	4.28	0.20	มาก	2.83	0.30	ปานกลาง
2	ด้านกระบวนการ	4.29	0.16	มาก	2.70	0.20	ปานกลาง
3	ด้านผลผลิต	4.24	0.20	มาก	2.76	0.36	ปานกลาง
4	ด้านข้อมูลย้อนกลับ	4.28	0.29	มาก	2.92	0.32	ปานกลาง
รวม		4.27	0.02	มาก	2.80	0.09	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.3 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการฯ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.02) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านกระบวนการ ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.16) ด้านปัจจัยนำเข้า ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.20) ด้านข้อมูลย้อนกลับ ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.29) และด้านผลผลิต ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.20) สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารจัดการฯ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.80$, S.D. = 0.09) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านข้อมูลย้อนกลับ ($\bar{X} = 2.92$, S.D. = 0.32) ด้านปัจจัยนำเข้า ($\bar{X} = 2.83$, S.D. = 0.30) ด้านผลผลิต ($\bar{X} = 2.76$, S.D. = 0.36) และด้านกระบวนการ ($\bar{X} = 2.70$, S.D. = 0.20)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) : ปัจจัยภายใน

(n = 344)

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					
		สภาพการบริหารจัดการฯ			ปัญหาการบริหารจัดการฯ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง	4.50	0.69	มากที่สุด	2.56	1.03	ปานกลาง
2	ผู้บริหารส่งเสริมการพัฒนาภาวะผู้นำให้กับครูและผู้ปกครอง	4.50	0.68	มากที่สุด	2.59	1.01	ปานกลาง
3	ผู้บริหารเป็นผู้นำการประสานเครือข่ายความร่วมมือในการสร้างเสริมภาวะผู้นำของเด็กปฐมวัย	4.47	0.69	มาก	2.56	1.02	ปานกลาง
4	ครูปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการเป็นผู้นำการเรียนรู้	4.48	0.69	มาก	3.00	1.14	ปานกลาง
5	ครูจัดประสบการณ์การเรียนรู้เน้นการสร้างเสริมภาวะผู้นำของเด็กปฐมวัย	4.48	0.69	มาก	2.60	1.01	ปานกลาง
6	ครูประสานความร่วมมือกับเครือข่ายผู้ปกครองในการสร้างเสริมภาวะผู้นำของเด็กปฐมวัย	4.40	0.72	มาก	2.83	1.09	ปานกลาง
7	ผู้ปกครองปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการเป็นผู้นำให้แก่บุตรหลาน	4.18	0.71	มาก	2.64	0.96	ปานกลาง
8	ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการสร้างเสริมภาวะผู้นำของบุตรหลาน	4.36	0.66	มาก	2.60	0.99	ปานกลาง

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

(n = 344)

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					
		สภาพการบริหารจัดการฯ			ปัญหาการบริหารจัดการฯ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
9	เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา เหมาะสมกับวัย	4.49	0.63	มาก	2.50	1.03	ปานกลาง
10	โรงเรียนจัดสรรเงินและทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการสร้างเสริมภาวะผู้นำของเด็กปฐมวัย	4.14	0.77	มาก	2.60	0.97	ปานกลาง
11	โรงเรียนมีวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมในการสร้างเสริมภาวะผู้นำของเด็กปฐมวัย	4.30	0.72	มาก	2.56	0.98	ปานกลาง
12	โรงเรียนมีแผนการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำของเด็กปฐมวัยที่เหมาะสมและสอดคล้อง กับความต้องการของทุกฝ่าย	4.01	0.89	มาก	2.88	1.15	ปานกลาง
รวม		4.36	0.17	มาก	2.66	0.16	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.4 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการฯ ด้านปัจจัยนำเข้า : ปัจจัยภายใน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.17) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ดังนี้ ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.69) ผู้บริหารส่งเสริมการพัฒนาภาวะผู้นำให้กับครูและผู้ปกครอง ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.68) และเด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญาเหมาะสมกับวัย ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.63) รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โรงเรียนมีแผนการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำของเด็กปฐมวัยที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของทุกฝ่าย ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.89) สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา บริหารจัดการฯ ด้านปัจจัยนำเข้า : ปัจจัยภายใน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ

ปานกลาง ($\bar{X} = 2.66$, S.D. = 0.16) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ดังนี้ ครูปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการเป็นผู้นำการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.00$, S.D. = 1.14) โรงเรียนมีแผนการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำของเด็กปฐมวัยที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของทุกฝ่าย ($\bar{X} = 2.88$, S.D. = 1.15) และครูประสานความร่วมมือกับเครือข่ายผู้ปกครองในการสร้างเสริมภาวะผู้นำของเด็กปฐมวัย ($\bar{X} = 2.83$, S.D. = 1.09) รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญาเหมาะสมกับวัย ($\bar{X} = 2.50$, S.D. = 1.03)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) : ปัจจัยภายนอก

(n = 344)

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					
		สภาพการบริหารจัดการฯ			ปัญหาการบริหารจัดการฯ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	สถานการณ์ด้านการเมืองของรัฐบาลปัจจุบันส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย	3.97	0.90	มาก	3.24	1.10	ปานกลาง
2	นโยบายกระทรวงศึกษาธิการมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย	4.20	0.79	มาก	2.89	1.07	ปานกลาง
3	หน่วยงานระดับพื้นที่ร่วมกันขับเคลื่อนการสร้างเสริมภาวะผู้นำของเด็กปฐมวัยตามบริบทเชิงพื้นที่	3.87	0.91	มาก	2.74	1.00	ปานกลาง
4	สถานะทางเศรษฐกิจของประเทศส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในการดำรงชีพของผู้ปกครอง	4.47	0.71	มาก	3.78	1.16	มาก

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

(n = 344)

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					
		สภาพการบริหารจัดการฯ			ปัญหาการบริหารจัดการฯ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
5	กระทรวงศึกษาธิการ สนับสนุน งบประมาณ ในการพัฒนาคุณภาพ เด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง	3.94	0.88	มาก	2.95	1.03	ปานกลาง
6	สภาพสังคมในภาวะปกติใหม่ ส่งผลกระทบต่อ การสร้าง เสริมภาวะผู้นำของเด็กปฐมวัย	4.19	0.79	มาก	3.39	1.16	ปานกลาง
7	สภาพแวดล้อมของชุมชน เอื้อต่อการสร้างเสริมภาวะ ผู้นำของเด็กปฐมวัย	4.15	0.79	มาก	2.83	0.99	ปานกลาง
8	พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ ให้ความสำคัญในการ ขับเคลื่อนการสร้างเสริม ภาวะผู้นำของเด็กปฐมวัย	4.17	0.79	มาก	2.78	1.00	ปานกลาง
9	ความเจริญก้าวหน้าทาง เทคโนโลยีส่งผลต่อการสร้าง เสริมภาวะผู้นำของเด็กปฐมวัย	4.38	0.70	มาก	2.92	1.10	ปานกลาง
10	การปรับตัวให้รู้เท่าทันในการ ใช้เทคโนโลยีของครู ผู้ปกครอง และ เด็ก เพื่อสร้าง เสริมภาวะผู้นำของเด็กปฐมวัย	4.35	0.71	มาก	2.88	1.04	ปานกลาง

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

(n = 344)

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					
		สภาพการบริหารจัดการฯ			ปัญหาการบริหารจัดการฯ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
11	การใช้เทคโนโลยีและการสื่อสารยุคใหม่ ส่งเสริมให้ครูและผู้ปกครองมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการสร้างเสริมภาวะผู้นำของเด็กปฐมวัย	4.38	0.71	มาก	2.85	1.05	ปานกลาง
	รวม	4.19	0.20	มาก	3.02	0.32	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.5 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการฯ ด้านปัจจัยนำเข้า : ปัจจัยภายนอก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.20) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ดังนี้ สภาพทางเศรษฐกิจของประเทศส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในการดำรงชีพของผู้ปกครอง ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.71) ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีส่งผลต่อการสร้างเสริมภาวะผู้นำของเด็กปฐมวัย ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.70) และ การใช้เทคโนโลยีและการสื่อสารยุคใหม่ ส่งเสริมให้ครูและผู้ปกครองมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการสร้างเสริมภาวะผู้นำของเด็กปฐมวัย ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.71) รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ กระทรวงศึกษาธิการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.88) สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารจัดการฯ ด้านปัจจัยนำเข้า : ปัจจัยภายนอก โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.02$, S.D. = 0.32) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ดังนี้ สภาพทางเศรษฐกิจของประเทศส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในการดำรงชีพของผู้ปกครอง ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 1.16) สภาพสังคมในภาวะปกติใหม่ ส่งผลกระทบต่อ การสร้างเสริมภาวะผู้นำของเด็กปฐมวัย ($\bar{X} = 3.39$, S.D. = 1.16) และสถานการณ์ด้านการเมืองของรัฐบาลปัจจุบัน ส่งผลกระทบต่อ การพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย ($\bar{X} = 3.24$, S.D. = 1.10) รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนการสร้างเสริมภาวะผู้นำของเด็กปฐมวัย ($\bar{X} = 2.78$, S.D. = 1.00)

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ด้านกระบวนการ (Process)

(n = 344)

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					
		สภาพการบริหารจัดการฯ			ปัญหาการบริหารจัดการฯ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	โรงเรียนมีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาเพื่อวางแผนในการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย	4.12	0.80	มาก	2.58	1.02	ปานกลาง
2	โรงเรียนมีการกำหนดกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการ / โครงการและ กิจกรรมในการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย	4.39	0.73	มาก	3.03	1.09	ปานกลาง
3	โรงเรียนมีการแต่งตั้งและมอบหมายงานให้คณะทำงานวางแผนเสนอโครงการและงบประมาณในการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย	3.99	1.07	มาก	2.57	1.01	ปานกลาง
4	ผู้บริหาร คณะครูและผู้ปกครองร่วมกันจัดทำแผนดำเนินงานการจัดประสบการณ์ / กิจกรรมประจำวันในการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย	4.38	0.77	มาก	2.59	1.02	ปานกลาง

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

(n = 344)

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					
		สภาพการบริหารจัดการฯ			ปัญหาการบริหารจัดการฯ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
5	ผู้บริหาร คณะครูและ ผู้ปกครองร่วมกันจัด บรรยากาศและสภาพ แวดล้อมที่เอื้อต่อการสร้าง เสริมภาวะผู้นำในตนเองของ เด็กปฐมวัย	4.39	0.74	มาก	2.99	1.17	ปานกลาง
6	ผู้บริหารนิเทศ กำกับและ ติดตามการดำเนินงาน โครงการ / กิจกรรมเพื่อสร้าง เสริมภาวะผู้นำในตนเอง ของเด็กปฐมวัย ตามแผน การนิเทศอย่างเป็น กัลยาณมิตร	4.43	0.71	มาก	2.55	1.02	ปานกลาง
7	คณะครูให้ความร่วมมือใน การรับการนิเทศ กำกับและ ติดตามการดำเนินงาน โครงการ / กิจกรรมเพื่อสร้าง เสริมภาวะผู้นำในตนเองของ เด็กปฐมวัย	4.36	0.74	มาก	2.58	1.02	ปานกลาง
8	ผู้บริหารและคณะครูร่วมกัน สะท้อนผลการดำเนินงาน โครงการ / กิจกรรมสร้าง เสริมภาวะผู้นำในตนเองของ เด็กปฐมวัย ตามแผนการ ประเมินที่กำหนดไว้	4.36	0.74	มาก	2.59	1.00	ปานกลาง

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

(n = 344)

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					
		สภาพการบริหารจัดการฯ			ปัญหาการบริหารจัดการฯ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
9	ผู้บริหารและคณะครูร่วมกัน นำผลการประเมินการ ดำเนินงานโครงการ / กิจกรรมสร้างเสริมภาวะผู้นำ ในตนเองของเด็กปฐมวัยมา ปรับปรุง แก้ไขอย่างต่อเนื่อง	4.10	0.89	มาก	2.94	1.18	ปานกลาง
10	ครูที่รับผิดชอบโครงการ / กิจกรรมสร้างเสริมภาวะผู้นำ ในตนเองของเด็กปฐมวัย นำเสนอผลการประเมินฯ ต่อผู้บริหารและคณะครู ทุกภาคเรียน	4.36	0.74	มาก	2.56	1.00	ปานกลาง
รวม		4.29	0.16	มาก	2.70	0.20	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.6 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการฯ ด้านกระบวนการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.16) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ดังนี้ ผู้บริหารนิเทศ กำกับและติดตามการดำเนินงานโครงการ / กิจกรรมเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ตามแผนการนิเทศอย่างเป็นกัลยาณมิตร ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.71) โรงเรียนมีการกำหนดกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการ / โครงการ และกิจกรรมในการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.73) และผู้บริหาร คณะครู และผู้ปกครองร่วมกันจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.74) รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โรงเรียนมีการแต่งตั้ง และมอบหมายงานให้คณะทำงานวางแผนเสนอโครงการและงบประมาณในการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 1.07) สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารจัดการฯ ด้านกระบวนการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 2.70$, S.D. = 0.20) เรียงลำดับ

ค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ดังนี้ โรงเรียนมีการกำหนดกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการ / โครงการและ กิจกรรมในการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ($\bar{X} = 3.03$, S.D. = 1.09) ผู้บริหาร คณะครูและผู้ปกครองร่วมกันจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการสร้างเสริมภาวะผู้นำ ในตนเองของเด็กปฐมวัย ($\bar{X} = 2.99$, S.D. = 1.17) และผู้บริหารและคณะครูร่วมกันนำผลการประเมิน การดำเนินงานโครงการ / กิจกรรมสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยมาปรับปรุง แก้ไข อย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 2.94$, S.D. = 1.18) รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารนิเทศ กำกับและติดตาม การดำเนินงานโครงการ / กิจกรรมเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ตามแผน การนิเทศอย่างเป็นกัลยาณมิตร ($\bar{X} = 2.55$, S.D. = 1.02)

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ด้านผลผลิต (Output) : ภาวะผู้นำในตนเอง ด้านการนำตนเอง

(n = 344)

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					
		สภาพการบริหารจัดการฯ			ปัญหาการบริหารจัดการฯ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	เด็กกล้าพูดกล้าแสดงออก ด้วยตนเองอย่างเหมาะสม โดยไม่มีการบังคับ	4.42	0.68	มาก	3.18	1.28	ปานกลาง
2	เด็กมีความภาคภูมิใจใน ชิ้นงานและความสามารถ ของตนเอง	4.55	0.64	มากที่สุด	2.48	1.04	น้อย
3	เด็กมีสมาธิ จดจ่อในการ ทำงานให้สำเร็จตามที่ ตั้งใจไว้	3.97	0.90	มาก	2.92	1.10	ปานกลาง
4	เด็กสามารถคิดสร้างสรรค์ ประดิษฐ์ชิ้นงานได้ด้วย ตนเอง	4.10	0.89	มาก	2.50	0.97	ปานกลาง

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

(n = 344)

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					
		สภาพการบริหารจัดการฯ			ปัญหาการบริหารจัดการฯ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
5	เด็กสามารถตัดสินใจ สร้างสรรค์ชิ้นงานใหม่ ได้ด้วยตนเอง	4.17	0.79	มาก	3.00	1.14	ปานกลาง
6	เด็กสามารถรอคอย ด้วย ความอดทนเพื่อให้งาน สำเร็จ	4.31	0.71	มาก	2.50	0.99	ปานกลาง
7	เด็กสามารถปฏิบัติตาม กิจวัตรประจำวันของตนเอง ได้ โดยไม่ต้องควบคุม	4.35	0.72	มาก	2.44	1.02	น้อย
รวม		4.27	0.20	มาก	2.72	0.31	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.7 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ
การบริหารจัดการฯ ด้านผลผลิต : องค์ประกอบด้านการนำตนเอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.20) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ดังนี้ ได้แก่ เด็กมีความภาคภูมิใจ
ในชิ้นงานและความสามารถของตนเอง ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.64) เด็กกล้าพูดกล้าแสดงออก
ด้วยตนเองอย่างเหมาะสม โดยไม่มีการบังคับ ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.68) เด็กสามารถปฏิบัติตาม
กิจวัตรประจำวันของตนเองได้ โดยไม่ต้องควบคุม ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.72) รายการที่มีค่าเฉลี่ย
ต่ำสุด คือ เด็กมีสมาธิ จดจ่อในการทำงานให้สำเร็จตามที่ตั้งใจไว้ ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.90) สำหรับ
ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารจัดการฯ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.72$,
S.D. = 0.31) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ดังนี้ เด็กกล้าพูดกล้าแสดงออกด้วยตนเอง
อย่างเหมาะสม โดยไม่มีการบังคับ ($\bar{X} = 3.18$, S.D. = 1.28) เด็กสามารถตัดสินใจสร้างสรรค์ชิ้นงาน
ใหม่ได้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 3.00$, S.D. = 1.14) และเด็กมีสมาธิ จดจ่อในการทำงานให้สำเร็จตามที่ตั้งใจ
ไว้ ($\bar{X} = 2.92$, S.D. = 1.10) รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เด็กสามารถปฏิบัติตามกิจวัตรประจำวัน
ของตนเองได้โดยไม่ต้องควบคุม ($\bar{X} = 2.44$, S.D. = 1.02)

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน จังหวัดเชียงใหม่ ด้านผลผลิต (Output) : ภาวะผู้นำในตนเองด้านการนำผู้อื่น

(n = 344)

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					
		สภาพการบริหารจัดการฯ			ปัญหาการบริหารจัดการฯ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	เด็กยอมรับฟังคำแนะนำของเพื่อน เพื่อนำมาปรับปรุงตนเอง	4.15	0.79	มาก	3.27	1.11	ปานกลาง
2	เด็กสามารถกล่าวพูดแนะนำสิ่งที่ดีให้แก่เพื่อน	4.29	0.71	มาก	3.11	1.20	ปานกลาง
3	เด็กสามารถเจรจาและเชิญชวนให้ผู้อื่นเห็นด้วยกับความคิดของตนเอง	3.87	0.91	มาก	3.41	1.15	ปานกลาง
4	เด็กยอมรับความสามารถของเพื่อนที่แตกต่างกันในกลุ่ม	4.02	0.88	มาก	2.48	0.99	น้อย
5	เด็กสามารถร่วมทำงานกับเพื่อนตามข้อตกลงของกลุ่ม	4.39	0.67	มาก	2.48	1.03	น้อย
6	เด็กอาสาที่จะช่วยเหลือผู้อื่นทำงานด้วยความเต็มใจ	4.38	0.67	มาก	2.45	1.04	น้อย
7	เด็กรู้จักแบ่งปันขนม / ของเล่นของตนเองให้เพื่อนด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวัง	4.44	0.69	มาก	2.47	1.06	น้อย
รวม		4.22	0.21	มาก	2.81	0.43	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.8 แสดงว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการฯ ด้านผลผลิต : องค์ประกอบด้านการนำผู้อื่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.21) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ดังนี้ เด็กรู้จักแบ่งปันขนม / ของเล่นของตนเองให้เพื่อนด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวง ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.69) เด็กสามารถร่วมทำงานกับเพื่อนตามข้อตกลงของกลุ่ม ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.67) และเด็กอาสาที่จะช่วยเหลือผู้อื่นทำงานด้วยความเต็มใจ ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.6) รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เด็กสามารถเจรจาและเชิญชวนให้ผู้อื่นเห็นด้วยกับความคิดของตนเอง ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.91) สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารจัดการฯ ด้านผลผลิต : ด้านการนำผู้อื่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.81$, S.D. = 0.43) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ดังนี้ เด็กสามารถเจรจาและเชิญชวนให้ผู้อื่นเห็นด้วยกับความคิดของตนเอง ($\bar{X} = 3.41$, S.D. = 1.15) เด็กยอมรับฟังคำแนะนำของเพื่อนเพื่อนำมาปรับปรุงตนเอง ($\bar{X} = 3.27$, S.D. = 1.11) และเด็กสามารถกล้าพูดแนะนำสิ่งที่ดีให้แก่เพื่อน ($\bar{X} = 3.11$, S.D. = 1.20) รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เด็กอาสาที่จะช่วยเหลือผู้อื่นทำงานด้วยความเต็มใจ ($\bar{X} = 2.45$, S.D. = 1.04)

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ด้านข้อมูลย้อนกลับ (Feedback)

(n = 344)

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					
		สภาพการบริหารจัดการฯ			ปัญหาการบริหารจัดการฯ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ผู้บริหารและคณะครูร่วมกัน สะท้อนปัญหา สาเหตุ และ แนวทางดำเนินการ สร้างเสริมภาวะผู้นำใน ตนเองของเด็กปฐมวัย	4.42	0.72	มาก	3.03	1.15	ปานกลาง

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

(n = 344)

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น					
		สภาพการบริหารจัดการฯ			ปัญหาการบริหารจัดการฯ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
2	ผู้บริหารและคณะครู ร่วมกันปรับปรุงแก้ไข ผลการดำเนินงานการสร้าง เสริมภาวะผู้นำในตนเอง ของเด็กปฐมวัย	4.47	0.72	มาก	2.56	1.01	ปานกลาง
3	ผู้บริหารและคณะครู เผยแพร่ผลการดำเนินงาน การสร้างเสริมภาวะผู้นำใน ตนเองของเด็กปฐมวัยของ โรงเรียนไปยังเครือข่าย หน่วยงานทางการศึกษา ที่เกี่ยวข้อง	3.95	0.92	มาก	3.17	1.20	ปานกลาง
รวม		4.28	0.29	มาก	2.92	0.32	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการฯ ด้านข้อมูลย้อนกลับ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.29) รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารและคณะครูร่วมกันปรับปรุงแก้ไขผลการดำเนินงานการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.72) รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารและคณะครูเผยแพร่ผลการดำเนินงานการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยของโรงเรียนไปยังเครือข่ายหน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.92) สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารจัดการฯ ด้านข้อมูลย้อนกลับ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.92$, S.D. = 0.32) รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารและคณะครูเผยแพร่ผลการดำเนินงานการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยของโรงเรียนไปยังเครือข่ายหน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 3.17$, S.D. = 1.20) รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ

ผู้บริหารและคณะครูร่วมกันปรับปรุงแก้ไขผลการดำเนินงานการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ($\bar{X} = 2.56$, S.D. = 1.01)

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

จากการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ผู้บริหารและครูผู้สอนได้มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

1. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) โรงเรียนควรดำเนินการ ดังนี้

1.1 ปัจจัยภายใน

- 1) ส่งเสริมให้ผู้บริหารและครู พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องในด้านคุณธรรม จริยธรรมความเป็นครู ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ จัดสัมมนาให้บุคลากรเรียนรู้เพิ่มเติม และใช้ในการทำงาน และเป็นผู้ที่ใฝ่เรียนรู้อยู่เสมอ (23)
- 2) เน้นการส่งเสริมศักยภาพเด็กรายบุคคล โดยให้ครูจัดกิจกรรมพัฒนาการกำกับตนเอง และความรับผิดชอบต่อผู้อื่น (18)
- 3) วางแผนกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน และจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการพัฒนาการเรียนการสอน (12)
- 4) เพิ่มการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน และการพัฒนาการศึกษาที่ใช้เทคโนโลยีเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนระบบการเรียนรู้และการบริหารงาน (10)
- 5) วางแผนกำลังอัตราความต้องการของบุคลากรทุกปี และมีการสร้างขวัญกำลังใจให้บุคลากรในสังกัด (10)

1.2 ปัจจัยภายนอก โรงเรียนควรดำเนินการ ดังนี้

- 1) สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 มีผลกระทบต่อค่าครองชีพของผู้ปกครอง ตลอดจนมีค่าใช้จ่ายเพิ่มในการดูแล จัดการเรียนรู้ รวมทั้งจัดหาสื่อให้กับบุตรหลานที่บ้าน จึงควรประสานความร่วมมือกับหน่วยงานและเครือข่ายต่าง ๆ ในการสร้างจัดสื่อ รวมทั้งแอปพลิเคชันการเรียนรู้แบบไม่มีค่าใช้จ่าย หรือราคาถูกให้กับผู้ปกครอง (33)
- 2) สนับสนุนให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือในการวางแผน พัฒนาการดำเนินงานสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย และหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง (25)

2. ด้านกระบวนการ (Process) โรงเรียนควรดำเนินการ ดังนี้

- 1) มุ่งเน้นพัฒนาภาวะผู้นำ โดยจัดทำแผนพัฒนา และวางแนวทางการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย รวมทั้งจัดประสบการณ์สำคัญอย่างเป็นระบบ (28)
- 2) มีแผนการนิเทศ กำกับติดตามการสอนของครูให้ชัดเจน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการปฏิบัติงาน และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้บริหารและครูปฐมวัยอย่างสม่ำเสมอ (15)
- 3) นำเสนอผลการเรียนรู้และร่วมกันประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยอย่างเป็นองค์รวมตามสภาพจริง โดยนำผลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขเพื่อนำไปวางแผนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง (9)

3. ด้านผลผลิต (Output) โรงเรียนควรดำเนินการ ดังนี้

- 1) พัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัยทั้งใน และนอกห้องเรียน ที่สร้างความสุข การช่วยเหลือตนเอง สร้างความมั่นใจในตนเอง เพื่อให้สามารถร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ได้หลากหลาย (22)
- 2) เน้นการพัฒนาทักษะทางสังคม การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน และฝึกให้มีจิตอาสา เพื่อบริการผู้อื่นเป็นกิจวัตร (20)
- 3) ร่วมมือกับบ้านและชุมชน เพื่อพัฒนาให้เด็กมีทักษะการคิดแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ ทำงานเป็นทีม และความรู้เท่าทันสื่อออนไลน์ (17)

4. ด้านข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) โรงเรียนควรดำเนินการ ดังนี้

มีการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค และสะท้อนผลการดำเนินงานตามเป้าหมาย วิสัยทัศน์ กลยุทธ์ และโครงการ / กิจกรรม ในการส่งเสริมภาวะผู้นำเด็กปฐมวัย เพื่อให้สามารถนำไปปรับปรุงแก้ไขได้อย่างต่อเนื่อง (21)

ระยะที่ 3 การพัฒนา ตรวจสอบรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi – structured Interview) และการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ และนำเสนอผลการตรวจสอบด้านความถูกต้องและความเหมาะสมจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) โดยผู้เชี่ยวชาญ ดังตารางที่ 4.10 – 4.13 และภาพที่ 4.1 – 4.3

ผลการพัฒนารูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ โดยการสัมภาษณ์ (Interview) และการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) สรุปผลการวิเคราะห์ได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาศาสนศึกษาที่มีผลการปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practices) ด้านการสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำให้กับเด็กปฐมวัย ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.10 สรุปผลการศึกษาสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practices) ด้านการสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำให้กับเด็กปฐมวัย

ประเด็นการสัมภาษณ์	ผลการสัมภาษณ์
1. แรงบันดาลใจ และหลักการ / แนวคิด / วิธีปฏิบัติ ประยุกต์ใช้เป็นกรอบ แนวทางการสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำให้กับเด็กปฐมวัยในโรงเรียน	1.1 ตระหนักถึงสมรรถนะเด็กยุคใหม่ให้มีความพร้อมในการเป็นผู้นำสามารถรับมือกับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้น 1.2 มีหลักการและกรอบแนวคิดว่าเด็กปฐมวัยมีศักยภาพและมีความสามารถที่แตกต่างกันในการเป็นผู้นำได้ บุคลากรทุกฝ่ายควรมีส่วนร่วมพัฒนาศักยภาพให้กับเด็กปฐมวัย
2. วิสัยทัศน์เอกลักษณ์ อัตลักษณ์ และเป้าหมาย ในการสร้างและพัฒนา ภาวะผู้นำให้กับเด็กระดับ ปฐมวัยในโรงเรียน	มีการกำหนดวิสัยทัศน์ เอกลักษณ์ อัตลักษณ์ และเป้าหมาย ที่สอดคล้องกัน ดังนี้ 2.1 วิสัยทัศน์: พัฒนาเด็กสู่การเป็นผู้นำนวัตกรรมคิด 2.2 เอกลักษณ์: มุ่งพัฒนานวัตกรรมผู้นำเทคโนโลยีสู่ วิถีชุมชน 2.3 อัตลักษณ์: เป็นผู้นำนวัตกรรมคิด เรียนรู้ด้วยความสุข 2.4 เป้าหมาย: ได้แก่ 1) เด็กมีพัฒนาการด้านความรู้ สมรรถนะ ทักษะและเจตคติที่เหมาะสมตามช่วงวัย 2) เด็กมีทักษะการสื่อสาร การคิด การใช้เทคโนโลยี และสามารถเป็นผู้นำในการสร้างนวัตกรรม ที่เหมาะสมตามช่วงวัย 3) พัฒนาหลักสูตรที่เน้น การสร้างเสริมภาวะผู้นำ 4) ผู้บริหารและ ครูมีความ เชี่ยวชาญในวิชาชีพ และมีกระบวนการคิดในการสร้าง นวัตกรรม และ 5) มีระบบการบริหารจัดการที่ส่งเสริม เครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรต่าง ๆ ในการพัฒนาคุณภาพเด็กและการศึกษาของโรงเรียน

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ประเด็นการสัมภาษณ์	ผลการสัมภาษณ์
3. กระบวนการดำเนินงานเพื่อสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำให้กับเด็กปฐมวัยในด้านการนำตนเอง (Leading Self) และการนำผู้อื่น (Leading Others) ของเด็กปฐมวัยใน โรงเรียน	3.1 มีการวางแผนการพัฒนาผู้นำน้อยอย่างเป็นระบบ โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมดำเนินการจัดกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้ ฝึกการเป็นผู้นำอย่างหลากหลาย และบูรณาการสู่มาตรฐาน การศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน 3.2 มีการจัดทำแผนปฏิบัติงาน การนิเทศ ติดตามผล การจัดกิจกรรมจิตอาสาบริการผู้อื่น และมอบรางวัล ชื่นชมเด็กในงานสำคัญต่าง ๆ ของโรงเรียน
4. การตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรค และการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของโรงเรียน	4.1 มีการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานตาม ตัวชี้วัดของแต่ละโครงการ โดยประเมินตาม สภาพจริง ด้วยการสังเกต สัมภาษณ์ การตรวจ ผลงาน การร่วมกิจกรรมและความพึงพอใจ เน้นให้ครู ผู้ปกครองและเด็กมีส่วนร่วมประเมิน 4.2 ปัญหาและอุปสรรค พบว่า เด็กปฐมวัยต้องพัฒนา ภาวะผู้นำด้านการสร้างความมั่นใจ กล้าแสดงออก และการทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยได้ปรับแผน การเรียนรู้เพิ่มเติมและจัดประชุมสร้างความร่วมมือ ระหว่างครูและผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ
5. การเผยแพร่แนวปฏิบัติ ที่เป็นเลิศ (Best Practices) ในการสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำให้กับเด็กปฐมวัยยุค ดิจิทัล และการพัฒนา นวัตกรรม ด้านการบริหาร จัดการเพื่อสร้างและพัฒนา ภาวะผู้นำในการร่วม ขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพ เด็กปฐมวัย	5.1 ร่วมเป็นเครือข่ายการพัฒนานวัตกรรมผู้นำน้อยของ สถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา และสถาบัน ส่งเสริมภาวะผู้นำทั้งในประเทศและต่างประเทศ 5.2 นำเสนอผลงานนวัตกรรมทางออนไลน์ ถ่ายทอดสด กิจกรรม / การประชุมของทีมงาน เผยแพร่และ ให้คำปรึกษา ด้านการพัฒนานวัตกรรมให้แก่ โรงเรียนเครือข่ายโดยครู ผู้ปกครองและเด็ก ตลอดจนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางการสร้าง และพัฒนาภาวะผู้นำให้กับเด็กปฐมวัย

จากตารางที่ 4.10 แสดงว่า โรงเรียนทั้ง 3 แห่งมีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ในการสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำให้กับเด็กปฐมวัยครอบคลุมทั้ง 5 ประเด็น ได้แก่ การมีแรงบันดาลใจ มีหลักการ แนวคิด วิธีปฏิบัติ มีวิสัยทัศน์ เอกลักษณะ อัตลักษณ์ และเป้าหมาย ตลอดจนมีกระบวนการดำเนินงาน มีการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานที่เป็นระบบ รวมทั้งมีการเผยแพร่นวัตกรรมด้านการบริหารจัดการ เพื่อร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยในยุคดิจิทัล

จากการดำเนินงานตามขั้นตอนการวิจัยระยะที่ 1 ระยะที่ 2 และระยะที่ 3 สามารถสรุปผลการศึกษาได้ ดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 สรุปผลการศึกษาตามขั้นตอนการวิจัย ระยะที่ 1 ระยะที่ 2 และระยะที่ 3 ของการดำเนินการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

ขั้นตอนการวิจัย	การดำเนินการวิจัย	ผลการศึกษา
ระยะที่ 1	การสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ และการตรวจสอบและยืนยันจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ	องค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย มี 2 องค์ประกอบหลัก คือ 1. ด้านการนำตัวเอง (Leading Self) มี 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) ตระหนักในตนเอง 2) มุ่งมั่นทำงาน 3) สร้างสรรค์สิ่งใหม่ และ 4) รับผิดชอบต่อตนเอง 2. ด้านการนำผู้อื่น (Leading Others) มี 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) รับฟังผู้อื่น 2) สื่อสารจูงใจผู้อื่น 3) ทำงานร่วมกันเป็นทีม และ 4) มีจิตอาสา

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ขั้นตอน การวิจัย	การดำเนินการวิจัย	ผลการศึกษา
ระยะที่ 2	การศึกษาสภาพ และ ปัญหาการบริหาร จัดการเพื่อสร้างเสริม ภาวะผู้นำในตนเอง ของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชน จังหวัดเชียงใหม่ โดยวิเคราะห์ข้อมูล จากการสอบถาม ความคิดเห็น ผู้บริหาร และครูผู้สอน	สภาพการบริหารจัดการฯ พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก สำหรับปัญหาการบริหารจัดการ พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา ข้อมูลในแต่ละด้าน มีดังนี้ 1. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ที่เป็นปัจจัยภายในเกี่ยวกับ สภาพการบริหารจัดการฯ รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ผู้ปกครองปฏิบัติตนเป็น แบบอย่างที่ดีในการเป็นผู้นำให้แก่บุตรหลาน 2) โรงเรียนจัดสรรเงินและทรัพยากรเพื่อสนับสนุน การสร้างเสริมภาวะผู้นำของเด็กปฐมวัย และ 3) โรงเรียนมีแผนการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริม ภาวะผู้นำของเด็กปฐมวัยที่เหมาะสม สอดคล้องกับ ความต้องการทุกฝ่าย สำหรับปัญหาการบริหาร จัดการฯ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ครูปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการเป็น ผู้นำการเรียนรู้ 2) ครูประสานความร่วมมือกับ เครือข่ายผู้ปกครองในการสร้างเสริมภาวะผู้นำของ เด็กปฐมวัย และ 3) โรงเรียนมีแผนการบริหาร จัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำของเด็กปฐมวัย ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของ ทุกฝ่ายและที่เป็นปัจจัยภายนอกเกี่ยวกับสภาพ การบริหารจัดการฯ รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) หน่วยงานระดับพื้นที่ร่วมกัน ขับเคลื่อนการสร้างเสริมภาวะผู้นำของเด็กปฐมวัย ตามบริบทเชิงพื้นที่ 2) กระทรวงศึกษาธิการ สนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาคุณภาพ

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ขั้นตอน การวิจัย	การดำเนินการวิจัย	ผลการศึกษา
ระยะที่ 2 (ต่อ)	การศึกษาสภาพ และ ปัญหาการบริหาร จัดการเพื่อสร้างเสริม ภาวะผู้นำในตนเอง ของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชน จังหวัดเชียงใหม่ โดยวิเคราะห์ข้อมูล จากการสอบถาม ความคิดเห็น ผู้บริหาร และครูผู้สอน	เด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง และ 3) สถานการณ์ด้าน การเมืองของรัฐบาลปัจจุบันส่งผลกระทบต่อ การพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย สำหรับปัญหา การบริหารจัดการฯ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) สถานการณ์ด้านการเมืองของ รัฐบาลปัจจุบันส่งผลกระทบต่อพัฒนาคุณภาพ เด็กปฐมวัย 2) สภาวะทางเศรษฐกิจของประเทศ ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในการดำรงชีพของ ผู้ประกอบการ และ 3) สภาพสังคมในภาวะปกติใหม่ ส่งผลกระทบต่อการสร้างเสริมภาวะผู้นำของเด็ก ปฐมวัย 2. ด้านกระบวนการ (Process) เกี่ยวกับสภาพ การบริหารจัดการฯ รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) โรงเรียนมีการวิเคราะห์สภาพ ปัจจุบันและปัญหา เพื่อวางแผนในการสร้างเสริม ภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย 2) โรงเรียน มีการแต่งตั้ง และมอบหมายงานให้คณะทำงาน วางแผนเสนอโครงการและงบประมาณในการสร้าง เสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย และ 3) ผู้บริหารและคณะครูร่วมกันนำผลการประเมิน การดำเนินงาน โครงการ / กิจกรรมสร้างเสริมภาวะ ผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยมาปรับปรุง แก้ไขอย่าง ต่อเนื่อง สำหรับปัญหาการบริหารจัดการฯ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) โรงเรียน มีการกำหนดกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการ / โครงการและกิจกรรมในการสร้างเสริมภาวะผู้นำ

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ขั้นตอนการวิจัย	การดำเนินการวิจัย	ผลการศึกษา
ระยะที่ 2 (ต่อ)	การศึกษาสภาพ และ ปัญหาการบริหารจัดการฯ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชน จังหวัดเชียงใหม่ โดยวิเคราะห์ข้อมูล จากการสอบถามความคิดเห็น ผู้บริหาร และครูผู้สอน	ในตนเองของเด็กปฐมวัย 2) ผู้บริหาร คณะครู และผู้ปกครองร่วมกันจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย และ 3) ผู้บริหารและคณะครูร่วมกันนำผลการประเมินการดำเนินงานโครงการ / กิจกรรมสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยมาปรับปรุง แก้ไขอย่างต่อเนื่อง 3. ด้านผลผลิต (Output) : ภาวะผู้นำในตนเองด้านการนำตนเอง เกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการฯ รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) เด็กมีสมาธิ จดจ่อในการทำงานให้สำเร็จตามที่ตั้งใจไว้ 2) เด็กสามารถคิดสร้างสรรค์ประดิษฐ์ชิ้นงานได้ด้วยตนเอง และ 3) เด็กสามารถตัดสินใจสร้างสรรค์ชิ้นงานใหม่ได้ด้วยตนเอง สำหรับปัญหาการบริหารจัดการฯ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) เด็กกล้าพูดกล้าแสดงออกด้วยตนเองอย่างเหมาะสม โดยไม่มีการบังคับ 2) เด็กสามารถตัดสินใจสร้างสรรค์ชิ้นงานใหม่ได้ด้วยตนเอง และ 3) เด็กมีสมาธิ จดจ่อในการทำงานให้สำเร็จ ตามที่ตั้งใจไว้ ส่วนที่เป็นภาวะผู้นำในตนเองด้านการนำผู้อื่น (Leading Others) เกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการฯ รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ เด็กสามารถเจรจาและเชิญชวนให้ผู้อื่นเห็น ด้วยกับความคิดของตนเอง เด็กยอมรับความสามารถของเพื่อนที่แตกต่างกันในกลุ่ม และ เด็กยอมรับฟังคำแนะนำของเพื่อน เพื่อนำมา

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ขั้นตอน การวิจัย	การดำเนินการวิจัย	ผลการศึกษา
ระยะที่ 2 (ต่อ)	การศึกษาสภาพ และ ปัญหาการบริหาร จัดการฯ เพื่อสร้าง เสริมภาวะผู้นำใน ตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชน จังหวัดเชียงใหม่ โดยวิเคราะห์ข้อมูล จากการสอบถาม ความคิดเห็น ผู้บริหาร และครูผู้สอน	ปรับปรุงตนเอง สำหรับปัญหาการบริหารจัดการฯ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ เด็กสามารถเจรจาและเชิญชวนให้ผู้อื่นเห็นด้วยกับ ความคิดของตนเอง เด็กยอมรับฟังคำแนะนำของ เพื่อน เพื่อนำมาปรับปรุงตนเอง และเด็กสามารถ กล่าวพูดแนะนำสิ่งที่ดีให้แก่เพื่อน 4. ด้านข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เกี่ยวกับสภาพ การบริหารจัดการฯ รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และ เป็นปัญหาการบริหารจัดการฯ รายการที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารและคณะครูเผยแพร่ผลการ ดำเนินงานการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็ก ปฐมวัยของโรงเรียนไปยังเครือข่ายหน่วยงานทาง การศึกษาที่เกี่ยวข้อง
ระยะที่ 3	การพัฒนา ตรวจสอบ รูปแบบและคู่มือการ ใช้รูปแบบการบริหาร จัดการเพื่อสร้างเสริม ภาวะผู้นำในตนเอง ของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชน จังหวัดเชียงใหม่ จากการศึกษา สถานศึกษาที่มีผล การปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practices) ด้าน การสร้างและพัฒนา	ผลการสัมภาษณ์ ใน 5 ประเด็น ได้แก่ แรงบันดาลใจ และหลักการ / แนวคิด / วิธีปฏิบัติ วิสัยทัศน์ เอกลักษณ์ อัตลักษณ์ และเป้าหมาย กระบวนการดำเนินงาน การตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานและ การเผยแพร่แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best practices) มีดังนี้ 1) ตระหนักถึงสมรรถนะเด็กยุคใหม่ ให้มีความ พร้อมในการเป็นผู้นำ สามารถรับมือกับสถานการณ์ที่จะ เกิดขึ้น 2) เชื่อว่าเด็กปฐมวัยมีศักยภาพ และมีความสามารถ ที่แตกต่างกัน บุคลากรทุกฝ่ายควรมีส่วนร่วมพัฒนา ศักยภาพให้กับเด็กปฐมวัย 3) กำหนดวิสัยทัศน์: พัฒนาเด็ก ผู้การเป็นนวัตกร นักคิด

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

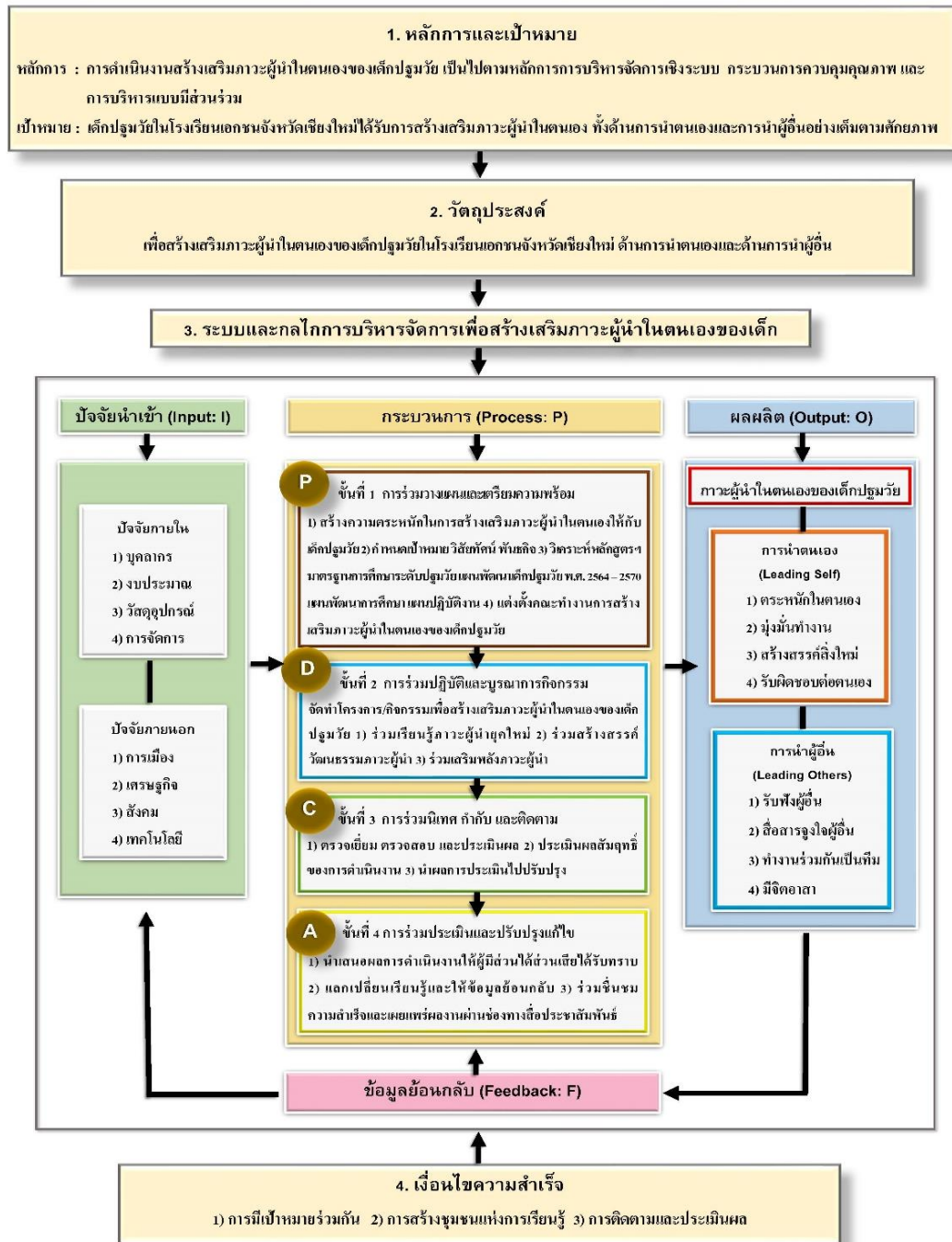
ขั้นตอนการวิจัย	การดำเนินการวิจัย	ผลการศึกษา
ภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย	4) มีเอกลักษณ์: มุ่งเน้นสร้างผู้นำ พัฒนานวัตกรรมนำเทคโนโลยี สู่วิถีชุมชน 5) มีอัตลักษณ์: เป็นผู้นำ เป็นนวัตกรรมนักคิด เรียนรู้อย่างมีความสุข 6) มีเป้าหมาย: ได้แก่ (1) เด็กมีพัฒนาการด้านความรู้ สมรรถนะ ทักษะ และเจตคติที่เหมาะสมตามช่วงวัย (2) เด็กมีทักษะการสื่อสาร การคิด การใช้เทคโนโลยี และสามารถสร้างนวัตกรรมเหมาะสมตามช่วงวัย (3) พัฒนาหลักสูตรที่เน้นการสร้างผู้นำ (4) ผู้บริหารและ ครูมีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ และมีกระบวนการคิดในการสร้างนวัตกรรม และ (5) มีระบบการบริหารจัดการที่ส่งเสริมเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรต่าง ๆ ในการพัฒนาคุณภาพเด็ก 7) กระบวนการดำเนินงานเพื่อสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำให้กับเด็กปฐมวัย ได้แก่ (1) มีการวางแผนการพัฒนาผู้นำน้อยอย่างเป็นระบบโดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมดำเนินการจัดกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้และฝึกการเป็นผู้นำอย่างหลากหลาย และบูรณาการสู่มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน (2) มีการจัดทำแผนปฏิบัติงาน การนิเทศ ติดตามผล การจัดกิจกรรมจิตอาสาบริการผู้อื่น และมอบรางวัล ชื่นชมเด็กในงานสำคัญต่าง ๆ ของโรงเรียน 8) มีการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดของแต่ละ โครงการ โดยประเมินตามสภาพจริง ด้วยการสังเกต สัมภาษณ์ การตรวจผลงาน การร่วม	

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ขั้นตอน การวิจัย	การดำเนินการวิจัย	ผลการศึกษา
ระยะที่ 3 (ต่อ)	การพัฒนา ตรวจสอบ รูปแบบและคู่มือการ ใช้รูปแบบการบริหาร จัดการเพื่อสร้างเสริม ภาวะผู้นำในตนเอง ของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชน จังหวัดเชียงใหม่ จากการศึกษา สถานศึกษาที่มีผล การปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practices) ด้าน การสร้างและพัฒนา ภาวะผู้นำในตนเอง ของเด็กปฐมวัย	กิจกรรมและความพึงพอใจ เน้นให้ครู ผู้ปกครองและเด็ก มีส่วนร่วมประเมิน 9) การเผยแพร่แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ ดำเนินการ ดังนี้ (1) ร่วมเป็นเครือข่ายการพัฒนานวัตกรรมผู้นำน้อยใน พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา และสถาบันส่งเสริมภาวะผู้นำ และ (2) นำเสนอผลงานทางออนไลน์ เผยแพร่และ ให้คำปรึกษา ด้านการพัฒนานวัตกรรมให้แก่โรงเรียน เครือข่ายโดยครู ผู้ปกครองและเด็ก แลกเปลี่ยนเรียนรู้ แนวทางขับเคลื่อนนวัตกรรม

จากตารางที่ 4.11 แสดงว่า ผลการศึกษาตามขั้นตอนการวิจัยทั้ง 3 ระยะ สามารถนำ
ข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เพื่อยกร่างรูปแบบการบริหาร
จัดการฯ

2. ผลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้ร่วมกัน
พิจารณาร่างรูปแบบการบริหารจัดการฯ ทำให้ได้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะ
ผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ (ร่างที่ 1) ดังภาพที่ 4.1



ภาพที่ 4.1 รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเอง
ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ (ร่างที่ 1)

จากภาพที่ 4.1 แสดงว่า การยกย่องรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ (ร่าง 1) สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

1. หลักการและเป้าหมาย

ได้ระบุหลักการไว้ว่า “การสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย เป็นไปตามหลักการการบริหารจัดการเชิงระบบ กระบวนการควบคุมคุณภาพ และการบริหารแบบมีส่วนร่วม” รวมทั้งได้ระบุเป้าหมายไว้ว่า “เด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ได้รับการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเอง ทั้งด้านการนำตนเองและการนำผู้อื่นอย่างเต็มตามศักยภาพ”

2. วัตถุประสงค์ได้ระบุไว้ว่า “เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ด้านการนำตนเอง และด้านการนำผู้อื่น”

3. ระบบและกลไกการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ระบบและกลไกการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ เป็นการนำแนวคิดการบริหารจัดการเชิงระบบ ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Output) และ ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) โดยบูรณาการกับแนวคิดกระบวนการควบคุมคุณภาพด้วยวงจรเดมมิง (Deming Cycle : PDCA) ประกอบด้วย การร่วมวางแผนและเตรียมความพร้อม (Plan : P) การร่วมปฏิบัติและบูรณาการกิจกรรม (Do : D) การร่วมนิเทศ กำกับ และติดตาม (Check : C) และการร่วมประเมินและปรับปรุงแก้ไข (Act : A) โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input : I) ประกอบด้วย (1) ปัจจัยภายใน ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ (2) ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และ ด้านเทคโนโลยี

2) ด้านกระบวนการ (Process : P) เป็นการนำกระบวนการควบคุมคุณภาพ 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การร่วมวางแผนและเตรียมความพร้อม (Plan : P) (2) การร่วมปฏิบัติและบูรณาการกิจกรรม (Do : D) (3) การร่วมนิเทศ กำกับ และติดตาม (Check : C) และ (4) การร่วมประเมินและปรับปรุงแก้ไข (Act : A) มาดำเนินการ เพื่อให้สถานศึกษานำไปใช้ในการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองให้กับเด็กปฐมวัย (รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก ง)

3) ด้านผลผลิต (Output : O) ประกอบด้วย สมรรถนะภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยด้านการนำตัวเอง (Leading Self) ได้แก่ ตระหนักในตนเอง มุ่งมั่นทำงาน สร้างสรรค์สิ่งใหม่ และรับผิดชอบต่อตนเอง และด้านการนำผู้อื่น (Leading Others) ได้แก่ รับฟังผู้อื่น สื่อสารใจผู้อื่น ทำงานร่วมกันเป็นทีม และมีจิตอาสา

4) ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback : F) ประกอบด้วย ข้อมูลที่ได้จากปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิต เพื่อสะท้อนผลและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการในการสร้างเสริม ภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย

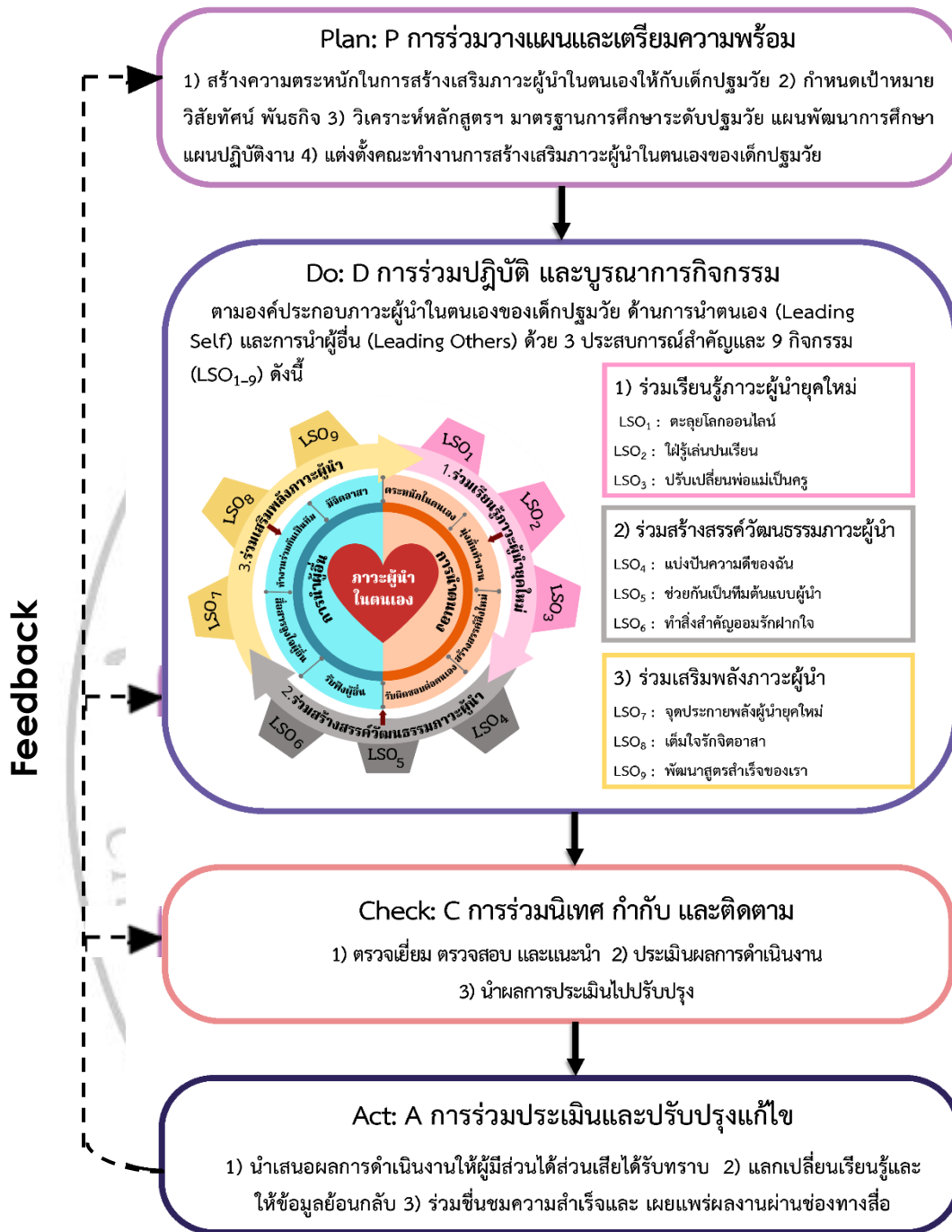
4. เงื่อนไขความสำเร็จ

รูปแบบการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัด เชียงใหม่ที่จะทำให้บรรลุตามหลักการ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ ระบบ และกลไกการบริหารจัดการ เพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย จะต้องมีเงื่อนไขความสำเร็จ 3 ประการ ดังนี้ 1) การมีเป้าหมายร่วมกัน 2) การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ และ 3) การติดตามและประเมินผล

กล่าวโดยสรุป รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของ เด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ จะสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ เกิดประสิทธิผล สถานศึกษาจะต้องกำหนดหลักการและเป้าหมาย วัตถุประสงค์ ระบบและกลไก การบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย และเงื่อนไขความสำเร็จ ที่สามารถนำไปใช้ให้สอดคล้องกับบริบท และอัตลักษณ์เชิงพื้นที่ของสถานศึกษา

ผลการปรับปรุงรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของ เด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ (ร่างที่ 1)

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการมาใช้ในการปรับปรุงส่วนขยายของ กระบวนการบริหารจัดการฯ ซึ่งดำเนินการตามแนวคิดกระบวนการควบคุมคุณภาพด้วยวงจร คุณภาพเดมมิง (Deming Cycle : PDCA) จึงนำเสนอส่วนขยายของกระบวนการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ (ร่างที่ 2) ดังภาพที่ 4.2



ภาพที่ 4.2 ส่วนขยายของกระบวนการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำ
ตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ (ร่างที่ 2)

จากภาพที่ 4.2 สรุปสาระสำคัญของส่วนขยายของกระบวนการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ (ร่างที่ 2) ได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การร่วมวางแผนและเตรียมความพร้อม (Plan : P) มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1) สร้างความตระหนักในการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองให้กับเด็กปฐมวัย 2) กำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ 3) วิเคราะห์หลักสูตรฯ มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย แผนพัฒนาการศึกษา แผนปฏิบัติงาน 4) แต่งตั้งคณะทำงานการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย

ขั้นที่ 2 การร่วมปฏิบัติ และบูรณาการกิจกรรม (Do : D) ตามองค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ด้านการนำตนเอง (Leading Self) และการนำผู้อื่น (Leading Others) ประกอบด้วย 3 ประสพการณ์สำคัญและ 9 กิจกรรม (LSO₁₋₉) ดังนี้ 1) ร่วมเรียนรู้ภาวะผู้นำยุคใหม่ ได้แก่ กิจกรรม LSO₁ : ตะลุยโลกออนไลน์ LSO₂ : ใฝ่รู้เล่นปนเรียน และ LSO₃ : ปรับเปลี่ยนพ่อแม่เป็นครู 2) ร่วมสร้างสรรค์วัฒนธรรมภาวะผู้นำ ได้แก่ กิจกรรม LSO₄ : แบ่งปันความดีของกัน LSO₅ : ช่วยกันเป็นทีมต้นแบบผู้นำ และ LSO₆ : ทำสิ่งสำคัญออกมรักฝากใจ และ 3) ร่วมเสริมพลังภาวะผู้นำ ได้แก่กิจกรรม LSO₇ : จุดประกายพลังผู้นำยุคใหม่ LSO₈ : เต็มใจรักจิตอาสา และ LSO₉ : พัฒนาสูตรสำเร็จของเรา (รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก ง)

ขั้นที่ 3 การร่วมนิเทศ กำกับ และติดตาม (Check : C) มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1) ตรวจสอบ ตรวจสอบ และแนะนำ 2) ประเมินผลการดำเนินงาน และ 3) นำผลการประเมินไปปรับปรุง

ขั้นที่ 4 การร่วมประเมินและปรับปรุงแก้ไข (Act : A) มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1) นำเสนอผลการดำเนินงานให้ผู้มีส่วนได้เสียได้รับทราบ 2) แลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลย้อนกลับ และ 3) ร่วมชื่นชมความสำเร็จและเผยแพร่ผลงานผ่านช่องทางสื่อประชาสัมพันธ์

ผลการจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

ผลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้ร่วมกันพิจารณาขร่างคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการฯ มีสาระสำคัญ ดังนี้

ตอนที่ 1 บทนำ ประกอบด้วย ความเป็นมาและความสำคัญ และกระบวนการดำเนินงาน พัฒนารูปแบบ

ตอนที่ 2 รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย หลักการและเป้าหมาย วัตถุประสงค์ ระบบและกลไกการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย และเงื่อนไขความสำเร็จ

ตอนที่ 3 กระบวนการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย : แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ในสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ชั้น ได้แก่ ชั้นที่ 1 การร่วมวางแผนและเตรียมความพร้อม (Plan : P) ชั้นที่ 2 การร่วมปฏิบัติและบูรณาการกิจกรรม (Do : D) ชั้นที่ 3 การร่วมนิเทศกำกับ และติดตาม (Check : C) และชั้นที่ 4 การร่วมประเมินและปรับปรุงแก้ไข (Act : A)

ภาคผนวก ประกอบด้วย 1) เอกสารแนวทางการปฏิบัติในการนำรูปแบบไปใช้ ชุดที่ 1 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ชุดที่ 2 สำหรับครูผู้สอนระดับปฐมวัย ชุดที่ 3 สำหรับเครือข่ายผู้ปกครองและชุมชน และ 2) ตัวอย่างแบบประเมินการจัดกิจกรรมสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย (รายละเอียดปรากฏในคู่มือการใช้รูปแบบฯ)

2. ผลการตรวจสอบ (ร่าง) รูปแบบฯ และ (ร่าง) คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) โดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาตรวจสอบตามเกณฑ์ความถูกต้อง (Accuracy) และความเหมาะสม (Propriety) ของ (ร่าง) รูปแบบฯ และ (ร่าง) คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ดังตารางที่ 4.12 และตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.12 จำนวน และร้อยละผลการตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของ (ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

รายการ	(n = 9)							
	ถูกต้อง		ไม่ถูกต้อง		เหมาะสม		ไม่เหมาะสม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เป้าหมายและหลักการของ (ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย	9	100	-	-	9	100	-	-
1.1 เป้าหมายของ (ร่าง) รูปแบบฯ								
1.2 หลักการของ (ร่าง) รูปแบบฯ								

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

(n = 9)

รายการ	ถูกต้อง		ไม่ถูกต้อง		เหมาะสม		ไม่เหมาะสม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
2. วัตถุประสงค์ของ (ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำ ในตนเองของเด็กปฐมวัย	9	100	-	-	9	100	-	-
3. ระบบและกลไกการบริหาร จัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะ ผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย	9	100	-	-	9	100	-	-
3.1 ด้านปัจจัยนำเข้า (Input : I) ปัจจัยภายใน : บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และ การจัดการ และปัจจัย ภายนอก : การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และ เทคโนโลยี	9	100	-	-	9	100	-	-
3.2 ด้านกระบวนการ (Process : P)	9	100	-	-	9	100	-	-
ขั้นที่ 1 การร่วม วางแผนและเตรียม ความพร้อม (Plan : P) : สร้างความตระหนัก กำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ วิเคราะห์หลักสูตรฯ มาตรฐานการศึกษา	9	100	-	-	9	100	-	-

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

(n = 9)

รายการ	ถูกต้อง		ไม่ถูกต้อง		เหมาะสม		ไม่เหมาะสม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับปฐมวัย								
แผนพัฒนาการศึกษา								
แผนปฏิบัติงาน และ								
แต่งตั้งคณะทำงาน								
ขั้นที่ 2 การร่วมปฏิบัติ	9	100	-	-	9	100	-	-
และบูรณาการกิจกรรม								
(Do : D)								
ขั้นที่ 3 การร่วมนิเทศ	9	100	-	-	9	100	-	-
กำกับ และติดตาม								
(Check : C) : ตรวจ								
เยี่ยม ตรวจสอบ และ								
ประเมินผล ประเมิน								
ผลสัมฤทธิ์ของการ								
ดำเนินงาน และนำผล								
การประเมินไป								
ปรับปรุง								
ขั้นที่ 4 การร่วม	9	100	-	-	9	100	-	-
ประเมินและปรับปรุง								
แก้ไข (Act : A) :								
นำเสนอผลการ								
ดำเนินงาน แลกเปลี่ยน								
เรียนรู้และให้ข้อมูล								
ย้อนกลับร่วมชื่นชม								
ความสำเร็จและ								
เผยแพร่ผลงานผ่าน								

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

(n = 9)

รายการ	ถูกต้อง		ไม่ถูกต้อง		เหมาะสม		ไม่เหมาะสม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ช่องทางสื่อ ประชาสัมพันธ์								
3.3 ผลผลิต (Output: O)	9	100	-	-	9	100	-	-
1) ด้านการนำตนเอง (Leading Self): ตระหนักในตนเอง มุ่งมั่นทำงาน สร้าง สรรค์สิ่งใหม่ และ รับผิดชอบต่อตนเอง								
2) ด้านการนำผู้อื่น (Leading Others): รับฟังผู้อื่นสื่อสาร จูงใจผู้อื่น ทำงาน ร่วมกันเป็นทีมและ มีจิตอาสา								
3.4 ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback: F) การให้ ข้อมูลย้อนกลับจาก ปัจจัยนำเข้า กระบวนการและ ผลผลิต เพื่อพัฒนาการ บริหารจัดการในการ สร้างเสริมภาวะผู้นำใน ตนเองของเด็กปฐมวัย	9	100	-	-	9	100	-	-

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

(n = 9)

รายการ	ถูกต้อง		ไม่ถูกต้อง		เหมาะสม		ไม่เหมาะสม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
4. เจือใจความสำเร็จของ รูปแบบการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำ ในตนเองของเด็กปฐมวัย ได้แก่ การมีเป้าหมาย ร่วมกัน การสร้างชุมชน แห่งการเรียนรู้และ การติดตามและประเมินผล	9	100	-	-	9	100	-	-
รวม	9	100	-	-	9	100	-	-

จากตารางที่ 4.12 แสดงว่าการตรวจสอบ (ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่าโดยภาพรวมทุกรายการ มีความถูกต้อง และเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 4.13 จำนวน และค่าร้อยละผลการตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของ
(ร่าง) คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของ
เด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

(n = 9)

รายการ	ถูกต้อง		ไม่ถูกต้อง		เหมาะสม		ไม่เหมาะสม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ตอนที่ 1 บทนำ	9	100	-	-	9	100	-	-
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ								
1.2 กระบวนการดำเนินงานพัฒนารูปแบบฯ								
ตอนที่ 2 รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่	9	100	-	-	9	100	-	-
2.1 เป้าหมายและหลักการ								
2.2 วัตถุประสงค์								
2.3 ระบบและกลไกการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย								
2.4 เงื่อนไขความสำเร็จ								
ตอนที่ 3 กระบวนการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย : แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ในสถานศึกษา	9	100	-	-	9	100	-	-

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

(n = 9)

สาระสำคัญของ (ร่าง) รูปแบบฯ	ถูกต้อง		ไม่ถูกต้อง		เหมาะสม		ไม่เหมาะสม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ขั้นที่ 1 การร่วมวางแผนและเตรียมความพร้อม (Plan : P) ขั้นที่ 2 การร่วมปฏิบัติและบูรณาการกิจกรรม (Do : D) ขั้นที่ 3 การร่วมนิเทศ กำกับและติดตาม (Check : C) ขั้นที่ 4 การร่วมประเมินและปรับปรุงแก้ไข (Act : A)								
ภาคผนวก	9	100	-	-	9	100	-	-
1) เอกสารแนวทางการปฏิบัติการนำรูปแบบไปใช้								
ชุดที่ 1 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา								
ชุดที่ 2 สำหรับครูผู้สอนระดับปฐมวัย							-	-
ชุดที่ 3 สำหรับสำหรับเครือข่ายผู้ปกครอง/ชุมชน							-	-
2) ตัวอย่างแบบประเมินการจัดกิจกรรมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย							-	-
รวม	9	100	-	-	9	100	-	-

จากตารางที่ 4.13 แสดงว่า การตรวจสอบ (ร่าง) คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า โดยภาพรวมทุกรายการ มีความถูกต้อง และเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 100

ระยะที่ 4 การประเมินรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

นำเสนอผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์วิเคราะห์ข้อมูลจากการประชุมประชาพิจารณ์ (Public Hearings) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ดังตารางที่ 4.14 และตารางที่ 4.15

1. ผลการประเมิน (ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ในด้านความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการประเมินความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของ (ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

(n = 12)

รายการ	ระดับการประเมิน					
	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. เป้าหมายและหลักการของ (ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย	4.67	0.49	มากที่สุด	4.70	0.49	มากที่สุด
1.1 เป้าหมายของ (ร่าง) รูปแบบฯ						
1.2 หลักการของ (ร่าง) รูปแบบฯ						
2. วัตถุประสงค์ของ (ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย	4.83	0.39	มากที่สุด	4.70	0.49	มากที่สุด

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

(n = 12)

รายการ	ระดับการประเมิน					
	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
3. ระบบและกลไกการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเอง ของเด็กปฐมวัย	4.67	0.49	มากที่สุด	4.59	0.49	มากที่สุด
3.1 ด้านปัจจัยนำเข้า (Input : I) ปัจจัยภายใน : บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และ การจัดการ และ ปัจจัย ภายนอก : การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี	4.33	0.49	มาก	4.50	0.52	มากที่สุด
3.2 ด้านกระบวนการ (Process : P) ขั้นที่ 1 การร่วมวางแผนและ เตรียมความพร้อม (Plan : P) ขั้นที่ 2 การร่วมปฏิบัติและบูรณา การกิจกรรม (Do : D) ขั้นที่ 3 การร่วมนิเทศ กำกับ และ ติดตาม (Check : C) ขั้นที่ 4 การร่วมประเมินและ ปรับปรุงแก้ไข (Act : A)	4.63	0.52	มากที่สุด	4.70	0.49	มากที่สุด
3.3 ผลผลิต (Output : O) ด้านการนำตนเอง (Leading Self) ด้านการนำผู้อื่น (Leading Others)	4.70	0.49	มากที่สุด	4.75	0.43	มากที่สุด

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

(n = 12)

รายการ	ระดับการประเมิน					
	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
3.4 ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback : F) การให้ข้อมูลย้อนกลับจากปัจจัย นำเข้า กระบวนการและผลผลิต เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการใน การสร้างเสริมภาวะผู้นำใน ตนเองของเด็กปฐมวัย	4.42	0.51	มาก	4.40	0.51	มาก
4. เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ การบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริม ภาวะผู้นำในตนเองของ เด็กปฐมวัย ได้แก่ การมีเป้าหมาย ร่วมกัน การสร้างชุมชน แห่งการเรียนรู้ และการติดตาม และประเมินผล	4.67	0.49	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
รวม	4.71	0.48	มากที่สุด	4.70	0.47	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.14 แสดงว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินความเป็นไปได้ของ (ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.48) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ วัตถุประสงค์ ($\bar{X} = 4.83$, S.D. = 0.39) เป้าหมายและหลักการระบบและกลไกการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย และเงื่อนไขความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.49) สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นประโยชน์ของ (ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.47) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ เงื่อนไขความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.45) เป้าหมายและหลักการ รวมทั้งวัตถุประสงค์ ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.49) และระบบและกลไกการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.49)

2. ผลการประเมิน (ร่าง) คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ในด้านความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.15 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการประเมินความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของ (ร่าง) คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

(n = 12)

รายการ	ระดับการประเมิน					
	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ตอนที่ 1 บทนำ	4.75	0.45	มากที่สุด	4.67	0.49	มากที่สุด
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ						
1.2 กระบวนการดำเนินงานพัฒนารูปแบบฯ						
ตอนที่ 2 รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่	4.67	0.49	มากที่สุด	4.67	0.489	มากที่สุด
2.1 เป้าหมายและหลักการ						
2.2 วัตถุประสงค์						
2.3 ระบบและกลไกการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย						
2.4 เงื่อนไขความสำเร็จ						
ตอนที่ 3 กระบวนการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย : แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ในสถานศึกษา	4.58	0.51	มากที่สุด	4.50	0.52	มากที่สุด

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

(n = 12)

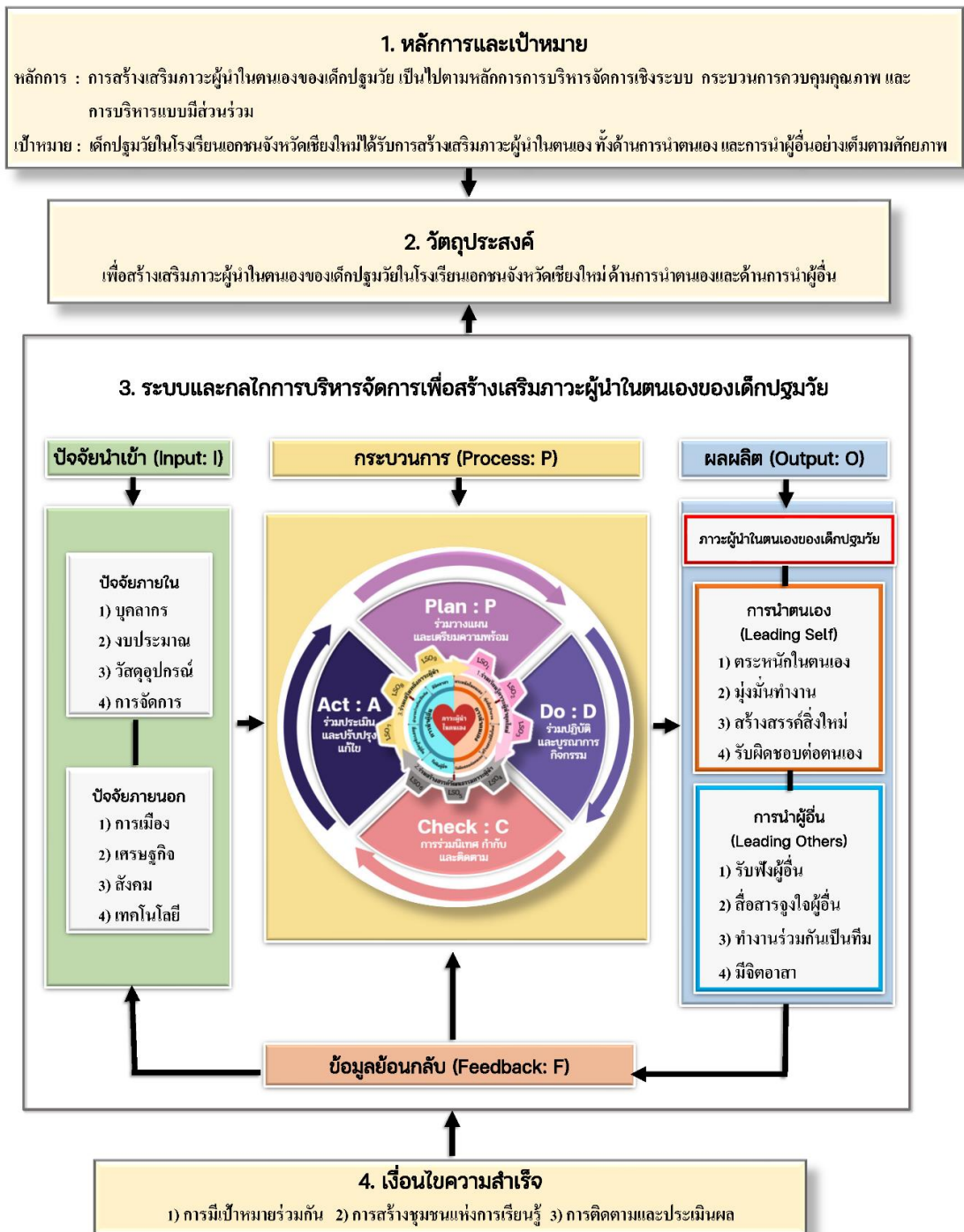
รายการ	ระดับการประเมิน					
	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ขั้นที่ 1 การร่วมวางแผนและเตรียมความพร้อม (Plan : P)						
ขั้นที่ 2 การร่วมปฏิบัติและบูรณาการกิจกรรม (Do : D)						
ขั้นที่ 3 การร่วมนิเทศ กำกับ และติดตาม (Check : C)						
ขั้นที่ 4 การร่วมประเมินและปรับปรุงแก้ไข (Act : A)						
ภาคผนวก	4.75	0.45	มากที่สุด	4.83	0.39	มากที่สุด
1) เอกสารแนวทางการปฏิบัติการนำรูปแบบไปใช้						
ชุดที่ 1 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา						
ชุดที่ 2 สำหรับครูผู้สอนระดับปฐมวัย						
ชุดที่ 3 สำหรับเครือข่ายผู้ปกครอง / ชุมชน						
2) ตัวอย่างแบบประเมินภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย						
รวม	4.69	0.48	มากที่สุด	4.67	0.49	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.15 แสดงว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินความเป็นไปได้ของ (ร่าง) คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.48) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ตอนที่ 1 บทนำ รวมทั้งภาคผนวก ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = 0.45)

ตอนที่ 2 รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.49) และตอนที่ 3 กระบวนการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย : แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.51) สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นประโยชน์ของ (ร่าง) คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการฯ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.49) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ภาคผนวก ($\bar{X} = 4.83$, S.D. = 0.39) ตอนที่ 1 บทนำ รวมทั้งตอนที่ 2 รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.49) และตอนที่ 3 กระบวนการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.52)

ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ (รูปแบบที่สมบูรณ์)

จากการดำเนินการวิจัยระยะที่ 1 ระยะที่ 2 ระยะที่ 3 และระยะที่ 4 ผลจากการวิจัย ทำให้ได้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ (ร่างที่ 1) ดังปรากฏในภาพที่ 4.1 และส่วนขยายของกระบวนการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยฯ (ร่างที่ 2) ดังปรากฏในภาพที่ 4.2 ซึ่งผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม ตลอดจนการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ ผู้วิจัยจึงได้นำมาพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้มีความสมบูรณ์และชัดเจนยิ่งขึ้นตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการฯ ที่สมบูรณ์ ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังปรากฏในภาพที่ 4.3



ภาพที่ 4.3 รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเอง
ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ (รูปแบบที่สมบูรณ์)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) สังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ 2) ศึกษาสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ 3) พัฒนา ตรวจสอบรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ และ 4) ประเมินรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods) ด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีขั้นตอนการวิจัย 4 ระยะ ประกอบด้วย ระยะที่ 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ระยะที่ 3 การพัฒนา ตรวจสอบรูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ และระยะที่ 4 การประเมินรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน จังหวัดเชียงใหม่ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ด้วยค่าสถิติพื้นฐาน ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

1. การสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1.1 ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า มี 2 องค์ประกอบหลัก คือ 1) ด้านการนำตัวเอง (Leading Self) มี 8 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ตระหนักในตนเอง มุ่งมั่นในการทำงาน สนใจสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้ กล้าพูด กล้าแสดงออก มีเป้าหมายของตนเอง เชื่อสัจย์ และรับผิดชอบ เอาใจใส่ในการทำงาน และ 2) ด้านการนำผู้อื่น (Leading Others) มี 6 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ มีมนุษยสัมพันธ์ รับฟังผู้อื่นใจกว้างและเข้าใจผู้อื่น ทำงานร่วมกันเป็นทีม ติดต่อสื่อสารโน้มน้าวใจผู้อื่นได้ มีจิตอาสา และช่วยเหลือเพื่อน

1.2 ผลการตรวจสอบและยืนยันองค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า องค์ประกอบหลักด้านการนำตนเอง (Leading Self) มี 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ตระหนักในตนเอง มุ่งมั่นทำงาน สร้างสรรค์สิ่งใหม่ และรับผิดชอบต่อตนเอง และองค์ประกอบหลักด้านการนำผู้อื่น (Leading Others) ได้แก่ รับฟังผู้อื่น สื่อสารเข้าใจผู้อื่น ทำงานร่วมกันเป็นทีม และมีจิตอาสา

2. การศึกษาสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

ผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการฯ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านผลผลิตมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สำหรับปัญหาการบริหารจัดการฯ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านข้อมูลย้อนกลับมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านกระบวนการมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผลการวิจัย มีดังนี้

2.1 ปัจจัยนำเข้า ที่เป็นปัจจัยภายใน พบว่า สภาพการบริหารจัดการฯ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โรงเรียนจัดสรรเงินและทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการสร้างเสริมภาวะผู้นำของเด็กปฐมวัย สำหรับปัญหาการบริหารจัดการฯ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการเป็นผู้นำการเรียนรู้ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญาและมีภาวะผู้นำเหมาะสมกับวัย สำหรับปัจจัยภายนอก พบว่า สภาพ

การบริหารจัดการฯ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สภาวะทางเศรษฐกิจของประเทศส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในการดำรงชีพของผู้ปกครอง รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ กระทรวงศึกษาธิการ สนับสนุน งบประมาณในการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยอย่างต่อเนื่อง สำหรับปัญหาการบริหารจัดการฯ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สภาวะทางเศรษฐกิจของประเทศส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในการดำรงชีพของผู้ปกครอง รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัด เชียงใหม่ให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนการสร้างเสริมภาวะผู้นำของเด็กปฐมวัย

2.2 กระบวนการ พบว่า สภาพการบริหารจัดการฯ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารนิเทศ กำกับและติดตามการดำเนินงาน โครงการ / กิจกรรมเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำ ในตนเองของเด็กปฐมวัย ตามแผนการนิเทศอย่างเป็นกัลยาณมิตร รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โรงเรียนมีการแต่งตั้ง และมอบหมายงานให้คณะทำงานวางแผนเสนอโครงการและงบประมาณ ในการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย สำหรับปัญหาการบริหารจัดการฯ รายการ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนมีการกำหนดกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการ / โครงการและ กิจกรรมในการ สร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ผู้บริหารนิเทศ กำกับ และติดตาม การดำเนินงานโครงการ / กิจกรรมเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ตามแผนการนิเทศอย่างเป็นกัลยาณมิตร

2.3 ผลผลิตที่เป็นองค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ด้านการนำ ตนเอง พบว่า สภาพการบริหารจัดการฯ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เด็กมีความภาคภูมิใจ ในชิ้นงานและความสามารถของตนเอง รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เด็กมีสมาธิ จดจ่อในการ ทำงานให้สำเร็จตามที่ตั้งใจไว้ สำหรับปัญหาการบริหารจัดการฯ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เด็กกล้าพูดกล้าแสดงออกด้วยตนเองอย่างเหมาะสม โดยไม่มีการบังคับ รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เด็กสามารถปฏิบัติตามกิจวัตรประจำวันของตนเองได้ โดยไม่ต้องควบคุม สำหรับด้านการนำ ผู้อื่น พบว่า สภาพการบริหารจัดการฯ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เด็กรู้จักแบ่งปันขนม / ของเล่น ของตนเองให้เพื่อนด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวง รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เด็กสามารถเจรจาและ เชิญชวนให้ผู้อื่นเห็นด้วยกับความคิดของตนเอง สำหรับปัญหาการบริหารจัดการฯ รายการที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เด็กสามารถเจรจาและเชิญชวนให้ผู้อื่นเห็นด้วยกับความคิดของตนเอง รายการที่มี ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เด็กอาสาที่จะช่วยเหลือผู้อื่นทำงานด้วยความเต็มใจ

2.4 ด้านข้อมูลย้อนกลับ พบว่า สภาพการบริหารจัดการฯ รายการที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด คือผู้บริหารและคณะครูร่วมกันปรับปรุงแก้ไขผลการดำเนินงาน การสร้างเสริมภาวะผู้นำ ในตนเองของเด็กปฐมวัย รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารและคณะครูเผยแพร่ผลการ ดำเนินงานการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยของโรงเรียนไปยังเครือข่ายหน่วยงาน

ทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง สำหรับปัญหาการบริหารจัดการฯ รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหาร และคณะครูเผยแพร่ผลการดำเนินงานการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยของโรงเรียนไปยังเครือข่ายหน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารและคณะครูร่วมกันปรับปรุงแก้ไขผลการดำเนินงานการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย

3. การพัฒนา ตรวจสอบรูปแบบ และคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกผลการวิจัยได้ 3 ประเด็น สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

3.1 ผลการศึกษาศาสนศึกษาที่มีผลการปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practices) ด้านการสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำให้กับเด็กปฐมวัย ผลการวิจัย พบว่า

3.1.1 ผู้บริหารโรงเรียนได้ตระหนักถึงสมรรถนะเด็กยุคใหม่ให้มีความพร้อมในการเป็นผู้นำ สามารถรับมือกับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้น และมีหลักการและกรอบแนวคิดที่เด็กปฐมวัยมีศักยภาพ และมีความสามารถที่แตกต่างกัน บุคคลากรทุกฝ่ายควรมีส่วนร่วมพัฒนาศักยภาพให้กับเด็กปฐมวัย

3.1.2 โรงเรียนได้กำหนดวิสัยทัศน์ เอกลักษณ์ อัตลักษณ์ และเป้าหมายในการสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำให้กับเด็กระดับปฐมวัยที่สอดคล้องกัน กล่าวคือ 1) วิสัยทัศน์ : พัฒนาเด็กสู่การเป็นนวัตกรรมนักคิด 2) เอกลักษณ์ : มุ่งเน้นสร้างผู้นำ พัฒนานวัตกรรมนำเทคโนโลยีสู่วิถีชุมชน 3) อัตลักษณ์ : เป็นผู้นำ เป็นนวัตกรรมนักคิด เรียนรู้อย่างมีความสุข และ 4) เป้าหมาย : ได้แก่ เด็กมีพัฒนาการด้านความรู้ สมรรถนะ ทักษะ และเจตคติ มีทักษะการสื่อสาร การคิด การใช้เทคโนโลยี และสามารถเป็นผู้นำสร้างนวัตกรรมที่เหมาะสมตามช่วงวัย มีการพัฒนาหลักสูตรที่เน้นการสร้างผู้นำ ผู้บริหารและครู มีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ และมีกระบวนการคิดในการสร้างนวัตกรรม ตลอดจนมีระบบการบริหารจัดการที่ส่งเสริมเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ

3.1.3 โรงเรียนมีกระบวนการดำเนินงานเพื่อสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำให้กับเด็กปฐมวัยในการวางแผนการผู้นำน้อยอย่างเป็นระบบ โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีส่วนร่วมดำเนินการจัดกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้ ฝึกการเป็นผู้นำอย่างหลากหลาย และบูรณาการสู่มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียน ตลอดจนมีการจัดทำแผนปฏิบัติงาน การนิเทศ ติดตามผลการจัดโครงการ / กิจกรรมสำคัญต่าง ๆ

3.1.4 โรงเรียนมีการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดของแต่ละโครงการโดยประเมินตามสภาพจริง เน้นให้ครู ผู้ปกครองและเด็กมีส่วนร่วมประเมิน

ส่วนปัญหาและอุปสรรค พบว่าเด็กปฐมวัยต้องพัฒนาภาวะผู้นำด้านการสร้างความมั่นใจ กล้าแสดงออกและการทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยได้ปรับแผนการจัดการเรียนรู้และจัดให้มีการประชุมสร้างความร่วมมือระหว่างครูและผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ

3.1.5 โรงเรียนมีการเผยแพร่แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) เพื่อร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย โดยร่วมเป็นเครือข่ายการพัฒนานวัตกรรมผู้นำน้อยของสถานศึกษาที่อยู่ในพื้นที่ต้นนวัตกรรมการศึกษา และสถาบันส่งเสริมภาวะผู้นำทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยมีการเผยแพร่และให้คำปรึกษาด้านการพัฒนานวัตกรรมให้แก่โรงเรียนในเครือข่าย ตลอดจน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางการสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำให้กับเด็กปฐมวัย

3.2 ผลการยกย่องรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่ารูปแบบการบริหารจัดการฯ มีสาระสำคัญ ดังนี้

3.2.1 หลักการและเป้าหมาย ได้ระบุหลักการไว้ว่า “การดำเนินงานสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย เป็นไปตามหลักการการบริหารจัดการเชิงระบบ กระบวนการควบคุมคุณภาพ และการบริหารแบบมีส่วนร่วม” รวมทั้งได้ระบุเป้าหมายไว้ว่า “เด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ได้รับการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเอง ทั้งด้านการนำตนเองและการนำผู้อื่นอย่างเต็มตามศักยภาพ”

3.2.2 วัตถุประสงค์ ได้ระบุไว้ว่า “เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ด้านการนำตนเอง และด้านการนำผู้อื่น”

3.2.3 ระบบและกลไกการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย พบว่าในแต่ละด้าน มีสาระสำคัญ ดังนี้

1) ปัจจัยนำเข้าที่เป็นปัจจัยภายใน ประกอบด้วย บุคลากร (ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และ เด็กปฐมวัย) งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ สำหรับที่เป็นปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี

2) กระบวนการตามขั้นตอนของกระบวนการควบคุมคุณภาพ ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 การร่วมวางแผนและเตรียมความพร้อม ขั้นที่ 2 การร่วมปฏิบัติและบูรณาการกิจกรรมมี 3 ประสพการณ์สำคัญ ได้แก่ ร่วมเรียนรู้ภาวะผู้นำยุคใหม่ ร่วมสร้างสรรค์วัฒนธรรมภาวะผู้นำ และร่วมเสริมพลังภาวะผู้นำ ขั้นที่ 3 การร่วมนิเทศ กำกับ และติดตาม และขั้นที่ 4 การร่วมประเมินและปรับปรุง แก้ไข

3) ผลผลิต ประกอบด้วยสมรรถนะภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ด้านการนำตนเอง (Leading Self) ได้แก่ ตระหนักในตนเอง มุ่งมั่นทำงาน สร้างสรรค์สิ่งใหม่ และรับผิดชอบต่อตนเอง และด้านการนำผู้อื่น (Leading Others) ได้แก่ รับฟังผู้อื่น สื่อสารใจผู้อื่น ทำงานร่วมกันเป็นทีม และมีจิตอาสา

4) ข้อมูลย้อนกลับ ประกอบด้วย การสะท้อนสภาพ ปัญหา สาเหตุ และแนวทางการพัฒนากระบวนการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ที่เกิดจากการบริหารจัดการด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต

3.2.4 เจื่อนไขความสำเร็จ ประกอบด้วย การมีเป้าหมายร่วมกัน การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ และการติดตามและประเมินผล

3.3 ผลการยกร่างคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า คู่มือการใช้รูปแบบฯ ประกอบด้วยสาระสำคัญ 3 ตอน รวมทั้งภาคผนวก สรุปได้ดังนี้ (รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก ง)

ตอนที่ 1 บทนำ มีสาระสำคัญเกี่ยวกับ ความเป็นมา / ความสำคัญ และกระบวนการดำเนินงานพัฒนารูปแบบฯ

ตอนที่ 2 รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ มีสาระสำคัญเกี่ยวกับ 1) หลักการและ เป้าหมาย 2) วัตถุประสงค์ 3) ระบบและกลไกการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ตามแนวคิดการบริหารจัดการเชิงระบบ และกระบวนการควบคุมคุณภาพ และ 4) เจื่อนไขความสำเร็จ

ตอนที่ 3 กระบวนการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย : แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ในสถานศึกษา ตามแนวคิดกระบวนการควบคุมคุณภาพ 4 ขั้น ได้แก่ ขั้นที่ 1 การร่วมวางแผนและเตรียมความพร้อม ขั้นที่ 2 การร่วมปฏิบัติและบูรณาการกิจกรรม ขั้นที่ 3 การร่วมนิเทศ กำกับ และติดตาม และขั้นที่ 4 การร่วมประเมินและปรับปรุงแก้ไข

ภาคผนวก ประกอบด้วย 1) เอกสารแนวทางการปฏิบัติในการนำรูปแบบไปใช้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนระดับปฐมวัย เครือข่ายผู้ปกครองและชุมชน และ 2) ตัวอย่างแบบประเมินการจัดกิจกรรมสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย

3.4 ผลการตรวจสอบ (ร่าง) รูปแบบฯ และ (ร่าง) คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า (ร่าง) รูปแบบ และ(ร่าง) คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเอง

ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมทุกรายการมีความถูกต้อง และเหมาะสม

4. ผลการประเมิน (ร่าง) รูปแบบฯ และ (ร่าง) คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า (ร่าง) รูปแบบ และ (ร่าง) คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมทุกรายการมีความเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ มีประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ด้านการนำตนเอง (Leading Self) ประกอบด้วย 1) ตระหนักในตนเอง 2) มุ่งมั่นทำงาน 3) สร้างสรรค์สิ่งใหม่ และ 4) รับผิดชอบต่อตนเอง สำหรับด้านการนำผู้อื่น (Leading Others) ประกอบด้วย 1) รับฟังผู้อื่น 2) สื่อสารจูงใจผู้อื่น 3) ทำงานร่วมกันเป็นทีม และ 4) มีจิตอาสา ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดการสร้างภาวะผู้นำของโควีย์ (Covey, 2008) ที่ได้เสนอคุณลักษณะและอุปนิสัยภาวะผู้นำยุคใหม่ เน้นการเป็นผู้นำในตนเอง สามารถพึ่งตนเอง ได้คิดสร้างสรรค์ มั่นใจในตนเอง มีความซื่อสัตย์และยุติธรรม มีทักษะการสื่อสาร เข้าใจผู้อื่น สามารถทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ และเช่นเดียวกับผลงานวิจัยของอเล็กซิส (Alexis, 2011) ที่ได้สรุปคุณลักษณะภาวะผู้นำของเด็กปฐมวัย โดยรู้จักเข้าใจตนเอง สามารถตัดสินใจวางแผนการทำงาน ตระหนักรู้และมีวินัยในตนเอง สื่อสารและเห็นใจผู้อื่น สามารถเป็นผู้นำ เพื่อสร้างสัมพันธภาพในการทำงานเป็นทีม และเป็นไปในทิศทางเดียวกับข้อค้นพบในงานวิจัยของคมกริช นันทะโรงพงศ์ และพิทักษ์ ศิริวงศ์ (2561) ที่พบว่า การมีความตระหนักในตนเองและมีความเชื่อมั่นในตนเองเป็นองค์ประกอบหนึ่งของภาวะผู้นำในตนเองสำหรับเด็ก รวมทั้งผลการวิจัยของสุเวศ กลับศรี (2557) ที่พบว่าภาวะผู้นำที่ควรพัฒนาในเยาวชน ได้แก่ การรู้จักในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ การตัดสินใจในการแก้ปัญหา ความสุภาพอ่อนน้อม ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความอดทน ความกล้าหาญ การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม การจูงใจ การมีมนุษยสัมพันธ์ ทักษะการสร้างทีมงาน และการมีจิตสาธารณะ ตลอดจนคล้ายคลึงกับข้อค้นพบในงานวิจัยของนวลจันทร์ พะท่าโล, ราชันย์ บุญธิมา และสิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2558) ที่พบว่า พฤติกรรมจิตสาธารณะ

ของเด็กปฐมวัย ได้แก่ ความมั่นใจ การเอาใจใส่ต่อผู้อื่น และการทำงานร่วมกับผู้อื่น นอกจากนี้ทำนองเดียวกับข้อค้นพบในงานวิจัยของวราลี ถนอมชาติ, ญาณิศา บุญพิมพ์ และณภัส ศรีเจริญประมง (2560) ที่พบว่า องค์ประกอบทักษะของเด็กเจนเนอเรชั่นอัลฟาที่จำเป็นต้องมี ได้แก่ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและแก้ปัญหาเป็น การคิดในเชิงสร้างสรรค์ ความอดทนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค การรู้จักปรับตัวและการทำงานเป็นทีม การสื่อสารชัดเจน มีประสิทธิภาพ และความเข้าใจเห็นอกเห็นใจคนอื่น เช่นเดียวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองจากข้อเสนอในผลงานวิจัย เรื่อง แนวแนะวิธีการเลี้ยงดู ดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยตามสมรรถนะเพื่อเพิ่มคุณภาพเด็กตามวัย 0 – 5 ปี ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561) ที่ได้นำเสนอทักษะที่จำเป็นส่วนหนึ่งของเด็กปฐมวัย ในศตวรรษที่ 21 ด้านการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การทำงานร่วมกับผู้อื่น ความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ได้แก่ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์ การทำงานให้บรรลุเป้าหมาย และการรับรู้ความสามารถของตนเอง ซึ่งเชื่อมโยงทำนองเดียวกับแนวคิดตามลำดับขั้นของการพัฒนาทางจิตใจ และทักษะสมอง (Executive Functions : EF) ของเด็กช่วงอายุ 5 ปีขึ้นไป ในด้านความภาคภูมิใจในตนเอง (Self – esteem) และการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self – worth) (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ, 2561)

ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากองค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย อาทิ สร้างสรรค์สิ่งใหม่ รับผิดชอบต่อตนเอง ทำงานร่วมกันเป็นทีม และมีจิตอาสา ซึ่งเป็นไปตามหลักการของการสร้างองค์กรแห่งนวัตกรรม และการสร้างสรรค์นวัตกรรมในยุคดิจิทัล ในการพัฒนาความสามารถและศักยภาพสูงสุดของเด็กยุคใหม่ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ที่ท้าทายของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคต ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าองค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเอง ด้านการนำตนเอง (Leading Self) และการนำผู้อื่น (Leading Others) ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ เป็นไปตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 ในพัฒนาการด้านสังคม อารมณ์และจิตใจ มาตรฐานที่ 3 มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข ก่อให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น โดยกล้าพูดกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมตามสถานการณ์ แสดงความพอใจในผลงานและความสามารถของตนเองและผู้อื่น และมาตรฐานที่ 5 มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม โดยมีความรับผิดชอบทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จด้วยตนเอง รวมทั้งมาตรฐานที่ 8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และยอมรับความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วยการเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่แตกต่างไปจากตน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) จากข้อค้นพบในงานวิจัยตามที่กล่าวมานั้น ผู้วิจัยจึงได้ตระหนักและเห็นความสำคัญในการสร้าง

เสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย เพื่อนำไปสู่การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการฯ ของการศึกษาวิจัยครั้งนี้

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า การบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ในด้านผลผลิต (Output: O) ซึ่งเป็นเป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงสมรรถนะภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด โดยเฉพาะในด้านการนำตนเอง (Leading Self) ในประเด็น เด็กมีสมาธิ จดจ่อในการทำงานให้สำเร็จตามที่ตั้งใจไว้ และด้านการนำผู้อื่น (Leading Others) ในประเด็นเด็กสามารถเจรจาและเชิญชวนให้ผู้อื่นเห็นด้วยกับความคิดของตนเอง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากวิกฤตจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา ทำให้ครูไม่สามารถจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนได้ตามปกติ จึงต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการบริหารจัดการเรียนรู้ให้มีหลายรูปแบบ อาทิ แบบ On – Air Online On – Demand On – Hand และ On – Site ตามนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด ทำให้เด็ก ครูผู้สอน รวมทั้งผู้ปกครองต้องปรับตัวในการเรียนรู้รูปแบบใหม่ที่หลากหลาย ก่อให้เกิดผลกระทบต่อกระบวนการบริหารจัดการ และการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ จึงอาจส่งผลกระทบต่อ การเสริมสร้างสมรรถนะภาวะผู้นำในตนเองของเด็กในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงปัจจุบัน ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และผู้ปกครองจึงต้องร่วมกันขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาระบบและกลไกการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองให้กับเด็กปฐมวัยในด้านกระบวนการ (Process : P) ตามที่ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการฯ ในขั้นการร่วมปฏิบัติ และบูรณาการกิจกรรม โดยเฉพาะการจัดประสบการณ์และกิจกรรมสำคัญ อาทิ ใฝ่รู้ เล่นปนเรียน แบ่งปันความดีของกัน ช่วยกันเป็นทีมต้นแบบผู้นำ และจุดประกายพลังผู้นำยุคใหม่ ซึ่งหากแต่ละโรงเรียนได้นำไปประยุกต์ใช้ จะช่วยให้เด็กมีภาวะผู้นำในตนเอง และมีทักษะชีวิตพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในอนาคต เพื่อให้บรรลุตามปรัชญาและเป้าหมายของหลักสูตร การศึกษাপฐมวัย พ.ศ. 2560

สำหรับผลการวิจัยที่พบว่า ด้านข้อมูลย้อนกลับ (Feedback : F) เป็นปัญหาการบริหารจัดการฯ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ในประเด็นผู้บริหารและคณะครูเผยแพร่ผลการดำเนินงานการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยของโรงเรียน ไปยังเครือข่ายหน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยนั้น ยังดำเนินการไม่ครบถ้วนตามหลักการในการบริหารจัดการเชิงระบบ กระบวนการควบคุมคุณภาพ และการบริหารแบบมีส่วนร่วม ที่จำเป็นต้องมีเงื่อนไขความสำเร็จ ได้แก่ การมีเป้าหมายร่วมกัน การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ และการติดตามและประเมินผล ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของรูปแบบการบริหารจัดการ จากผลการวิจัยครั้งนี้ นอกจากนี้ อาจเนื่องมาจากบริบทของโรงเรียนเอกชนแต่ละแห่งมีจุดเน้น

ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่แตกต่างกัน และมีข้อจำกัดในด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และการจัดการ ตลอดจนนโยบายภาครัฐเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของเอกชนไม่เอื้อต่อการกระจายอำนาจการบริหารจัดการ ดังนั้นในการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองให้กับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ จำเป็นต้องมีกลยุทธ์การขับเคลื่อนการพัฒนานวัตกรรมการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายที่ชัดเจน โดยเฉพาะด้านข้อมูลย้อนกลับ โดยมีการร่วมกันสะท้อนผล และนำข้อมูลมาปรับปรุงแก้ไข ตลอดจนเผยแพร่ให้แก่เครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะส่งผลให้มีการตระหนักและยอมรับการมีเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

3. จากผลการวิจัยที่พบว่า ผลการตรวจสอบ (ร่าง) รูปแบบ และ (ร่าง) คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมทุกรายการมีความถูกต้องและเหมาะสม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการด้วยระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ทำให้ได้รูปแบบการบริหารจัดการฯ ที่ประกอบด้วย 4 ส่วนสำคัญ ได้แก่ 1) หลักการและเป้าหมาย 2) วัตถุประสงค์ 3) ระบบและกลไกการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย และ 4) เงื่อนไขความสำเร็จที่ครอบคลุมแนวคิดการบริหารเชิงระบบ (IPOF) ทั้ง 4 ระบบย่อย และแนวคิดกระบวนการควบคุมคุณภาพ (PDCA) 4 ขั้นตอนอย่างครบถ้วน เป็นไปในทิศทางเดียวกับผลงานวิจัยของประคอง พิโรแสงจันทร์ (2565) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือในการส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ พบว่า รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือฯ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) ระบบและกลไกของรูปแบบ และ 4) เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ นอกจากนี้รูปแบบการบริหารจัดการฯ ที่เป็นผลจากการวิจัยครั้งนี้ ได้ระบุเป้าหมายไว้ว่า “เด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ได้รับการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเอง ทั้งด้านการนำตนเองและการนำผู้อื่นอย่างเต็มตามศักยภาพ” จึงตอบสนองวิสัยทัศน์การพัฒนานวัตกรรมการศึกษาเอกชนของจังหวัดเชียงใหม่ ที่เสนอไว้ว่า “การศึกษาของเชียงใหม่ ต้องกล้าคิด กล้าเปลี่ยนแปลง ตอบโจทย์คนเชียงใหม่ เพื่อการพัฒนานวัตกรรมทั้งองกาม จัดการศึกษาโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน นำไปสู่การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทำให้เด็กมีศักยภาพในการดำเนินชีวิตและเป็นพลเมืองโลกในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานศึกษาธิการเชียงใหม่, 2565) รวมทั้งเป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 ที่ได้ระบุจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา เหมาะสมกับวัยและความสามารถ

ของแต่ละบุคคล และเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้พัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน, 2560) และการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยตามมาตรฐานการศึกษา ปฐมวัย พ.ศ. 2561 ในด้านคุณภาพของเด็ก ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ และด้านการจัด ประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561) และพระราชบัญญัติการพัฒนา เด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 ที่ตอบสนองนโยบายของรัฐบาล โดยมีหลักการสำคัญ คือ ส่งเสริม กระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาการของเด็กทุกคน การเลี้ยงดูและการศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ คำนึงถึงพัฒนาการ และการพัฒนาเด็กแบบองค์รวม ผ่านการเล่น การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ให้เด็กมีทักษะชีวิต ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย มีความสุข สร้างความรู้ ความเข้าใจ และร่วมมือกับพ่อแม่ ครอบครัวและชุมชน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563) สำหรับคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการฯ จากผลการวิจัยครั้งนี้ มีสาระสำคัญที่ประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่ 1) บทนำ 2) รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของ เด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ และ 3) กระบวนการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเอง ของเด็กปฐมวัย : แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ในสถานศึกษาและภาคผนวก ซึ่งเป็นไปในทิศทาง เดียวกันกับคู่มือการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา รวมทั้ง ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งประกอบด้วย ตอนที่ 1 ได้แก่ ความเป็นมา ความหมาย แนวคิดและ วัตถุประสงค์ ตอนที่ 2 รูปแบบ / กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตอนที่ 3 กลไก / วิธีการ / กระบวนการในการเสริมสร้างวินัย และภาคผนวก (สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา, 2561 และสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562)

4. จากผลการวิจัยที่พบว่า ผลการประเมิน (ร่าง) รูปแบบ และ (ร่าง) คู่มือการใช้รูปแบบ การบริหารจัดการฯ โดยภาพรวมทุกรายการ มีความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ใน ระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก รูปแบบการบริหารจัดการฯ ในด้านความเป็นไปได้ มีความ สอดคล้องกับสภาพจริงในการดำเนินการบริหารจัดการของสถานศึกษา ทั้งในการนำเป้าหมายและ หลักการ วัตถุประสงค์ ระบบและกลไกการบริหารจัดการฯ และเงื่อนไขความสำเร็จ มาสร้างเสริม ภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย โดยเฉพาะการดำเนินการตามแนวคิดการบริหารจัดการเชิง ระบบ ในด้านกระบวนการ ที่ใช้แนวคิดกระบวนการควบคุมคุณภาพในขั้นของการร่วมปฏิบัติ และ บูรณาการกิจกรรม ด้านกระบวนการ ประกอบด้วย 3 ประสบการณ์สำคัญและ 9 กิจกรรม (LSO₁₋₉) ประกอบด้วย 1) ร่วมเรียนรู้ภาวะผู้นำยุคใหม่ ได้แก่ กิจกรรมLSO₁ : ตะลุยโลกออนไลน์ LSO₂ : ใฝ่รู้เล่นปนเรียน และ LSO₃ : ปรับเปลี่ยนพ่อแม่เป็นครู 2) ร่วมสร้างสรรค์วัฒนธรรมภาวะผู้นำ ได้แก่ กิจกรรมLSO₄ : แบ่งปันความดีของฉัน LSO₅ : ช่วยกันเป็นทีมต้นแบบผู้นำ และ LSO₆ :

ทำสิ่งสำคัญออมรักฝากใจ และ 3) ร่วมเสริมพลังภาวะผู้นำ ได้แก่กิจกรรม LSO₇ : จุดประกายพลัง ผู้นำยุคใหม่ LSO₈ : เต็มใจรักจิตอาสา และ LSO₉ : พัฒนาสูตรสำเร็จของเรา จากการนำเสนอ ประสพการณ์สำคัญและกิจกรรมดังกล่าว จึงเห็นว่าทุกโรงเรียนที่จัดการศึกษาในระดับปฐมวัย สามารถนำรูปแบบการบริหารจัดการฯ และกระบวนการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองไปประยุกต์ใช้ ตามความต้องการจำเป็นที่สอดคล้องกับบริบทเชิงอัตลักษณ์ของพื้นที่ และสามารถกำหนดกลยุทธ์ ขับเคลื่อนการพัฒนาภาวะผู้นำให้กับผู้เรียนในระดับที่สูงขึ้น ตลอดจนสามารถนำไปพัฒนา นวัตกรรมด้านการบริหารจัดการ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งด้านการประเมิน คุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาที่เป็นคุณลักษณะคนไทย 4.0 เพื่อให้ผู้เรียนทุกระดับสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง ตามมาตรฐานของชาติ พ.ศ. 2561

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผลจากการวิจัยครั้งนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพ เด็กปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ตามบริบทของสถานศึกษาสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 และพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562 ตลอดจนตอบสนองวิสัยทัศน์ของแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2564 – 2570 (สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา, 2564) ที่ระบุไว้ว่า “ให้เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้าน เต็มตามศักยภาพ” เป็นพื้นฐานของความเป็นพลเมืองคุณภาพยุคใหม่ ให้มีสมรรถนะด้านภาวะผู้นำ ในตนเองและมีทักษะชีวิตพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะให้หน่วยงานระดับนโยบาย และสถานศึกษา ตลอดจนผู้ที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย นำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1.1 ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1) การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้าง เสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ที่เป็นกระบวนการ สร้างสรรค์นวัตกรรมทางการบริหารสถานศึกษา ซึ่งการได้มาของรูปแบบการบริหารจัดการฯ ที่ดี ต้องแสวงหาข้อมูลที่ครบถ้วนทั้งเชิงปริมาณ และคุณภาพ มีการดำเนินงานอย่างรอบคอบ มีกระบวนการร่าง และพัฒนารูปแบบที่ถูกต้อง ชัดเจน เป็นไปตามลำดับขั้นตอน และเชื่อถือได้ โดยผ่านกระบวนการตรวจสอบและประเมินที่เป็นระบบ ทั้งนี้จะช่วยให้เกิดประสิทธิภาพของ

รูปแบบที่ความสมบูรณ์มากขึ้น และเกิดความเชื่อมั่นมากขึ้น หากผ่านการนำไปใช้จริง และศึกษาผลการใช้ในโรงเรียน

2) การศึกษาวิจัยในครั้งนี้พบว่า ภาวะผู้นำเป็นสมรรถนะสำคัญในกลุ่มทักษะที่จำเป็นและมีแนวโน้มเป็นที่ต้องการในอนาคต ควรใช้เป็นแนวทางในการระดมความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาการบริหารจัดการ และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ กับกลุ่มเป้าหมายผู้เรียนระดับประถมศึกษา และระดับที่สูงขึ้นทุกระดับ ให้สามารถพัฒนาตนเองเป็นผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง พร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลกในอนาคต

1.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1.2.1 ระดับนโยบาย

1) การพัฒนาเด็กปฐมวัยที่อยู่ในการดูแลของ 4 กระทรวงหลัก คือ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงมหาดไทย ควรร่วมมือกันขับเคลื่อน พัฒนานโยบาย การเสริมสร้างสมรรถนะภาวะผู้นำให้กับเด็กปฐมวัยในยุคดิจิทัลตามบทบาทที่รับผิดชอบ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และเกิดความต่อเนื่อง เพื่อตอบสนองแผนพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564 – 2570 และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยที่ได้กำหนดไว้ จะสามารถทำให้ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และมีคุณภาพทัดเทียมนานาชาติ

2) หน่วยงานที่กำกับ ดูแลการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย และเป็นสถานศึกษาที่อยู่ในสังกัด 4 กระทรวงหลัก ควรนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนากลยุทธ์การส่งเสริมสมรรถนะด้านภาวะผู้นำสำหรับเด็กปฐมวัยให้สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นตามบริบทและอัตลักษณ์เชิงพื้นที่ของแต่ละแห่ง ภายใต้ขอบเขตการดูแลของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของแต่ละจังหวัด

1.2.2 ระดับปฏิบัติ

1) โรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย สามารถนำรูปแบบการบริหารจัดการฯ ไปประยุกต์ใช้ ผ่านคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการฯ โดยสามารถปรับกิจกรรมเนื้อหาในการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ตามความต้องการจำเป็น และควรมีการนิเทศ กำกับ / ติดตาม รวมทั้งประเมิน ปรับปรุงแก้ไข ตลอดจนเผยแพร่ผลการดำเนินงานการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยของโรงเรียนไปยังเครือข่ายหน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การพัฒนาเด็กปฐมวัยยุคใหม่บรรลุตามเป้าหมายของโรงเรียน

2) โรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย ควรนำผลการวิจัยนี้ไปดำเนินการพัฒนานวัตกรรมระบบการบริหารจัดการและระบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้านการสร้างเสริมภาวะผู้นำให้กับเด็กปฐมวัย เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 และตอบสนองพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พุทธศักราช 2562 รวมทั้งแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2564 – 2570

3) ผู้บริหาร ครูปฐมวัยและผู้ปกครองสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปพัฒนากลยุทธ์การสร้างเสริมภาวะผู้นำให้กับเด็กปฐมวัยของโรงเรียน ให้มีพัฒนาการรอบด้านและสมดุลสนใจเรียนรู้และกำกับตนเองให้ทำสิ่งต่าง ๆ ที่เหมาะสมตามช่วงวัยได้สำเร็จ ตามคุณลักษณะผลลัพธ์ของคนไทย 4.0 สามารถปรับตัวให้ก้าวทันกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมยุคดิจิทัล

4) ผู้ที่มีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยทุกภาคส่วน รวมทั้งสื่อมวลชน สามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ ไปใช้เพื่อประสานความร่วมมือในการสร้างความเข้าใจและตระหนักถึงความจำเป็นในบทบาทและความรับผิดชอบ เพื่อแก้ปัญหาลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้มีการต่อยอดการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยยุคใหม่ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1) ควรนำรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ไปใช้จริงในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ และประเมินความสำเร็จที่ได้ เพื่อการปรับปรุงและพัฒนารูปแบบให้มีความสมบูรณ์และเหมาะสมกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างต่อเนื่อง

2) ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรมการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมสมรรถนะภาวะผู้นำของเด็กปฐมวัย ของหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

3) ควรศึกษาวิจัย โดยออกแบบประเภทการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) อาทิ การพัฒนาหลักสูตรการสร้างเสริมภาวะผู้นำสำหรับเด็กปฐมวัย มีขั้นตอนการพัฒนา ประเมินผลและปรับปรุง อย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดประโยชน์ในการนำไปใช้และเผยแพร่ต้นแบบการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4) ควรศึกษาวิจัยเชิงอนาคตภาพที่เกี่ยวกับการสร้างเสริมภาวะผู้นำของเด็กปฐมวัย ที่พึงประสงค์ในทศวรรษหน้า

บรรณานุกรม

- กนิษฐา นาวารัตน์. (2549). การพัฒนารูปแบบและกลยุทธ์การส่งเสริมความเป็นศูนย์กลางการศึกษา
นานาชาติของประเทศไทยในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาคุญบัณฑิต, สาขาวิชาอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐานและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ. (2561, 24 กันยายน).
ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 135 ตอนพิเศษ 235 ง. หน้า 4 – 5.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). 12 นโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ.
สืบค้นจาก <https://moe360.blog/2021/03/29/29-3-2564/>
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2551). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย.
กรุงเทพฯ : เบรนเบสบุ๊คส์.
- คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาลูกและเยาวชนแห่งชาติ. (2561). แผนการพัฒนาลูกและเยาวชน
แห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560–2564. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ เจ. เอส. การพิมพ์.
- คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). พระราชบัญญัติโรงเรียน
เอกชน พ.ศ. 2550 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2554). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ สกสค.
- คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. (2561). แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา.
กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- คมกริช นันทะโรจวงศ์ และพิทักษ์ ศิริวงศ์. (2561). การให้ความหมาย ที่มาของความหมาย และ
กระบวนการเสริมสร้างภาวะผู้นำในตนเองของวัยรุ่นกลุ่มเจนเอเรชั่นซี : การวิจัย
เพื่อสร้างทฤษฎีฐานราก. วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 46(3), 15 – 18.
- จรงจิต สมบัติวงศ์. (2561). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา.
Journal of Roi Kaensarn Academi, 3(2), 29 – 30.
- จิณฉัตร ปะโคทัง. (2561). ภาวะผู้นำยุคดิจิทัล สำหรับผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ.
อุบลราชธานี : ศิริธรรมออฟเซต.
- จิตตานันท์ ดิกุล. (2559). การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุความมีวินัยในตนเองของนักศึกษาระดับ
ปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี:การวิเคราะห์กลุ่มพหุ.
วารสารวิธีวิทยาการวิจัย, 17(3), 271 – 286.

ชัชวาล อรวงศ์ศุภกัตต์. (2555). *การทำงานให้มีประสิทธิภาพด้วย PDCA*. สืบค้นจาก

www.ktbgslife.kgs.co.th.

ชัยเสกฐ์ พรหมศรี. (2561). *ภาวะผู้นำสำหรับผู้บริหารองค์การ: แนวคิด ทฤษฎีและกรณีศึกษา*.

(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.

ชัยศาสตร์ คเชนทร์สุวรรณ, อัจฉรา วัฒนางรงค์, นรา สมประสงค์ และราชนันท์ บุญธิมา. (2560).

การพัฒนาภาวะผู้นำของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา. วารสารบรรณศาสตร์ มศว,

13(1), 18 – 28 .

จิรวัดน์ นิเจนตร. (2560). *การวิจัยพัฒนารูปแบบทางสังคมศาสตร์และการศึกษา.*

วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี, 4(2), 94 – 98.

ณรงค์ชัย ธนกิจภาทิน. (2561). *การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้นำนักเรียน*

ระดับประถมศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล.

(วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต, สาขาวิชาผู้นำทางการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากร

มนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่).

ทิตนา แยมมณี. (2560). *รูปแบบการเรียนการสอน : ทางเลือกที่หลากหลาย*. (พิมพ์ครั้งที่ 9).

กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นงราม ชะลอเจริญยิ่ง.(2559). *การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น*

ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต,

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).

นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์. (2557). *หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 3).

นนทบุรี : ศิรินสาร.

นวลจันทร์ พะทำโล, ราชนันท์ บุญธิมา และสิริมา ภิญโญนันตพงษ์. (2558). *จิตสาธารณะของเด็ก*

ปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบลงมือปฏิบัติ. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์,

17(1), 32 – 34.

บุญเชิด ชำนิศาสตร์. (2556). *การพัฒนาแบบการบริหารวิชาการ ในการจัดการศึกษาปฐมวัย*

ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี.

(วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสยาม).

บุญส่ง หาญพานิช. (2558). *การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ.*

กรุงเทพฯ : จิรวัดน์เอ็กซ์เพรส.

ปรกรณ์ ประจัญบาน. (2552). *สถิติสูงสำหรับการวิจัยและประเมิน (Advanced Statistics for*

Research and Evacuation). พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ปฏิมา นรภัทรพิมล, ธิดาวัลย์ อุ่นทอง, สมบัติ นพรัก และนันทิมา นาคาพงศ์. (2561).

การพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการสถานักเรียนระดับมัธยมศึกษา กรณีศึกษา

โรงเรียนประชารัฐธรรมคุณ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 35.

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 9(1), 306 – 319.

ปิยะพันธ์ ชัยเสนา. (2557). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำของผู้นำนักเรียน

ระดับชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

(วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร).

พัชรภา ดันติชูเวช. (2557). แนวทางการจัดการศึกษาสำหรับเจนเนอเรชั่นอัลฟาให้เหมาะสมกับ

บริบทของสังคมไทยในอนาคต. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต,

สาขาวิชาพัฒนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).

พัชรณิยา นวโลจิตรรัตน์. (2560). รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำแบบไทยอันพึงประสงค์ของ

ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคกลาง. วารสาร

ครุศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 4(2), 47.

พัฒนา พรหมณี, ศรีสุรางค์ เอี่ยมสะอาด และปณิธาน กระสังข์. (2560). แนวคิดการสร้างและพัฒนา

รูปแบบเพื่อใช้ในการดำเนินงานด้านการสาธารณสุขสำหรับนักสาธารณสุข.

วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, 6(2), 129 – 134.

พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562. (2562, 26 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา.

เล่ม 136 ตอนที่ 56 ก, หน้า 5 – 13.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542, 14 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา.

เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก, หน้า 11.

มณีนรัตน์ สุวรรณวาริ. (2555). ทฤษฎีและแนวความคิดทางการบริหาร. สืบค้นจาก

<https://www.gotoknow.org/posts/458779>

มนตรี เลิศกสิกรรม. (2558). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาระบวนการคิด

เชิงระบบของนิสิตระดับปริญญาตรี. นครพนม : มหาวิทยาลัยนครพนม.

มยุรี บุญเยี่ยม. (2558). การพัฒนาฐานสมรรถนะชุดการเรียนรู้ เรื่อง “ความน่าจะเป็น” โดยใช้

วิธีการแก้ปัญหาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ในการรู้คิดของนักศึกษาในระดับปริญญาตรี

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลขอนแก่น. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต,

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยขอนแก่น).

มีศิลป์ ชินภักดี. (2555). การพัฒนารูปแบบการบริหารการปฏิรูปการศึกษาสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง).

ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580. (2561, 13 ตุลาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 135 ตอนที่ 82 ก, หน้า 36.

เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : แม็ค.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560, 6 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก, หน้า 14.

รัฐสภา. (2562, 25 กรกฎาคม). คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีแถลงต่อรัฐสภา. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 136 ตอนพิเศษ 186 ง, หน้า 1 – 63.

รัตนวดี โมรากุล. (2560). การพัฒนารูปแบบองค์การแห่งนวัตกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม).

รัตนะ บัวสนธ์. (2562). การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2558). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2558. กรุงเทพฯ : ศิริวัฒนา เอ็นเตอร์พรีนซ์.

วนิดา เลิศทองคำ, พิมพ์ประภา อมรกิจภิญโญ และธนิษฐา ณ สุนทร. (2560). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำเยาวชนของสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 6(2-03), 331 – 340.

วราลี ถนอมชาติ, ญาณิศา บุญพิมพ์ และนภัส ศรีเจริญประมง. (2560). การพัฒนาโปรแกรมการเรียนรู้โดยใช้ประสบการณ์เป็นฐานเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้แก่เด็กปฐมวัยในยุคเจนเอเรชั่นอัลฟา สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู. จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

วัฒนา หลวกประชู. (2558). ประสิทธิภาพการบริหารจัดการวัดท่าซุง อำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).

วิภา ทองหง่า. (2554). รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร.

(ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร).

วิเชียร วิทยอุดม. (2555). องค์การและการจัดการ *Organization & Management*. (พิมพ์ครั้งที่ 5)
กรุงเทพฯ : ธนรัชการพิมพ์.

วิมล จันทรแก้ว. (2555). รูปแบบการพัฒนาระบบผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 3.
(คุณานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยรังสิต.)

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2559). 50 แนวคิด ตัวชี้วัด ตัวแบบ ของการบริหารจัดการและการบริหาร
จัดการที่ยั่งยืน. กรุงเทพฯ : โฟร์เพช.

วิโรจน์ สารรัตนะ. (2545). การบริหาร หลักการ ทฤษฎี ประเด็นทางการศึกษาและบทวิเคราะห์
องค์การศึกษาไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : พิมพ์พิสูทธิ์.

ศศิพันธุ์ เปี่ยมเปี่ยมสิน, นางเยาว์ นุชนารถ, กรณิศ ทองสอาด, ชนม์ธิดา ยาแก้ว, นิสารัตน์ อิศระมนโรส
และคนอื่น ๆ. (2561). การศึกษาปฐมวัย. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : ศูนย์บริการสื่อและ
สิ่งพิมพ์กราฟฟิคส์.

ศิริ ถิอาสนา. (2557). เทคนิคการจัดการคุณภาพแนวใหม่ : แนวคิด หลักการสู่การบริหารจัดการ
คุณภาพการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาสารคาม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
สุธิษณา โตธนายานนท์. (2558). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ PRISA เพื่อส่งเสริม
ความซื่อสัตย์ของเด็กปฐมวัย. วารสารวิชาการ *Veridian E – Journal*, 7(3),
1220 – 1225.

สมชัย จรรยาไพบูลย์. (2555). รูปแบบการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี).

สมหวัง พิริยานูวัฒน์. (2558). วิธีวิทยาการประเมินศาสตร์แห่งคุณค่า. (พิมพ์ครั้งที่ 7).
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สรวมณต์ สิทธิสมาน. (2557). ถึงเวลาปฏิรูปเรื่องภาวะผู้นำได้แล้ว. สืบค้นจาก
<https://mgronline.com/qol/detail/9570000047944>

สหัส คำคุ้ม. (2556). การพัฒนารูปแบบการบริหารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ที่มีประสิทธิภาพ. (ปริญญาานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีปทุม).

สัมมา รณนิษฐ์. (2556). หลัก ทฤษฎี และปฏิบัติการบริหารการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 4).
กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี จำกัด.

สัณมา รณิษฐ์. (2560). *หลัก ทฤษฎี และปฏิบัติการบริหารการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 4).

กรุงเทพฯ : ส. เอเชียเพลส.

สิรินทร์ถัดดากลม บุญเชิดชู และพาสนา จุฬรัตน์ (2557). *รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกับตนเองของเด็กปฐมวัย*. (ปริญญานิพนธ์คุญณ์บัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).

สุนทร โคตรบรรเทา. (2560). *การบริหารการศึกษา : หลักการและทฤษฎี* (ฉบับปรับปรุง).

กรุงเทพฯ : ปัญญาชน.

สุเวศ กลัปศรี. (2557). ภาวะผู้นำที่ควรพัฒนาในเยาวชน. *วารสารนาคบุตรปริทรรศน์*, 6(2), 132 – 140.

สุรเชษฐ์ หิรัญสถิตย์, สิทธิชัย แสงนิล และสุกัญญา แซ่ม้อย. (2019). การส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำของประเทศญี่ปุ่น. *Journal of Ratchathani Innovative Social Sciences*, 3(1), 1 – 24.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.). (2561). *คู่มือพัฒนาทักษะสมอง EF Executive Functions สำหรับครูปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : บริษัท เอกพิมพ์ไท จำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานนายกรัฐมนตรี. (2559). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2559). *ยุทธศาสตร์กระทรวง พ.ศ. 2560 – 2564 และยุทธศาสตร์สำนักงานปลัดกระทรวง พ.ศ. 2560 – 2564 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์*. กรุงเทพฯ : กองยุทธศาสตร์และแผนงานสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2562). *แนวทางการประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. สืบค้นจาก

<https://bet.obec.go.th/index/wp-content/uploads/2018/08/nn3.pdf>

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ : พรักหวานกราฟฟิค.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. 2560 – 2579. กรุงเทพฯ : פרקหวานกราฟฟิค.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). คู่มือการเสริมสร้างวินัยนักเรียน
ในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา.

กรุงเทพฯ : פרקหวานกราฟฟิค.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). แนวแนะวิธีการเลี้ยงดู ดูแล และ
พัฒนาเด็กปฐมวัยตามสมรรถนะ เพื่อเพิ่มคุณภาพเด็กตามวัย 0 – 5 ปี.

กรุงเทพฯ : פרקหวานกราฟฟิค.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). วิจัยและพัฒนารูปแบบกลไก
การเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความ
รับผิดชอบและการตรงต่อเวลา. กรุงเทพฯ : פרקหวานกราฟฟิค.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). คู่มือการเสริมสร้างวินัยนักเรียน
ในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความซื่อสัตย์สุจริต.

กรุงเทพฯ : פרקหวานกราฟฟิค.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). มาตรฐานสถานพัฒนา
เด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562. กรุงเทพฯ : פרקหวานกราฟฟิค.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). วิจัยและพัฒนารูปแบบกลไก
การเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความซื่อสัตย์
สุจริต. กรุงเทพฯ : פרקหวานกราฟฟิค.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). รายงานการศึกษารูปแบบการจัด
การศึกษาปฐมวัยของไทยและต่างประเทศกรณีศึกษาประเทศญี่ปุ่น สิงคโปร์ ออสเตรเลีย
และนิวซีแลนด์. กรุงเทพฯ : פרקหวานกราฟฟิค.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). สภาวะการศึกษาไทย 2561/2562
การปฏิรูปการศึกษาในยุคดิจิทัล. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.

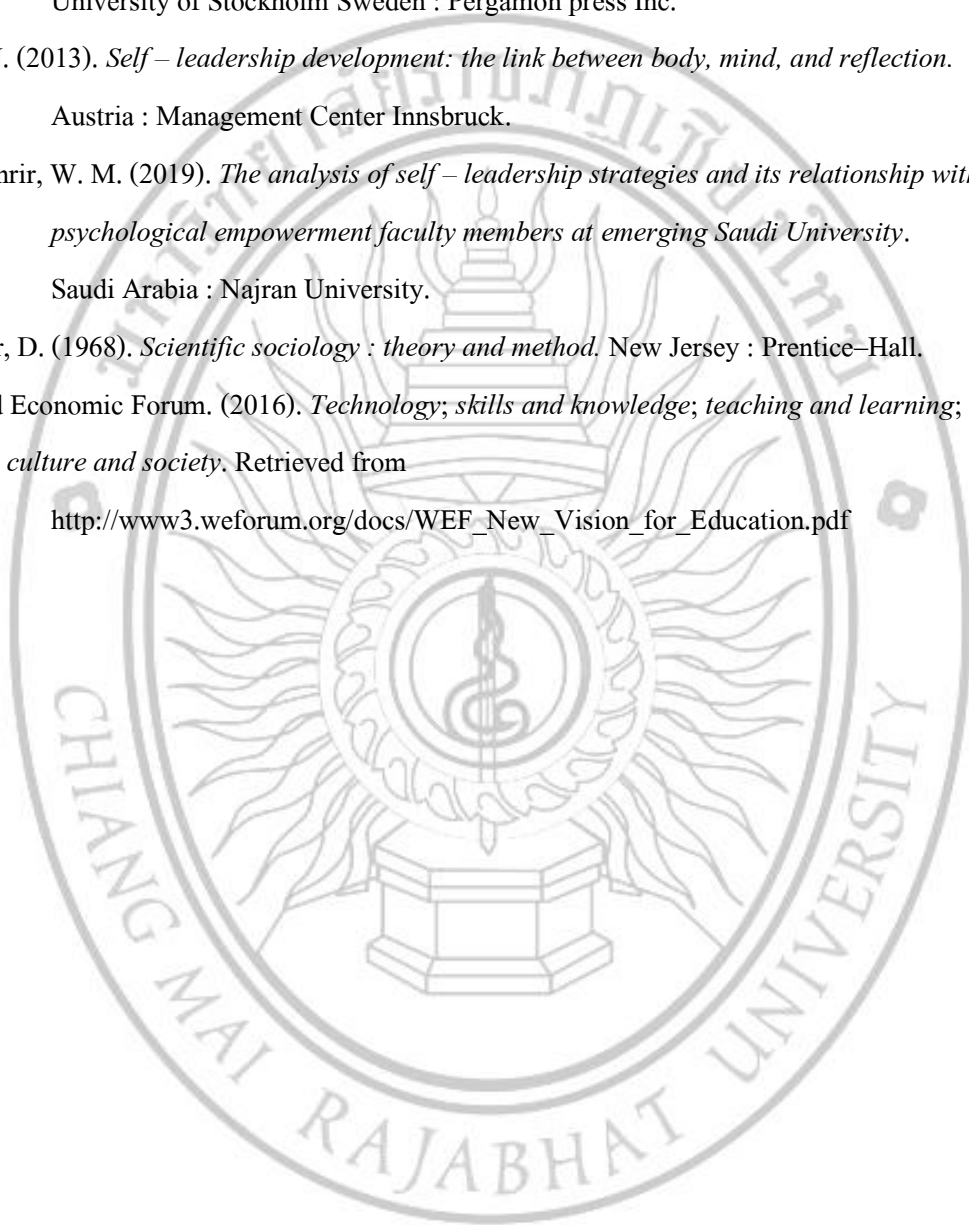
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). แผนพัฒนาเด็กปฐมวัย
พ.ศ. 2564 – 2570. กรุงเทพฯ : פרקหวานกราฟฟิค.

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงใหม่. (2565). เส้นทางสู่ “นวัตกรรมการศึกษาเอกชน
เพื่อคนเชียงใหม่”. เชียงใหม่ : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงใหม่.

- สำนักงานศึกษาธิการภาค 15. (2564). *แผนพัฒนาการศึกษากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 พ.ศ.2563 – 2565 (ฉบับปรับปรุง ประจำปีงบประมาณ 2564)*.
 เชียงใหม่ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- อนุสรฯ สว่างชัย, ชีรวัฒน์ นิเจนตร, สุมิตร สุวรรณ และเชาวน์ นกอยู่. (2556). ยุทธศาสตร์การจัดการขยะเกาะภูเก็ต. *วารสารสมาคมนักวิจัย*, 18(2), 114 – 127.
- อรชร กิตติชนม์ธวัช, วลัยพร ศิริกรมย์ และพฤทธิ ศรีบรรณพิทักษ์. (2560). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนประถมศึกษา. *วารสารครุศาสตร์*, 45(4), 232 – 239.
- อรอุมา วิไลย์ และปัทมศิริ ชีรานุรักษ์ จารุชัยนิวัฒน์. (2557). การศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับคุณลักษณะภาวะผู้นำในเด็กอนุบาล. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา (OJED)*, 9(1) 797 – 802.
- อุไรวรรณ ชินพงษ์. (2555). *คุณลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของนักศึกษาวิทยาลัยชุมชน*. (ปริญญานิพนธ์ดุสิตบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยและการพัฒนาหลักสูตรมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- Alexis, A. S. (2011). *What is the nature of children's leadership in early childhood educational settings? A grounded theory*. The United State of America : Colorado State University.
- Bandura, A. (2010). *Social learning theory*. Upper Saddle River, NJ : Prentice – Hall.
- Best, W. J. (1997). *Research in education*. Boston M.A. : Allyn and Bacon.
- Brown, W. B. & Moberg, D. J. (1980). *Organization theory and management : A macro approach*. New York : John Wiley and Sons.
- Chantel, M. I. (2016). *Key life lessons : learning to lead self and others in primary school*. The United State of America : Benedictine University.
- Christina, L. W. (2017). *What makes leadership shared? test of a mediational model*. Claremont, CA : Claremont Graduate University.
- Covey, S. R. (2008). *The leader in me*. New York: a division of Simon & Schuster, inc.
- Covey, S. R. (2011) *The 7 habits of highly effective people*. New York : A Division of Simon & Schuster, Inc
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing*. (5th ed.). New York : Harper Collins Publishers.
- Cumming, T. G., & Worley, C. G. (2013) *Organization development and change*. (10th ed). The United State of America : Cengage Learning.

- Deming, W. E. (1982). *Quality productivity and competitive position*.
Cambridge : Center for Advance Engineering, Massachusetts Institute of Technology.
- Franklin Covey, Education Co. (2017) *Leader in me lighthouse rubric 4.0*.
Utah : Franklin Covey Co.
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of education*. New York : McGraw – Hill.
- Husen, T. & Postlethwaite, N. T. (1994). *The international encyclopedia of education*. (2nd ed).
New York : Pergamon Press Inc.
- John, C. M. (2019). *The 11 essential changes every leader must embrace*.
The United State of America : Tyndale House Publisher.
- Keefe, W. J. (1994). *Leadership in middle level education*. The United State of America :
Virginia National.
- Keeves, P. J. (1988). *Model and model building education research, methodology and measurement : An international handbook*. Oxford : Pergamon Press Inc.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). *Determining sample size for research activities*.
The United State of America : Education and Psychological Measurement.
- Loreta, A. (2011). *The effects of formal leadership – lessons on the emergence of positive social – leadership skills of pre – kindergarten students. the School of Education ST*.
New York : John’s University.
- Lunenburg, F.C., & Ornstein, A. C. (1991). *educational administration : concepts and practices*. California : Wadsworth.
- Mescon, M. H., Albert, M., & Khedouri, F. (1985). *Management*. New York : Harper & Row.
- Robbins, S. P. (1990). *organization theory : structure design and application*. (3rd ed).
New Jersey: Prentice – Hall.
- Rosari, R. (2019). Leadership definitions applications for lecturers leadership development.
Journal of Leadership in Organizations, Vol1. (No.1), pp. 17-28
- Rovinelli, R. J., & Hambleton, R. K. (1977). On the use of content specialists in the
assessment of criterion – referenced test item validity.
Dutch Journal of Educational Research, 2, 49 – 60.
- Scott, J. (1990). *A matter of record, documentary sources in social research*.
Cambridge, Policy Press.

- Smith, E. W. et al (1980). *The education's encyclopedia*. New York : Prentice – Hall.
- Steiner, E. (1988). *Methodology of theory building*. Sydney : Educology Research Associates.
- Stoner, A. F., & Wankel, C. (1986). *Management*. (3rd ed). New Delhi: Prentice – Hill.
- Husen, T., & Postlethwaite, N. T., *The international encyclopedia of education*. (2nd ed).
University of Stockholm Sweden : Pergamon press Inc.
- Tat, U. (2013). *Self – leadership development: the link between body, mind, and reflection*.
Austria : Management Center Innsbruck.
- Aldighrir, W. M. (2019). *The analysis of self – leadership strategies and its relationship with psychological empowerment faculty members at emerging Saudi University*.
Saudi Arabia : Najran University.
- Willer, D. (1968). *Scientific sociology : theory and method*. New Jersey : Prentice–Hall.
- World Economic Forum. (2016). *Technology; skills and knowledge; teaching and learning; culture and society*. Retrieved from
http://www3.weforum.org/docs/WEF_New_Vision_for_Education.pdf





ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เอกสารสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ

แบบตรวจสอบและยืนยันองค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย
เพื่อใช้ประกอบการสนทนากลุ่ม วันจันทร์ที่ 13 ธันวาคม 2564 เวลา 13.00 – 15.00 น.

ทางออนไลน์ ผ่านโปรแกรม ZOOM MEETINGS

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเอง
ของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่
ผู้วิจัย นางพรพิมล พิสุทธิพันธ์พงศ์
นักศึกษาลัทธิศาสตรคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

เรียน

คำชี้แจง

เอกสารชุดนี้ เป็นแบบตรวจสอบและยืนยันองค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็ก
ปฐมวัย ใช้สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องด้านความตรงของเนื้อหา
มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ

ผู้วิจัยใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างผลการตรวจสอบและ
ยืนยัน พร้อมทั้งให้ข้อสังเกต และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ตามความหมาย ดังนี้

- +1 หมายถึง เห็นด้วยเกี่ยวกับองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อยและนิยามเชิงปฏิบัติการ ฯ
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจ เกี่ยวกับองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อยและนิยามเชิงปฏิบัติการ ฯ
- 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยเกี่ยวกับองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อยและนิยามเชิงปฏิบัติการ ฯ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

นางพรพิมล พิสุทธิพันธ์พงศ์

นักศึกษาลัทธิศาสตรคุณวุฒิบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ผู้วิจัย

องค์ประกอบหลัก/ องค์ประกอบย่อย/ นิยามเชิงปฏิบัติการ	ผลการตรวจสอบและยืนยัน			ข้อสังเกตและ ข้อเสนอแนะ
	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	
	+1	0	-1	
1. ด้านการนำตนเอง (Leading Self) หมายถึง สมรรถนะของเด็กปฐมวัย ที่สามารถจัดการนำตนเองได้ ประกอบ ด้วย 4 องค์ประกอบย่อย ดังนี้				
1.1 การมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง หมายถึง มีความเชื่อมั่นและภูมิใจ ในความสามารถของตนเอง กล้าพูด กล้าแสดงออก และมีสุขภาพจิตที่ดี				
1.2 การมุ่งเป้าหมายสำเร็จ หมายถึง การมีสมาธิ จดจ่อ มุ่งมั่น ตั้งใจกับสิ่งที่ทำ และลงมือทำงาน อย่างต่อเนื่องจนบรรลุเป้าหมาย				
1.3 การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ หมายถึง การคิดและลงมือปฏิบัติ อย่างสร้างสรรค์ ริเริ่ม ชีดหย่อน แปลกใหม่คล่องแคล่ว คิดแบบ ละเอียดละออ ในทุกกิจกรรมที่ทำ				
1.4 การรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง การทำหน้าที่ตามที่ได้รับ มอบหมายให้สำเร็จด้วยตนเอง ด้วยความเพียรพยายาม อดทน มีความ ซื่อสัตย์ ซื่อตรงตามความเป็นจริง				

องค์ประกอบหลัก/ องค์ประกอบย่อย/ นิยามเชิงปฏิบัติการ	ผลการตรวจสอบและยืนยัน			ข้อสังเกตและ ข้อเสนอแนะ
	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	
	+1	0	-1	
2. ด้านการนำผู้อื่น (Leading Others) หมายถึง สมรรถนะของเด็กปฐมวัย ที่สามารถจัดการนำผู้อื่นได้ ประกอบ ด้วย 4 องค์ประกอบย่อย ดังนี้ 2.1 การรับฟังผู้อื่นได้อย่างเข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการตั้งใจ ฟัง และเอาใจใส่ในการรับฟังความ คิดเห็นของผู้อื่น				
2.2 การใช้ภาษาจูงใจให้ผู้อื่นเข้าใจได้ หมายถึง การติดต่อสื่อสาร โน้มน้าว ใจให้ผู้อื่นเกิดการยอมรับและ ปฏิบัติตาม ชักชวนให้ผู้อื่นเข้าร่วม กิจกรรมต่าง ๆ ได้				
2.3 การทำงานร่วมกันเป็นทีม หมายถึง การทำกิจกรรมกับผู้อื่น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน				
2.4 การมีจิตอาสา หมายถึง มีความสามารถช่วยเหลือ เพื่อน มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ทำกิจกรรมอย่างสมัครใจเต็มใจ มีความสุขในการช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ ทำความดี โดยไม่หวัง ผลตอบแทน				

หมายเหตุ : ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ (เพิ่มเติม)

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี



แบบตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

ผู้วิจัย นางพรพิมล พิสุทธิพันธ์พงศ์ นักศึกษามหาวิทยาลัยสุตรศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขา วิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

คำชี้แจงสำหรับผู้เชี่ยวชาญ

1. การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามครั้งนี้ เป็นการตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงตามเนื้อหา (Content validity) เพื่อพัฒนาเป็นแบบสอบถามเพื่อการวิจัยต่อไป โดยผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์ในด้านการศึกษาและการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย จำนวน 3 ท่าน ซึ่งผู้วิจัยจะต้องนำผลการตรวจสอบไปวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC)
2. จัดทำแบบสอบถามเพื่อการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินงานตามขั้นตอนของการวิจัย ในระยะที่ 2 : การศึกษาสภาพ ปัญหาและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนระดับปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่
3. แบบตรวจสอบฯ ชุดนี้ มี 2 ตอน ประกอบด้วยตอนที่ 1 การตรวจสอบประเด็นเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม และตอนที่ 2 การตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างนิยามเชิงปฏิบัติการ ตัวบ่งชี้ และข้อควรระวังคำถามสำหรับกรวิจัย จำนวน 48 ข้อ
4. ขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาแบบตรวจสอบฯ ชุดนี้ โปรดพิจารณาข้อควรระวังคำถามในการวิจัยแต่ละข้อ ว่ามีความสอดคล้องกับนิยามเชิงปฏิบัติการ และตัวบ่งชี้หรือไม่ อย่างไร โดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้ +1 หมายถึง มีความสอดคล้อง 0 หมายถึง ไม่แน่ใจ และ -1 หมายถึง ไม่สอดคล้องหากข้อควรระวังคำถาม ที่ได้จากการตรวจสอบครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำไปดำเนินการเพื่อจัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ (มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด)
6. เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว ขอความกรุณาส่งแบบสอบถามตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ขอขอบคุณในความอนุเคราะห์เป็นอย่างดี

นางพรพิมล พิสุทธิพันธ์พงศ์

นักศึกษามหาวิทยาลัยสุตรศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ตอนที่ 1 ประเด็นเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจงสำหรับผู้เชี่ยวชาญ : กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ตามความคิดเห็นของท่าน และเพิ่มเติมข้อเสนอแนะ (ถ้ามี)

ข้อ	ประเด็นข้อมูลพื้นฐาน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ/			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		+1	0	-1	
1.	สถานภาพ () ผู้บริหาร () อื่นๆ โปรดระบุ () ครูผู้สอน				
2.	เพศ () ชาย () หญิง				
3.	ระดับการศึกษาสูงสุด () ปริญญาตรี () ปริญญาโท () ปริญญาเอก () อื่นๆ โปรดระบุ				
4.	ประสบการณ์ในการทำงานในสถานศึกษา () น้อยกว่า 10 ปี () 10-19 ปี () มากกว่า 19 ปี				

นิยามเชิงปฏิบัติการ	ตัวบ่งชี้	ข้อความสำหรับงานวิจัย	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
			+1	0	-1	
3) ผลผลิต ประกอบด้วย ภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ด้านการนำตนเอง และด้านการนำผู้อื่น 4) ข้อมูลย้อนกลับ ประกอบด้วย ข้อมูลที่ได้จากป้อนเข้า กระบวนการและผลผลิต เพื่อสะท้อนผลและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการในการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย						
การบริหารจัดการเชิงระบบ หมายถึง การนำแนวคิดการบริหารเชิงระบบมาดำเนินการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ได้แก่ 1) ป้อนเข้า ประกอบด้วย บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ	2) ครูปฐมวัย มีคุณลักษณะความเป็นผู้นำ การเรียนรู้	4. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการเป็นผู้นำการเรียนรู้ 5. จัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองให้กับเด็กปฐมวัย 6. ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองให้กับเด็กปฐมวัย				

นิยามเชิงปฏิบัติการ	ตัวบ่งชี้	ข้อคำถามสำหรับงานวิจัย	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
			+1	0	-1	
2) กระบวนการ ประกอบด้วย การวางแผน การร่วมปฏิบัติ การนิเทศ กำกับและติดตาม และการประเมินและปรับปรุงแก้ไข 3) ผลผลิต ประกอบด้วย ภาวะผู้นำในตนเอง ของเด็กปฐมวัย ด้านการนำตนเอง และด้านการ นำผู้อื่น 4) ข้อมูลย้อนกลับ ประกอบด้วย ข้อมูลที่ได้ จากปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิต เพื่อ สะท้อนผลและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการ ในการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของ เด็กปฐมวัย	3) ผู้ปกครอง มีคุณลักษณะ ความเป็นผู้นำ การเรียนรู้ 4) เด็กปฐมวัย มีพัฒนาการ ความพร้อม ครบทั้ง 4 ด้าน	7. ให้ความร่วมมือ ในการสร้างเสริมภาวะผู้นำ ให้กับบุตรหลานที่บ้าน 8. ให้ความร่วมมือ ในการจัดกิจกรรมสร้างเสริมภาวะผู้นำให้กับเด็กปฐมวัยของโรงเรียน 9. สามารถควบคุมและแสดงออกทางอารมณ์ ของตนเองได้อย่างเหมาะสมกับวัย 10. สามารถช่วยเหลือตนเอง และเป็นสมาชิกที่ดีของโรงเรียนและครอบครัว				

นโยบายเชิงปฏิบัติการ	ตัวบ่งชี้	ข้อคำถามสำหรับงานวิจัย	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
			ผู้เชี่ยวชาญ			
			+1	0	-1	
การบริหารจัดการเชิงระบบ หมายถึง การนำแนวคิดการบริหารเชิงระบบมาดำเนินการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ได้แก่ 1) บังคับนำเข้า ประกอบด้วย บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ 2) กระบวนการ ประกอบด้วย การวางแผน การร่วมปฏิบัติ การนิเทศ กำกับและติดตาม และการประเมินและปรับปรุงแก้ไข 3) ผลผลิต ประกอบด้วย ภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ด้านการนำตนเอง และด้านการนำผู้อื่น 4) ข้อมูลย้อนกลับ ประกอบด้วย ข้อมูลที่ได้จาก บังคับนำเข้า กระบวนการและผลผลิต เพื่อสะท้อนผลและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการในการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย	1.2 งบประมาณ					
	โรงเรียนมีแผนการบริหาร งบประมาณ เพื่อสนับสนุน การสร้างเสริม ภาวะผู้นำให้แก่ เด็กปฐมวัย	1.1. มีแผนการบริหารเงินและทรัพยากรที่สนับสนุนการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำให้แก่เด็กปฐมวัย				
	1.3 วัสดุอุปกรณ์ (Material)					
	โรงเรียนมีการ จัดวัสดุอุปกรณ์ เพื่อสนับสนุน การสร้างเสริม ภาวะผู้นำให้แก่ เด็กปฐมวัย	1.2. มีการจัดวัสดุอุปกรณ์สอดคล้องกับความต้องการในการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำให้แก่เด็กปฐมวัย				

นิยามเชิงปฏิบัติการ	ตัวบ่งชี้	ข้อคำถามสำหรับงานวิจัย	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
			+1	0	-1	
1.4 การจัดการ (Management)						
การบริหารจัดการเชิงระบบ หมายถึง การนำแนวคิดการบริหารเชิงระบบมาดำเนินการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ได้แก่ 1) บัณฑิตเข้า ประกอบด้วย บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ 2) กระบวนการ ประกอบด้วย การวางแผน การร่วมปฏิบัติ การนิเทศ กำกับและติดตาม และการประเมินและปรับปรุงแก้ไข 3) ผลผลิต ประกอบด้วย ภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ด้านการนำตนเอง และด้านการนำผู้อื่น 4) ข้อมูลย้อนกลับ ประกอบด้วย ข้อมูลที่ได้จาก บัณฑิตเข้า กระบวนการและผลผลิต เพื่อสะท้อนผลและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการในการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย	โรงเรียนมีการบริหารจัดการในทางวิชาการ งบประมาณ บุคคลและการบริหารงานทั่วไป เพื่อสนับสนุนการสร้างเสริมภาวะผู้นำให้แก่เด็กปฐมวัย	13. มีหลักสูตรสถานศึกษาที่มุ่งเน้นการจัดการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่สร้างเสริมภาวะผู้นำให้แก่เด็กปฐมวัย 14. มีการสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำให้แก่เด็กปฐมวัย 15. มีการส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะครูในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำให้แก่เด็กปฐมวัย 16. มีการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสิ่งแวดลอมที่เอื้อต่อการสร้างเสริมภาวะผู้นำให้แก่เด็กปฐมวัย				

นิยามเชิงปฏิบัติการ	ตัวบ่งชี้	ข้อคำถามสำหรับงานวิจัย	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
			+1	-1	
			0		
การบริหารจัดการเชิงระบบ หมายถึงการนำแนวคิดการบริหารเชิงระบบมาดำเนินการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ได้แก่ 1) ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ 2) กระบวนการ ประกอบด้วย การวางแผน การร่วมปฏิบัติ การนิเทศ กำกับและติดตาม และการประเมิน ปรับปรุงแก้ไข 3) ผลผลิต ประกอบด้วย ภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ด้านการนำตนเอง และด้านการนำผู้อื่น 4) ข้อมูลย้อนกลับ ประกอบด้วย ข้อมูลที่ได้จากปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิต เพื่อสะท้อนผลและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการในการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย	2. กระบวนการ				
	2.1 การวางแผน				
	โรงเรียนมีการวางแผนพัฒนาการดำเนินงานด้านการสร้างเสริมภาวะผู้นำให้เกิดเด็กปฐมวัย	17. ร่วมวางแผนแต่งตั้งและมอบหมายงาน ให้มีคณะทำงานรับผิดชอบในการวางแผนจัดทำและดำเนิน โครงการกิจกรรม ขงงานสำเร็จ			
		18. มีการกำหนดวิธี วัดและประเมินผลกระบวนการสร้างเสริมภาวะผู้นำในโรงเรียน			
		19. มีการวิเคราะห์ปัญหา หรือเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำของดีในโรงเรียนเพื่อกำหนดพฤติกรรมตัวบ่งชี้ของภาวะผู้นำ			
	2.2 การร่วมปฏิบัติ				
	โรงเรียนมีการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเอง	20. มีการบูรณาการกิจกรรมสร้างเสริมภาวะผู้นำเข้ากับกิจกรรมเรียนรู้ประจำวัน			
		21. จัดทำโครงการสร้างเสริมภาวะผู้นำที่เน้นให้เด็กคิด ทำ ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง			

นิยามเชิงปฏิบัติการ	ตัวบ่งชี้	ข้อความสำหรับงานวิจัย	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
			+1	0	-1	
การบริหารจัดการเชิงระบบ หมายถึง การนำแนวคิดการบริหารเชิงระบบมาดำเนินการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้แก่	ของเด็กปฐมวัย ด้านการนำตนเอง และด้านการนำผู้อื่น	22. จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ภาวะผู้นำให้แก่เด็กทั้งภายในและนอกห้องเรียน 23. สร้างทีมต้นแบบผู้นำฯ ได้แก่ ทีมเด็ก ทีมครูและทีมผู้ปกครอง				
2.3 การนิเทศ กำกับและติดตาม						
1) ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ 2) กระบวนการ ประกอบด้วย การวางแผน การร่วมปฏิบัติ การนิเทศ กำกับและติดตาม และการประเมิน ปรับปรุงแก้ไข 3) ผลผลิต ประกอบด้วย ภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ด้านการนำตนเองและด้านการนำผู้อื่น 4) ข้อมูลย้อนกลับ ประกอบด้วย ข้อมูลที่ได้จากปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิต เพื่อสะท้อนผลและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการในการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย	โรงเรียนมีการจัดการนิเทศ กำกับและติดตามเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง	1) มีการนิเทศการจัดการจัดกิจกรรมที่สร้างเสริมภาวะผู้นำฯ เชื่อมชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง 2) มีการประเมินภาวะผู้นำฯ ของเด็กในระดับโครงการ/กิจกรรมสร้างเสริมภาวะผู้นำฯ ที่สอดคล้องกับพฤติกรรมตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำฯ ของเด็ก 3) มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเครื่องมือที่ใช้ในการสร้างเสริมภาวะผู้นำฯ				

นิยามเชิงปฏิบัติการ	ตัวบ่งชี้	ข้อคำถามสำหรับงานวิจัย	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
			+1	0	-1	
การบริหารจัดการเชิงระบบ หมายถึง การนำแนวคิดการบริหารเชิงระบบมาดำเนินการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ได้แก่ 1) บั๊จยนำเข้า ประกอบด้วย บุคลากรประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ 2) กระบวนการ ประกอบด้วย การวางแผนการร่วมปฏิบัติ การนิเทศกำกับและติดตามและการประเมินปรับปรุงแก้ไข	2.4 การประเมินและปรับปรุงแก้ไข					
	โรงเรียนมีการประเมิน สะท้อนผลการดำเนินงาน สร้างเสริมภาวะผู้นำเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น	1) มีการประเมินผลภาพรวมของโรงเรียนด้านการสร้างเสริมภาวะผู้นำฯ 2) จัดประชุมสะท้อนผลการดำเนินการสร้างเสริมภาวะผู้นำฯ เพื่อปรับปรุงแก้ไขงานด้านต่างๆ ให้ดีขึ้น				
	3 ด้านผลผลิต (Output)					
	3.1 ภาวะผู้นำในตนเอง ด้านการนำตนเอง (Leading Self)					
	1. เด็กแสดงออกถึงการตระหนักรู้ในตนเอง	1) มีความเชื่อมั่นและมีความรู้สึกที่ดี เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง				
บั๊จยนำเข้า กระบวนการและผลผลิตเพื่อสะท้อนผลและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการในการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย	2. เด็กแสดงออกถึงการมุ่งมั่นทำงาน	2) สามารถปฏิบัติงานของตนเอง ด้วยความตั้งใจอย่างต่อเนื่องจนสำเร็จตามเป้าหมาย				

นิยามเชิงปฏิบัติการ	ตัวบ่งชี้	ข้อคำถามสำหรับงานวิจัย	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
			+1	0	-1	
การบริหารจัดการเชิงระบบ หมายถึง การนำแนวคิดการบริหารเชิงระบบมาดำเนินการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ได้แก่ 1) ป้อนำเข้า ประกอบด้วย บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ 2) กระบวนการ ประกอบด้วยการวางแผนการร่วมปฏิบัติ การนิเทศกำกับและติดตามและการประเมินปรับปรุงแก้ไข 3) ผลผลิต ประกอบด้วย ภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ด้านการนำตนเอง และด้านการนำผู้อื่น 4) ข้อมูลย้อนกลับ ประกอบด้วย ข้อมูลที่ได้จากป้อนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต เพื่อสะท้อนผลและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการในการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย	3.เด็กแสดงออกถึงการสร้างสรรค์สิ่งใหม่	3) แสดงออกถึงความคิดริเริ่มตัดสินใจและแก้ปัญหา/สร้างผลงานที่มีคุณค่าเป็นประโยชน์				
	4.เด็กแสดงออกถึงการรับผิดชอบต่อตนเอง	4) ควบคุมตนเองในการทำงานด้วยความพยายาม อดทน ซื่อสัตย์ เพื่อให้สำเร็จตามที่ได้รับมอบหมาย โดยไม่ทิ้งกลางคัน				
	3.2 ภาวะผู้นำในตนเอง ด้านการนำผู้อื่น (Leading Others)					
	5.เด็กแสดงออกถึงการรับฟังผู้อื่น	1) ยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนหรือผู้อื่นที่อาจเหมือนหรือแตกต่างจากตนเอง และกล้าพูดในสิ่งที่ตนเองคิดให้ผู้อื่นเข้าใจได้				

นิยามเชิงปฏิบัติการ	ตัวบ่งชี้	ข้อคำถามสำหรับงานวิจัย	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
			+1	0	-1	
ภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย หมายถึง สมรรถนะเด็กปฐมวัย ที่สามารถจัดการตนเองได้ในด้าน 1) การนำตัวเอง (Leading Self) ประกอบด้วยการตระหนักในตนเอง การมุ่งมั่นทำงาน การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ และการรับผิดชอบต่อตนเอง 2) การนำผู้อื่น (Leading Others) ประกอบด้วยการรับฟังผู้อื่น การสื่อสารใจผู้อื่น การทำงานร่วมกัน เป็นทีม และการมีจิตอาสา	6.เด็กแสดงออกถึงการสื่อสารใจผู้อื่น	2) สามารถพูดหรือแสดงท่าทางเพื่อชักชวนให้ผู้อื่นเข้าใจ ยอมรับและปฏิบัติตามสิ่งที่ตนเองต้องการอย่างเหมาะสม				
	7.เด็กแสดงออกถึงการทำงานร่วมกันเป็นทีม	3) สามารถเล่นหรือทำงานกับเพื่อนด้วยการให้ความร่วมมือ ปรียบตัวยอมรับกติกาที่ได้ตกลงกันไว้ มีการแบ่งปัน กล่าวชื่นชมให้กำลังใจ และขอขอบคุณเมื่องานของกลุ่มสำเร็จ				
	8.เด็กแสดงออกถึงการมีจิตอาสา	4) สามารถปฏิบัติตนเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นด้วยความมีน้ำใจ เสียสละ รวมถึงเอาใจใส่ อาสาช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ เป็นมิตร				

นิยามเชิงปฏิบัติการ	ตัวบ่งชี้		ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
			+1	0	-1	
4. ด้านข้อมูลย้อนกลับ (Feedback)						
ภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย หมายถึง สมรรถนะเด็กปฐมวัย ที่สามารถจัดการตนเองได้ ในด้าน 1) การนำตัวเอง (Leading Self) ประกอบด้วยการตระหนักในตนเอง การมุ่งมั่นทำงาน การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ และการรับผิดชอบต่อตนเอง 2) การนำผู้อื่น (Leading Others) ประกอบด้วย การรับฟังผู้อื่น การสื่อสารใจผู้อื่น การทำงานร่วมกัน เป็นทีม และการมีจิตอาสา	การให้ข้อมูลสะท้อนกลับจากปัจจัยนำเข้า					
	กระบวนการและผลผลิต เพื่อสะท้อนผลและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการในการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย					

ข้อเสนอแนะ และความคิดเห็น



ตงชอ.

(.....)

ស្តីពី

ช.พ.





แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย
ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

เรียน ผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน

คำชี้แจง

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยชุดนี้ จัดทำขึ้นเพื่อต้องการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ
และปัญหา การบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นการดำเนินการ
วิจัยในระยะที่ 2 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนระดับ
ปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ แบบสอบถามนี้มี 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสำรวจรายการ
(check list) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะ
ผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตรา
ส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) จำนวน 50 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม เป็นแบบคำถามปลายเปิด (open-end)
จำนวน 5 ข้อ

ขอความอนุเคราะห์ท่านตอบตามความคิดเห็นของท่าน ซึ่งข้อมูลที่ได้ผู้วิจัยจะนำไป
ดำเนินการวิเคราะห์ตามขั้นตอนเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยขอรับรองว่าจะนำเสนอใน
ภาพรวม ทั้งนี้จะไม่มีผลกระทบต่อนานและโรงเรียนของท่านแต่อย่างใด

ขอขอบพระคุณที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นอย่างดี

นางพรพิมล พิสุทธิพันธ์พงศ์

นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง: กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ตามความเป็นจริง

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2. อายุ

☐ น้อยกว่า 30 ปี

☐ 30-50 ปี

☐ มากกว่า 50 ปี

3. ระดับการศึกษาสูงสุด

☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี

☐ ปริญญาตรี

☐ สูงกว่าปริญญาตรี

☐ อื่นๆ (ระบุ).....

4. ตำแหน่ง

☐ ผู้บริหาร

☐ ครูผู้สอน

☐ อื่นๆ โปรดระบุ

5. ประสบการณ์การทำงานในโรงเรียน

☐ น้อยกว่า 10 ปี

☐ 10 - 20 ปี

☐ มากกว่า 20 ปี

[illegible]

ข้อที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น									
		สภาพการบริหาร					ปัญหาการบริหาร				
		จัดการฯ					จัดการฯ				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
6	ครูประสานความร่วมมือกับเครือข่าย ผู้ปกครองในการสร้างเสริมภาวะผู้นำของ เด็กปฐมวัย										
7	ผู้ปกครองปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ในการเป็นผู้นำให้แก่บุตรหลาน										
8	ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับโรงเรียนใน การสร้างเสริมภาวะผู้นำของบุตรหลาน										
9	เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญาเหมาะสมกับวัย										
10	โรงเรียนจัดสรรเงินและทรัพยากรเพื่อ สนับสนุนการสร้างเสริมภาวะผู้นำของ เด็กปฐมวัย										
11	โรงเรียนมีวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมในการสร้าง เสริมภาวะผู้นำของเด็กปฐมวัย										
12	โรงเรียนมีแผนการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริม ภาวะผู้นำของเด็ก ปฐมวัย ที่เหมาะสมและ สอดคล้องกับความต้องการของทุกฝ่าย										
1.2 ปัจจัยภายนอก											
13	สถานการณ์ด้านการเมืองของรัฐบาลปัจจุบัน ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย										
14	นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการมุ่งเน้นการ พัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย										
15	หน่วยงานระดับพื้นที่ร่วมกันขับเคลื่อนการ สร้างเสริมภาวะผู้นำของเด็กปฐมวัยตามบริบท เชิงพื้นที่										

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ข้อที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น									
		สภาพการบริหารจัดการฯ					ปัญหาการบริหารจัดการฯ				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
43	เด็กสามารถเจรจาและเชิญชวนให้ผู้อื่นเห็นด้วยกับความคิดของตนเอง										
44	เด็กยอมรับความสามารถของเพื่อนที่แตกต่างกันในกลุ่ม										
45	เด็กสามารถร่วมทำงานกับเพื่อนตามข้อตกลงของกลุ่ม										
46	เด็กอาสาที่จะช่วยเหลือผู้อื่นทำงานด้วยความเต็มใจ										
47	เด็กรู้จักแบ่งปันขนม/ของเล่นของตนเองให้เพื่อนด้วยความเต็มใจโดยไม่หวัง										
4. ด้านข้อมูลย้อนกลับ (Feedback)											
48	ผู้บริหารและคณะครูร่วมกันสะท้อนปัญหาสาเหตุ และแนวทางดำเนินการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย										
49	ผู้บริหารและคณะครูร่วมกันปรับปรุงแก้ไขผลการดำเนินการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย										
50	ผู้บริหารและคณะครูเผยแพร่ผลการดำเนินการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยของโรงเรียนไปยังเครือข่ายหน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง										

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

1 ด้านปัจจัยนำเข้า

1.1 ปัจจัยภายใน (บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ)

.....

.....

.....

1.2 ปัจจัยภายนอก (การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี)

.....

.....

.....

2. ด้านกระบวนการ (การวางแผน การร่วมปฏิบัติ การนิเทศ กำกับและติดตาม และการประเมินและปรับปรุงแก้ไข)

.....

.....

.....

3. ด้านผลผลิต (ภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย :การนำตนเองและการนำผู้อื่น)

.....

.....

.....

4. ด้านข้อมูลย้อนกลับ

.....

.....

.....

5. ข้อเสนอแนะและความคิดเห็น (เพิ่มเติม)

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นอย่างดี



แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย
ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

เรียน

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้สำหรับการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน
เกี่ยวกับการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best practice) ในการสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำให้กับเด็กปฐมวัย มี
ลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง จำนวน 5 ข้อ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้แนบกรอบแนวคิดการวิจัย
เพื่อใช้ประกอบการสัมภาษณ์ครั้งนี้ (ดังแนบ) จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
ในการตอบแบบสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นขั้นตอนการวิจัยระยะที่ 3 ข้อมูลที่ได้จะนำไปดำเนินการวิเคราะห์
เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยนำเสนอในภาพรวม จะไม่มีผลกระทบต่อนานและโรงเรียน
ของท่านแต่อย่างใด

ขอขอบพระคุณที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

นางพรพิมล พิสุทธิพันธ์พงศ์

นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ผู้วิจัย

คำชี้แจง: โปรดนำเสนอข้อมูลในประเด็นต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ชื่อ.....นามสกุล.....

ตำแหน่ง.....

หน่วยงาน.....

ทำเลที่ตั้ง.....

วัน/เดือน/ปี ที่ให้สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลประกอบการพิจารณาเบื้องต้น

ในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงแบบพลิกโฉม ทักษะที่จำเป็นและมีแนวโน้มเป็นที่ต้องการเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยในอนาคต คือทักษะความเป็นผู้นำ (Leadership skill) ซึ่งต้องเริ่มจากการสร้าง ภาวะผู้นำในตนเอง (Self - leadership) ทั้งในด้านการนำตนเอง (Leading Self) และด้านการนำผู้อื่น (Leading Others) ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ โดยคาดว่าผลจากการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน ให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ตามบริบทของโรงเรียน ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เป็นขั้นตอนการวิจัยระยะที่ 3 กำหนดให้มีการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน เกี่ยวกับการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best practice) ในการสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำให้กับเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการยอมรับ มีชื่อเสียง และได้รับรางวัลในระดับประเทศ ทั้งนี้ผู้วิจัยคาดว่าข้อมูลที่ได้จะสามารถนำไปแนวทางในการยกร่างรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

คำถามที่ 1 : จากการที่โรงเรียนของท่าน ได้รับการยอมรับ และมีชื่อเสียงในการสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำให้กับเด็กปฐมวัย ได้รับรางวัลในระดับประเทศอย่างต่อเนื่อง ท่านมีแรงบันดาลใจอย่างไร ในการนำหลักการ/แนวคิด/วิธีปฏิบัติ มาประยุกต์ใช้เป็นกรอบแนวทางการสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำให้กับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนของท่าน โปรดระบุเหตุผลสำคัญอย่างน้อย 3 ประการ ตามความคิดเห็นของท่าน

คำตอบ

.....

.....

คำถามที่ 2 : โรงเรียนของท่านได้กำหนดวิสัยทัศน์/ เอกลักษณ์/ อัตลักษณ์ และเป้าหมายในการสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำให้กับเด็กระดับปฐมวัยในปัจจุบันอย่างไร ที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย และนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัยของรัฐบาล

คำตอบ

.....

.....

.....

คำถามที่ 3 : โรงเรียนของท่านได้มีกระบวนการดำเนินงาน โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมระหว่างภาคีเครือข่าย (ครู/ผู้ปกครอง/ชุมชน) เพื่อสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำให้กับเด็กปฐมวัย ในด้านการนำตนเอง (Leading Self) และการนำผู้อื่น (Leading Others) อย่างไร โปรดระบุขั้นตอนการดำเนินงานที่นำไปสู่ความสำเร็จในแต่ละด้าน

1) กระบวนการสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำ ด้านการนำตนเอง (Leading Self)

คำตอบ

.....

.....

.....

2) กระบวนการสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำ ด้านการนำผู้อื่น (Leading Others)

คำตอบ

.....

.....

.....

คำถามที่ 4 : โรงเรียนของท่าน ได้มีการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการ/ กิจกรรม การสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำด้วยวิธีการอย่างไร ประสบปัญหาและอุปสรรคในด้านใดบ้าง และได้มีการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างไร

คำตอบ

.....

.....

.....

คำถามที่ 5: ในฐานะที่โรงเรียนของท่านเป็นต้นแบบการสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำ ให้กับเด็กปฐมวัยที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best practice) โปรดเสนอแนะเพื่อนำแนวคิดดังกล่าว ไปเผยแพร่ให้กับโรงเรียนอื่น ๆ ที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในประเด็นต่อไปนี้

1. แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best practices) ในการสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำให้กับเด็กปฐมวัยยุคดิจิทัล

คำตอบ

.....

.....

.....

2. การพัฒนานวัตกรรม ด้านการบริหารจัดการ เพื่อสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำ ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย ตามบริบทและอัตลักษณ์เชิงพื้นที่ของโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาภาคเหนือ

คำตอบ

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นอย่างดี



เอกสารสำหรับผู้เชี่ยวชาญ

แบบตรวจสอบ

(ร่าง) รูปแบบฯ และ (ร่าง) คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการ
เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

สำหรับการสัมมนาของผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

ประกอบการวิจัย

เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเอง
ของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

The Development of an Administrative Model for Enhancing Self – Leadership
of Preschool Children in Chiangmai Private Schools

วันอาทิตย์ ที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2565 ระหว่างเวลา 09.00 – 11.00 น.

ผ่านระบบแอปพลิเคชัน Zoom Meeting

ผู้วิจัย : นางพรพิมล พิสุทธิพันธ์พงศ์

นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

คำชี้แจง

แบบตรวจสอบ (ร่าง) รูปแบบฯ และ (ร่าง) คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ชุดนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการจัดสัมมนาผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เพื่อพิจารณาตรวจสอบในด้านความถูกต้อง (Accuracy) และด้านความเหมาะสม (Propriety) ในองค์ประกอบของ (ร่าง) รูปแบบฯ และรายละเอียดของ (ร่าง) คู่มือการใช้รูปแบบฯ

ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญพิจารณารายการตรวจสอบแต่ละข้อ ในด้านความถูกต้อง (Accuracy) และด้านความเหมาะสม (Propriety) ของ (ร่าง) รูปแบบฯ และ (ร่าง) คู่มือการใช้รูปแบบฯ โดยทำเครื่องหมาย ☐ ในช่องระดับความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ ตลอดจนความคิดเห็นเพิ่มเติม ซึ่งผลที่ได้จากการตรวจสอบครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำไปปรับปรุง แก้ไข (ร่าง) รูปแบบฯ และ (ร่าง) คู่มือการใช้รูปแบบฯ ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญต่อไป

เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว ขอความกรุณาลงนามเพื่อรับรองผลการตรวจสอบในหน้าสุดท้ายของแบบตรวจสอบชุดนี้

ขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้



นางพรพิมล พิสุทธิพันธ์พงศ์

นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

แบบตรวจสอบ

(ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย
ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับความคิดเห็นของท่าน ในด้านความถูกต้องและความเหมาะสมของ (ร่าง) รูปแบบฯ รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม (ถ้ามี)

รายการตรวจสอบ	ระดับความคิดเห็น			
	ความถูกต้อง		ความเหมาะสม	
	ถูกต้อง	ไม่ ถูกต้อง	ถูกต้อง	ไม่ ถูกต้อง
1. หลักการและเป้าหมายของ (ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย 1.1 หลักการของ (ร่าง) รูปแบบฯ 1.2 เป้าหมายของ (ร่าง) รูปแบบฯ				
2. วัตถุประสงค์ของ (ร่าง) รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย				
3. ระบบและกลไกการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย				
3.1 ด้านปัจจัยนำเข้า (Input: I) ปัจจัยภายใน : บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ และ ปัจจัยภายนอก: การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และ เทคโนโลยี				
3.2 ด้านกระบวนการ (Process: P)				
ขั้นที่ 1 การร่วมวางแผนและเตรียมความพร้อม (Plan: P) : สร้างความตระหนักกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ วิเคราะห์หลักสูตรฯ มาตรฐาน การศึกษาระดับปฐมวัย แผนพัฒนาการศึกษา แผนปฏิบัติงาน และแต่งตั้งคณะทำงาน				
ขั้นที่ 2 การร่วมปฏิบัติและบูรณาการกิจกรรม (Do : D)				

รายการตรวจสอบ	ระดับความคิดเห็น			
	ความถูกต้อง		ความเหมาะสม	
	ถูกต้อง	ไม่ ถูกต้อง	ถูกต้อง	ไม่ ถูกต้อง
ขั้นที่ 3 การร่วมนิเทศ กำกับ และติดตาม (Check : C) : ตรวจสอบ ตรวจสอบ และประเมินผล ประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน และนำผล การประเมินไปปรับปรุง				
ขั้นที่ 4 การร่วมประเมินและปรับปรุงแก้ไข (Act : A) : นำเสนอผลการดำเนินงาน แลกเปลี่ยน เรียนรู้และให้ข้อมูลย้อนกลับร่วมกันชื่นชมความสำเร็จ และ เผยแพร่ผลงานผ่านช่องทางสื่อประชาสัมพันธ์				
3.3 ผลผลิต (Output : O)				
1) ด้านการนำตนเอง (Leading Self) : ตระหนักในตนเอง มุ่งมั่นทำงาน สร้างสรรค์สิ่งใหม่ และรับผิดชอบต่อตนเอง				
2) ด้านการนำผู้อื่น (Leading Others) : รับฟังผู้อื่นสื่อสารใจผู้อื่น ทำงานร่วมกันเป็นทีม และมีจิตอาสา				
3.4 ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback : F) การให้ข้อมูล ย้อนกลับจากปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิต เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการในการสร้างเสริมภาวะ ผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย				
4. เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบการบริหารจัดการ เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ได้แก่ การมีเป้าหมายร่วมกัน การสร้างชุมชนแห่ง การเรียนรู้และการติดตามและประเมินผล				

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

แบบตรวจสอบ
(ร่าง) คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเอง
ของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับความคิดเห็นของท่าน ในด้านความถูกต้องและความเหมาะสมของ(ร่าง) คู่มือการใช้รูปแบบฯ รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม (ถ้ามี)

รายการตรวจสอบ	ระดับความคิดเห็น			
	ความถูกต้อง		ความเหมาะสม	
	ถูกต้อง	ไม่ ถูกต้อง	ถูกต้อง	ไม่ ถูกต้อง
ตอนที่ 1 บทนำ 1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ 1.2 กระบวนการดำเนินงานพัฒนารูปแบบฯ				
ตอนที่ 2 รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ 2.1 หลักการและเป้าหมาย 2.2 วัตถุประสงค์ 2.3 ระบบและกลไกการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย 2.4 เงื่อนไขความสำเร็จ				
ตอนที่ 3 กระบวนการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย : แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ในสถานศึกษา				
ขั้นที่ 1 การร่วมวางแผนและเตรียมความพร้อม (Plan : P)				

รายการตรวจสอบ	ระดับความคิดเห็น			
	ความถูกต้อง		ความเหมาะสม	
	ถูกต้อง	ไม่ ถูกต้อง	ถูกต้อง	ไม่ ถูกต้อง
ขั้นที่ 2 การร่วมปฏิบัติและบูรณาการ กิจกรรม (Do : D)				
ขั้นที่ 3 การร่วมนิเทศ กำกับ และติดตาม (Check : C)				
ขั้นที่ 4 การร่วมประเมินและปรับปรุงแก้ไข (Act : A)				
ภาคผนวก 1) เอกสารแนวทางการปฏิบัติในการนำรูปแบบไปใช้ ชุดที่ 1 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ชุดที่ 2 สำหรับครูผู้สอนระดับ ปฐมวัย ชุดที่ 3 สำหรับสำหรับเครือข่ายผู้ปกครอง/ชุมชน 2) ตัวอย่างแบบประเมินการจัดกิจกรรมภาวะผู้นำ ในตนเองของเด็กปฐมวัย				

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ขอรับรองว่าได้ตรวจสอบแล้ว

ลงชื่อ.....

()

ผู้เชี่ยวชาญ

วันที่



เอกสารสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ

แบบประเมิน

(ร่าง) รูปแบบฯ และ (ร่าง) คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการ
เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

สำหรับการประชุมประชาพิจารณ์ (Public hearings)

ประกอบการวิจัย

เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเอง
ของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

The Development of an Administrative Model for Enhancing Self – Leadership
of Preschool Children in Chiangmai Private Schools

วันศุกร์ ที่ 5 สิงหาคม พ.ศ. 2565 ระหว่างเวลา 13.00 – 15.00 น.

ณ โรงเรียนพิมานเด็กเชียงใหม่

ผู้วิจัย : นางพรพิมล พิสุทธิพันธ์พงศ์

นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

คำชี้แจง

แบบประเมิน (ร่าง) รูปแบบฯ และ (ร่าง) คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ชุมนนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการประชุมประชาพิจารณ์ (Public hearing) เพื่อพิจารณาประเมิน (ร่าง) รูปแบบฯ ในด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) และด้านความเป็นประโยชน์ (Utility) ในองค์ประกอบของ (ร่าง) รูปแบบฯ และรายละเอียดของ (ร่าง) คู่มือการใช้รูปแบบฯ

ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณารายการประเมินแต่ละข้อในด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ของ (ร่าง) รูปแบบฯ และ (ร่าง) คู่มือการใช้รูปแบบฯ โดยทำเครื่องหมาย □ ในช่องระดับความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ ตลอดจนความคิดเห็นเพิ่มเติม ซึ่งผลที่ได้จากการประเมินครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำไปปรับปรุง แก้ไข (ร่าง) รูปแบบฯ และ (ร่าง) คู่มือการใช้รูปแบบฯ ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิต่อไป

เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว ขอความกรุณาลงนามเพื่อรับรองผลการประเมินในหน้าสุดท้ายของแบบประเมินชุดนี้

ขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้



นางพรพิมล พิสุทธิพันธ์พงศ์

นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

[illegible]

[illegible]

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ขอรับรองว่าได้ตรวจสอบแล้ว

ลงชื่อ.....

()

ผู้ทรงคุณวุฒิ

วันที่.....



คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องความคิดเห็นของท่าน ในด้านความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของ (ร่าง) คู่มือการใช้รูปแบบฯ รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม

[illegible]

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น									
	ความเป็นไปได้					ความเป็นประโยชน์				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
ขั้นที่ 3 การร่วมนิเทศ กำกับ และติดตาม (Check : C)										
ขั้นที่ 4 การร่วมประเมินและปรับปรุงแก้ไข (Act : A)										
ภาคผนวก										
1) เอกสารแนวทางการปฏิบัติในการนำรูปแบบไปใช้										
ชุดที่ 1 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา										
ชุดที่ 2 สำหรับครูผู้สอนระดับ ปฐมวัย										
ชุดที่ 3 สำหรับสำหรับเครือข่ายผู้ปกครอง/ชุมชน										
2) ตัวอย่างแบบประเมินการจัดกิจกรรมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย										

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ขอรับรองว่าได้ตรวจสอบแล้ว

ลงชื่อ.....

()

ผู้ทรงคุณวุฒิ

.....

ภาคผนวก ข

รายนามผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)
เพื่อตรวจสอบและยืนยันองค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย
ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

ชื่อ – สกุล	ตำแหน่ง	สถานที่ทำงาน
1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธารณ์ ทองงอก	อาจารย์ผู้สอนประจำ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชไมมณ ศรีสุรักษ์	รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา และอาจารย์ประจำหลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิต	คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
3. ดร.รัตนภรณ์ บั่นเป้ง	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ	สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดเชียงใหม่
4. ดร.กัณฑ์ทัตย์ นาห้วยทราย	ผู้อำนวยการ	โรงเรียนบ้านคุณแม่ อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่
5. นางศรีวรรณ ชูรินทร์	ผู้อำนวยการ	สถานรับเลี้ยงเบรนนีคิลล์ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารจัดการ
เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

ชื่อ – สกุล	ตำแหน่ง	สถานที่ทำงาน
1. อาจารย์ ดร.จินดา น้ำเจริญ	อาจารย์ประจำหลักสูตร ครุศาสตรบัณฑิต ภาควิชาปฐมวัย	คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
2. ดร.ณัทกมล ไชยจีนะ	ผู้อำนวยการ	โรงเรียนณัทวิทย์ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่
3. ดร.กฤษณ์ สันติกุล	ผู้อำนวยการ	โรงเรียนปรีชาธร เขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง
เพื่อศึกษาศาสนศึกษาที่มีผลการปฏิบัติเป็นเลิศ (Best practice)

ชื่อ – สกุล	ตำแหน่ง	สถานที่ทำงาน
1. นายพิมาน พิสุทธิพันธ์พงศ์	ผู้อำนวยการ	โรงเรียนสหวิทย์พิมานเชียงใหม่ อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่
2. นางมุกดา คำวินิจ	ผู้อำนวยการ	โรงเรียนบ้านปลาขาว อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่
3. นางสาวมนภัทร คำนวชิรา	ผู้อำนวยการ	โรงเรียนอนุบาลบ้านสนุกคิด เขตสะพานสูง กรุงเทพมหานคร

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop)
เพื่อยกร่างรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการ
เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

ชื่อ – สกุล	ตำแหน่ง	สถานที่ทำงาน
1. นางสาวนา เจริญสันติ	ผู้อำนวยการ	โรงเรียนอนุบาลพรณี อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
2. นางพรพิมล สิริเจริญพร	ผู้อำนวยการ	โรงเรียนอนุบาลพรชัย อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่
3. นางสาวบัวนา บุญมา	ผู้อำนวยการ	โรงเรียนอนุบาลบ้านบัว อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่
4. นางเยาวเรศ พาใจธรรม	ผู้อำนวยการ	โรงเรียนอนุบาลร่มจักร อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่
5. นางแก้วลูน จินราช	ครูวิชาการ ระดับปฐมวัย	โรงเรียนอนุบาลพรณี อำเภอ เมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
6. นางสาวสุกฤษณ์ ก้องแก้ว	ครูวิชาการ ระดับปฐมวัย	โรงเรียนอนุบาลร่มจักร อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่
7. นางสาวธีรกานต์ ถาน้อย	ครูวิชาการ ระดับปฐมวัย	โรงเรียนสหวิทย์พิมานเชียงใหม่ อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่
8. นางสาวเดือนเพ็ญ ทองศักดิ์	ครูวิชาการ ระดับปฐมวัย	โรงเรียนพิมานเด็กเชียงใหม่ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อ – สกุล	ตำแหน่ง	สถานที่ทำงาน
9. นายอนุชิต เวียงทอง	ครูกิจกรรม ระดับปฐมวัย	โรงเรียนโกวิทราษฎร์เชียงใหม่ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
10. นางสาวแหวนทอง สุภา	ครูกิจกรรม ระดับปฐมวัย	โรงเรียนสหวิทย์พินานเชียงใหม่ อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่
11. นางสาวชัชดาพร อำพรสายชล	ครูกิจกรรม ระดับปฐมวัย	โรงเรียนบ้านคุณแม่ อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่
12. นางสาวสมสมร มักได้	ครูกิจกรรม ระดับปฐมวัย	โรงเรียนพินานเด็กเชียงใหม่ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่



รายนามผู้เชี่ยวชาญในการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)
เพื่อตรวจสอบ (ร่าง) รูปแบบฯ และ(ร่าง) คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการ
เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

ชื่อ – สกุล	ตำแหน่ง	สถานที่ทำงาน
1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โยธิน ศรีโสภา	อาจารย์ประจำหลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา	บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา จังหวัดนครสวรรค์
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรปรุฬห์ วิชาอัครวิทย์	อาจารย์ประจำหลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิต และ ดุขฎิบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา	บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพายัพ จังหวัดเชียงใหม่
3. อาจารย์ ดร.ปวรา ชูสังข์	อาจารย์ประจำหลักสูตร ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย	คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จังหวัดนครปฐม
4. อาจารย์ ดร.มณฑกานต์ เมฆรา	หัวหน้าภาควิชาจิตวิทยา	คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
5. ดร.นิยดา กรโกวิท	ผู้อำนวยการ	โรงเรียนโกวิทธารงเชียงใหม่ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
6. ดร.ศรีไพร ตาอินทร์	ผู้อำนวยการ	โรงเรียนอนุบาลมยุรี อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
7. ดร.ตะวัน สือกระแสร์	ผู้จัดการ	โรงเรียนเทพดินทร์วิทยา เชียงใหม่ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อ – สกุล	ตำแหน่ง	สถานที่ทำงาน
8. ดร.วินิจฐตา โชติวิศิษฐ์กุล	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ	สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดเชียงใหม่
9. นางสาวสวาท รัตนมхамณีกร	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ	สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดเชียงใหม่



รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการประชุมประชาพิจารณ์ (Public hearings)
เพื่อประเมิน (ร่าง) รูปแบบฯ และ (ร่าง) คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการ
เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

ชื่อ – สกุล	ตำแหน่ง	สถานที่ทำงาน
1. นางอมรรัตน์ ปัญญาณะ	ผู้อำนวยการ	โรงเรียนอนุบาลจิตโรภาส อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่
2. นางสุปราณี จตุรชาติ	ผู้อำนวยการ	โรงเรียนอนุบาลสุปราณี อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่
3. นางณัฐธิศิน มูลตามา	ผู้อำนวยการ	โรงเรียนอนุบาลวิทยาวัดณ์ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่
4. นายเทอดศักดิ์ มังศรีสรรงค์	ผู้จัดการ	โรงเรียนอนุบาลวัยครุณ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่
5. นางปานหทัย อึ้งเกษมศรี	ครูระดับปฐมวัย	โรงเรียนบ้านคุณแม่ อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่
6. นางสาวกรรณิการ์ หาญวิริยะกิตติชัย	ครูระดับปฐมวัย	โรงเรียนอนุบาลพรรณี อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
7. นางสาวนุชจรี กันทะวงศ์	ครูระดับปฐมวัย	โรงเรียนสหวิทย์พิมานเชียงใหม่ อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่
8. นางปราณี ยะยอด	ครูระดับปฐมวัย	โรงเรียนเทพบดินทร์วิทยา เชียงใหม่ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
9. นางจินตนา สวางแก้ว	ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย	โรงเรียนเรยีนาเชลีวิทยาลัย อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
10. นางศรุตฯ อัสวเจริญกุล	ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย	โรงเรียนโกวิทธารงเชียงใหม่ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อ – สกุล	ตำแหน่ง	สถานที่ทำงาน
11. นางสาวศิรินันท์ อุดบัววงศ์	ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย	โรงเรียนพิมานเด็กเชียงใหม่ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
12. นางเมทินี ปัญญาแปง	ผู้ปกครองเด็กปฐมวัย	โรงเรียนสหวิทย์พิมานเชียงใหม่ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่



ภาคผนวก ก

รายชื่อโรงเรียนใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
และโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูล

รายชื่อโรงเรียนที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามด้านความเที่ยง (Reliability)

ที่	โรงเรียน	อำเภอ	จังหวัด
1	โรงเรียนพิมานเด็กเชียงใหม่	เมืองเชียงใหม่	เชียงใหม่
2	โรงเรียนอนุบาลพรชัย	พร้าว	เชียงใหม่
3	โรงเรียนอนุบาลร่มจักร	แม่วาง	เชียงใหม่

รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการตอบแบบสอบถามฯ

ที่	โรงเรียน	อำเภอ	จังหวัด
1	โรงเรียนคาราวิตาลัย	เมืองเชียงใหม่	เชียงใหม่
2	โรงเรียนโกวิทธารงเชียงใหม่	เมืองเชียงใหม่	เชียงใหม่
3	โรงเรียนเรยีนาเชลีวิทยาลัย	เมืองเชียงใหม่	เชียงใหม่
4	โรงเรียนเทพดินทร์วิทยาเชียงใหม่	เมืองเชียงใหม่	เชียงใหม่
5	โรงเรียนพระหฤทัย	เมืองเชียงใหม่	เชียงใหม่
6	โรงเรียนปิ่นสร้อยแยลวิทยาลัย	เมืองเชียงใหม่	เชียงใหม่
7	โรงเรียนเชียงใหม่คริสเตียน	เมืองเชียงใหม่	เชียงใหม่
8	โรงเรียนอนุบาลสวนเด็กเชียงใหม่	เมืองเชียงใหม่	เชียงใหม่
9	โรงเรียนอนุบาลภัททิรา	เมืองเชียงใหม่	เชียงใหม่
10	โรงเรียนอนุบาลพรรณี	เมืองเชียงใหม่	เชียงใหม่
11	โรงเรียนจิตราวิทยา	เมืองเชียงใหม่	เชียงใหม่
12	โรงเรียนบ้านคุดหมอ	เมืองเชียงใหม่	เชียงใหม่
13	โรงเรียนอนุบาลมยุรี	เมืองเชียงใหม่	เชียงใหม่
14	โรงเรียนวชิรวิทย์ เชียงใหม่	เมืองเชียงใหม่	เชียงใหม่

ที่	โรงเรียน	อำเภอ	จังหวัด
15	โรงเรียนอนุบาลบ้านหมอ	เมืองเชียงใหม่	เชียงใหม่
16	โรงเรียนอัมพรพรรณ	เมืองเชียงใหม่	เชียงใหม่
17	โรงเรียนขาลสุวรรณอนุสรณ์	เมืองเชียงใหม่	เชียงใหม่
18	โรงเรียนอนุบาลดวงแก้ว	เมืองเชียงใหม่	เชียงใหม่
19	โรงเรียนอนุบาลสายครุณ	เมืองเชียงใหม่	เชียงใหม่
20	โรงเรียนอนุบาลร่มเย็น	เมืองเชียงใหม่	เชียงใหม่
21	โรงเรียนอนุบาลศรีชัยวัณ	เมืองเชียงใหม่	เชียงใหม่
22	โรงเรียนอนุบาลสวนน้อย	เมืองเชียงใหม่	เชียงใหม่
23	โรงเรียนอนุบาลอุบลลักษณ์	เมืองเชียงใหม่	เชียงใหม่
24	โรงเรียนสันติศึกษา	เมืองเชียงใหม่	เชียงใหม่
25	โรงเรียนต้นกล้า	เมืองเชียงใหม่	เชียงใหม่
26	โรงเรียนอนุบาลไชยโรจน์สิริ	เมืองเชียงใหม่	เชียงใหม่
27	โรงเรียนอนุบาลโชติวิทย์	เมืองเชียงใหม่	เชียงใหม่
28	โรงเรียนอนุบาลครุณนิมิต	เมืองเชียงใหม่	เชียงใหม่
29	โรงเรียนอนุบาลวรรณภา	แมริม	เชียงใหม่
30	โรงเรียนอนุบาลจิตโรภาส	แมริม	เชียงใหม่
31	โรงเรียนอนุบาลอินทราบ้านเค็ก	แมริม	เชียงใหม่
32	โรงเรียนธีระวัณบ้านเพ็ญ	แมริม	เชียงใหม่
33	โรงเรียนบ้านคุณแม่	หางดง	เชียงใหม่
34	โรงเรียนสหวิทย์พินานเชียงใหม่	หางดง	เชียงใหม่
35	โรงเรียนลัทธิพงษ์วิทยาเชียงใหม่	หางดง	เชียงใหม่
36	โรงเรียนอนุบาลพัฒนชัย	หางดง	เชียงใหม่
37	โรงเรียนอนุบาลเต็มสิริวิทยา	หางดง	เชียงใหม่
38	โรงเรียนอนุบาลบ้านบัว	หางดง	เชียงใหม่
39	โรงเรียนอนุบาลเจริญจิตวิทยา	หางดง	เชียงใหม่
40	โรงเรียนอนุบาลเพลินพิศ	หางดง	เชียงใหม่
41	โรงเรียนอนุบาลวารานีกุล	สารภี	เชียงใหม่
42	โรงเรียนอนุบาลสุปราณี	สารภี	เชียงใหม่

ที่	โรงเรียน	อำเภอ	จังหวัด
43	โรงเรียนอนุบาลพิมมาลา	สารภี	เชียงใหม่
44	โรงเรียนอนุบาลสุริยวัชรณ	สารภี	เชียงใหม่
45	โรงเรียนอนุบาลดวงกมล	สารภี	เชียงใหม่
46	โรงเรียนอนุบาลบ้านสวนพิมพรรณ	สารภี	เชียงใหม่
47	โรงเรียนสืบเกียรติธรรม	สารภี	เชียงใหม่
48	โรงเรียนอนุบาลวิศิษฐ์	สันทราย	เชียงใหม่
49	โรงเรียนอนุบาลเลิศสุวรรณรัตน์	สันทราย	เชียงใหม่
50	โรงเรียนอนุบาลสันทราย	สันทราย	เชียงใหม่
51	โรงเรียนอนุบาลเนตรระหงษ์	สันทราย	เชียงใหม่
52	โรงเรียนวิริยาเชียงใหม่	สันทราย	เชียงใหม่
53	โรงเรียนอนุบาล ต.วรศิลป์	สันทราย	เชียงใหม่
54	โรงเรียนสวนอู่เชียงใหม่	สันทราย	เชียงใหม่
55	โรงเรียนพงษ์พิบูลเชียงใหม่	สันทราย	เชียงใหม่
56	โรงเรียนฉัตรวิทย	จอมทอง	เชียงใหม่
57	โรงเรียนอนุบาลวิทยาวัดเน	จอมทอง	เชียงใหม่
58	โรงเรียนอนุบาลสุทธีวงศ์	จอมทอง	เชียงใหม่
59	โรงเรียนเอื้อวิทยา	ไชยปราการ	เชียงใหม่
60	โรงเรียนอนุบาลวิลาวลัย	ดอยสะเก็ด	เชียงใหม่
61	โรงเรียนอนุบาลจันทโชติ	ดอยสะเก็ด	เชียงใหม่
62	โรงเรียนอนุบาลสุมาลี	ดอยสะเก็ด	เชียงใหม่
63	โรงเรียนไมตรีจิตคริสเตียน	ดอยสะเก็ด	เชียงใหม่
64	โรงเรียนรัตนาเอื้อวิทยา	ฝาง	เชียงใหม่
65	โรงเรียนอนุบาลสายอักษร	ฝาง	เชียงใหม่
66	โรงเรียนอนุบาลสมฤทธิ	ฝาง	เชียงใหม่
67	โรงเรียนอนุบาลรัตนกาญจน์	พร้าว	เชียงใหม่
68	โรงเรียนอนุบาลเทียนเล่มน้อย	พร้าว	เชียงใหม่
69	โรงเรียนเมืองเด็กวิทยา	แม่แจ่ม	เชียงใหม่
70	โรงเรียนเมฆจรเชียงใหม่	แม่แตง	เชียงใหม่

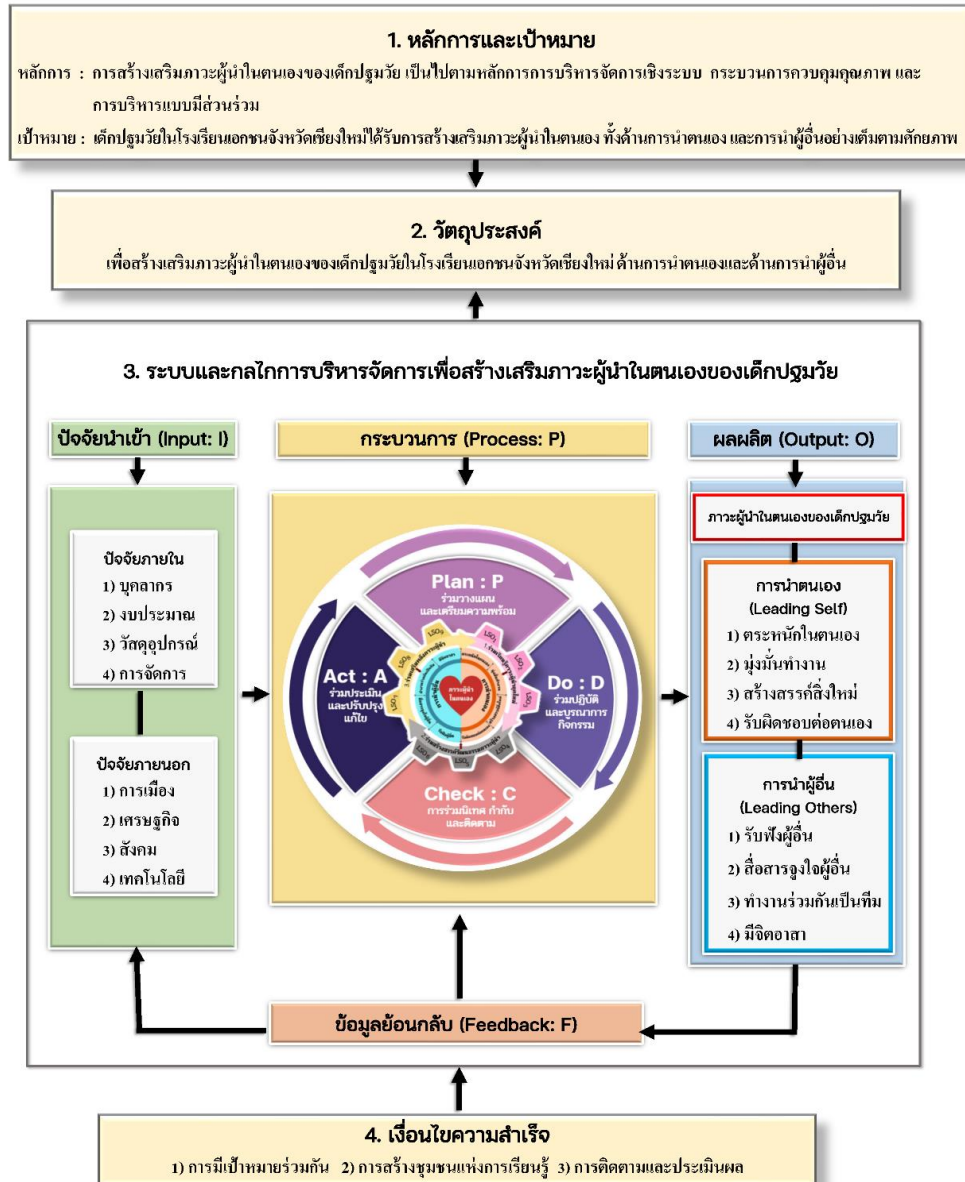
ที่	โรงเรียน	อำเภอ	จังหวัด
71	โรงเรียนบ้านปลาดาว	แม่แตง	เชียงใหม่
72	โรงเรียนสวนเด็กสันกำแพง	สันกำแพง	เชียงใหม่
73	โรงเรียนอนุบาลสุปประเสริฐ	สันกำแพง	เชียงใหม่
74	โรงเรียนอนุบาลร่มเกล้า	สันกำแพง	เชียงใหม่
75	โรงเรียนอนุบาลแม่บัวคลี่	สันกำแพง	เชียงใหม่
76	โรงเรียนอนุบาลสิทธิโรจน์	สันกำแพง	เชียงใหม่
77	โรงเรียนอนุบาลเปรมฤดี	สันกำแพง	เชียงใหม่
78	โรงเรียนอนุบาลอยู่วิทยาเชียงใหม่	สันกำแพง	เชียงใหม่
79	โรงเรียนอนุบาลไผ่แก้ว	สันกำแพง	เชียงใหม่
80	โรงเรียนวิมานทิพย์	สันป่าตอง	เชียงใหม่
81	โรงเรียนอนุบาลบ้านสวนเชียงใหม่	สันป่าตอง	เชียงใหม่
82	โรงเรียนพัฒนวิทย์ศึกษา	สันป่าตอง	เชียงใหม่
83	โรงเรียนอนุบาลสมณะ	สันป่าตอง	เชียงใหม่
84	โรงเรียนอนุบาลวิไลลักษณ์	สันป่าตอง	เชียงใหม่
85	โรงเรียนฟ้าใส	ฮอด	เชียงใหม่

ภาคผนวก ง

รูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย
ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่



รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเอง ของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่



ภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย
ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

ที่มา : พรพิมล พิสุทธิพันธ์พงศ์, 2565

จากภาพที่ 1 สรุปสาระสำคัญของรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ มี 4 ส่วนสำคัญ ดังนี้

1. หลักการและเป้าหมาย

หลักการ : การสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย เป็นไปตามหลักการบริหารจัดการเชิงระบบ กระบวนการควบคุมคุณภาพ และการบริหารแบบมีส่วนร่วม

เป้าหมาย : เด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ได้รับการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเอง ทั้งด้านการนำตนเองและการนำผู้อื่นอย่างเต็มตามศักยภาพ

2. วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ด้านการนำตนเอง และด้านการนำผู้อื่น

3. ระบบและกลไกการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย

ระบบและกลไกการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ เป็นการนำแนวคิดหลักการบริหารจัดการเชิงระบบ ที่ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Output) และ ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) โดยบูรณาการกับแนวคิด กระบวนการควบคุมคุณภาพ ประกอบด้วย การร่วมวางแผนและเตรียมความพร้อม (Plan : P) การร่วมปฏิบัติและบูรณาการกิจกรรม (Do : D) การร่วมนิเทศ กำกับ และติดตาม (Check : C) และการร่วมประเมินและปรับปรุง แก้ไข (Act : A) โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

3.1 ด้านปัจจัยนำเข้า (Input: I) ประกอบด้วย

3.1.1 ปัจจัยภายใน

1) บุคลากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และ เด็กปฐมวัย

(1) ผู้บริหารเป็นบุคคลสำคัญที่มีบทบาทในการสร้างความตระหนักและส่งเสริมการพัฒนาภาวะผู้นำในตนเองให้กับครู เด็กปฐมวัย และผู้ปกครอง จึงควรปฏิบัติตนเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และเป็นผู้นำประสานความร่วมมือกับเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย

(2) ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยเฉพาะการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย จึงควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการเป็นผู้นำการเรียนรู้ พัฒนาตนเองอยู่เสมอ สร้างความเข้าใจ และประสานความร่วมมือกับเครือข่าย

ผู้ปกครอง รวมทั้งช่วยเหลือ ฝึกฝน และเสริมแรงในการสร้างเสริมภาวะผู้นำให้กับเด็กปฐมวัย อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่องให้ก้าวทันต่อยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง

(3) ผู้ปกครอง เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการอบรม เลี้ยงดู ส่งเสริมการศึกษา และช่วยเหลือและเสริมแรงบุตรหลานให้มีภาวะผู้นำที่สังคมต้องการ จึงควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการเป็นผู้นำ ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการจัดกิจกรรมเสริมสร้างภาวะผู้นำ

(4) เด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 5 – 6 ปี ควรได้รับการพัฒนาคุณภาพด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างสมดุลเต็มศักยภาพที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคล

2) งบประมาณ โรงเรียน ควรมีการวางแผนและจัดสรรงบประมาณ และทรัพยากร ที่สนับสนุนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเอง ให้กับเด็กปฐมวัยได้อย่างพอเพียงและ เหมาะสม

3) วัสดุอุปกรณ์ โรงเรียนควรมีการวางแผน และจัดหาสื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินงานสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองให้กับเด็กปฐมวัย ตามแผนงาน /โครงการ/กิจกรรม อย่างเพียงพอ และเหมาะสม ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมบริเวณโดยรอบของโรงเรียน รวมถึงการจัดบรรยากาศการเรียนรู้สภาพภายในห้องเรียน เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมความเป็นผู้นำของเด็กปฐมวัย อาทิ จัดทำป้ายภาพ ป้ายเชิญชวน นิทรรศการแสดงผลภาพถ่ายและผลงานของเด็ก เป็นต้น

4) การจัดการ โรงเรียนควรมีการดำเนินการวางแผน การจัดโครงสร้างองค์กร การจัดสรรบุคลากร การสั่งการหรือการควบคุม นำพาองค์กรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาภาวะผู้นำ เด็กปฐมวัยร่วมกัน การจัดทรัพยากรบุคคล การเงิน เทคโนโลยี ตลอดจนการพัฒนาวัฒนธรรมที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทที่เอื้อต่อการพัฒนาภาวะผู้นำให้กับเด็กปฐมวัย

3.1.2 ปัจจัยภายนอก

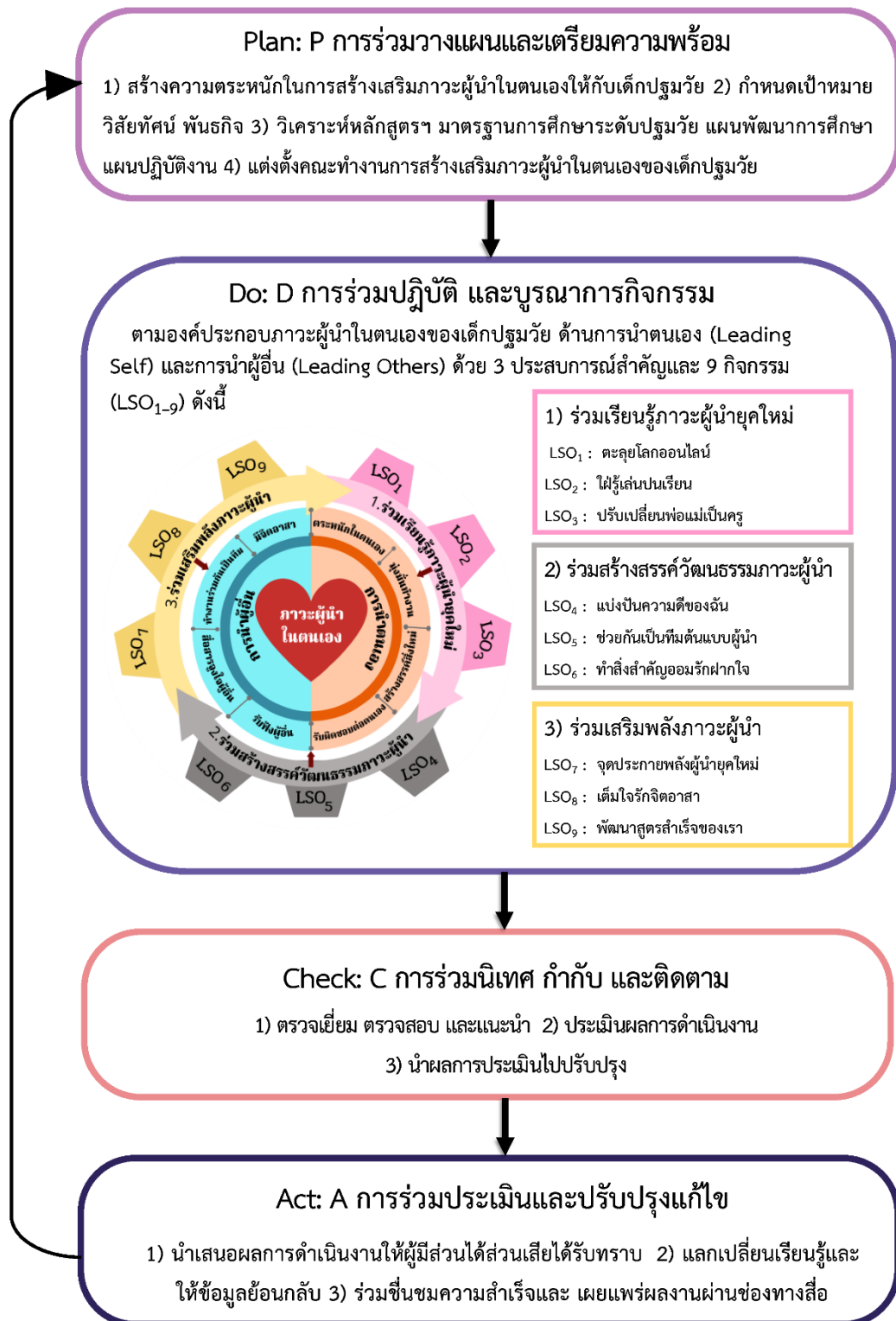
1) ด้านการเมือง: นโยบายของรัฐบาลปัจจุบัน โดยเฉพาะของกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในพื้นที่ ควรมีแผนพัฒนาและกลยุทธ์ ขับเคลื่อน โรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ให้มีอิสระและความคล่องตัว ในการพัฒนานวัตกรรมสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย

2) ด้านเศรษฐกิจ: เนื่องจากสถานะทางเศรษฐกิจของประเทศในปัจจุบันส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในการดำรงชีพของผู้ปกครอง ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการตระหนักและเห็นความสำคัญ จึงได้มีนโยบายและแผนการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพของเด็กปฐมวัยให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของชาติด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

3) ด้านสังคม: จากการเปลี่ยนแปลงสภาพสังคมในภาวะปกติใหม่ของประเทศ มีการตื่นตัวในการพัฒนาภาวะผู้นำเด็กปฐมวัยยุคใหม่ โดยหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ตลอดจนองค์กรที่จะนำความรู้ด้านการอบรมเลี้ยงดูเด็กจากทั้งภายในประเทศและต่างประเทศมาเผยแพร่อย่างหลากหลาย และเข้าถึงได้ง่าย ทำให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนในการพัฒนาคุณภาพของเด็กปฐมวัย ให้มีความเป็นผู้นำร่วมกับโรงเรียน และชุมชนมากยิ่งขึ้น

4) ด้านเทคโนโลยี ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยียุคดิจิทัลใหม่ ทำให้การดำเนินชีวิตของครู ผู้ปกครอง และเด็ก สามารถใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยง่ายและรวดเร็วได้ด้วยตนเอง จึงเอื้อต่อการส่งเสริมให้ครูและผู้ปกครองสามารถสื่อสารและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ในการใช้เทคโนโลยี / แอปพลิเคชันต่าง ๆ มาใช้เป็นสื่อการเรียนรู้และการจัดกิจกรรม ซึ่งจะส่งผลให้สามารถพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยให้เป็นผู้นำตามศักยภาพเหมาะสมกับวัย

3.2 ด้านกระบวนการ (Process: P) เป็นการนำกระบวนการควบคุมคุณภาพ ประกอบด้วย 4 ขั้น ได้แก่ 1) การร่วมวางแผนและเตรียมความพร้อม (Plan : P) 2) การร่วมปฏิบัติและบูรณาการกิจกรรม (Do : D) 3) การร่วมนิเทศ กำกับ และติดตาม (Check : C) และ 4) การร่วมประเมินและปรับปรุง แก้ไข (Action : A) มาดำเนินการ เพื่อให้สถานศึกษาได้นำไปใช้ในการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองให้กับเด็กปฐมวัย เสนอสาระสำคัญของกระบวนการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ดังภาพที่ 2



ภาพที่ 2 ส่วนขยายกระบวนการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย
ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่

ที่มา : พรพิมล พิสุทธิพันธ์พงศ์, 2565

จากภาพที่ 2 แสดงให้เห็นถึงกระบวนการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย 4 ขั้น มีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นที่ 1 การร่วมวางแผนและเตรียมความพร้อม (Plan: P)

มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้ 1) สร้างความตระหนักในการสร้างเสริมภาวะผู้นำให้กับเด็กปฐมวัย 2) กำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ โดยจัดประชุมระดมสมอง เพื่อวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ต่อการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย 3) วิเคราะห์หลักสูตร มาตรฐานการศึกษาปฐมวัย แผนพัฒนาเด็กปฐมวัย 2564 – 2570 แผนพัฒนาการศึกษา แผนปฏิบัติงานประจำปี 4) แต่งตั้งคณะทำงานการสร้างเสริมภาวะผู้นำให้กับเด็กปฐมวัย 5) จัดอบรมครู บุคลากร และเครือข่ายผู้ปกครอง เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในด้านความสำคัญของสมรรถนะภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย แนวทางการร่วมสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองให้กับเด็กปฐมวัย การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โครงสร้าง/กิจกรรม ร่วมกันในสถานศึกษา และ 6) คณะทำงานร่วมวิเคราะห์ องค์ประกอบของภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย และกำหนดสมรรถนะที่พึงประสงค์ เพื่อนำไปใช้ในการออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่สำคัญ กิจกรรม และการประเมินสมรรถนะภาวะผู้นำของเด็กปฐมวัย

ขั้นที่ 2 การร่วมปฏิบัติและบูรณาการกิจกรรม (Do : D)

มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้ 1) ร่วมกันดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมในการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองให้กับเด็กปฐมวัยตามองค์ประกอบภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ด้านการนำตนเอง (Leading Self) และด้านการนำผู้อื่น (Leading Others) ประกอบด้วย 3 ประสบการณ์สำคัญ และ 9 กิจกรรม (LSO₁₋₉) ดังต่อไปนี้ (1) ร่วมเรียนรู้ภาวะผู้นำยุคใหม่ (2) ร่วมสร้างสรรค์วัฒนธรรมภาวะผู้นำ และ (3) ร่วมเสริมพลังภาวะผู้นำ (รายละเอียดการจัดประสบการณ์สำคัญและกิจกรรม ปรากฏในคู่มือการใช้รูปแบบฯ (หน้า 234-243) และ 2) ร่วมจัดทำแนวทางการประเมินสมรรถนะภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยใช้แนวคิดการมีส่วนร่วม และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก โดยมีแนวทางการประเมิน ดังนี้ (1) การร่วมกิจกรรมของเด็ก (2) การแสดงออกทางพฤติกรรมของเด็ก (3) ผลงานของเด็ก ได้แก่ ผลงานจากการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนสมุดบันทึกสะสมความสำเร็จของผู้นำ และ (4) ความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 3 การร่วมนิเทศ กำกับ และติดตาม (Check : C)

มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้ 1) ประชุมคณะกรรมการบริหารและทีมครูผู้นำเพื่อสร้างความเข้าใจในการตรวจเยี่ยม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดประสบการณ์สร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองให้แก่เด็กปฐมวัยอย่างเป็นระบบ 2) ร่วมประชุมวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย รูปแบบการดำเนินงาน และปฏิทินปฏิบัติงานในการนิเทศและติดตามผล 3) ร่วมดำเนินการนิเทศติดตามผลตามปฏิทินปฏิบัติงานที่วางไว้ เพื่อแนะนำ ช่วยเหลือให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลายและมีประสิทธิภาพ และ 4) ร่วมประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมฯ และนำผลประเมินไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบ

ขั้นที่ 4 การร่วมประเมินและปรับปรุงแก้ไข (Act : A)

มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้ 1) คณะกรรมการบริหาร และทีมครูผู้นำ จัดประชุม เพื่อนำเสนอผลการบริหารจัดการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย 2) ร่วมกันวิเคราะห์ สรุปผล แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และให้ข้อมูลย้อนกลับ และ 3) ร่วมชื่นชมความสำเร็จ และการเผยแพร่ผลงานผ่านช่องทางสื่อประชาสัมพันธ์

3.3 ด้านผลผลิต (Output: O) ด้านผลผลิต (Output: O) เป็นพฤติกรรมที่แสดงสมรรถนะภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในด้านการนำตนเองและด้านการนำผู้อื่น ซึ่งเกิดจากการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชน จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบหลัก และ 8 องค์ประกอบย่อย ดังนี้

3.3.1 องค์ประกอบหลักที่ 1 ด้านการนำตนเอง (Leading Self) หมายถึง สมรรถนะของเด็กปฐมวัยที่เด็กแสดงพฤติกรรมให้เห็นถึงความสามารถตระหนักในตนเอง มุ่งมั่นทำงาน สร้างสรรค์สิ่งใหม่ และรับผิดชอบต่อตนเอง ด้วยการแสดงพฤติกรรมทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

1) ตระหนักในตนเองเป็นพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่แสดงออกถึงความเชื่อมั่นและมีความรู้สึกที่ดี เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง โดยมีสมรรถนะที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย 1) กล้าพูด กล้าแสดงออกในกิจกรรมที่ครูกำหนดตามสถานการณ์ 2) มีความเชื่อมั่นมั่นใจในการตอบคำถามของครู และ 3) ภาคภูมิใจในผลงาน และความสามารถของตนเอง

2) มุ่งมั่นทำงาน เป็นพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่สามารถปฏิบัติงานของตนเองด้วยความตั้งใจอย่างต่อเนื่องจนสำเร็จตามเป้าหมาย โดยมีสมรรถนะที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย 1) มีเป้าหมายในการทำกิจกรรมของตนเอง 2) ทำงานด้วยความเพียรพยายามจนสำเร็จด้วยตนเอง และ 3) ตั้งใจ จดจ่อ ทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง 15 – 20 นาที

3) สร้างสรรค์สิ่งใหม่ เป็นพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่แสดงออกถึงความคิดริเริ่ม ออกแบบ ตัดสินใจและแก้ปัญหาในการสร้างผลงานที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ โดยมีสมรรถนะที่

ฟังประสงค์ ประกอบด้วย 1) จำแนกและจัดกลุ่มสิ่งต่างๆ โดยใช้ตั้งแต่ 2 ลักษณะขึ้นไปเป็นเกณฑ์ 2) ตัดสินใจในเรื่องง่ายๆ และยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการเลือกบทบาทผู้นำตนเอง และ 3) สร้างผลงานเพื่อสื่อความรู้สึกของตนเอง โดยการตัดแปลงและแปลกลใหม่จากเดิม และมีรายละเอียดเพิ่มขึ้นได้ด้วยตนเอง

4) รับผิดชอบต่อตนเอง เป็นพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่ควบคุมตนเองในการทำงานด้วยความพยายาม อดทน ซื่อสัตย์ เพื่อให้งานสำเร็จตามที่ได้รับมอบหมาย โดยไม่ทิ้งกลางคัน โดยมีสมรรถนะที่ฟังประสงค์ ประกอบด้วย 1) ทำสิ่งที่ได้รับมอบหมายในระยะสั้นสำเร็จตามกำหนดด้วยตนเอง 2) เก็บของเล่นของใช้เข้าที่อย่างเรียบร้อยด้วยตนเอง และ 3) ขออนุญาตหรือรอคอยเมื่อต้องการสิ่งของที่ผู้อื่นกำลังใช้อยู่

3.3.2 องค์ประกอบหลักที่ 2 ด้านการนำผู้อื่น (Leading Others) หมายถึง สมรรถนะของเด็กปฐมวัย ที่เด็กสามารถแสดงพฤติกรรมให้เห็นถึงความสามารถรับฟังผู้อื่น สื่อสารจูงใจผู้อื่น ทำงานร่วมกันเป็นทีม และมีจิตอาสา ด้วยการแสดงพฤติกรรมทั้ง 4 ด้านดังนี้

1) รับฟังผู้อื่น เป็นพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่ยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนหรือผู้อื่นที่อาจเหมือน หรือแตกต่างจากตนเอง และกล้าพูดในสิ่งที่ตนเองคิดให้ผู้อื่นเข้าใจได้ โดยมีสมรรถนะที่ฟังประสงค์ ประกอบด้วย 1) เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่แตกต่างไปจากตน 2) มีส่วนร่วมในการสร้างข้อตกลงและปฏิบัติตามข้อตกลงร่วมกัน และ 3) รู้จักประนีประนอมแก้ไขปัญหา โดยไม่ใช้ความรุนแรง

2) สื่อสารจูงใจผู้อื่น เป็นพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่สามารถพูดหรือแสดงท่าทางเพื่อชักชวนให้ผู้อื่นเข้าใจ ยอมรับ และปฏิบัติตามสิ่งที่ตนเองต้องการอย่างเหมาะสม โดยมีสมรรถนะที่ฟังประสงค์ ประกอบด้วย 1) ฟังผู้อื่นจนจบและสนทนาโต้ตอบอย่างต่อเนื่องเชื่อมโยงกับเรื่องที่ฟัง เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ 2) ยิ้ม ทักทาย หรือพูดคุยกับผู้ใหญ่และบุคคลที่คุ้นเคยอย่างมั่นใจ และ 3) สามารถพูดหรือแสดงท่าทางเพื่อชักชวนให้ผู้อื่น เข้าใจ ยอมรับ และปฏิบัติตามสิ่งที่ตนเองต้องการอย่างเหมาะสม

3) ทำงานร่วมกันเป็นทีม เป็นพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่สามารถเล่นหรือทำงานกับเพื่อนด้วยการให้ความร่วมมือปรับตัวยอมรับกติกาที่ได้ตกลงกันไว้ มีการแบ่งปัน กล่าวชื่นชมให้กำลังใจ และขอบคุณเมื่องานของกลุ่มสำเร็จ โดยมีสมรรถนะที่ฟังประสงค์ ประกอบด้วย 1) ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตาม ยอมรับกติกาที่ได้ตกลงกันไว้ 2) เล่นหรือทำงานร่วมกับเพื่อนอย่างมีเป้าหมาย และ 3) กล่าวคำขอบคุณ หรือขอโทษ กล่าวชื่นชมให้กำลังใจเมื่องานของทีมสำเร็จ

4) มีจิตอาสา เป็นพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยที่แสดงออกถึงการปฏิบัติที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ด้วยความมีน้ำใจ เสียสละ รวมถึงเอาใจใส่ อาสาช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจและ

เป็นมิตร โดยมีสมรรถนะที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย 1) แสดงออกถึงการปฏิบัติที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น 2) มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสมาคมและสิ่งแวดล้อม และ 3) มีน้ำใจ อาสาช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจและเป็นมิตร

3.4 ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback: F)

เป็นการดำเนินงานของผู้บริหาร และครู ร่วมกันสะท้อนสภาพปัญหา สาเหตุ และแนวทางการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย จากปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต เพื่อนำข้อมูลมาร่วมกันปรับปรุง แก้ไข และนำเสนอข้อมูลผลการดำเนินงานเพื่อเผยแพร่ให้แก่เครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

4. เงื่อนไขความสำเร็จ

รูปแบบการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ มีเงื่อนไขที่จะทำให้บรรลุตามเป้าหมาย หลักการ และวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ ดังนี้

1) การมีเป้าหมายร่วมกัน ในการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ต้องเกิดจากพลังความสามัคคีร่วมกันของทุกฝ่ายในโรงเรียนทั้งผู้บริหาร ครู บุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนที่กำหนดเป้าหมายไว้ว่า เด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ ได้รับการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองทั้งด้านการนำตนเองและการนำผู้อื่นอย่างเต็มตามศักยภาพ

2) การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ ในการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและชุมชน ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต้องร่วมมือร่วมใจกันทุกฝ่าย โดยมุ่งผลไปที่เป้าหมายให้เด็กมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงสมรรถนะภาวะผู้นำในการนำตนเอง และการนำผู้อื่นผ่านการวางแผน การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน จนเกิดเป็นวัฒนธรรมการสร้างเสริมภาวะผู้นำให้กับเด็กปฐมวัยอย่างเต็มศักยภาพ เหมาะสมกับวัยให้สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

3) การติดตามและประเมินผล โดยจัดให้มีการประชุมร่วมกัน มีการนิเทศ การตรวจเยี่ยม การจัดกิจกรรม การประเมินผลการดำเนินการ โครงการอย่างเป็นระบบ เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนา กำหนดกลยุทธ์ การขับเคลื่อนการสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัยที่สอดคล้องกับบริบทและอัตลักษณ์เชิงพื้นที่ของโรงเรียน

กล่าวโดยสรุปรูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่ จะสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล สถานศึกษาจะต้องกำหนดหลักการและเป้าหมาย วัตถุประสงค์ ระบบและกลไก

การบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย และเงื่อนไขความสำเร็จที่สามารถนำไปใช้ให้สอดคล้องกับบริบทและอัตลักษณ์เชิงพื้นที่ของโรงเรียน





**คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเอง
ของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่**

ประกอบการวิจัย

**เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเอง
ของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่**

**The Development of an Administrative Model for Enhancing
Self - Leadership of Preschool Children in Chiangmai Private Schools**

**ผู้วิจัย : นางพรพิมล พิสุทธิพันธ์พงศ์
นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่**

**รายละเอียดของคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการ
เพื่อสร้างเสริมภาวะผู้นำในตนเองของเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดเชียงใหม่**

**หากท่านใดสนใจสามารถ Download ได้จาก QR Code ด้านล่างนี้
หรือติดต่อผู้วิจัยได้ทาง**

E-mail : p_ponng@pimandek.ac.th



ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – นามสกุล	นางพรพิมล พิสุทธิพันธุ์พงศ์
วัน เดือน ปีเกิด	28 กันยายน 2510
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 21 หมู่ที่ 3 ตำบลป่าแดด อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ รหัสไปรษณีย์ 50100
อีเมลแอดเดรส	p_ponn@pimandek.ac.th
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2538 ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) สาขาวิชาประถมศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. 2532 ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาการประถมศึกษา วิทยาลัยครูเชียงใหม่
ประสบการณ์การทำงาน	พ.ศ. 2534 – ปัจจุบัน ผู้อำนวยการ โรงเรียนพืمانเด็กเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2532 – 2533 ครูผู้สอนระดับประถมศึกษา โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัยแผนกประถมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่